שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

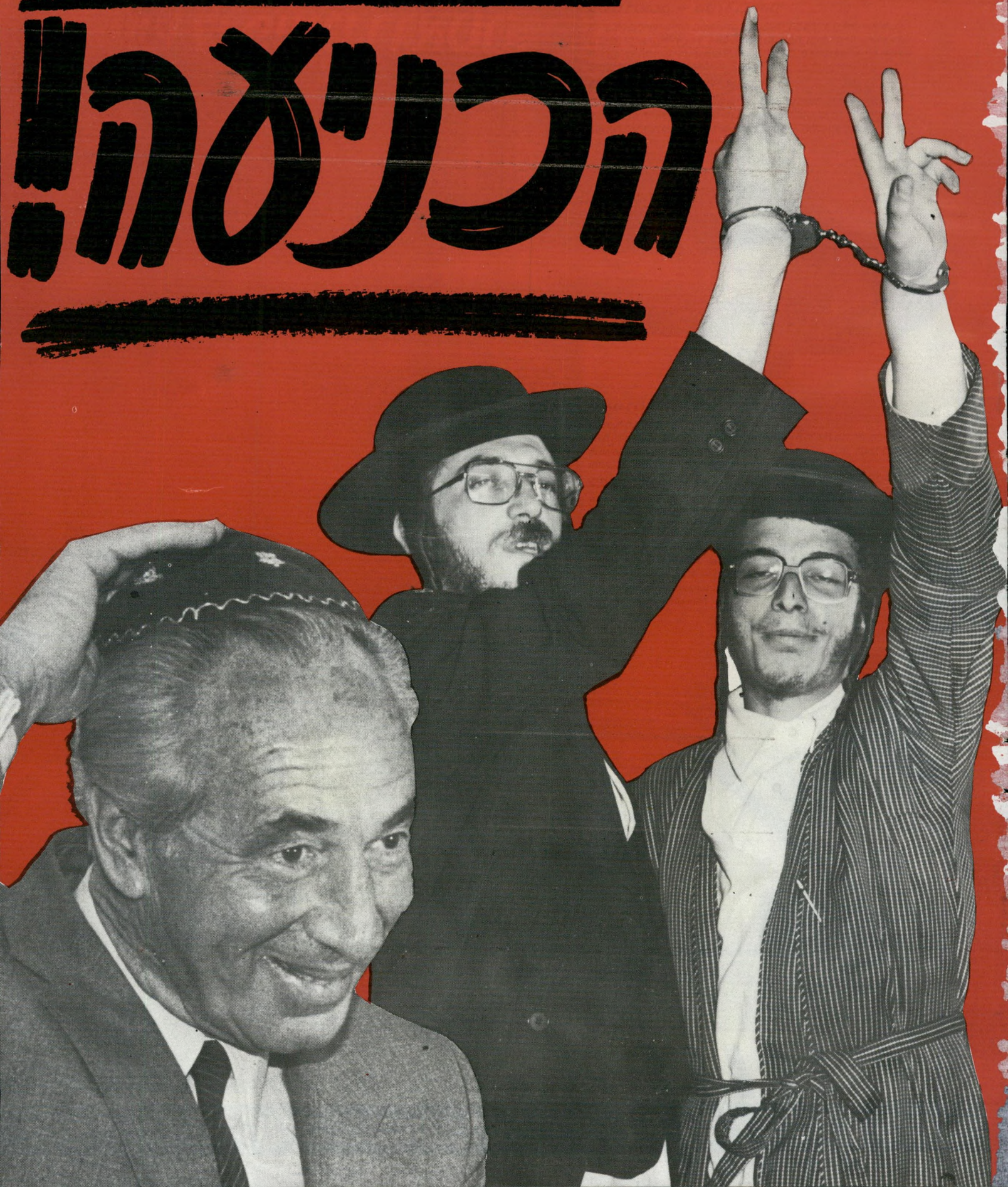
שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

2546

פרס מתכופף

הכניסה

אני לא עומד במקום.
יש לי פיאט רגאטה.

פיאט רגאטה
הבחירה של הבכירים.

אני מנהל חברה ותפקידי מחייב אותי לנסיעות רבות בכל רחבי הארץ. לכן בחרתי בפיאט רגאטה. כן, בלי הרגאטה שלי אני לא זז. כי פיאט רגאטה עונה על כל הדרישות שלי.

פיאט רגאטה — מס' 1 בעיצוב

חשוב לי לנהוג במכונית עם סגנון ולפיאט רגאטה יש סגנון. בפיאט רגאטה האלגנטיות וההידור הפנימי הם מעל לסטנדרט.

פיאט רגאטה — מס' 1 בנוחות

אני מרבה בנסיעות ונוחות מושבי הרכב חשובה לי. לכן בחרתי בפיאט רגאטה. כי ברגאטה יש שפע של מקום ל־ 5 נוסעים ותא מטען ענק (513 ליטרו). יציבות, כושר תמרון והיגוי גמיש גם הם חשובים לי, ובפיאט רגאטה יש אותם בשפע. לכן הנסיעה בפיאט רגאטה היא פשוט חויה.

פיאט רגאטה — מס' 1 בחסכון

כיום כולנו עושים חסכון כלכלי. גם אני. לכן בחרתי ברגאטה. כי פיאט רגאטה מצויידת בהצתה אלקטרונית ובמערכת "cut off" לחסכון בדלק. הטיפול השוטף והוצאות האחזקה גם הם מינימליים. פיאט רגאטה — חסכון של ממש.

פיאט רגאטה — מס' 1 בטכנולוגיה

אני נהנה מהשיכלולים האלקטרוניים ברגאטה.
בדגם שלי (רגאטה S 100) יש חלונות חשמליים, נעילת דלתות מרכזית, מד סיבובי מנוע, מד חסכון בדלק, צג בקרה אלקטרוני, שעון דיגיטלי, הגה כוח, מחשב דרכים ומיזוג אוויר המקל עלי את הנסיעה בארץ.

פיאט רגאטה — מס' 1 באשראי

את הרגאטה שלי רכשתי בתנאים מיוחדים: שילמתי 50% במזומן ואת היתרה נתתי בתשלומים המתאימים ליכולתי.

פיאט רגאטה במבחר דגמים

רגאטה 70 1300 סמ"ק — 5 הילוכים או אוטומטית
רגאטה S 85 1500 סמ"ק — אוטומטית
רגאטה S 100 1600 סמ"ק — 5 הילוכים
רגאטה סטיישן 1300 או 1600 סמ"ק — 5 הילוכים
לכולם ניתן להתקין מזגן אוויר.

TOILI 901

Regata FIAT

פיאט. טכנולוגיה בתאוצה

מכתבים

חושד בכשרים

עוד על פרשת ראש השב"כ (העולם הזה 4.6.86).

קראתי את התחקיר שמיר נתן את ההוראה ואני מאמין שכל מה שהובא בו נכון. השאלה היא, מה תהא תוצאת הפירסום?

חוששני, שכמו בפרשת ולדהיים, תהיה גם כאן פרשת בילעם במהדורה חדשה: יוקרתו של שמיר תגדל בתוך מיפלגתו וגם במישור הבין־מיפלגתי. כלומר — הפירסום יעשה שרות פוליטי לשמיר אישית ולליכוד.

ואכן, מזמן חשדתי שאורי אבנרי הוא לא רק חבר אצ"ל בעבר אלא גם אוהד ליכוד סמוי בהווה.

אלי באומן, פתח־תיקווה

● *מה שנוגע להווה, זהו חשד־שווא.*

● ● ●

אמת וכזב

על מנהל בית־הספר הדתי באשדוד הנלחם למען יהדות דתית אנושית (העולם הזה 4.6.86).

הכתבה על בצלאל שפרן עשתה לי טוב. לא שאני דתית, אבל אני יהודיה. ורק אנשים כמו שפרן נותנים לי את התיקווה כי עדיין לא הכל אבוד, כי יש עוד סיכוי שדתיים וחילוניים יוכלו להמשיך ולחיות יחד.

אני גם מרשה לעצמי לקבוע כי גישותיו הנבונות של שפרן לבעיות השנויות במחלוקת (כמו מיפגשי נוער עברי־ערבי) הן הרבה יותר קרובות לעקרונות האמיתיים של הדת היהודית מאשר גישותיהם החשוכות והכוזבות של החרמיניסטים היהודיים.

צילה בן־שלום, הרצליה

● ● ●

רכבת הביקורת

על אוטובוס אנשי־הרוח שעלו לרגל לראש־הממשלה בירושלים (העולם הזה 11.6.86).

עם כל הוקרתי למתפרסם מעל דפי דף חדש, נבצר ממני להבין מדוע שלח מי שהתם „רב פרס" קטר דוהר לעבר אנשי־הרוח שיצאו באוטובוס לראש־הממשלה כדי לחוג בחברתו את צאתה לאור של חוברת סימן קריאה חדשה.

האם לארמנו של פרנסואה מיטראן לא מזדמנים מדי פעם אנשי־רוח? האם בבית הלבן לא התארחו מעולם סופרים ומשוררים?

האם באמת חייבים רק לבקר ולבקר ולהסתייג מכל מעשה נורמאלי?

מרדכי וקסלר, תל־אביב

● ● ●

למי יותר כבוד

על דברים שיוחסו לאלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה, עת התארח בטקס לציון 19 שנה לאיחוד ירושלים (העולם הזה 11.6.86).

הריני להסב תשומת־ליבכם לעובדות הבאות:

● ראש עיריית הרצליה אכן הוזמן לטקס ונטל בו חלק.

● ראש עיריית הרצליה אכן לחם בירושלים.

● אלי לנדאו לא הזכיר ולוא ברמז את שהעולם הזה הזכיר „כי הוא שמח לציין מלאת 19 שנה לשיחרור ירושלים ומלאת שנה לשיחרור הרצליה מיוסף נבו" (ראש עיריית־הרצליה הקודם).

● אלי לנדאו מכהן כראש העיריה בהרצליה זה יותר משנתיים וחצי.

● אין זה מכבודה של ירושלים וכבוד האירוע לשרבב את שני הנושאים, במיוחד לאור העובדה כי אלי לנדאו לא אמר את הדברים.

יוסי גבעתי, דובר העיריה, הרצליה

● ● ●

מחאה מן המכון

על טיב הדו"חות של המכון הפאתו־לוגי (העולם הזה 4.6.86).

ועד העובדים, יחד עם כל עובדי המכון, מזועזעים מהשקרים וההשמצות נגד עובדי המכון שהופיעו בכתבה המכון הפאתולוגי גוסס.

אנחנו מוחים על שהמחבר של הכתבה הסתמך על מידע מגמתי, חד־צדדי ונקמני, כדי להשמיץ ולהכתים את שמם הטוב של רופאי המכון במיוחד, ובעקיפין גם של כל עובדי המכון.

ועד עובדי המכון לרפואה מישפטית, תל־אביב

כתבות השער הקידמי:

הנכנעים והלוחמים

בעוד ששימעון פרס מתרפס לפני העסקנים הדתיים, מתעוררים הנוגדנים הרדומים אצל נפגעי הכפיה הדתית. שריפת בתי־כנסת היא אבן מחזה מעורר זיכרונות מרים — כיצד יכול אדם חילוני להגיב על כך? אפשר לאמץ את הנוסחה שפיתחו הדתיים: „אני מגנה את המעשה, אבל מבין את מבצעיו"

8 11

כתבות השער האחורי:

סיכום העדויות

התביעה במישפטן של חווה יערי ואביבה גרנות סיימה להביא את עדיה. „העולם הזה" מנתח את הגירסות השונות, את סיכוייהן, וחושף את האפשרויות הפתוחות לפני הסניגורים. וגם זוטות משולי המישפט: מיהי השוטרת „נאווה"? מדוע נקראת בובת הפאתולוג „יעל"?

35 36

„סוף סוף אמא נוקתה"

סיפורה האישי של לימור (בתצלום), בתה של רות דוידוב, נהגת אוטובוס הדמים, אחרי פיענוח „הקוסמה השחור". היא שזיכה את אמה מכל אשמה: „לא חשבתי לרגע שאמא היתה אשמה!"

38

תבוסת אמוראי

מעקב מפורט אחר הקנוניות, ההתחמקות, ההבטחות והתככים שהרחיקו את עדי אמוראי ממישרת נגיד בנק ישראל: מודעי תמך בו במפתיע, בורג עמד להכריע לטובתו, ברונו רצה להיות המישנה שלו בבנק ורובינשטיין הוא שחיבל במינויו לנגיד.

14

הדולארים והח"כ

מדוע מתקוטטים הח"כ בני שליטא והגיזבר של המיפלגה הליברלית בליכוד, צבי רנר, על סכום של 2000 דולר? האם מגיע לח"כ שליטא הסכום הזה, על שנוקה מהחשד הפלילי?

10

המחדל הנורא

מעל לסרט שואה מרחפת שאלה גורלית: היכן היו המנהיגים היהודיים בימי מילחמת העולם השניה, כשיהודי הגיטאות היו זקוקים להם יותר מכל? מדוע שתקו? כיצד נגררו למחדל זה?

7

חום וירקרק

מיפלגה חדשה זעירה, שנטלה לעצמה את השם „ירוקים", מוכיחה כי ציבעה האמיתי הוא חום היסטרי. מה ראו שחקני מועדון השח־מת להכריז מילחמה על „הדיקטטורה השוררת בארץ"?

20

דגנית רוצה להתחתן

בגיל 27 החליטה התל־אביבית דגנית פסקל שהגיע הזמן להתחתן. המועמד לא נמצא עדיין. כי „עליו להיות ג'נטלמן. נקי ואסתטי".

34

המלכה שבדרך

25 פעמים נערכה תחרות־יופי „מלכת המים" – השנה עומד „העולם הזה" לחדש את המסורת. מי תהיה היורשת של חני פרי, יהודית נגר, אורלי חידה (בתצלום), איריס דווידסקו יהודית מזור, תמי בן־עמי ועוד יפות.

4

„אחי שמת הוא הרוצח!"

טיעון מפתיע מעלה סניגורו של שימעון חרמון בעירעור על הרשעתו: אחיו, מאיר, שנפטר בינתיים, הוא שהרג את כרמלה בלאס!

29

יפה בעיני אחרים

רינת אלדר בת ה־21, אחת מ־12 המופלאות שנבחרו לעודד את ה־תיירות לארץ, מתעקשת: „אני חושבת שאני לא יפה!" איש ממכריה ומידידיה אינו מוכן להסכים עם גירסתה.

24

המציאות והחלום

אסון של שואה גרעינית, משבר אישי והיסטריה גמורה — אלה נושאי סירטו של אירלנד יוזפסון, („הקורבן"), המעניק ראיון מיוחד להעולם הזה לקראת פסטיבל ירושלים: „המציאות באירופה אישרה את חלום־הסיוטים בזמן ההסרטה!"

32

כישלון במיטה

כישלון נוסף של הסומר יהושע בר־יוסף: ההצעה אל מיטתם של החרדים מזעזעת את הקורא מאוכזב, כי אין בסיסרו דבר על מיניות אנושית אמיתית.

26

רחל המרחלת מדווחת:

סמדר עדיין לא ב־הריון, **ואסי דיין** גוזר על עצמו שתיקה תיק־שורתית ● מה קורה בין **רענן ותמר לוריא?** ● **ז'נט אורדמן** לניתוח בירך ● מי אמר **שריקה זראי** נראית כמו עגבניה? ● **שלמה צח** דרש מאשתו, **אילנה אביטל** (בתצלום), שלוש ארוחות ביום ● כמה עלה הגט של **צבי לידסקי** מאשתו השניה **אריאלה מיכלין?** ● **שושנה וינר** הולכת לקונצרטים **וחיים שיף** אינו מתכוון להתאבד ● 19 היפהפיות שקינאו **בחווה דיסטנפלד.**

40

המדורים הקבועים:

מיבתבים – מה לא אמר ראש העיריה? 3
איגרת העורך – לא רק יופי, אלא גם מאמץ שיכלי 4
תשקיף – זיכרונות מהכלא האיטלקי 5
במדינה – מעשה במישחת־שיניים 6
הנדון – מי צריך לפייס את מי? 11
אנשים – כל עם והמינהגים שלו 12
יומן אישי – כמו עמודי **הבימה** 17
מה הן/ם אומרות/ים – „אני מגדל בעלי־חיים: שני הבנים שלי" 18
זה וגם זה – סולם ולדהיים 21
לילות ישראל – לסביות מציגות את בעליהן 22
דך חדש – מדוע נמנע פרס נובל מבורחס? 26
תשבץ 30
הורוסקופ – השפעת מרקורי העצבני 31
קולנוע – מי ומי בפסטיבל ירושלים 32
מיבתבים לרותי – פיספס כמה טלפונים 34
רחל מרחלת על כל העולם 40
שידור – מה לשהרבני נגד שפיגלר? 42

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4־03. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ רכזת מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' חומה ומגדל

קול קורא

התחרות על התואר "מלכת־המים" היא חלק מן ההווי של הארץ. מאז שהעולם הזה בארץ," מספרת מירי זיכרוני, המארגנת יחד עם גיסה, רפי זיכרוני, את התחרות. "תחרות זו היא היחידה שהיא כלל־ארצית. בעבר נתגלו בה יפהפיות ששבו את לב המדינה. לרובן היוותה התחרות קרש־קפיצה לקריירה מזהירה."

לתחרות השנה נוסף מימד ממלכתי. מישרד־התיירות, היוצא במיבצע גדול לעידוד תיירות־הפנים, משתף פעולה עם מיבצע "מלכת המים 1986". הוא מתכוון להפוך חלק מהמתמודדות לשגרירות־תיירות של מדינת־ישראל בעולם.

התחרות זכתה בבירכתו של מנכ"ל המישרד, רפי פרבר, שהטיל על מנהלת המחלקה לתיירות־פנים, ערנה רוזנבלום, לרכז את שיתוף־הפעולה בין המישרד ומארגני התחרות.

"המטרה שלנו," מסביר פרבר, "היא לעודד ישראלים לנפוש בארץ. לכן אנו מקבלים בברכה כל אירוע בידורי בעל־רמה, שיעזור למשימה זו."

בסידרת הנשפים יופיעו אמנים מן השורה הראשונה כמו גדי יגיל, טוביה צפיר, שלישיית כמו צועני, הכוללת את יגאל בשן, עוזי חיטמן ויונתן מילר, והזמרת עופרה חזה. תהיה גם סידרה של תצוגות־אופנה, שתכלול את ביגדי־הים של החברה הוותיקה רון־לי, שעברה השנה לידי הדור הצעיר במישפחת מייסדי־החברה, אורית בירן וניסים שורש, שיצאו לשוק בסידרה חדשה של ביגדי־ים מרהיבים ואופנתיים.

מעצבי בית־האופנה איב דה־מרדיקס, בניהולם של מומו נקווה ומאיורקה דרעי, עיצבו דגמים וחשיפתם "תהיה הצגת־הבכורה".

הבנות תאופרנה ותטופלנה על־ידי דיילות חברת נייטשר ביוטי שהביאה לישראל את מהפכת היופי הטיבעי של צמח האלווירה, בסידרת תכשירי־יופי מבוקשים.

במשך עשרות השנים מלווה את המתמודדות שייערך במוסיאון הארץ בתל־אביב, תיבחר "מלכת המים 1986".

תהיה זאת הפעם ה־25 שבה בוחר העולם הזה במלכה.

"זוהי אחת מתחרויות־היופי הוותיקות ביותר

יהודית נגר
מלכת־המים 1978

כוהנת־היופי לאה פלטשר. "הייתי בין היוזמות של התחרות. ליוויתי את הבנות לאורך כל הדרך. עבורן זו טבילת־האש הראשונה. אני מעודדת ומדריכה אותן. מדגישה לפניהן שעצם ההשתתפות היא זכיה גדולה. בלי כל חשיבות למיקום בזכיה," מסבירה פלטשר. "השנה אנו מקפידים במיוחד על הרמה. לא רק הפנים והגוף משחקים, אלא גם רמת־ההשכלה של הבנות ובגרותן הנפשית. החשוב מכל הוא להקנות לבנות את התחושה שדוגמנות הוא מיקצוע

אורלי חידה
מלכת־המים 1976

אירים דוידסקן
מלכת־המים 1971

יהודית מזור
מלכת־המים 1958

פתח במיבצע זה, בשנות ה־50, זהו אירוע שנתי מרענן.

במיבצע זה משולבים שימחת־החיים וחדוות־הנעורים, נוף־הארץ ואהבת־היופי. אין זו תחרות־יופי נטולת־רוח. אלא תחרות שבה יש מישקל רב לאישיות, לאופי ולכושר־ההתבטאות.

ולראיה: כמה מן הצעירות הבולטות ביותר בארץ החלו את דרכן בתחרות זו, כאשר כבשו את לב הקהל שבחר בהן בבחירות ישירות ואישיות. ביניהן: יהודית מזור, חני פרי, אורלי חידה, אירים דוידסקן, יהודית נגר, תמי בן־עמי ועוד ועוד.

השעינו את התחרות ב־1982. לא היה עם ליבנו לערוך תחרות שמחה כזאת בשעה שמיטב הנוער לוחם ונופל בלבנון. משום כך גם לא נערכו התחרויות בשנים שלאחר־מכן.

השנה מחדש העולם הזה את התחרות. היא מתחילה השבוע.

אם את צעירה, יפה ובעלת רוח ספורטיבית, טלפני למירי זיכרוני בטלפון 247428 או 230856, אי־וור־חיוג תל־אביב. כשמירי תעלה על הקו, הציעי עצמך כמועמדת לתחרות "מלכת־המים 1986". אחרי שאלות כלליות אחדות תוזמני להופיע לפני ועדת־קבלה. אם יתמזל מזלך ותיבחרי כאחת מ־12 המועמדות הסופיות, מצפה לך חוויית־קיץ נפלאה.

נשפים שיערכו באשקלון, כפר־כיל"ו, טבריה, בת־ים ואילת תיבחרנה "נסיכת הדרום", "נסיכת המרכז", "נסיכת הכינרת", "נסיכת הים התיכון" ו"נסיכת ים־סוף". לאחר מכן, בטקס מכובד וקשה, הדורש מאמץ שיכלי וגופני, ושהוא אינו מישחק־ילדים התלוי בנתונים חיצוניים."

להכנת האירוע חברו אביב גילעדי ואלי מנטברג, בעלי גמא הפקות, הנעזרים באבי סרוטניק ממטה אמנים.

הבנות תגענה לנשפים באוטובוסים הממוזגים של חברת טיולי הגליל, אחת מחברות־התיירות המובילות בארץ.

על החשיבות שבה רואים גורמי־תיירות את התחרות תעיד העובדה שהנשף באילת, למשל, יתקיים במלון ספורט החדש, השייך לרשת מלונות ישרטול, ויציין את פתיחת המלון לקהל.

התצלומים הראשונים של המועמדות הסופיות יצולמו על־ידי צלם־האופנה מנחם עוז, לזכותו נזקפים גילויין של יפהפיות רבות.

כאשר תיגמר התחרות מצפה לכל 12 המתמודדות שיט מלכותי באוניה סיטי אוף רודוס, שלראשונה מזה שנים תצא בחודש אוגוסט לסידרה של ארבע הפלגות מיוחדות לישראלים. בספינה יופיעו אמנים ישראליים, והיא תעגון ברודוס, מיקונוס, איסטנבול, כריתים, קורפו, ונציה ודוברובניק. סיטי אוף רודוס היא אוניית־פאר, ויש בה בריכת־שחיה, דיסקוטק, בארים, קאזינו. מפעילים אותה דודי גרבורג ואיתמר דומב, בעלי סוכנות־הספנות מלחי, המבטיחים השנה שיט נהדר במחירים מוזלים ל־ישראלים, בסיורים שיכללו ביקורי־חוף באתרים היסטוריים וחופים משגעים.

תמי בן־עמי (באמצע)
מלכת־המים 1974

דף תשקיף

חריש עומד להחליט

היועץ המישפטי לממשלה עומד לפרסם בראשית השבוע הבא את המלצותיו לגבי המשך החקירה ברוח השב"כ.
חוגים מישפטיים בכירים, שבחנו השבוע את העניין, סבורים כי לפני היועץ עומדות רק שתי אפשרויות: להמליץ על הקמת ועדת־חקירה ממלכתית על־פי חוק־ועדות־חקירה, או להורות על המשך חקירת המישטרה.
המומחים פסלו מכל וכל אפשרות של מינוי צוות בודק או צוות מישפטנים, בטענה שאין באפשרות היועץ המישפטי לממשלה להסתמך על שום סעיף בחוק שיתן לו אפשרות לעשות זאת.

פרס יעניש מדליפים

שימעון פרס בוחן איזה סנקציות ניתן להטיל על שרים המדליפים מישיבות־הממשלה. מידם המדליפים לא קשה בדרך־כלל לנחש — כי הם נוהגים לשתול בתיקשורת קודם כל את הציטוטים מהדברים שלהם עצמם.
השבוע כבר העניש פרס את גד יעקובי, כשסירב להשיב על שאילתא שלו בעניין היחסים עם דרום־אפריקה. „לא ארון בשאילתא שתוכנה התפרסם מראש באמצעי־התיקשורת," אמר.

רגיעה דתית בקיץ

משקיפים המקורבים לחוגים החרדיים צופים רגיעה במילחמת־התרבות בחודשי הקיץ.
הסיבה: בחודשים יולי ואוגוסט נוהגים עשירי ניו־יורק הדתיים, שהמהומות בארץ מיועדות לגרום להם לפתוח את כיסם, לצאת את עירם לחופשה.

עולים לרגל לשכם

אנשי גוש־אמונים מארגנים את חסידיהם בירושלים ומובילים אותם לעליה לרגל אצל מתנחלי „גרעין שכם", שלשו בשבוע שעבר למיתקן השייך לעיריית שכם, והתמקמו בו. המקום הומה כל הזמן במבקרים ובמזדהים. שילטונות צה"ל ממשיכים לטעון כי הקבוצה „מסתתרת במקום סודי", וכי אין מצליחים לאתרה.

נשמות מתות במפד"ל

בית־הדין העליון של המפד"ל ידון בקרוב בטענות על זיופים בבחירות הפנימיות.
מנהיג הצעירים ברמת־גן, עורך־הדין אברהם פומרנץ, שהוא המזכיר של אוניברסיטת בר־אילן וחבר מועצת־העיריה, ייקרא להעיד בבית־הדין.
גם מסניף רחובות הגיעו לוועדת־הבחירות המרכזית תלונות על זיופים. בין השאר התברר כי במיפקד ובבחירות „השתתף" המנוח אפריים סלע, משיכון המיזרחי.

מס הנסיעות יוכפל?

השרים הכלכליים שוקלים בחשאי את האפשרות להכפיל את מס־הנסיעות לנוסע לחו"ל. המועד הצפוי לייקור: מחצית חודש יולי, בראשית עונת הנופש.

בטלוויזיה ממשיכים להתכונן

בטלוויזיה הכללית ממשיכים לבדוק, באופן דיסקרטי, כיצד יש להיערך לקראת הסעלת שני דורי־הבוקר.
בריקות אלה נעשות חרף הוראה מפורשת, בכתב, של יצחק נבון, ואחרי נזיפה של אורי פורת בחיים יבין, אחרי שהאחרון כינס כמה צוותים לדיון בעניין.

יקחו לכהנא את הכסף?

אם תתקבל הצעת חוק פרטית של ח"כ יצחק ארצי, שהועברה השבוע לדיון בוועדת החוקה, חוק ומישפט, יאלץ מאיר כהנא להחזיר לקופת־המדינה לפחות 60 אלף דולר.
ארצי מציע, כי מסיעה אשר ויתרה על מימון־הבחירות תישלל גם הזכות למימון חודשי שוטף, וזאת באופן רטרואקטיבי.
כהנא ויתר בזמנו על מימוד־הבחירות, מפני שסירב להעמיד את הוצאותיו לבי־קורתו של מבקר־המדינה: תרומותיו מ־חו"ל חרגו אז הרבה מעבר למותר.

גם שופט, גם נתבע

חוגים מישפטיים הביעו הסתייגות ממינויו של בעל מיפעל בבאר־שבע כשופט — נציג הציבור — בבית־הדין לעבודה בדרום. על מינוי חתמו שרי המישפטים והעבודה.
נגד השופט, עמיחי מאור, שהוא בעל בית־מלאכה לקונפקציה בשם „ספורט הנגב", הוגשו תביעות אין ספור באותו בית־דין עצמו. ברבות מהן הפסיד, אך לא תמיד ביבד את פיסקי־הדין. „בשהוא מופיע לבית־הדין," אומרים מישפטנים, „אי־אפשר לדעת אם הוא בא באותו יום כשופט או כנתבע."

כך בוחרים בחרות

שיבעת חברי הסיעה של חרות במועצת עיריית תל־אביב, שהתכנסו לבחור את שני נציגיהם הנוספים בהנהלת־העיריה, נאלצו לקיים לצורך כך הצבעה חשאית. הזוכים המאושרים בהצבעה: חיים טסה ודויד צבי.
בחירתו של צבי מעוררת בעיריה תמיהות. בשל השגות על בישוריו.

ידיעות ערביות

ידיעות אחרונות בוחן אפשרויות להוציא יומון בשפה הערבית. להערכת בעלי ידיעות, יש מקום לעיתון יומי בערבית, שייהנה ממערכת ההפצה ומשיווק המודעות של הצהרון הקיים, והוא עשוי להיות ריווחי.

פלאטו־שרון: זיכרונות מבית־הכלא

שמואל פלאטו־שרון עסוק בימים אלה בחיבור ספר על חוויותיו בבלא האיטלקי במילאנו ועל הדרך שבה שב ארצה. לצד־רך הכתיבה הוא נעזר באיש מיקצוע.

קפה במקום בחורות

עשרות מעמדי פוסטר מדיה, שניזוקו לאחרונה על־ידי החרדים, תוקנו ושופצו. הם נרכשו להשכרה על־ידי חברה מיסחרית.
חברת „עלית" שכרה מאות מעמדים, והיא מתכוננת להציג עליהם במשך שבועיים, במקום נערות בבגדי־ים, את הפוסטר של קפה „גולד".

שם־טוב מאוכזב

מי שהתאכזב ממינוי ברנו כנגיד בנק ישראל הוא חבר־הכנסת ויקטור שם־טוב ממפ"ם.
שם־טוב רצה להתפטר מהכנסת, אבל הוא נקלע למילכוד: אם יתפטר, יבוא במקומו איש מיפלגת־העבודה. אבל אילו עדי אמוראי היה נבחר לנגיד ומתפטר מהכנסת, היה בא במקומו יעקב גיל, איש העבודה, ושם־טוב יכול היה לפנות את מקומו לאיש מפ"ם שבא אחרי גיל.

פרץ יעסוק בנפט

ראש המועצה המקומית שדרות, עמיר פרץ, מונה השבוע על־ידי משה שחל, שר־האנרגיה־והתשתית, כחבר מועצת־המנהלים של חברת לפידות, חברה ממשלתית לקידוחי־נפט, שחלק גדול מעובדיה הם תושבי העיירה שדרות.
באחרונה הוזכר שמו של פרץ כאחד המועמדים הצעירים בעלי הסיכויים להיכלל ברשימת מיפלגת־העבודה בבחירות לכנסת הבאה.

הפיראטים רוצים חוק

עשרה ספקי שידורי־טלוויזיה בכבלים באיזור חיפה והסביבה מעבדים כעת, בעזרת פרקליטים, הצעה להסדר חוקי של הענף. הם יפנו עם ההצעה לשר־התיקשורת, יתחייבו לשלם תמלוגים וזכויות־יוצרים, ויטענו כי הכינוי „פיראטים" הורבק להם רק בשל גחמה ממשלתית.

החמישה לפני ה־90

מועצת עיריית ירושלים החליטה לקרוא כיכר בעיר על שמם של ארבעה אנשי־אצ"ל ואיש־לח"י אחד, שנהרגו בקרב אשר התנהל לפני כיבוש דיר־יאסין, באפריל 1948. הכיכר תיקרא „כיכר החמישה".
את זיכרם של יותר מ־90 בני־האדם שנטבחו במקום בדם קר, מייד אחרי כיבושו, לא הנציח עדיין כל מוסד ישראלי שהוא.

הגיעה הנוסחה לייצור קראק

אנשי מיחלק־הסמים ביחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב קיבלו באחרונה מידע, כי לישראל יבואה הנוסחה לייצור סם הקראק. אנשי היחידה הסמויה במחוז תל־אביב עוקבים אחרי רמזת ידי־עה, שהגיעה לסני ימים אחדים מארצות־הברית.
הקראק מופק מקוקאין, בשיטה ביתית פשוטה וזולה.

האירים מתעניינים

חברת־התעופה הלאומית האירית, איר לינגוס, מנסה לקדם את התיירות מהארץ לאי הירוק. נציגי החברה, שאין לה זיכיון־נחיתה בישראל, ביקרו באחרונה בתל־אביב לצורך זה.

„אל־על" על הכוונת

נציגי אל־על בניו־יורק הבטיחו חגיגית, פעם נוספת, למנחם־מנדל שניאורסון, כי החברה לא תחלל שבת.
עסקני חב"ד תייקו הבטחה זאת, ויעקבו בקפדנות אחרי ביצועה.

עמית מגנה אלימות

באיגרת אישית שהפיץ בין פקודיו ניצב־מישנה אריה עמית, המפקד החדש של מרחב דן, הוא הטיף מוסר לשוטרים האלימים.
„בכל קורס פסיכולוגיה למתחילים," כתב עמית, „באשר דנים בנושא אלימות וגסות־רוח, נאמר כי האלימות הינה ביטוי לחוסר־ביטחון, לתיסכול, לפרימיטיביות ולחוסר־הצלחה מוחלט בפיתרון בעיה... שוטר מכה הוא פשוט שוטר גרוע."

מי ומי במנכ"לים

בקרוב יופיע ספר־המנכ"לים, שיביא פרטים על כל המנכ"לים החשובים במדינה, בסיגנון ספרי „מי ומי".

במדינה

העם

יום־יום חג

בין־מישחקי־הבדורגל, חג־השבועות ועיד־אל־פיטר, כמעט נעצרו הגלגלים בישראל

„כל הגלגלים יעצרו / כאשר ידך החזקה רוצה בכך:" כך נאמר בשיר, שהושר לפני שני דורות בתנועת־העבודה האירופית. הכוונה: שביתה כללית של הפועלים יכולה להפיל כל מישטר.

בישראל שבתו השבוע פועלים רבים. לא היתה לכך כל סיבה פוליטית או חברתית. הפועלים הם ערבים, והם חגגו השבוע, במשך שלושה ימים, את עיד־אל־פיטר, המסיים את חודש ראמדאן.

המלצרים נעדרו מבתי־הקפה. הפרעלים נעדרו מבתי־החרושת ואתרי־הבניה.

גם הציבור היהודי עמד בסימן של חג מתמשך. לא זה בלבד שחג־השבועות הצטרף לשבת, ואיפשר שני ימי פיקניק וטיולים, אלא שמישחק־הכדורגל במכסיקו ריתקו גם הם מאות אלפי ישראלים בשעות־הלילה למקל־טי־הטלוויזיה. בבקרים קמו הגברים כשהם חצי־נרדמים.

הגלגלים לא נעצרו לגמרי, אבל הם הסתובבו באיטיות רבה.

שב"כ

שתיקה בתרי

לשרי הממשלה אסור להיפגש עם מורדי השב"כ

פעולתו של שימעון פרס להשתקת הפרשה של ראש השב"כ הגיעה השבוע לשיא חדש: הוא אסר על שרי הממשלה להיפגש עם שלושת „המורדים" — אנשי־השב"כ הבכירים שחשפו את הפרשה והודחו (ראה יומן אישי).

היועץ המישפטי החדש, יוסף חריש, מילא את התפקיד שהוטל עליו: הוא שתק.

יחסי חוץ

לא להיות חריגו

„אסור להגזים" במאבק נגד המישטר הגיזעני של חסידי היטלר בדרום־אפריקה. כך אומר האיש שייצג את ישראל שם

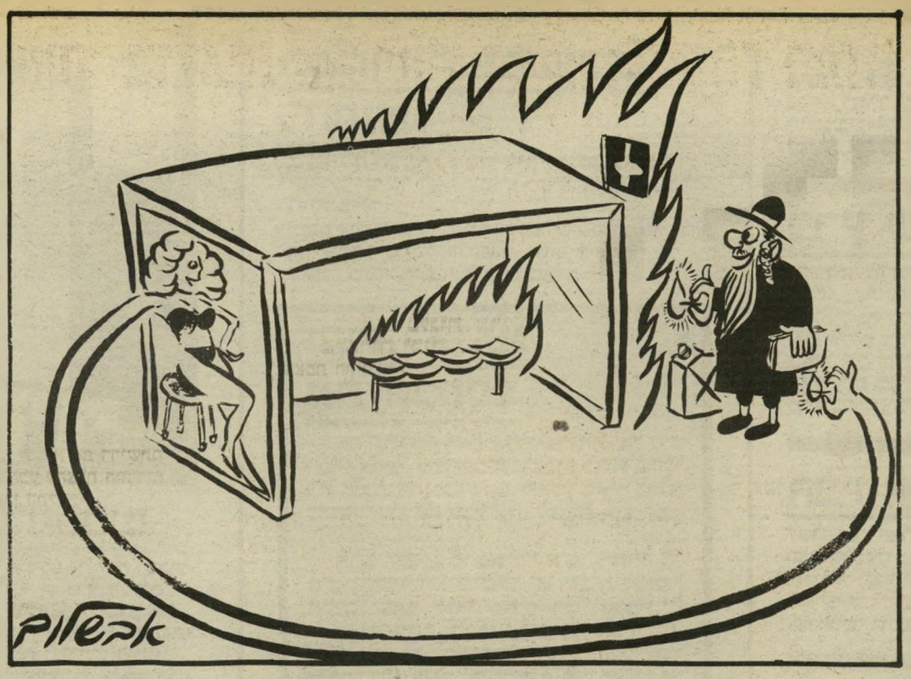
„לא צריכים להיות חריג," אמר אליהו לנקין, השגריר הקודם של ישראל בדרום־אפריקה. „לא צריכים להגזים."

בכך ביטא לנקין, איש־חירות שבא ארצה על סיפונה של אלטלנה, את הדיעה האמיתית של ממשלת־ישראל.

הממשלה החליטה השבוע לסגור את השגרירות בפרטוריה ליום אחד — כפי שעשו כל השגרירויות המערביות ביום שבו שבתו מיליוני שחורים בדרום־אפריקה. היתה זאת הפגנה מגוחכת של מדינות־המערב, התומכות למעשה תמיכה מלאה במישטר הגיזעני, אך המבקשות לשלם מס שפתיים לאידאלים אנטי־גיזעניים.

הנשיא רונלד רגן וראש־הממשלה מגרט תאצ'ר החליטו למנוע כל עיצומים נגד המישטר הלבן בארץ הדרומית. הם ריכרו על „פשרה" ועל „התקדמות", בשעה שהשילטון הגיזעני הכריז על מצב־חירום, חיסל את החרויות האחרונות, החניק את חופש־העיתונות ואסר את כל ראשי האופוזיציה הלבנה והשחורה כאחת.

במדינות־המערב היו לפחות הפגנות־המונים, בהשתתפות מאות אלפים. בישראל לא היתה אף הפגנת־המונים אחת. הרבה יותר נוח להזדעק נגד

בחירת נשיא בעל עבר נאצי באוסטריה, מאשר לוותר על היחסים הכלכליים עם חסידיו של אדולף היטלר, השולטים עתה בדרום־אפריקה. מה גם שרבים בישראל מאמינים בסתר ליבם שיש רמיזן חיובי בין דרום־אפריקה וישראל.

מיפלגות

פה אחד

בתנועת החרות יש רק אופוזיציות. במיפלגת־העבודה אין אופוזיציות כלל

הסנטור האמריקני המנוח ויין מורס נשאל פעם מדוע הצביע יחידי נגד הצעת־החלטה, שכל שאר 99 הסנטורים הצביעו בעדה.

השיב מורס: „אני לא אוהב החלטות פה־אחד."

חוכמה זו נעלמה ממיפלגת־העבודה. השבוע בחרה במזכיר הכללי שלה, עוזי ברעם. ההצבעה במרכז: פה אחד. המחזה הזכיר את הסובייט העליון. התהליך כולו הבליט שוב את ההבדל התהומי בין שתי המיפלגות הגדולות. בעוד שתנועת־החרות לא יכלה אף לכנס את מושב ועידתה, מפני שהדבר היה מביא לפיצוץ בטוח בין הסיעות השונות, לא היתה במיפלגת־העבודה אף אופוזיציה קלה שבקלה.

פרשות

עניין בלתי־גמור

מותר לרחרח באמריקה, אך אסור להפוך איש־ביון אמריקאי לבוגד — גם כשהוא יהודי

בירושלים הולכת וגוברת התדהמה. ברור עתה כי ראש־הממשלה ושר־החוץ שגו בצורה חמורה בהערכת התוצאות של פרשת ג'י פולארד.

מה שנראתה תחילה כפרשה קטנה ומביכה, הופכת לכדור־שלג, העלול לגרום נזקים נוראים בטווח הארוך.

נראה כי בעלי־העניין בירושלים לא הבינו את ההבדל בין פעולת־ריגול רגילה, שאפשר לעבור עליה בקריצת־עין, ובין פרשה זו. כאשר שליחים ישראליים מרחרחים בארצות־הברית ומשיגים חומר מודיעיני, זה דבר אחד. כאשר הם פונים אל איש־ביון אמריקאי (ובכלל זה אמריקאי־יהודי) והופכים אותו לבוגד בארצו, זה עניין שונה לגמרי.

בעיני הציבור האמריקאי, זהו מה שקרה. פולארד היה איש־ביון. הוא הפך לבוגד. זהו חטא שלא־יסולח.

תובע ממולח. ברור כיום כי ממשלת ישראל ניסתה לפתור את הבעיה באמצעות תעלול. היא הדיחה, כביכול, את רפי איתן, שעליו הוטלה האחריות, ומינתה את האיש למחרת היום כמנהל אחד הקונצרנים הממלכתיים הגדולים ביותר בארץ. כל זה נרשם בארצות־הברית.

נשיא ארצות־הברית ושר־החוץ ביקשו לצמצם את הנזק. הם עשו את הכל כדי לטשטש את העניין. אך המישטר האמריקאי אינו מאפשר זאת. די בפוליטיקאי ממולח אחד — התובע הכללי של ניו־יורק — כדי לפוצץ את החיפוי.

באמריקה, התובע הכללי הוא פוליטיקאי נבחר. באופן מסורתי, זהו תפקיד שיש בו כדי לשמש קרש־קפיצה לתפקיד מושל ניו־יורק, ולפתוח את הדרך למועמדות לכס־הנשיאות. תומאס דיואי, שכמעט נבחר כנשיא ב־1948, התחיל את דרכו כתובע ניו־יורק.

העובדה המעניינת היא שהתובע הכללי הנוכחי, אמריקאי ממוצא איטלקי, סבור כי מערכה נגד ישראל על רקע זה תעלה את פופולריותו בניו־יורק, העיר היהודית הגדולה ביותר בעולם. הדבר מעיד על המשמעויות העמוקות של פרשת פולארד.

כל יהודי — מרגל. ואכן, ככל שמתרחב מעגל הגילויים, כן מצטיירת תמונה אנטי־ישראלית יותר. הדיבורים הישנים של „נאמנות כפולה", שהושתקו על־ידי עשרות שנים של תעמולה ציונית מאסיבית, נשמעים עכשיו מחדש.

התמונה המתקבלת השבוע מגילויי ווישינגטון פוסט למשל, היא של רשת ענפה של יהודים אמריקאיים, בכל דרגי המימשל והמינהל, המעבירים באופן שיגרתי מידע סודי של ממשלת ארצות־הברית לבין הישראלי. נוסף על מידע זה הועברו לישראל, לדיברי העיתון החשוב, חומר־גלם לייצור פצצה גרעינית, מחשבים מתוחכמים ועוד. וושינגטון פוסט הוא עיתון פרו־ישראלי, בדרך כלל.

הנזק המיידי של פרשה זו יהיה מצומצם, אם ימשיך הנשיא רונלד רגן לדבוק בהחלטתו הנחושה להגן על ישראל, שבה הוא רואה בסיס אמריקאי במרחב. אולם הנזק בטווח הרחוק עלול להיות חמור ביותר. אם הציבור האמריקאי כולו יתחיל לראות בישראל מדינה כפויית־טובה, המשתמשת בכסף אמריקאי כדי להפוך אמריקאים לבוגדים, יהיה זה רע. ואם הציבור האמריקאי יתחיל לחשוד שכל יהודי בתפקיד מינהלי בארצות־הברית הוא מרגל פוטנציאלי של ישראל, התמונה תהיה קודרת עוד יותר.

שלומיאליות נוראה. יתכן שניתן היה למנוע כל זאת, אילו התייחסה ממשלת־ישראל לעניין מלכתחילה ברצינות, תחת לעסוק בהתחכמויות הרגילות, האהובות כל־כך על הצמרת הישראלית.

יתכן כי האחראים החליטו שאין לגלות את האמת, ואין להסיק את המסקנות, מפני שהאמת חמורה מדי. ואכן, כאשר התגלה כי אחד הקצינים הבכירים ביותר של חיל־האוויר הישראלי עסק באמריקה בגיוס מרגלים, ניתן רמז על היקף המיבצע. שום אדם סביר באמריקה לא יאמין כי פעולה שבה עוסק גנרל חשוב היא מיבצע שולי, חד־פעמי, פרי יוזמתו הפרטית של איש־ביון ברימוס שנטרפה דעתו.

בארץ היתה הפרשה צריכה לגרום להיהרורים על טיב שרותי־הביון הישראליים. מי מפקח עליהם? מי אחראי להם? ובעיקר — האם השלותה בפרשה זו, מציינת את כל הפעולות של מגנגונים עלומים אלה?

פיגועים

זיכוי לערפאת

הדו"ח הסמבותי של חוקרי פרשת „אבילה לאורי" מזכה את ערפאת וסוריה. מה היתה מטרת הפעולה?

לא ממשלת־סוריה ולא יאסר ערפאת אחראים לפרשת האוניה אכילה לאורו. הם טוהרו רישמית מכל חשד — ודווקא על־ידי חקירה מישפטית איטלקית, שאיש אינו מטיל בה רופי.

כאשר יתחיל מישפט החוטפים השבוע באיטליה, הוא יתבסס על דוח בן 115 עמודים, שהוכן בקפדנות רבה על־ידי שני מנהלי החקירה האיטלקית, שהסתייעו בעשרות עדים, בחקירת הנאשמים עצמם ובמידע שסופק על־ידי שרותי־הביון של איטליה, ישראל וארצות־הברית.

שניים מן החוטפים שיתפו פעולה עם החוקרים. שני האחרים נחקרו. עשרות מבין נוסעי האוניה והצוות מסרו עדויות מפורטות. שרותי־הביון השונים צותתו לחוטפים בעת מעשה.

מסקנות הדוח האיטלקי:

● הפעולה בוצעה על־ידי אירגונו של אבו־אל־עבאס, אירגון קטן המשרת את עיראק.

● המטרה העיקרית של אבו־אל־עבאס היתה לחתור תחת מנהיגותו של יאסר ערפאת, שאסר פעולות כאלה. יתכן שהיתה גם מטרה להביך את סוריה, אויבתה של עיראק.

● אבו־אל־עבאס עצמו פיקח על הפעולה וניהל אותה מרחוק. הוא הדריך את החוטפים במחנה־אימונים שלו באלג'יריה, וצירף אליהם את בן־דודו, מוחמד עיסא עבאס, שהעביר להם את הנשק. אבו־אל־עבאס נפגש

(המשך בעמוד 10)

ההצבעה במרכז מיפלגת־העבודה
כמו בסובייט העליון

מעל לסרט „שואה" מרחפת שאלה גורלית: היכן היו המנהיגים היהודיים?

המחדל הנורא

ערב השמדת הגטו היהודי בוורשה הגיעו שני מנהיגים יהודיים — אחד ציוני ואחד לא־ציוני — למיפגש עם אציל פולני בחלק ה„ארי" של העיר.

האציל הפולני שימש כבלדר בין הממשלה הפולנית הגולה, שישבה בלונדון, ובין המחתרת הפולנית („צבא המולדת") בוורשה.

שני היהודים ביקשו מן השליח הפולני להביא את דרישתם ועקתם אל ממשלות המערב: לעשות את הכל להצלת היהודים. היו בפיהם הצעות שונות. אף לא אחת מהן התקבלה.

אולם זעקתם העיקרית היתה מופנית אל המנהיגים היהודיים בעולם: מדוע אתם שותקים?

„תגיד למנהיגים היהודיים שאם אינם פועלים עכשיו, אין צורך בהם. אם לא יהיו עוד יהודים, את מי הם ינהיגו?"

האציל הפולני מסר את עדותו לקלוד לנצמן, בסרט שואה — סרט־הענק המוקרן עתה בישראל. בשעה שריבר — 40 שנה אחרי המאורעות, בניו־יורק הרחוקה — נשפכו הדמעות מעיניו.

הסרט אינו מספר מה היו התוצאות. אנחנו יודעים אותן.

● מדוע הם שתקו?

סירטו של לנצמן מכריח אותנו שוב להתמודד עם השואה. מי שחזה בו ממשיך לחשוב עליו, בימים ובלילות. השאלות צפות שוב, וממשיכות להטריד.

מה קרה לגרמנים, אומה שלמה שהפכה בימי הנאצים למיפלצת טורפת?

מדוע שתק העולם, וביחוד ממשלות ארצות־הברית ובריטניה? אך מעל לכל:

מדוע שתקו המנהיגים היהודיים? מדוע לא עשו דבר?

זוהי שאלה היסטורית, שתמשיך לרחף על קיומנו הלאומי במרוצת הדורות.

● לצום עד מוות

מה הם יכלו לעשות, מנהיגים יהודיים אלה? לא היתה להם מדינה. לא היה להם כוח ממלכתי. הם לא ישבו במועצות המדיניות והצבאיות, שכיוונו את המילחמה.

אם כן, מה יכלו לעשות? האם בכלל יכלו לעשות משהו?

אותם שני המנהיגים, שבאו מן הגטו הגוועּ, שבו הושלכו הגוויות לרחוב, והשמיעו את זעקתם האחרונה בחדרו של האציל הפולני, נתנו תשובה אחת:

„שיילכו לממשלות וידרשו פעולה להצלת היהודים. ואם לא ייענו, שייצאו החוצה ויישארו ברחוב, ולא יזוזו, ולא יאכלו ולא ישתו, עד שימותו!"

ואחד הוסיף, בלעג מר: „ממילא לא יהיה להם בשביל מה לחיות. היהודים ימותו, והם יישארו מנהיגים יהודיים בלי יהודים."

הצעה זו נשמעת כנאיבית, אך היתה בה חוכמה רבה.

המנהיגים היהודיים המפורסמים, ששמם יצא לפניהם בעולם — חיים וייצמן, נחום גולדמן, דויד בן־גוריון והאחרים — אילו נהגו כך, יתכן מאוד שהיו מעוררים את המצפון הרדום של העולם.

העולם היה עסוק במילחמה. העניין היהודי נראה שולי, בלתי־חשוב. המצפון העולמי ידע כי הכל לוחמים במיפלצת הנאצית, והסתפק בכך. הוא לא היה מודע לעובדה כי בינתיים נרצחים מיליוני יהודים.

אילו היו המנהיגים היהודיים צמים עד מוות בפומבי, יתכן מאוד שאנשי־המצפון בעולם המערבי — אנשי־החרות, הסופרים, המשוררים, העיתונאים, המדענים, אנשי־הציבור, הפוליטיקאים — היו מתעוררים. יתכן שהיה נוצר לחץ ציבורי לעשות משהו, הנושא היה עולה על סדר־היום של העמים.

זה לא נעשה. המנהיגים היהודיים נהגו בתמוה־שילשום. הם אכלו ושתו, לנו במלונות־פאר וקיימו סגישות. כעתה, גם אז.

זוהי האמת המרה. אי־אפשר היה לשכנע את העמים ואת הממשלות שקורה משהו נורא, משהו יחיד־במינו בהיסטוריה האנושית, כאשר המנהיגים היהודיים עצמם נהגו כמו מימים ימימה.

נזירים בודהיסטיים שרפו את עצמם למוות בכיכרות סייגון, כעבור כמה שנים, כאשר רצו להפנות את תשומת־הלב לגורל עדתם בווייט־נאם.

ראש היודנראט בגטו־ורשה, ששיתף פעולה עם הנאצים מתוך תיקווה להציל את היהודים, איבד את עצמו לדעת כאשר נוכח לדעת שהנאצים רימו אותו והחלו בשליחת היהודים למחנות־המוות. לנצמן, בסרט, רן אותו לכף זכות.

אך אף מנהיג יהודי אחד בעולם המערבי — ובארץ־ישראל — לא התאבד כאשר הובלו מיליוני יהודים לתאי־הגאזים. אף אחד מהם לא עשה שום מעשה דרמאתי שהוא. הסיסמה היתה: עסקים כרגיל. מילחמת־מיפלגות כרגיל. קנוניות כרגיל. מאבק על מישרות וכיסאות כרגיל.

זוהי האמת ההיסטורית.

● מדוע העלם המידע?

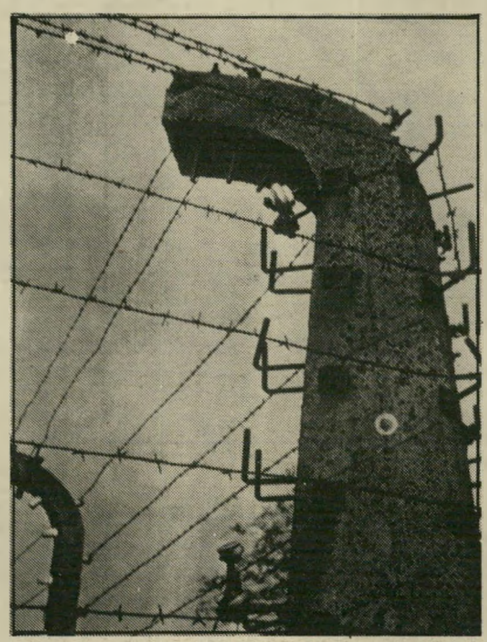
אשמת המנהיגים לא הצטמצמה בכך. היא חמורה יותר, לאין־ערוך יותר.

המסקנה המכרעת העולה מהסרט האדיר הזה היא שרובּ־רובם של היהודים באירופה לא ידעו מה צפוי להם.

על כך יש בסרט עדויות רבות — עדויות של גרמנים, של פולנים ושל היהודים עצמם.

חלק קטן מיהודי פולין ידעו, ולא רצו לדעת. אך רובם המשיכו לקוות עד הרגע האחרון ממש, עד שנסגרו הדלתות והגאז החל עולה בנחיריהם.

בסרט מסופר על יהודים שהגיעו אל מחנות־המוות ממערב אירופה בקרונות־נוסעים רגילים, כשהם אוכלים ושותים,

משחקים עם ילדיהם, יורדים בתחנות שבדרך ואף משחקים קלפים בקרונות. הם האמינו שהם נוסעים למחנות־עבודה.

מסופר על יהודי גטו טרויינשטאט (ליד פראג), שהושארו גם באושוויץ במחנה „מישפחתי" במשך חצי שנה, על פי פקודה מגבוה, ושהומתו בגאזים ברגע שעבר מועד זה.

ברור לחלוטין — וגם זה עולה חד־משמעית מן הסרט — שאי־הידיעה היתה הנשק העיקרי שאיפשר לנאצים להריץ את מכונת־המוות. הם הקדישו לכך מאמצים רבים מאוד. התרמית, ההרגעה, האשליה, תיקוות־השווא — בלעדיהן לא יכלה מכונת־הרצח לפעול בסידרה.

ממילא מזדקרת לעין שאלה גורלית:

מדוע היהודים לא ידעו?

הנאצים העלימו את האמת, והיתה להם שליטה גמורה על כל כלי־התיקשורת. מי שדיבר הוצא להורג. גם באושוויץ עצמה לא היה קל להודיע לקורבנות מה צפוי להם בעוד כמה דקות.

אולם המנהיגים היהודיים ידעו.

ידיעות מפורטות על השואה הגיעו לידי המנהיגים היהודיים במערב ובארץ בשלב די מוקדם. השליח הפולני, המופיע בסרט, בוודאי לא היה היחיד שהעביר ידיעות אלה.

בסרט מופיע יהודי, שפעל במחתרת באושוויץ (כן, באושוויץ פעלה מחתרת מסועפת. שהיתה מורכבת בעיקר מלא־יהודים, אסירים פוליטיים, שלא הוצאו להורג בסיטונות). יהודי זה החליט באחד הימים לברוח, ואכן ברח.

אין ספק שאיש זה העביר דוח מפורט על המתרחש במחנות־המוות — על תאי־הגאזים, על המישרפות. על הסדרים בכית־החרושת של המוות — למנהיגים היהודיים באירופה, שהעבירו את הידיעות לארץ. הוא לא היה יחידי. יש עדויות על העברת דוחות כאלה להנהגה הציונית.

אולם ההנהגה היהודית לא פירסמה את הידיעות האלה ברבים. היא העלימה אותן.

זוהי עוברה. אפשר להתווכח על המניעים לכך („מה זה יעזור? למה לגרום לפאניקה? אולי זה לא ברוק?") אין ויכוח על העובדה עצמה.

ההשמדה נמשכה שנים ארוכות אחרי שפרטיה כבר נודעו למנהיגים היהודיים.

● היה קשר פתוח!

תבן מאוד שרוב רובם של היהודים היו הולכים אל מותם כפי שהלכו, גם אילו ידעו מראש מה צפוי להם. לא היתה להם ברירה. היו להם נשים וילדים, המצאות היתה נוראה, הם נהגו ככל האדם במצב כזה.

אבל אין ספק שאילו ידעו כל היהודים באירופה מה צפוי להם, היו רבים מהם מוצאים דרכים להציל את עצמם או את יקיריהם.

ניתן היה להגניב ילדים יהודיים החוצה. כיום חיים בארץ אלפי יהודים שניצלו מן השואה כילדים, מפני שמצאו מחסה בבתים של נוצרים בכל הארצות, וגם בפולין. יש סיפורים לרוב על מישפחות פולניות שקלטו ילדים כאלה ושמרו עליהם, תוך סיכון עצמן, עד השיחרור.

יש בארץ יהודים לא־מעטים ששרדו במילחמה מפני שחיו בין הלא־יהודים בעזרת מיסמכים מזוייפים, או בהיחבא.

אילו ידע כל יהודי באירופה כי הבריחה היחידה אינה בין „עבודה במיזרח" ובין בריחה, אלא בין מוות בטוח ובריחה — כמה אלפים, ואולי רבבות, היו מסוגלים להציל את עצמם או את ילדיהם?

ישראל רודלף קסטנר הואשם, במישפט המפורסם שנשא את שמו, שהעלים את המידע הזה מיהודי הונגריה, כאשר תיכנן אדולף אייכמן את שליחתם לאושוויץ. אבל קסטנר ישב בבודפשט. הוא לא קיבל הוראות או הנחיות מהארץ. הוא נאלץ לקבל החלטות תחת עיני הגסטאפו. אפשר להתווכח על נכונות החלטותיו, אך אין לשכוח איך התקבלו והיכן.

לעומת זאת, שום דבר לא הסריע למנהיגי הישוב היהודי בארץ, מנהיגי התנועה הציונית ומנהיגי היהודים ברחבי העולם לקבל באופן חופשי החלטות. מדוע לא פעלו הם?

אפשר היה להעביר את המידע ליהודי אירופה. בין מרכזי היהודים ששרדו באירופה לבין ההנהגה הציונית היו הקווים פתוחים בכל ימי השואה — קו של בלדרים דרך איסטנבול, קו דרך שווייץ הניטראלית, קווי־אלחוט. תמיד היו נאצים שפעלו כבלדרים למען היהודים, תמורת כסף. דרכי־המחתרת היו קיימות.

אילו אחזו המנהיגים היהודיים בכל האמצעים האלה כדי להעביר את המידע הנורא לכל יהודי אירופה — הוא היה מגיע.

נכון, היו יהודים רבים שהיו מסרבים להקשיב, שהיו מאמינים שזוהי תעמולת־זוועה, שהיו רוצים להמשיך ולקוות. אך המידע היה עובר, ובהדרגה היה עושה את שלו.

בוורשה הביאה הידיעה על קירבת הסוף לידי המרד הגדול. כך גם בכמה גטאות אחרים. אך אילו היה המידע נפוץ ברבים, בכל מקום, היתה התשובה הראשונה צריכה להיות: יציל את עצמו מי שיכול. יעשה כל אחד מה שבכוחו לעשות: להתחבא, להצטייד בזהות לא־יהודית, לברוח למקום בטוח יותר, להבריח את הילדים.

גם המישטר היעיל ביותר — והנאצים היו רחוקים מלהיות יעילים עד הסוף — אינו יכול לגלות מאות אלפי בני־אדם הנסים על נפשם. לכן עשוי הנאצים את הכל כדי להעלים את האמת, כדי לעורר בקרב היהודים אווירה של תיקווה ואשליה.

סרט זה, המתאר בפרטי־פרטים, בצורה יבשה ועניינית, איך פעלה מכונת־הרצח, מבהיר לחלוטין את הנקודה המכרעת הזאת.

יהודי העולם היו עשירים. בכסף אפשר היה להשיג הרבה.

הישוב העברי בארץ לא היה חסר־ישע. היה לו אירגון־ההגנה רחב־הממדים, היו הפלמ"ח, אצ"ל ולח"י. היו אלפי צעירים בעלי־תעוזה, שאיש מהם לא היה מהסס אף לרגע לצאת למשימות־הצלה.

הם לא קיבלו פקודה. לא היה כלל קיים מטה־מעולה שהיה יכול לתת פקודה כזאת.

לאירופה הגיעו רק קומץ הצנחנים, שאומנו על־ידי הבריטים למען משימות־מודיעין ברי טו ת. לא נשלחו אנשים ונשים לאירופה כדי להפיץ את המידע הדרוש ולהעביר הנחיות להצלה קיבוצית ואישית.

● אנשים קטנים

מדוע מעלו המנהיגים היהודיים בתפקידם? מה גרם לאנשים כמו חיים וייצמן ונחום גולדמן, דויד בן־גוריון ומשה שרת, ראשי יהדות בריטניה וארצות־הברית, להתנהג כפי שהתנהגו?

מה גרם למחדל ההיסטורי, שאין לו כפרה?

יש הסברים רבים. אך מעל לכל יש הסבר פשוט לגמרי: השעה הגדולה לא מצאה מנהיגים גדולים. בשעה שכל ההיסטוריה האנושית כאילו נעצרה, כאשר אירע דבר שלא היה לו אח ורע בתולדות העולם, עמדו בראש הציבור היהודי אנשים נורמאליים, אנשים רגילים ושיגרתיים.

בין כל הרכיבים של ה־שואה — זהו אחד ה־רכיבים החשובים ביותר.

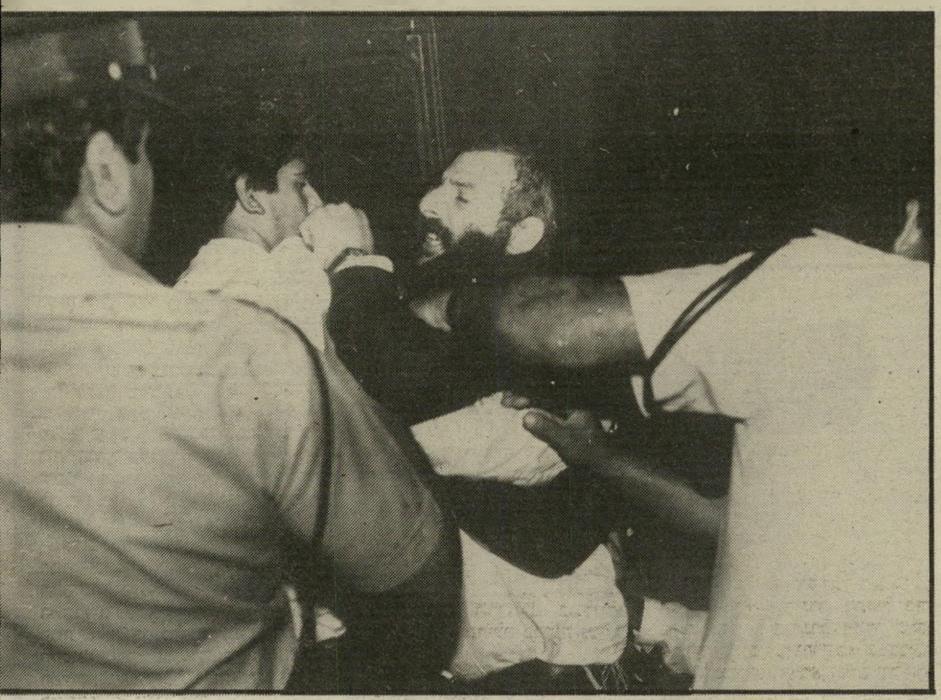
יחידת־מילואים שלמה א״מה לעלות על מאה־שערים

★ אין מחתרת אנטי־חרדית האחראית לשריפת בתי־הכנסת ★ טרמפיסטים עולים על העגלה

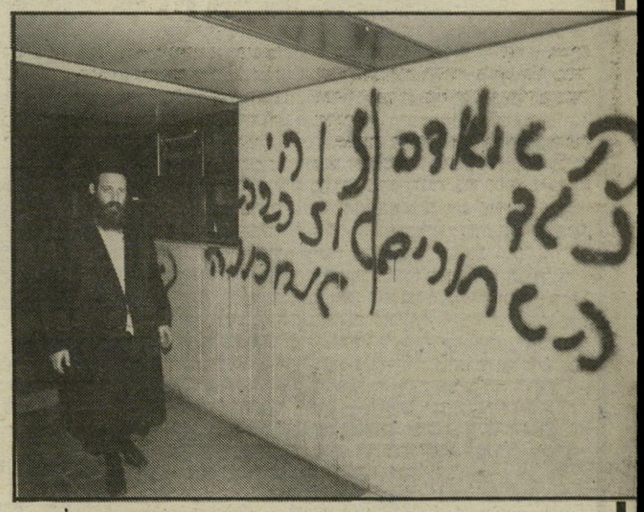
אלימות נגדית

חרדים עצורים בירושלים
כל העצורים שוחררו

מפגין חרדי נעצר בפתח־תיקווה
התפילות של פרס לא הועילו

כתובת „האגודה נגד השחורים" בישיבת רמת־החייל
הקבוצות ירדו למחתרת

הרב סלומון על הארץ בפתח־תיקווה
החקירה קבעה: הוא מעד

ביום הרביעי צילצל הטלפון בלישכתו של אחד מעוזריו של ראש־הממשלה. המצלצל זיהה את עצמו כקצין משוחרר, לוחם באחת היחידות המובחרות של צה״ל.

הבשורה אשר בפיו: אם לא תיפסק מייד האלימות הדתית, יעלו הוא וחבריו — כולם חברים־לשעבר באותה יחידה — על מאה־שערים. הם יציירו סיסמות על הקירות. אם יתגרו בהם, ישיבו מילחמה שערה. אם ייעצרו, יידע העם כולו שעוצרים חיילים קרביים, בעוד שמשחררים משתמטים מצה״ל, פורעי־חוק.

כמה שעות לפני כן הוצת בית־כנסת בדרום תל־אביב.

שני הדברים הדליקו אור אדום. עוד באותו יום החליט ראש־הממשלה לכנס כינוס־התפייסות.

בארץ כולה נפוצה השמועה: מילחמת־אחים עומדת בשער.

מועצת ההתפייסות של ראש־הממשלה היתה אופיינית לכל התהליך שהביא להתפוצצות.

הוזמנו אליו אנשי סיעות הקואליציה. הוזמנו ראשי שלושת כלי־התיקשורת הרישמיים: דבר, ג׳רוסלם פוסט ורשות־השידור. דובר הרבה על הצורך להתפייס, לשים קץ לקיצוניות ולאלימות „משני הצדדים".

אולם המסקנה המעשית היתה אחת: להיכנע לדתיים.

מייד אחרי הכינוס הכריז המפכ״ל כי יש יסוד לטענות הדתיים, ששרפו עשרות תחנות־אוטובוסים ברחבי המדינה. הטענה, שאומצה על־ידי שימעון פרס: יש חוק האוסר פגיעה ברגשות דתיים.

זהו עיוות מדהים של כוונת החוק. הוא בא למנוע חילול־קודש להכעיס: הבאת חזיר לבית־כנסת, העלבת ישוע בכנסיה. אולם לפי הפירוש החדש של פרס והמפכ״ל רויך קראוס, כל דבר היכול להרגיז קנאי דתי בכל מקום שהוא הוא בלתי־חוקי.

המסקנה המתבקשת: שילטון מוחלט של החרדים ברשות־הרבים, הפעלת המישטרה כדי למנוע כל דבר העלול להרגיז קנאים דתיים. זהו חומיניזם באיצטלה חוקית ודמוקרטית.

המסקנה המעשית השניה: עוד באותו יום, לפני החג, שוחררו בכל רחבי הארץ הבריונים הדתיים שהציתו תחנות, פגעו בשוטרים והפכו בפרהסיה את החוק לחוכא ואיטלולא.

היה זה ניצחון גדול ל„מרי האזרחי" שהכריזו החרדים, כאשר פגעו בחוק בגלוי, שרפו תחנות לאור היום והלכו למעצר בשירה ובריקודים.

ההתפייסות, בלשון ראש־הממשלה, לא היתה אלא פיוס החרדים. איש לא הזכיר שיש לפייס גם את הצד השני — הציבור החילוני.

מבחינת שימעון פרס היה זה רק המשך של קו עיקבי.

פרס, שעבר בשחר נעוריו בפולין שלב דתי קיצוני, בהשפעת סבו החרדי, האמין תמיד שיש לפייס את הדתיים. מעשהו הראשון כראש־הממשלה היה ללכת לכותל המערבי ולתחוב פתק בין אבניו, כדרכם של עוברי־אלילים.

קאפיטות קרועות בישיבת רמת־החייל
"דוסים החוצה!"

לאחר מכן התחיל ללמוד באופן הפגנתי דף גמרא אצל הראשון־לציון, הרב הספרדי הראשי. מאז לא חדל מלעשות מחוות ללא־ספור כלפי החרדים.

מאחורי מעשים אלה עמדה מחשבה פוליטית מציאותית, כביכול. פרס מאמין כי יש למנוע בכל מחיר התחברות־קבע של המחנה הדתי עם המחנה הימני, מכיוון שצירוף כזה עלול להבטיח רוב במדינה נגד תנועת־העבודה.

אולם אם קיווה פרס כי החנופה הבלתי־פוסקת לדתיים תמשוך את הדתיים אליו, אוכזב עד כה קשות. בכל המשברים נשארו הדתיים, על כל הגוונים, דבקים כליכוד. הם מנעו את הקמתה של ממשלה צרה מטעם המערך, ואחרי כל ויתור של פרס לטובתם, הם דרשו עוד.

אין שום סימן לכך כי הפעם זה יהיה אחרת. הכניעה של פרס לא תביא לו שום תועלת פוליטית. גם נאומיו חוצני־הלהבות השבוע, לטובת הסוכנות ונגד הקיצוניים "משני הצדדים", בתוספת התרפסות לפני "המסורת" לא יעזרו לו.

הם גם לא יעזרו למתן את המחנה החרדי. כי הקיצוניות נובעת מעצם הדינאמיקה הפנימית של מחנה זה, ועל כן היא טבועה במהותו.

מירוץ האברכים

דו אלימות הדתית, בגילגולה האחרון, התחילה במחנה נטורי־קרתא.

מחנה זה מתחרה קשות עם "העדה החרדית", שממנה התפלג. "העדה החרדית" היא אנטי־ציונית כמו נטורי־קרתא, אינה מכירה במדינת־ישראל, ואינה משתתפת בבחירות.

לצד המחנה הזה קיימת אגודת־ישראל, שהיא אנטי־ציונית, אך המשתפת פעולה עם המדינה הציונית כדי לסחוט ממנה כספים. היא משתתפת, כמובן, בבחירות, כדי להשתמש בכוח האלקטורלי למטרותיה.

בין המחנות האלה אין מחיצות אמיתיות בשטח. הם פונים כולם לאותו הקהל. לכן, כאשר יוזמים נטורי־קרתא ("נוטרי הקריה") פעולה קיצונית כלשהי, נגררת "העדה החרדית" אחריהם, ואחרי היסוס קצר נאלצת גם אגודת־ישראל להיגרר. מתחיל בזה, בדרך כלל, ח"כ מנחם פרוש, שהוא איש־ירושלים, ושבוחריו באים מסביבה זו. ח"כ אברהם שפירא, האיש של הרב מגור, שהוא תושב תל־אביב, יכול להרשות לעצמו להיות מתון קצת יותר — אך לא הרבה. גם המחנה שלו נגרר, בסופו של דבר.

כל המחנה החרדי הגדול הזה יודע שכל פעולה אלימה כראית לו. אין לו מה להפסיד, והוא ירוויח בכל מיקרה יקרה אשר היה.

השיקול:

● אם "יאסרו האברכים־הבריונים, הם יוצאים נשכרים. הם עורכים הצגות ברחבי הכלא וממנו, ברחבי בית־המישפט וממנו. תמונותיהם, כשהם כבולים באזיקים, וכשהם נגררים על־ידי שוטרים "ציוניים", מתפרסמות ברחבי העולם, ומעוררות זעם בלב מאות אלפי החרדים ברחבי העולם. אלה תורמים ביד רחבה כסף ללוחמים האמיצים בארץ, וזרם הזהב גובר.

מובן מאליו ששום שוטר בישראל אינו מעז להרים יד על עצירים דתיים. שוטרים קשוחים, הרגילים להכות באזרחים פן שיגרתי עצירים יהודיים פליליים — ועל אחת כמה וכמה עצירים ערביים, המוכים קשות בדרך שיגרה — מתייחסים אל החרדים ביראת־כבוד, כאל אידיאליסטים נעלים.

כמו עצירי הטרור היהודי, זוכים עצירי המחנה החרדי ביחס של כבוד בבתי־המעצר, ומתייחסים אליהם כאל מלכים.

● אם, לעומת זאת, אין עוצרים את האברכים, אחרי שהפרו את החוק וביצעו מעשי־בריונות בפרהסיה, ניצחונם גדול שיבעתיים. הם יכולים להוכיח לכל שאיש אינו מעז לנגוע בהם, שהממשלה מחייבת בעצם את מעשיהם. כך מתרחב מעגל מפירי־החוק.

● אם פוגעים בבתי־כנסת ובישיבות, מתעוררת מייד זעקה נוראה. התמונות מזכירות לרבים את שריפת

(המשך בעמוד 42)

תחנה שרופה בירושלים
"יש בסיס חוקי לטענות הדתיים..."

הרב בלוי על כתפי חסידיו אחרי שיחרורו
כולם נאלצים להיגרר אחרי הקיצוניים

חילוניים ודתיים בוויכוח אחרי החבלה בישיבת רמת־החייל
פוגרום מכניס כסף

ח"כ בני שליטא טוהר מאשמת השוחד המיני. עכשיו נטוש מאבק על הלוואה למימון הגנתו

דולרים לח"כ

"שום גיזבר אינו אוהב לתת כסף," אמר צבי רנר, גיזבר ה־מיפלגה הליברלית.

רנר התכוון לפרשה, שגרמה לח־רושת של רינונים בקרב המיפלגה. ב־מרכזה עומד חבר־הכנסת בני שליטא, ראש המועצה המקומית של מנחמיה.

וכך כתב רנר:

אביא בפניכם בעיה אשר ממנה תוכלו ללמוד מי דואג לכלל הציבור ומי דואג לפרטו.

בוודאי ידועה לכם פרשת חבר־ה־כנסת בני שליטא.

בזמנו הוגשה נגדו תלונה, שהיוותה עילה לחקירה משטרתית, בנוגע ל־ענייניו האישיים בלבד, ללא כל קשר מיפלגתי או ציבורי כלשהו.

באחת מישיבות הגיזברות שאני עומד בראשה, הובאה בקשה לתת לח"כ בני שליטא הלוואה, כתמיכה במימון מישפטו. אני הבעתי התנגדותי לדבר.

בזמן שהייתי בחו"ל, דאגו אנשי מודעי, היושבים בגיזברות, להעניר החלטה המחייבת מתן הלוואה לח"כ שליטא.

היות וחבר הכנסת שליטא היה בקבוצה של חברי סיעת מודעי, והיות ולאחרונה הוא עבר לסיעת שריר, דרשו כולם, ללא יוצא מן הכלל, לתת לח"כ שליטה סך של 2,500 דולר נוסף על ההלוואה שטרם הוחזרה עד היום.

מובן ששוב הבעתי התנגדותי, וב־ 3 בינואר 1986 קיבלתי מיכתב המדבר בעד עצמו.

עד כאן דברין של רנר. הוא התכוון למיכתב שר־התיירות אברהם שריר, הממליץ על מתן ההלוואה (ר־אה תצלום).

"אני לא מתבייש!"

דאם היתה המיפלגה צריכה לממן את הגנתו של שליטא, שהואשד בקבלת שוחד מיני בתפקידו כראש מועצת מנחמיה, ושהתיק המישטרתי נגדו נסגר לאחר מכן?

אומר על כך שליטא:

אני לא מתבייש שדרשתי כסף מה־מיפלגה. למה אני צריך להתבייש? אני חושב שזה נכון וזה מוצדק.

התחילה נגדי חקירה אחת שהיתה לגיטימית, בעיקבות תלונה שהוגשה נגדי במישטרה — החקירה בנושא ה־שוחד המיני.

היתה תלונה למישטרה, ויש להם זכות לחקור: אבל אחרי שהם נכשלו בתלונה הלגיטימית, ולא היה להם שום דבר ביד, הם התחילו לחפש אותי. הם לא קמו וטענו: "שגינו". הם התחילו לעשות תוכנית כנכשתך, ולעבור על כל שנות־חיי. כל החקירה הזאת היתה מבוססת על תפיסת עולמו של בנימין זיגל. תפיסת־עולמו אומרת שאין אדם שאין בו מתום. אין אדם נקי. בטוח שכל אחד עשה משהו בימי חייו.

הופעתי אז לפני נשיאות המיפלגה, וביקשתי עזרה. אמרתי אז שאם אצא חייב כדין אני נוטל על עצמי את כל הנשיאה בעול הכספי, אבל אם אצא זכאי והעניין ייסגר, לא אחזיר את הכסף.

אני אומר זאת בראש זקוף וברי־גלי. אף אחד לא "חיפש" את בני שליטא, החקלאי ממנחמיה. המישטרה חיפשה את בני שליטא, יו"ר מועצת מנחמיה וחבר־הכנסת מטעם הליכוד.

נשיאות המיפלגה, בראשותו של שימחה ארליך, החליטה להתייצב מאחוריי, ואפילו אמרו לי לקחת את עורכי־הדין הטובים בארץ. שרה דורון ביקשה מאמנון גולדנברג שיעזור לי, ועורך־הדין משה רום ייצג אותי.

ביקשתי אז עזרה מהמיפלגה, וקי־בלתי 400 אלף שקלים ישנים. עכשיו אני דורש מהם עוד כ־2000 דולר לשלם לעורך־הדין שלי. כל השרים שותפים להחלטה שצריך לעזור לי.

גם כשחבר־הכנסת אהוד אולמרט ניהל מישפטים נגד רחבעם ("גנדי") זאבי, לע"מ מימנה לו את העניין. אמנון לין סיפר לי שלע"מ נתנה אז לאולמרט 80 אלף לירות.

אני לא מתבייש שדרשתי כסף מה־מיפלגה. אני נותן את נישמתי וזמני לתנועה ולמיפלגה, ומגיע לי לקבל מהמיפלגה. זה לגיטימי.

אני היחיד שמסתובב כאן בכנסת עם תעודת־יושר. לאף אחד אין כאן תעודה כזו. המישטרה חקרה את כל חיי, הם לא השאירו פינה אחת בחיים שלי שלא חקרו.

אין לי ממה לפחד. אם אצטרך לפחד ממשהו, זה רק מעשרים השנים הבאות.

עד כאן דיברי שליטא.

לפני ארבע שנים הוגשה תלו־נה למישטרה נגד שליטא. שליטא הואשם בקבלת שוחד מיני. החשד והתלונות שהוגשו נגדו נגעו לענייניו האישיים, ולא היה קשר מיפלגתי או ציבורי. באחת מישיבות נשיאות המיפלגה הליברלית, בראשותו של שימחה ארליך, החליטה הנשיאות להעניק לו סיוע כספי ולתמוך במימון מישפטו.

"איש־ציבור נכווה!"

אנשי סיעת השר מודעי, שיש־בו אז בגיזברות המיפלגה, דאגו להעביר החלטה מחייבת מתן הלוואה לשליטא. שליטא היה אז שייך לקבו־צת מודעי. לאחרונה הצטרף לעזרתו גם השר אברהם שריר, שאמר כי בהת־חשב בנסיבות המיקרה של שליטא, ובעובדה שהוא חבר המיפלגה ואישיות ציבורית, יש להעביר את הכסף שהוא דורש עבור תשלום לעורך־דינו.

בינתיים עבר שליטא ממחנה למ־חנה. הוא קיבל 400 אלף שקלים ישנים למימון מישפטו, ובימים אלו דרש תש־לום נוסף של 2500 דולר.

ח"כ שליטא
"אין אדם שאין בו מתום!"

לכבוד
מר צבי רנר
גזבר המפלגה הלברלית
תל-אביב

קבלתי מכתבך מיום 27.1.86 בנושא תשלום הוצאות משפטו של ח"כ בני שליטא.

בהתחשב בנסיבות המקרה ובחבר המפלגה המעורב בכך שהוא אישיות צבורית וכן באפשרויותיו הכספיות, אני מציע להעביר את הסכום הנדרש לעו"ד משה רום לסיום הפרשה.

מכתב השר שריר
"יש לי תעודת־יושר!"

העולם הזה ביקש לברר עם חברי־הכנסת מהמיפלגה הליברלית מה דע־תם על כך שהמיפלגה נותנת סיוע ל־שליטא למימון מישפט אישי. הם גילו נאמנות לחבר.

● **חברת־הכנסת שרה דורון:** "חשבתי שהמיפלגה חייבת להתייצב מאחוריו של חבר־הכנסת שליטא. ש־ליטא אינו איש פרטי. הענין של בני לא היה כספי, היה כאן ענין עקרוני. זה היה מאוד הגון מהמיפלגה הליברלית לעזור לו. בעיקר שהוא הודיע מפו־רשות שאם ייצא חייב בדין, הוא יחזיר כל פרוטה שקיבל מהמיפלגה."

● **חבר־הכנסת אריאל וייני־שטיין:** "איש־ציבור, ברגע שהוא הולך לעבודה ציבורית, צריך לדעת שהוא יכול גם להיכוות. יש בזה הרבה סיכונים. הרבה שימחה והרבה עוגמת־נפש. מיפלגה יכולה, לדעתי, להלוות כספים לשליח שלה, שעה שהוא בא וטוען שהוא מתקשה להגן על עצמו, וטוען שהבעיות שקרו לו הן בגלל היותו איש־ציבור. המיפלגה הליברלית היא מיפלגה מאוד חסכנית. אין אצלנו נורמה של לתת סיוע. אם נשיאות־המיפלגה נתנה לו סיוע, הם כנראה חשבו על־כך הרבה. המיפלגה יכולה לתגמל את אנשיה."

● **חבר־הכנסת אוריאל לין:** "אני לא הייתי לוקח כסף מה־מיפלגה, כי אינני זקוק. אבל שליטא חי ממשכורת ציבורית שאינה גבוהה, הוא צריך לפרנס מישפחה. הסיוע שה־מיפלגה נתנה לו הוא בסכומים לא־גבוהים. הסיוע היה במקומו. מיפלגה צריכה גם לסייע לחבריה בזמן מצוקה, כשברור שהם נפגעים בגלל תפקידם הציבורי. אילו היה מורשע, חלילה, והיה אשם, היו צריכים לקחת זאת בחזרה. לא היו 'עולים' עליו אלמלא היה איש־ציבור."

● **צבי רנר, גיזבר המיפלגה:** "אני חושב שלא היו צריכים לתת ל־שליטא כל סיוע. אני, כגיזבר, לא הם־לצתי לתת לו, לא הלוואה ולא סיוע."

במדינה

(המשך מעמוד 6)

אישית עם ראש החוליה לפני הפעולה, ומסר לו הוראות. אחרי מעשה דאג להציל את רובם.

הסורים הכשילו. בראיון בעיתון איטלקי, טען אבו־אל־עבאס שוב שכוונת אנשיו היתה להגיע בשקט לאשדוד ולבצע שם פיגוע. הם חטפו את האוניה רק מאונס, כשנתגלו.

החוקרים האיטלקיים הפריכו סיפור זה לגמרי. לדיבריהם, היתה המטרה מלכתחילה להשיט את האוניה לטאר־טוס, נמל קטן בחוף סוריה, ולשחרר אותה תמורת 50 אסירים ביטחוניים המוחזקים בישראל. התוכנית נכשלה כאשר הסורים סירבו להניח לאוניה להתקרב. תגובה סורית זו היתה, כנראה, בלתי־צפויה, למרות שהיתה הגיונית לגמרי. לסוריה אין כל עניין לעזור לאירגון פרו־עיראקי.

נראה כי במצב זה השתררה פאניקה בין החוטפים, שלא ידעו מה לעשות. אז בוצע הפשע המחפיר נגד היהודי האמריקאי הנכה, ליאון קלינגהופר, שנורה על־ידי ראש החוטפים, יוסוף מגיד אל־מולכי, בן 23. אחרי שנורה האיש, נזרקה הגופה לים, יחד עם כיסא־הגלגלים. כאשר הגיעה הגופה לחוף סוריה, הזדרזו הסורים למסרה לאמריקאים.

הדילמה של ערפאת. כיום ברור לכל הפלסטינים כי פעולה זו המיטה אסון על עניינם. היא גרמה לשינוי גמור בדעת־הקהל האירופית כלפי אש"ף.

הפאראדוכס: למרות העובדה ש־מטרת אבו־אל־עבאס היתה, גם לדעת החוקרים האיטלקיים, לחתור תחת מנהיגותו של ערפאת, לא היה ערפאת מסוגל לגרש את האיש ואירגונו מאש"ף. אין ערפאת יכול להרשות לעצמו לריב עם עיראק, שאליה הועברו רבים מאנשיו שפונו מלבנון, והמסייעת לאש"ף נגד מזימות סוריה.

אבו אל־עבאס היה במטוס שנחטף על־ידי האמריקאים ושהונחת על אד־מת איטליה. שם שוחרר על־ידי המיש־טרה האיטלקית, כמעט תוך שימוש בנשק נגד האמריקאים, וניתן לו לצאת. הוא נמצא עתה בתימן.

מסקנת החוקרים: אי־אפשר היה לעצור אז את האיש, בהיעדר חומר־ראיות, הוא יישפט עתה בהיעדרו.

בני־ברק
מישחת תועבה

מדוע יצא קיצפם של החרדים על מישחת־השיניים?

מי שחש תיסכול מכך ששמו נפקד מן הדיווחים הרבים על הפגיעות בתחנות־האוטובוס היה אפי נאמן, שעלה לפני שנים אחדות מצרפת, והביא איתו משם את רעיון התחנות המוארות, המשלבות כרזות פירסומיות.

החברה שהקים, והנושאת את שמו, התקינה מאות מעמדים מוארים בגוש־דן, ולאפי חורה שבמהומה הגדולה נזכר רק שמה של פוסטר מדיה המת־חרה, למרות העובדה שמיתקניו שלו סבלו לא פחות מטיפולם הנמרץ של החוגים החרדיים — מה גם, שהזיכיון שלו כולל גם את תחומה של בני־ברק.

בירור בעירייה. בשלביה הרא־שונים של המיתקפה החרדית, עוד לפני שכל תחנה הפכה "יעד לפגיעה", ללא קשר לכרזה שעליה, תהה נאמן מדוע נותץ מיתקן של חברתו, עליו הוצגו כ־30 תמימות למראה: מקרר מן הצד האחד ומישחת־שיניים מן הצד השני.

הוא ביקש ממנהל השיווק שלו, שמואל שרמן, לנסות להתחקות אחרי הסיבה. שרמן פנה למזכיר עיריית בני־ברק, אברהם טננבוים.

לאחר בירור קצר, אל מי שצריך לברר, דיווח המזכיר טננבוים על מימצאיו. "תמונות־תועבה" אומנם לא היו על התחנה, אך היא נפגעה מפני שמישחת־השיניים שבכרזה נשאה שם לועזי המעורר הירהורי־חטא.

שמה של המישחה: פלירט.

במילחמה כמו במילחמה. היא לא תהיה חד־צדדית

מילחמת אזרחים

"ה אם אלה הפנים שהשיקו אלף ספינות?" שאל המשורר. הוא התכוון לפניה של הלנה היפה, שגרמה ליוונים להפליג לחופי טרויה ולקדש עליה מילחמה.

על המודעה המפורסמת של האופנאי גידעון אובריזון אשר לשאול: "האם זהו הישבן שהציתי אלף תחנות?"

■ ■ ■

כ אשר ראיתי את המודעה לראשונה, היא לא מצאה חן בעיניי.

היא אסתטית, ויש לה השפעה אירוטית חזקה. אבל יש בה הרבה וולגאריות. אין ספק שצודקות הפמיניסטיות, שטענו כי המודעה מציגה את האשה כאובייקט מיני נכנע, שהיא מעוררת בגבר תשוקות סאדיסטיות מודחקות ועלולה להתפרש כהזמנה לאונס.

הייתי גם מוכן לקבל שאין צורך להציג פרו־בוקציה כזאת לעיני הציבור הרחב.

אילו היינו מדינה נורמאלית, שבה שומרים הכל על כללים מוסכמים של התחשבות בזולת וכבוד הדדי, הייתי פועל על פי תגובתי הראשונה ותובע להסיר את המודעות.

אבל אנחנו איננו חיים במדינה נורמאלית, ובוודאי לא בתנאים של שלום וכבוד הדדי.

אנחנו חיים במדינה הנתונה במיל־חמה — מילחמת־אזרחים.

מילחמת־אזרחים חד־צדדית, שבת מסתער צד אחד על יריבו בלי־הרף, הולם, מצית ובוזז, בעוד שהצד האחר מרכין ראש, נסוג ונכנע.

במציאות כזאת, פועלים כללים אחרים.

■ ■ ■

ל א האמנתי אף לרגע כי הסתערות החד־רדים על העכוז האוברזוני באה לשם־שמיים, ושהיא תגובה תמימה על פרובוקציה שאי־אפשר לעמוד בה.

אני מאמין כי העכוז הזה נבחר כיעד להסתערות באופן ציני, מתוך חשבון קר, על־ידי אגף־התיכנון של מטכ"ל מילחמת־האזרחים.

המטה הזה בוחר מדי פעם ביעד התורני: בית־מלון בטבריה. אתר־חפירות בעיר־דויד. עצמות של אשה ספק נוצריה. אוניברסיטה מורמונית. הצגת־קולנוע בפתח־תקווה. רכבל בחיפה.

המטרה אינה חשובה. לא היא הגו־רמת למהומה, אלא להיפך: אחרי שתוב־ננה המהומה, נבחר לה היעד התורני.

אילו ביקשנו את מר אוברזון להעמיד את הגברת על רגליה, או להושיב אותה על חלק־הגוף המיועד לכך, או להלבישה בחליפה אורכת־שרוולים — האם היתה המילחמה נפסקת?

בוודאי שלא. הכנופיה השחורה, שיכורת־הניצחון, היתה ממשיכה מייד בהסתערותה על היעד הבא.

מודעות של נשיקות בכניסה לבתי־הקולנוע? שערי־נשים של כיתבי־עת בקיוסקים? תצוגות־אופנה?

אין גבול. ומכיוון שאין גבול, מוטב לעצור ולהילחם במקום שבו נמצאת ה־חזית ע כ ש י ו.

אחרת נצטרך להילחם מחר, בתנאים הרבה יותר קשים, בחזית שתימצא הרבה יותר קרובה ליעד הסופי: הפיכת הארץ הזאת לדיקטטורה חו־מייניסטית, שבה ישתוללו מישמרות מהפכניים של בריוני־הלכה.

■ ■ ■

ב ראה כי זוהי הרגשתם של האלמונים, ששרפו בית־כנסת.

לכל מי שיירדר להגיב על מעשה זה, אני מציע לאמץ לעצמו באופן מדוייק את הנוסח המקובל על הדתיים עצמם, בבואם להגיב על מעשי־אלימות של אנשיהם:

"אני מגנה את המעשה בכל לשון של גינוי אולם אני מבין למניעיהם של מי שביצעו אותו."

אם זה טוב לגבי שריפת חנויות של חילוניים, עריכת לינץ' לצלמים, הכאת שוטרים ואזרחים, שריפת תחנות־אוטובוס שאזרחים זקוקים להן בימי שמש וגשם, ועוד ועוד — זה בווראי טוב גם במיקרה מגונה זה.

■ ■ ■

א יניני דוגל בכלל התנ"כי "עין תחת עין, שן תחת שן", ובמיקרהו של מר אוברזון "עכוז תחת עכוז".

על כן איני דוגל בשריפת בית־כנסת תחת תחנת־אוטובוס, או שבירת עצ־מותיו של בחור־ישיבה תחת שבירת־עצמותיו של צלם־עיתונות.

אני מתנגד לענישה קולקטיבית, לפגיעה בחפים־מפשע, לשריפת ספרים, להרס בתים (או אטימתם, או פיצוצם). כהומניסטים, אנחנו מצווים לנהוג על פי השקפתנו.

אבל אני דוגל בהשבת מילחמה שערה, במלוא הבוז, במלוא הנחישות.

אני מתנגד למילחמת־אזרחים חד־צדדית. אם לא ניתן להפסיק את המילחמה — הבה נעמוד בה. נעמוד בה כדי לנצח. כלומר: כדי להציל את מדינת־ישראל כפי שהקמנו אותה, כמדינה דמוקרטית, הומניסטית וחילונית, מדינה של בני־חורין.

כי האלטרנטיבה היא מדינה רודנית, שלא נוכל לחיות בה.

■ ■ ■

ב ימים אלה נוחל המחנה החילוני הגדול, שהוא הרוב במדינה הזאת, תבוסה משפילה.

ראשי־הציבור — ראשי־הממשלה, השרים, ראשי העיריות, ראשי־המיש־טרה, השופטים — הרימו שוב את ה־דגל הלבן של הכניעה.

באמתלה של "התפייסות" הם מילאו את כל דרישות הבריונים. פוליטיקאים עלובי־נפש ה־כריזו שהם "מבינים" את החרדים, שהיתה כאן "פרובוקציה" חילונית, שצריכים להיכנע ולשכב כאסקופה נדרסת כדי למנוע "ליל־בדולח ישרא־לי".

במילחמת־אזרחים זו, כל "התפייסות" פירושה כניעה של הצד החילוני, וכל "הבנה" פירושה שהחילוניים "מבינים" את הדתיים.

לעולם, לעולם לא יאמרו החרדים שהם "מ־בינים" את החילוניים, או שהם רוצים "להתפייס" איתנו.

וכאן, במקום הזה בדיוק, קבור הכלב. המחנה החילוני נכנע שוב ושוב, נכנע תמיד — מפני שהכניעה הרוחנית קודמת לכניעה בשדה־הקרב. לא תיתכן עמידה איתנה, לא תיתכן נחישות של החלטה, כאשר הלוחמים עצמם אינם יודעים על מה הם לוחמים, וכאשר אינם חדורים אמונה בצידקת מאבקם.

על מה אנחנו לוחמים? במי אנחנו לוחמים?

■ ■ ■

ד ציבור החילוני אינו מכיר את המחנה החרדי. הוא חשוף יומם ולילה לתעמולת החרדים, וכמו כל ציבור מדוכא — תמיד ! תמיד! — הוא ספג, באופן תת־הכרתי, את מושגיהם של המדכאים.

הוא התחיל להאמין כי אכן המחנה החרדי הוא מחנה של ערכים, בעל מוסר דתי עמוק, בעוד שהמחנה החילוני הוא, בעצם, ריק מערכים.

אין שקר גדול מזה.

המחנה החרדי בישראל הוא מחנה ריק מערכים, מחנה שדוף, מחנה ללא מוסר, ללא שאר־רוח.

אינני מהסס לומר: מחנה בלי אלוהים. אין צורך לבזבז מילים ולשאול לגבי מוסר אוניברסאלי. מי שמע אי־פעם רב בישראל מטיף נגד הזוועות של דרום־אפריקה הפאשיסטית? שלא לדבר כלל על הטפה נגד רצח שבויים ערביים. האם נשמע דברו של רב בפרשת ראש השב"כ? על גזילת כרמו של נבות הערבי?

אבל אפשר להציג את אותה השאלה גם לגבי עניינים של יהודים. האם נשמע אי־פעם קולו של רב ישראלי על עניינים סוציאליים?

על שוד היתומים והאלמנות בידי מדיניות ממשלתית מרושעת? על מצב האסירים בבתי־הסוהר?

הרבנים מדברים על אבנים ועצים, כאחרוני עובדי־האלילים. הם מדברים על כשרות והנחת תפילין. על שאבעס ועצמות. ובעיקר, כמובן, על כסף למוסדותיהם ולעצמם.

מה לזה ולמוסר? מה זה ולדת? מה לחבורה חשובה זו ולערכים כלשהם?

■ ■ ■

ד דת היהודית, בגילגוליה השונים, יצרה ניכסי־מוסר וניכסי־תרבות שאין נעלים מהם, והגיעה לפיסגת היצירה האנושית. אליהו הנביא בפרשת נבות היזרעאלי, עמוס מול פרות הבשן, ישעיהו המגנה את הזבחים והתובע לריב את ריב־האלמנות, הם ואבותיהם, הם ויורשיהם במרוצת הדורות — מותר לנו להתגאות בהם. תרומתם לתרבות האנושית היתה עצומה.

אך מה לכל זה ולחרדים של ימינו?

הדת החרדית בארץ דומה לקונביה, שהחילזון הסתלק מתוכה. לא נשארה אלא הקליפה.

הערכים הסתלקו. המוסר נעלם. נשארה קליפה מאובנת של מיצוות חסרות־משמעות וחסרות־טעם, כללים של אכילה ומישגל ולבוש, שאין ביניהם וביו דת אמיתית דבר וחצי דבר.

אדם חרדי יכול לחיות את חייו בין שאבעס וכשרות, בין נידה וקריאה אוטומטית של תפילות, מבלי להאמין בקיומו של אלוהים. כמה עדים דתיים־לשעבר אכן טוענים שזהו המצב.

יש הטוענים שאצל אנשי גוש־אמונים המצב שונה. להם יש מוטיווציה חזקה. הם עושים דברים. הדת שלהם חיה.

יתכן. אבל הדת שלהם אינה הדת היהודית, בעלת ערכי־המוסר. זוהי דת אלילית קדומה, דת של עצים ואבנים, מקומות קדושים ומיזבחות.

כלומר: אחרי שהחילזון החי של הדת היהודית נטש את הקונכיה, נכנס לתוך קונכיה זו נחש ארסי קטן והפך אותה לביתו. מה לזה ולחילזון המקורי?

■ ■ ■

א ין שום מקום להרגשת־נחיתות מול התבנית הקפואה והמאובנת הזאת, חסרת־הערכים וחסרת־המוסר. קל וחומר שאין שום מקום להרגשת־נחיתות מול פני החרדים עצמם, כבני־אדם.

חילוניים רבים חשים, במודע או שלא־במודע, כי בעצם החרדים הם אנשים טובים מהם.

"יש להם תוכן בחיים". "הם ממשיכים במסורת". הם "היהודים האמיתיים". יש להם מה לתת לנוער. ועוד ועוד קישקושים מסוג זה.

תנטריש.

העדה השחורה הזאת, וכמוה חלק גדול של העדה הסרוגה, היא חבורה של פאראזיטים מכל הבחינות ובכל המו־בנים.

זוהי עדה שאינה תורמת את תרומתה להגנה על חיינו, עדה של משתמטים במובן הבזוי ביותר של המילה.

איני מתנגד לסרבני־מצפון. להיפך, אני מכבד אותם. אני מכיר בזכותו של אדם לסרב לשרת בכלל (סרבני־מילחמה) או במיקרים מסויימים (במילחמת־הלבנון, בשטחים הכבושים), או מפני שהאוייב הפוטנציאלי הוא אחיו (הציבור הערבי). אילו אסרה הדת היהודית, במהדורה החרדית, על חסידיה לשאת נשק, להרוג ולהתגונן — הייתי מכיר בזכות בעליה לסרבנות.

אבל החרדים אינם מתנגדים למילחמה ולצבא, להרג ולהרס. להיפך, הם מצווים על כולנו להילחם בלי סוף, למען שלמות הארץ (כערך דתי!) ומחיקת וכר ועמלק (כערך דתי!). אבל את עצמם הם משחררים מן החובה הבלתי־נעימה לחטוף כדור בבטן ולשמש דומן לפרחים בארץ זרה.

הוא הדין לגבי עבודה בכלל.

החרדים אינם מתנגדים לכך ש־אנחנו נעבור, ונשתכר בזיעת אפנו, ו־נפריש את חלק־הארי של שברנו ל־תשלום מיסים כדי לכלכל אותם כל ימי חייהם, מן העריסה ועד לקברי־ישראל.

פאראזיטיות היא מידה מגונה בכל ארץ ובכל תרבות. וחבורה זו של צעירים בריאים ומלאי־מיץ, שאנו רואים אותם מרקדים סביב השוטרים בדרך לבית־המעצר (ביודעם היטב ששום שוטר לא יעז לגעת בהם לרעה ושאיש לא יחזיק אותם בכלא) אחרי הצתת תחנה אחת או שתיים — זוהי חבורה מאוסה.

■ ■ ■

ת נו לי אדם דתי בעל־ערכים ובעל־מוסר — אדם כמו ישעיהו ליבוביץ או שמואל אבידור הכהן — ואכבד אותו כפי שאני מכבד כל אדם בעל ערכים ומוסר.

אבל לא אכבד אף אחד מן האישים הנשגבים, שישבן בשבוע שעבר על בימה אחת עם מלך הגיזענים השפלים, הרב מאיר כהנא. מפני שגם הוא רב וגם הוא יהודי טוב.

אם שני הרבנים הראשיים, שישבו לידו ב־גאווה, הכירו בכך שתורת־הזוועה הנאצית של כהנא תואמת את הדת היהודית לפי תפיסתם — מה לנו ולהם?

הבזו להם, ולכל אשר בסיתם!

■ ■ ■

ד כניעה לא תעזור. היא לא תקנה אף שבירת־נשק.

מיבנה המימסד החרדי, ההתחרות הפרועה בין פלגיו בארץ ובחו"ל, הצורך שלהם לעורר מדי פעם נחשולים של שינאה כדי לאסוף כסף ולעשות הון בעולם — כל אלה מבטיחים כי אחרי העכוז של הגברת תימצא מטרה אחרת.

לא נתחמק מן המילחמה. אז במיי־לחמה — כמו במילחמה.

אנשים

כשאברהם שפירא אינו סומך על ניסים — מה יאמר שר־האוצר? ומה יגיד הח"כ למשוררת?

■ בפורום של המועצה ל־תיכנון חברתי, שהוקמה ביוזמת השר **גד יעקובי**, בהשתתפותו של ראש־הממשלה **שימעון פרס**, הירצה הפרופסור **יחזקאל דרור** מהאוניברסיטה העברית על „היערכות בתחום הטראומה". בישראל, כך גרס, לא חסרות טראומות. בפגותו אל ראש־הממשלה הדגים: „אם תרצה — מילחמת יום־הכיפורים. אם תרצה — התמוטטות הבורסה. אם תרצה — פרשת ראש־השב"כ..." כאן זינק ראש־הממשלה וקטעו: „לא רוצה! לא רוצה!"

■ במליאת־הכנסת נאם, בשבוע שעבר, חבר־הכנסת **אברהם שפירא** ואמר: „אסור לסמוך על ניסים במדיניות הכלכלית." חברת־הכנסת **אורה נמיר** קטעה אותו, בהפתעה. „אסור לסמוך על שר־האוצר?" השר שפירא, נבוך קימעה: „על ניסים מהשמיים." סיכם שר־הכלכלה גד יעקובי: „אסור לסמוך רק על ניסים. כדאי גם להתפלל."

■ חמישה חברי־כנסת סיירו בארצות־הברית כאורחי מישרד־החוץ האמריקאי. בשעה שביקרו חברי־המישלחת בבית־הלבן ונפגשו עם פקידי הנשיא, נחת **רונלד רגן** במסוק בשטח הבית הלבן. הוא שב ממסעו במיזרח הרחוק. חברי־הכנסת הישראליים אומנם שמעו את משק־הכנפיים ההיסטורי — של מנועי המסוק — אך החמיצו את הנשיא. הוא היה תשוש ממסעו ופשוט הלך לישון.

■ באותה פגישה עם פקידי הנשיא הובעה דאגה מצד האמריקאים לגבי המצב בגבול שבין ישראל לסוריה. הישראלים התייאשו מלשכנע את האמריקאים שישראל אינה מחממת את הגבול וזוממת התקפה. אז אמר ח"כ **אמנון לין**: „אני מוכן לשים 10 דולר מול 1000 דולר שישראל לא תצא להתקפת־מנע על סוריה!" אף אחד מהאמריקאים לא קם.

■ אחד מחברי המישלחת, ח"כ **עבד אל־והב דראושה**, נקלע בניו־יורק למרכזה של הפגנה חרדית סוערת. כשיצא מפתח המלון ולדורף אסטוריה, שבו התאכסן, הקיפו אותו מאות חסידי־סאטמר זועמים, כולם לבושי־שחורים, שבאו למחות נגד **מדי קולק**, אשר התאכסן אף הוא במלון, וקראו קריאות בגנותו של ראש עיריית ירושלים, ובשבח חבריהם מ־מאה־שערים. דראושה הוקף בטבעת חרדית, ושעה ארוכה לא ידע כיצד להיחלץ מקירבם.

■ נימה סוריאליסטית שנתוספה למעמד המביך ליד ולדורף אסטוריה: גבוה מעל לראשי המפגינים, בפתח המלון שבו התאכסנו הח"כים וראש עיריית ירושלים, התנופף לו ברוח דיגלה של סעודיה. הוא הונף שם לכבודו של שר־החוץ הסעודי, **טארק עבד־אל־עזיז**, שהתארח באותו יום במלון.

■ בישיבת־הממשלה ביום ה' ראשון, במיסגרת הדיון על המחסור החמור במים, אמר נציג מישרד־האוצר בראגה: „צפויה לנו שנה שחונה." הרגיע אותו נציג המערך, גד יעקובי: „אל דאגה, אחרי הרוטציה הכל יהיה בשפע."

■ חברת־הכנסת **שרה דרון** נכנסה, בעייפות־מה, למיזנון־הכנסת, עצרה ליד שתי צעירות שהסבו ליד אחד השולחנות ושאלה: „מה נשמע אצל הצעירות?" „את רוצה שנשאל את הקונטרה?" שאלה אותה אחת מהן. דורון לא התבלבלה והשיבה: „אצל הזקנות נשמע בסדר."

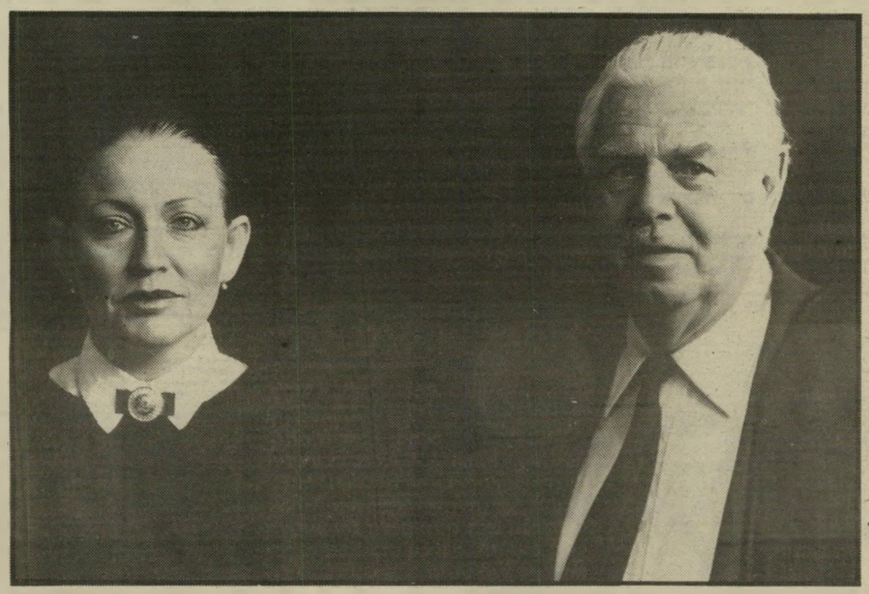
■ בתוך כל ההמולה שטרם שככה בפרשת־השב"כ, על כל ספיחיה, חלף ביום השלישי במיסדרון־הכנסת, באלמוניות גמורה וללא הפרעה, האדם שכל פרט מזהה עליו אסור בפירסום. היה זה ראש־השב"כ, **אברהם שלום**.

■ חבר־הכנסת **בני שלי־טא** הוא גם יושב־ראש ועדת פניות־הציבור של הכנסת. בתוקף תפקיד זה מתמלאת תיבת־הדואר שלו, מדי שבוע, בבקשות מבקשות שונות. השבוע נראה שליטא מטייל במיסדרונות הכנסת, כשהבעה מופתעת על פניו. הוא החזיק בידו מיכתב וניסה לפענחו. בעזרת חברים טובים הבין כי הפונה — על פני שני עמודים — היא משוררת לעת־מצוא, או אולי גם זמרת לאותה עת, המתחננת להפגין את כישרונותיה לפני נבחרי־האומה. שליטא, מבולבל כהוגן, שאל: „מה אני אעשה עם זה? מה לענות לה?"

■ חבר־הכנסת **יגאל כהן** נעדר במשך כמה ימים מהכנסת, מפאת אבל שפקד את מישפחתו. גיסתו של כהן, שחלתה בסרטן, נפטרה, וכהן התאבל עליה בבית־תו שבמושב תל־עדשים.

■ פגישה נוסטלגית נערכה במיזנון־הכנסת בין כתב־הרדיו **שלום קיטל** לבין כתב־דבר בשטחים הכבושים, **אוריאל בן־עמי**. אומנם מפרידות בין השניים כמה שנים, אך עובדה זאת לא מנעה מהשניים להתלחוד — מכיוון שגוטמן מתגורר באחד משני בניינים הרומים מאוד זה לזה, היטיעו המרעות המנומסות את המוזמנים, והם זימזמו בעליזות רבה גם במכשירי האינטרקום של הבניין השכן, והטרידו לשווא גם את שכניו היותר־רחוקים של בעל־השימחה.

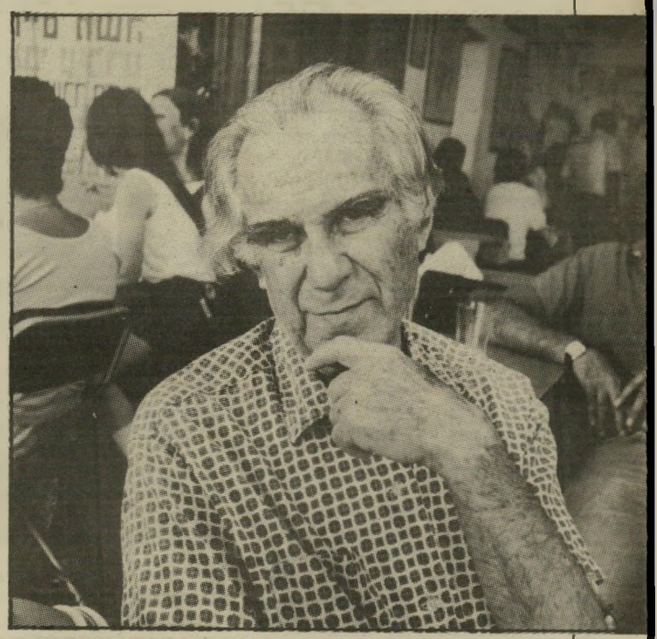
■ **דויד גלאס**, חבר־כנסת לשעבר ומישפטן בהווה, נראה נכנס ביום השני למיסעדת־יוקרה ירושלמית, ומקץ 10 דקות יוצא משם סר וזועף. הסיבה לא היתה נעוצה בטיב האוכל במיסעדה. גלאס פשוט קבע לפני שבועות אחדים עם יחיאל גוטמן וידידה משותפת ארוחת־פיוס על חשבונו. גוטמן נפגע מגלאס, והוחלט על סולחה עליזה. גלאס, הג'נטלמן שניזקי־הארוחה היו אמורים לחול עליו,

עוזי שרטר ופנינה דבורין, שניהם תובעים בפרקליטות תל־אביב, צולמו השבוע בתצלום שנראה כמו תמונה מישפחתית ישנה. אך למעשה הם מתחרים ביניהם על תואר האליפות להשגת עונשים כבדים לאנסים. שרטר השיג לפני תשע שנים עונש של 30 שנות מאסר ל„אנס המנומס", ודבורין השיגה בשבוע שעבר עונש של 21 שנים ל„אנס מצפון תל־אביב". צילם: ציון צפריר ■

כריסטופר ווקן השחקן שרכש לו שם בסרט צייד הצבאים, **עתיר־הפרסים, שוהה עתה בארץ ההקרנה שונה השם. כשהתברר למפיקים כי יש ספר בשם סקופ שכתב הסופר הבריטי אוולין וו על עיתונאי בריטי כושל במילחמת אתיופיה. לסרט ניתן שם חדש: „איזור קרבות". הוא מספר על עיתונאי, המסקר את מילחמת־הלבנון, ושמעורבותנ מעמיקה ולבסוף הוא נוטה לצד הפלסטיני.לצידו של השחקן ווקן: אשתו.**

אביגדור סטמצקי הנחשב כגדול הציירים ה' חיים בארץ, ישב בכסית בחברת מעריצים, כאשר צלמת ניגשה אליו וביקשה רשות לצלמו. תחת תשובה סיפר סטמצקי שהצייר נחום גוטמן ביקש פעם רשות מנתן אלתרמן לצייר אותו. המשורר המנוח השיב: „לא, זה כואב לי!" אך סטמצקי הצטלם בכל זאת ברצון. צילמה: רחל אבנרי ■

הגיע במועד שנקבע, ישב וחיכה, ואילו גוטמן והירידה, שריברו במשך שבועות על ארוחת־ה־שחיתות המתוכננת להם, פשוט שכחו.

■ ביום החמישי נערכה במישכן־הכנסת ארוחה לכבודו של **קנת ביאלקין**, איש בני ברית ונשיא הליגה („להשמצה") נגד השמצה, בנוכחותו של ראש־הממשלה, שימעון פרס. ביאלקין קיבל, כשי, יצירה של האמן העולה־החדש **מייקל שורץ**, שעליה נאמר באותיותיו המיוחדות של שוורץ: „ואהבת לרעך כמוך — קנת ביאלקין".

■ הזוג המרובר ביותר באורחה חגיגית היו **שושנה וינר**, לשעבר שיף, וארנסט יפת. משיחות פרטיות, שניהלה במקום, הובן שהבחירה שלה, נכון לעכשיו, היא **ארנסט יפת**.

■ ואילו יפת עצמו ישב בצהרי ערב חג־השבועות בגפו במיסעדת גונדולה בתל־אביב, שתה מיץ ואכל סלט, וקרא את הרלד טריביון. אנשים שישבו במיסעדה הגניבו אליו מבטים, וקיוו לראות סוף־סוף מי תהיה הגברת שתצטרף אליו. אחרי 20 דקות של בדידות הצטרף ל־ארנסט יפת השגריר הבריטי. או שהשגריר הבריטי נוטה לאחר לארוחות, או שארנסט יפת מקדים כדי לעשות שיעורי־בית בעזרת העיתון.

■ **נגואה בסיוני**, רעייתו של מיופה־הכוח המצרי בישראל, שוב נטשה אותו לימים אחדים, עם תום חודש הרמאדאן, למצריים. „השאירה אותי לבד", כפי שמציג זאת בעלה.

■ מנהל הטלוויזיה־החינוכית, **יעקב לורברבוים**, נוסע השבוע לניו־יורק, לצורך חתימה יקרה על 65 פרקים נוספים ב־סידרת־הילדים הפופולארית ר־חוב סומסום. לורברבוים ישהה בארץ־האפשרויות כחודש — שבועיים בעניני־עבודה ושבועיים בענייני־משפחה.

■ בין תערוכתו המצליחה, המוצגת בימים אלה בברדפשט, ובין תערוכתו בגיבעת־הקפיטול בוושינגטון, שם אף מכר יצירה משלו לבית הלבן, הגיע הצייר **יוסי שטרן** לשהיה בת־יומיים בישראל. שטרן קיבל מדליית־כבוד מטעם האו"ם מידי המפקד היוצא של כוחות־האו"ם במרחב. שהבטיח באותו המעמד לסדר לשטרן הזמנה רישמית לארצו מטעם ממשלתו — ממשלת גאנה.

■ פגישה שכואת אירעה בניו־יורק בין שר־המישפטים ה־גולה לשבועיים, **יצחק מודעי**, וצמודו, חבר־הכנסת **פינחס גולדשטיין**. מודעי, השוהה בניו־יורק מטעם **הבונדס**, ולדבריו גם בעיסקי מישרדו, הוזמן על־ידי גולדשטיין לשמש אורח־כבוד בטקס של מכבי שם.

■ חגיגתו של גולדשטיין בעניין מכבי נהרסה משקיבל שיחת־טלפון מישראל, בשעה 6.30 בוקר. בשיחה התבשר על התאבדותו של הקבלן **אברהם גינדי**, שהיה קרוב אליו מאוד. גולדשטיין, המכהן גם כחבר במועצת־המנהלים של חברתו של גינדי, לא הספיק אומנם להגיע להלוויה, אך נסע, הישר מנמל־התעופה בן־גוריון שם נחת כעבור ימים אחדים, לנחם את האלמנה בראשון־לציון.

■ מפקד כלא־רמלה סגן־גונדר **פרץ חן** הופתע, השבוע, משנכנס אליו אסיר לראיון ובפיו נימוק אוריגינלי. „מגיעה לי חנינה," קבע האסיר בביטחון, „מכיוון שהרצח שביצעתי הוא סטנדרטי..." אחרי התהמה ה־ראשונית, התאושש פרץ והעביר את טופס בקשת־החנינה הבלתי־סטנדרטית.

■ **חיים קופמן** מתהלך מתוסכל בימים אלה — גנבו לו את ההצגה. קופמן הזריז הריח עוד ביום הרביעי את המשבר הצפוי ביחסי דתיים־חילוניים, והתראיין על כך במרץ. עוד בי־אותו ערב, קבל, „עלו" על ה־עניין גם ראש־הממשלה שימעון פרס וממלא־מקומו יצחק שמיר, הזורקורים הופנו אליהם, וקופמן נשכח.

■ זה כבר הפך לנוהג — **רפי אדרי** חוזר הראשון מהמסע השנתי במארוקו, כדי לרוץ ולספר לחברי־ה. „החבר־ה", בי־מיקרה זה, הם עיתונאים. שותפו למישלחת, חבר־הכנסת **אהרון אבו־חצירא**, לעומתו, לא מושפע משיקולים כאלה, ואינו מוותר על ההנאות הקטנות שבחיים. הוא המשיך ממארוקו לפאריס, שם פגש את אחיותיו ונהנה מקשריה חובקי־העולם של העיתונאית **תמר גולן**.

מורגן פיירצ'יילד שוהה אך היא בארץ הקודש ומופיעה בסרט על היפהפיה הנרדמת. השבוע שתתה קפה בתל־אביב בחברת בימאי הסרט, דייוויד אירווינג (משמאל), וחיש־מהר התקבצה סביבה עדת מעריצים נלהבת. מורגן ידועה בעולם כאחת הכוכבות של סידרת־הטלוויזיה האמריקאית רבת־ההצלחה, דיינסטי (שושלת), שאינה מוקרנת עדיין בישראל.

כל עם ומינהגיו

שברדזן ואיפה הבלינצ'ס?

בערב חג־השבועות החליטה חברת־משקאות להקביל את פני הבאים ארצה בכוסית יין.

דיילת של החברה ואשת יחסי־הציבור **שלי שברדזן** עמדו במשך 12 שעות בנמל־התעופה בן־גוריון ומזגו כוסיות־יין.

התיירים האמריקאיים עצרו לרגע, לגמו במהירות והסתלקו. הצרפתים הרימו את היין, שתו לאט־לאט, החליפו מילים עליו, אמרו תודה והלכו. הישראלים, וביניהם שגריר ישראל באוסטריה, **מיכאל אליצור**, שהוחזר ארצה בערב־החג, טעמו את היין ומיידי שאלו „מה, רק יין, איפה הבלינצ'ס?"

כל עם והמינהגים שלו, כל עם והלגימה שלו.

דויד גורפינקל צלם־הקולנוע המצטיין, סיפר השבוע כיצד החליט להיות לצלם. כילד היה נוהג לשחק יחד עם אריק איינשטיין וילדים אחרים כדורגל במיגרש הריק, שעליו נבנה לאחר־מכן קולנוע תל־אביב. במרתף הבית הסמוך שכנה אז מערכת העולם הזה, והנערים יכלו להציץ מבעד לחלון. פעם אזר דויד הקטן עוז, ניגש אל החלון וביקש לדבר עם העורך. זה קם ושוחח איתו בסבלנות מבעד לחלון. דויד אמר לו שהוא רוצה להיות עיתונאי לכשיגדל, והעורך עודד אותו. אולם גורפינקל החליט אז שאינו די חכם כדי להיות עיתונאי, ובחר במיקצוע קרוב. בתמונה: גורפינקל ובנו.

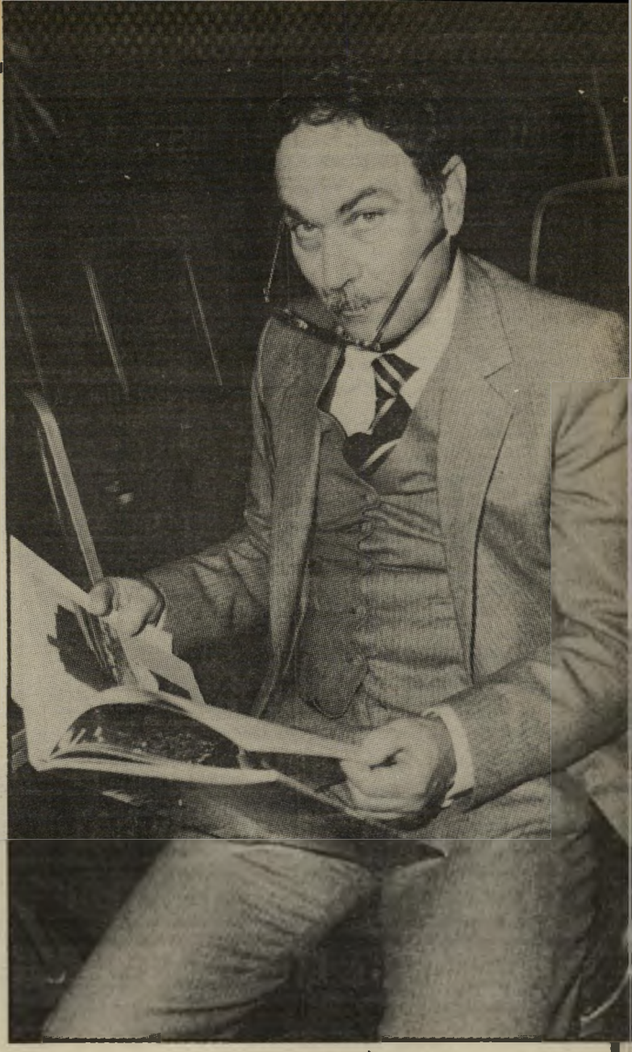
■ שר־המישפטים של אלסלוודור, שביקר בארץ, התקבל בכבוד־מלכים בנציבות שרות בתי־הסוהר, אולם — עם כל הכבוד הראוי — בקשתו העיקרית נדחתה. השר־האורח ביקש לפגוש את האסיר המפורסם ביותר במדינה, **ג'ון דמיאניוק**, אך נענה בשלילה.

■ איש עסוק הוא בימאי־הקולנוע **בועז דוידסון**. לכן יצא הקולנוען **שאול דישי** באופן בהול לביקור־בזק בלוס־אנג'לס כשבידיו עותק של האחרון בסידרת אסקימו־לימון: אלכס חולה האהבה. מפאת עיסוקיו של דווידסון, אבי הסידרה, המביים סרט נוסף בקליפורניה, יערכו השניים שם את פס־הקול המוסיקלי של הסרט, המכיל 25 שירים משנות ה־50.

דפנה ברק

דפנה ברק מספרת את הסיפור המלא מאחורי הקלעים:

איך נדפק אמוראי

לא־נגיד אמוראי
התפטרות – ערב הרוטציה

השר רובינשטיין וראש־הממשלה פרס
„אתה העיניים והאוזניים שלי!"

עכשיו זה כבר סופי — סגן שר־האוצר עדי אמוראי לא יגיע לתפקיד שאליו שאף להגיע במשך שנים: התפקיד של נגיד בנק־ישראל. במרוץ זכה הפרופסור מיכאל ברונו.

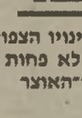
אמוראי נפסל בגלל היותו פוליטיקאי. האירוניה בדבר היא שאמוראי, איש סיעת־המערך בכנסת מזה כמה קדנציות ואחד הכלכלנים הבולטים במיקצועיותם במשכן, אינו פוליטיקאי. אילו היה לא היה מאמין להבטחות של פוליטיקאים, מארגן לעצמו שדולה ומגיע, בסופו של המירוץ, אל כס נגיד הבנק.

יריית הזינוק במירוץ לתפקיד ה־נגיד היתה במהלך מערכת־הבחירות לכנסת הנוכחית. שימעון פרס, אז מועמד המערך לראשות־הממשלה, זימן את אמוראי לשיחה בארבע עיניים ושאלו איזה חלק מהעוגה הבטוחה (אז דיברו על ניצחון גדול למערך) קוסם לו. אמוראי השיב, ללא היסוס: „נגיד בנק־ישראל!"

התשובה הפליאה את פרס. מכיוון שזו היתה בעצם הצהרה על יציאתו הערתידה של אמוראי מהמערכת הפוליטית. „אתה משוכנע בכך?" שאל את אמוראי, אז מרכז סיעת־המערך בוועדת־הכספים של הכנסת.

„כן." השיב אמוראי, חד־משמעית. הוא נימק זאת בכך שתפקיד הנגיד מצריך, בעצם, כוח וגב פוליטיים. זוהי נחלתו של האיש בעל הכוח הפוליטי החזק ביותר בממשלה בתחום הכלכלי, מלבד ראש־הממשלה, טען אמוראי, והוסיף: „הנגיד הוא הבכיר ביותר בכלכלה הישראלית בתחום המאקרו. זהו תפקיד המשלב ידע כלכלי, גישה ציבורית והתמחות בתחום המוניטרי." פרס התרצה והבטיח שמישאלתו של אמוראי תבוא על סיפוקה בהקדם האפשרי.

ברונו בא לאמוראי

תוצאות הבחירות טפחו על פניהם האופטימיים של מנהיגי המערך. במה לך הרכבת ממשלת־האחדות־הלאומית, שהה אמוראי באוסלו, כראש־המישלחת לחתימת הסכם לחי־לופי־נוער בין ישראל לנורווגיה.

יוסי ביילין, מקורבו של פרס דאז ומזכיר־הממשלה כיום, התקשר איתו באוסלו, והסביר לו שהמערך נותר ללא שום תפקיד ביצועי בתחום הכלכלה, פרט לתיק־התיכנון־והכלכלה, שנפל בידיו של גד יעקובי, שהצד הביצועי שלו אינו הצד החזק.

לכן, הסביר ביילין, תבע המערך את תפקיד סגן־שר־האוצר, ופרס מבקש שאמוראי ימלאו.

אמוראי התפשר, תוך כדי שמירת הבטחתו של פרס בנוגע למישרת הנגיד, וחזר ארצה.

במשך השנתיים שבהן כיהן כסגן שר־האוצר, נעשה, בידיעתו של פרס, ניסיון פרטי כדי לשכנע את הנגיד היוצא, משה מנדלבאום, לפרוש בכבוד מתפקידו. היה זה במהלך עבודתה של הוועדה לבדיקת המפולת בבורסה, בראשותו של השופט משה בייסקי. על אף הסודיות שבה עבדו חברי הוועדה, דלף משם שמסקנותיה עומדות להיות חמורות ביותר בתחום הפרסונלי.

השרים משה שחל וגד יעקובי ניסו לשכנע את מנדלבאום לפרוש בטרם תפרסם הוועדה את המלצותיה. כך, יש להניח, היתה הוועדה מסתפקת בהטלת האחריות עליו ללא הסכת מסקנות.

● הוויתור הראשון

אין זאת הפעם הראשונה ששימעון פרס נסוג מהבטחות לעדי אמוראי. זוהי הפעם השניה שאמוראי נאלץ לקחת צעד לאחור ולוותר.

במהלך מערכת־הבחירות ב־1981 הציע פרס, מועמד המערך לראשות־הממשלה, את תפקיד שר־האוצר לחיים בן־שחר מאוניברסיטת תל־אביב.

הכל האמינו אז שהמערך ינצח בבחירות ביתרון גדול, ולכן איוש התפקידים לא היה רק אקט של יחסי־ציבור ערב בחירות. אחר־כך באו נאומי־הכיכרות של מנחם בגין, האווירה בציבור השתנתה והליכוד ניצח בבחירות.

בן־שחר על כל פנים, סירב לשמש כמועמד המערך לתפקיד המכובד. יש הטוענים שהיה זה בהשפעתו החזקה של יעקב לוינסון ז"ל. פרס הציע את התפקיד לנפתלי בלומנטל. הלה הסכים, אז קרא פרס לאמוראי והציע לו את סגנות־האוצר. כך סוכם, ואז הפתיע בן־שחר, ששהה באילו כמשך הימים שבהם נערכו הסיכומים עם בלומנטל ואמוראי, בן־שחר הודיע שאחרי מחשבה עמוקה הוא מוכן לשמש כמועמד המערך לתפקיד שר־האוצר.

פרס נקלע לסיטואציה מביכה. הוא קרא לבלומנטל וביקשו לשמש כמס' 2 – סגן שר־האוצר. הוא קרא לאמוראי וביקשו לוותר.

● הוויתור השני

עיניים רבות נישאו לעבר מינויו הצפוי של עדי אמוראי כנגיד „בנק־ישראל". לא פחות – לפינוי כסאותיו בלישכת סגן שר־האוצר ובמישכן־הכנסת.

כך זה במערכת הפוליטית: מינוי גורם לעיתים מזומנות גם סבב תפקידים. ובכל מישחק הכיסאות המוסיקליים יש זוכים ויש מפסידים. הזוכים העיקריים, אילו מונה אמוראי כנגיד בנק־ישראל: יעקב גיל, חבר־כנסת לשעבר, שהתנדנד בפנים־בחוץ" בעת ספירת הקולות לכנסת הנוכחית. בסופו של דבר נותר בחוץ, והוא ראשון ברשימת הממתינים להיכנס לכנסת ה־11.

אריאל ויינשטיין, חבר־כנסת מטעם הליברלים, הנחשב כמבין־דבר בתחום הכלכלי. בשלב מסויים דובר על עיסקה בין המערך לליכוד: הליכוד יסכים למינויו של אמוראי, איש המערך, כנגיד הבנק, ויקבל כתמורה סגן־שר נוסף במקומו של אמוראי, שיפנה את לישכתו במישרד־האוצר. נזרקו לחלל שני שמות: יגאל כהן־אורגד מחרות, שר־האוצר לשעבר, ואריאל ויינשטיין, איש הליברלים, התובעים מזה חודשים תפקיד נוסף של סגן־שר, שהובטח להם (בחרות אין זוכרים מתי הובטח, למי הובטח ובאיזה הקשר). ויינשטיין הוא מקורבו הקרוב ביותר של שר־האוצר משה ניסים.

אי־מינויו של אמוראי כנגיד עצר את מישחק הכיסאות, גדע תיקוות. מה הם אומרים, הנוגעים לדבר?

● **יעקב גיל: „בהחלט היו לי ציפיות שאמוראי יהיה נגיד. מטעמים של התאמה לתפקיד. דיברתי על כך זמן רב, עוד לפני שהעליתי על דעתי שחזרתי לכנסת תהיה תלויה במינויו כנגיד. ברור שאני מצר, אישית, על אי־מינויו, אלא מה! אבל מה שחשוב הוא שפסלו איש מרכזי בתחום הזה מטעמים לא־ענייניים, וזהו אות מבשר רעות!"**

● **אריאל ויינשטיין: „אני לא חושב שעדי אמוראי נפסל מכיוון שהוא פוליטיקאי. בכלל, כל הגישה הזאת כאילו הגיע לו ונגזל ממנו – לא הגיע לו ולכן גם לא נגזל ממנו! מה זאת אומרת: שמעון פרס הבטיח! מה, זה עסק פרטי שלו! המערך סבור עדיין שהמדינה שייכת לו. עם כל הצער על עדי, שהוא מוכשר ומתאים לתפקיד, אבל היו עוד מתאימים. אגב, אני כרתתי במו ידי את הענף שעליו אני יושב. ביום שמשה ניסים התמנה לשר־האוצר, ישבתי עימו והמלצתי על מיכאל ברונו לתפקיד. ממש הפלגתי בשיבחו, וכך נזרע הזרע. ניסים אימץ את ברונו כמועמדו. כך נדעתי במו ידיי את סיכויי ליהפך לסגן שר־האוצר!"**

כפי ששפר עליהם גורלם של שאר המעורבים בר בר שכבר אינם משמשים בתפקידיהם.

מנדלבאום סירב בתקיפות לסיים את תפקידו טרם עת.

במשך חודשי כהונתו של אמוראי כסגן־שר־האוצר חזר פרס פעמים אחדות על מחוייבותו לאמוראי בנוגע לכהונת־הנגיד. אמוראי שימש בעצם כציר־הישיר של פרס למישרד־האוצר, תחת שילטונו הקפריזי של יצחק מודעי. „עדי, אתה העיניים והאוזניים שלי במשרד!" נשמע ראש־הממשלה אומר לא־פעם.

בעת עבודתה של ועדת־בייסקי, התחממה האווירה לקראת פיטוריו האפשריים של מנדלבאום. לפני חודשים אחדים, כשהוזכר שמו של מיכאל ברונו בעיתונות בפעם הראשונה כמועמד לתפקיד הרם, הפתיע ברונו את אמוראי, משנכנס לחדרו במישרד־האוצר ואמר: „המועמדות הזאת לא הועלתה על־ידי: היות וידוע לי שאתה המועמד של ראש־הממשלה, אני מציע לשמש כמישנה־לנגיד בתקופת־כהונתך."

אמוראי נענה בשימחה והשנים דיווחו על־כך לפרס.

מודעי תמך באמוראי

אחרי שירסום דו"ח בייסקי, שהיכה בתדהמה גם את הפסימיסטים במשק, זימן פרס את ממלא־מקום ראש־הממשלה, יצחק שמיר. מכיוון שהדו"ח דרש, בין היתר, את פיטוריו של מנדלבאום, הציע פרס את אמוראי כנגיד הבא של בנק־ישראל.

שמיר, שהגיע כשהוא מוכן לכך,

סירב, ודרש תחתיו את מינויו של שר־האוצר לשעבר, יגאל כהן־אורגד, לתפקיד. כהן־אורגד, מקורבו של משה ארנס, הפעיל על שמיר לחץ מסיבי דרך ארנס, מיטיבו.

מאידך, הופעל על שמיר לחץ מצד דן מרידור, מקורבו. אשתו של מרידור, לאורה, היתה דוקטורנטית מצטיינת אצל הפרופסור מיכאל ברונו. כיום היא עובדת עימו במחלקת־המחקר של בנק־ישראל.

מרידור־הבעל שיכנע את שמיר לתמוך במועמדותו של ברונו לתפקיד הרם, על־אף התבטאויותיו נגד מיל־חמת־לבנון כזמנו, שזיכו אותו בווטו נמרץ על מועמדותו מצד אריאל שרון.

הלחץ הזה, ופסילתו של כהן־אורגד על־ידי המערך, הביא את שמיר להחלטה שאין למנות לתפקיד־הנגיד אישיות פוליטית.

מכיוון שהנספח להסכם הקואליצ־יוני קובע שאין למנות את נגיד בנק־ישראל, מבקר־המדינה והיועץ המיש־פטי לממשלה ללא הסכמתם של פרס, שמיר והשר הנוגע לדבר, נוצר מבוי

★ מודעי תמך בו במפתיע
★ ברונו רצה להיות המישנה

סתום. פרס עידכן את אמוראי נון־סטופ על ההתפתחויות וההסתבכויות בדרך הארוכה למינוי.

המירוץ נכנס להילוך גבוה. פרק הזמן שהיקצתה ועדת־בייסיקי למנדל־באום לפרוש מתפקידו התקרב לקיצו.

השר יוסף בורג, נציג המפד"ל בממ־שלה, הודיע לפרס, לפני כשבועיים, כי יתמוך במועמדותו של אמוראי, וזאת על דעתם של זבולון המר ויהודה בן־מאיר.

חברי כנסת ליברליים — דן תיכון, בני שליטא ואוריאל לין פירסמו חוזר, שעל פיו הם שוללים את הנורמה של שלילת חברי־כנסת לתפקיד ציבורי. גם חברים אחרים בליכוד הביעו תמיכה אישית במועמדותו של אמוראי: דויד מגן, מאיר שטרית, יגאל כהן, יהושוע מצא, אהוד אולמרט, רוני מילוא, שאף

טית של אמוראי (ובמזג־רוחו המפורסם של מודעי) וכיצד הגן אמוראי בחירוף־נפש על התוכנית הכלכלית, תוך כדי חילוקי־דיעות עם ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות ואיש־מיפלגתו.

הפצצה של רובינשטיין

אלה התומכים. ומי במתנגדים? פרט לשמיר, כמובן, משה ניסים, שר־האוצר הטרי. זה הביע בשיחה עם פרס התנגדות נחרצת לאמוראי, אך לא היה לו מועמד אחר. ניסים אף הודה בשיחה עם ראש־הממשלה כי היה מעדיף שאמוראי ימשיך לכהן כסגנו, מכיוון שהוא איש־מיקצוע, הוא מצוי כבר כמעט שנתיים במישרד, וזה נוח לו. חוץ מזה, ניסים אינו מבין דבר

ניסה להשפיע על שמיר, והשרים אברהם שריר ויצחק מודעי.

מודעי, אגב, הוא הגורם המפתיע ברשימה הארוכה. בעת כהונתו כשר־האוצר נוצר הרושם כי הוא מתנגד למינויו של סגנו כנגיד ויעשה הכל כדי לטרפדו. ברי־עבד, מסתבר, כי השמר־עות שהופצו בנדיבות מלישכתו נעשו כדי לייקר את המחיר להסכמתו למי־נויו של אמוראי. למשל: שהמישנה־לנגיד יהיה איש שלו. לפני חודש, אחרי שעבר למישרד המישפטים, הזמין את אמוראי לשיחה בארבע עיניים. בשיחה הודיע לו „אילו הייתי נותר באוצר — היית מועמדי לכהונת הנגיד?"

מודעי התוודה שאמנם היה דורש בתמורה מישנה מגוון פוליטי שונה, אך הירשה לאמוראי להשתמש פומבית בתמיכתו. לכל מי שאינו מודעיולוג, יש להזכיר שבטקס פרידתו הנרגש של מודעי ממשרד־האוצר הרעיף שבחים על שני אנשים בלבד: עימנואל שרון, מנכ"ל המישרד, ועדי אמוראי, סגנו. מודעי ציין שעבדו בהרמוניה שהפתי־עה רבים, בהתחשב בשייכותו הפולי־

וחצי־דבר בתחום המוניטרי שעליו מופקד אמוראי.

שני השמות שהועלו בליכוד, פרט לשמו של מיכאל ברונו, היו איתן ברגלס ופינחס זוסמן. השניים השיבו בשלילה לכבוד שהוצע להם, מכיוון ששיעתו די זמן בשוק הציבורי — ברגלס כראש אגף־התקציבים באוצר, וזוסמן כמנכ"ל מישרד־הביטחון. הם מרוצים כיום בשוק הפרטי.

וכאן נחתה על פרס ואמוראי

זוסמן. לא רצה

ברונו. „לפחות שיהיה אני!"

ההפתעה שהכריעה את המירוץ לטובת ברונו.

ההפתעה באה רווקא מכיוונו של שר־הטלפון, אמנון רובינשטיין — אותו רובינשטיין המתנגד בעיקביות לליכוד ולעמדותיו, הוא שהושיט את כס הנגיד, ממש על כפית־כסף, למועמד הליכוד, מיכאל ברונו.

במצב שבו היה אמוראי זוכה בנקל בתפקיד, אילו היה הדבר עולה להצבעה אישית בממשלה, או שהיה זוכה בו על חודו של קול (קולו של יוסף בורג), אילו הוטלה מישמעת קואליציונית על המצביעים, הודיע רובינשטיין ביום הראשון לפרס: „לא אצביע עבור אמוראי, למרות שאני חושב שזאת פגיעה בהסכם הקואליציוני!"

פרס נפגש פעמיים ברחיפות עם רובינשטיין, השר האחראי לטלפונים ולהסכם הקואליציוני, וניסה לשווא לשכנעו לחזור בו מעמדתו התמוהה. גם חברו לסיעת־שינוי, מרדכי וויר־שובסקי, ניסה להסביר לו שבכך הוא הופך לגורם האחראי לניצחון הליכוד במאבק על מיגרש הנגידות.

כך הגיע פרס למסקנה שהמאבק אבוד. אילו הופעלה מישמעת קוא־ליציונית — ויש להניח שהיתה מופ־עלת — היה אמוראי מובס על־ידי ברונו על חודו של קול — קולו של רובינשטיין.

ביום הרביעי שלח רובינשטיין לאמוראי מיכתב ארוך ומנוסח, בן שני עמודים, שבו הוא מעטיר שבחים לרוב על אמוראי ומסתבך בהסברים מצפו־ניים על עמדתו התמוהה והמכריעה. מהמיכתב מבצבצת, בין השורות, תחי־

נה שיבינו את צעדו. המושג „עקרו־נות" מופיע בו יותר מפעם אחת.

גורמים במערך משערים שעמדתו של רובינשטיין הושפעה גם על־ידי היותו חבר־מערכת הארץ. בכירים במערכת הזאת, כמו אברהם טל, גרסו בעיקביות כי לאמוראי יש גיבנת הפוסלת אותו לתפקיד הנגיד — עצם היותו פוליטיקאי.

ביום הראשון בבוקר הסכים ברונו לשמש כמועמד הליכוד בהצבעה בממשלה, גם אם פרס יתמוך במועמדותו של אמוראי ויציגה. השמר־עה אומרת כי מיד לאחר מכן צילצל אל אמוראי והסביר לו שמכיוון שאמוראי נפסל — „לפחות שאני אזכה!"

מתי יתפטר?

רוחות במערך סערו. היו חברי־כנסת, כגון אהרון הראל, רפי אדרי ובנימין בן־אליעזר, שתבעו לפרק את ממשלת־האחדות בגלל פרשת הנגיד. בן־אליעזר, תת־האלוף

★ בורג עמד להכריע לטובתו
★ רובינשטיין הוא שחיבל במינוי

במילואים, אף התבטא במונחים צבאיים: „הפקירו את עדי ברחוב..."

מזכ"ל המיפלגה, עוזי ברעם, אף סיפר שכאשר ישב בביתו של פרס ביום־השבת, הופרעה שיחתם על־ידי אין־ספור שיחות טלפוניות מראשי־התעשיה בארץ, שתבעו בכל תוקף את מינויו של אמוראי כנגיד. ברעם העיד כי למיטב ידיעתו, לא היה שום לוביאינג מאורגן בנושא וזה היה אקט ספונטאני. אמוראי, אגב, שהה באותה שבת במלון אביה־סונסטה בטאבה, ושמע על כך רק מברעם.

אמוראי, מדוכא ומאוכזב, מעדיף לשמור על שתיקה. מלבד ברכה לנגיד־המיועד, מיכאל ברונו, אין בכוונתו לשבור את שתיקתו בקרוב. החריגה היחידה נעשתה ביום השלישי, בישיבתה של סיעת־המערך, שם התבקש לדבר. אז אמר אמוראי שאינו מקבל את זה שאם חבר־כנסת מעוניין לפרוש מפעילותו הציבורית — הוא מנוע מכך. הוא ציין גם שהנגידים החזקים ביותר בעולם הם אנשים פוליטיים מזוהים: שורמן, נגיד הבנק השווייצי, שהיה עד למינויו חבר המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית; פל, הנגיד הגרמני, הנחשב כנגיד העצמאי ביותר בעולם, שהוא סוציאל־דמוקרטי; הנגיד ההולנדי, שעבר לתפקידו הישר מכהונתו כשר־האוצר מטעם המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית, ועוד.

השאלה הגדולה היא כיצד יתפקד אמוראי מעתה ואילך כ„העיניים והאוזניים" של ראש־הממשלה, שלא קיים את הבטחתו לו, ותחת שר־האוצר שהיה אחד הגורמים העיקריים שהת־נגדו למינויו. רבים סברו, כי יגיש את התפטרותו ממישרד־האוצר בימים ה־קרובים.

חלק מהמתנגדים למינויו של אמוראי כנגיד גרסו שהוא „יותר מדי חביב ונוח," ולכן לא יתאים לתפקיד רב־עוצמה. אותן התכונות הן שימנעו ממנו להטיל פצצה חדשה לקלחת הפוליטית.

יש להניח, שאמוראי יפגין בשבו־עות הקרובים פחות איכפתיות ומעור־בות בתפקידו כסגן שר־האוצר. פחות „שמש כ„איש של שימעון" באוצר, ופחות ישקוד למען הצלחתו של ניסים שם.

גם תחזיותיהם של כלכלנים בכירים באוצר, כי ההצלחה־הכלכלית שיניתה כיוון — למידרון — לא יניעו אותו להתאמץ. אני מצפה שאמוראי יתפטר מתפקידו כמה שבועות לפני ביצוע הרוטציה. הוא לא יסכים לשרת תחת שילטונם של השניים שהתנגדו יותר מכל למישאלתו — שמיר וניסים. ההתפטרות, יש להניח, תבוא על רקע עקרוני, דבר שיאפשר לו לפתוח את סגור־ליבו.

אמוראי ואשתו רות. שיחה לאוסלו

הבת נטע. שיחה בארבע עיניים

את האמת?!
בהתחלה התלבלבתי.
שנה שלמה אני מסתובב בחוץ ופתאום
הפינה הכי יפה בעיר -
אצלי בבית. בסלון.
כבר בערב הראשון עשיתי על הצמחיה
"סיבוב בכורה", אבל משום מה
לא פגשתי אף כלב בסביבה...
בשבת כשראיתי שהאורחים מתפעלים ואיזה מומחה
מרצה על צמחים בבית ובגן, הבנתי את הקסם:
הצמחיה משגעת, הסלון נראה כמו גן טרופי, בעל
הבית שלי מבסוט עד הגג, אבל אני אכלתי אותה...
אז מה אם זה נראה בול כמו בחוץ, שאני אטעה כזה?!
מה אני בנאדם?! כמו העוזרת שמשקה את הצמחים כל
שבוע... יש לה שכל של חתול.

דקורם. עיצוב בצמחיה מלאכותית.

דקורם

לאנשים שאוהבים צמחים

דקורם. החברה הוותיקה והגדולה בישראל לעיצוב בצמחיה מלאכותית.
האיכות הגבוהה ביותר בארץ, רמת ביצוע ללא פשרות, מבחר עשיר ומגוון של
צמחית משי: נשפכים, צמחים נמוכים, שיחים ועצים (עד 4 מ' גובה).
ייעוץ תכנון ועיצוב בבית ובמשרד.

תצוגה:
רח' דה האז 1, ככר מילנו, תל־אביב. לתאום פגישה ולקבלת ייעוץ — טל. 462578, 441285.

אבא בתחנת ה„מטרו"

הסרט של קלוד לנצמן על השואה הוא יצירה מנומנטלית. זוהי המילה האחרונה על פרק זה בהיסטוריה. כל מה שנאמר עד כה על הבד על הנושא נעלם כלא־היה, ואחרי סרט זה לא יוכל עוד איש לעשות סרט על השואה, אלא אם כן יהיה גאון.

כיצירה, וזו מעשה ידי איש אחד. הוא קבע את התבנית — סרט יבש, חסר כל פעלולים, חסר הגזמות, חסר סממנים אמנותיים. להביא את השואה אל הבד הרי זה כמו לטפס על הר־אוורסט — מיבצע שהוא כה אדיר, כה מיוחד־במינו, עד כי אין בו מקום לראוה, לפוזות הירואיות. האיש עומד מול ההר, בעל המידות הבלתי־נתפסות, ויוצא למסע, בדחילו־ורחימו, בחרדת־קודש.

לנצמן

אין אדם מטביע את חותמו על הר־אוורסט ואין קלוד לנצמן מטביע את חותמו על השואה. הוא רק הופך את עצמו למכשיר כדי לתת להר השגיא — הר זוועות, הר הסבל האינסופי — לבטא את עצמו.

נדמה לי שכל חייו של לנצמן הובילו אותו אל המשימה הזאת, אף שלא ידע זאת.

כשהכרתי אותו, לפני קרוב ל־30 שנה, היה אינטלקטואל צעיר, מעין פליי־בוי של האינטליגנציה השמאלנית של פאריס. נפגשתי עם ז'ן־פול סארטר בדירתו ברחוב בונאפארט בסן־ז'רמן. הוא הציע לי לכתוב מאמר לכתב־העת שלו, טאן מודרן („זמנים חדשים") וכך הכרתי את לנצמן, שהיה עורך כתב־העת.

לנצמן היה אז עוזרו של סארטר. הוא גם היה המאהב של סימון דה־בובאר, חברתו־לחיים של סארטר, שהקדישה ליחסיה עימו כמה עמודים באחד מספריה.

נפגשתי איתו אז מדי פעם בחברת ידידים אחרים שלי, כולם אנשי השמאל האינטלקטואלי של פאריס, בארוחות־ערב ובפגישות חברתיות. פעם גם הזמין אותי לארוחה בביתו. שוחחנו על הרבה נושאים, על ישראל, על יחסינו עם הפלסטינים. אך תמיד צצה בשיחתו פרשת השואה. היא רבצה עליו, כמו ענן.

פעם סיפר לי סיפור שהסביר את הכל. בימי הכיבוש הנאצי התחזו הוריו כנוצרים. ידיה, שהיה ראש־העיריה באחד הפרברים של פאריס, סיפק להם מיסמכים מזויפים. אחת לשנה היה עליהם לנסוע לאותו פרבר כדי לחדש את המיסמכים.

באחת הנסיעות האלה, כשהיו ההורים בתחנת המטרו, הקיפו הגרמנים את הבניין וערכו בו בדיקה שיגרתית. כל מי שנמצא במקום נדרש להזדהות. הקצין הגרמני בחן את פני אביו של לנצמן וחשד בו שהוא יהודי. המיסמכים לא עזרו. הקצין קרא לחובש צעיר וציווה עליו: „קח את האיש הזה לשרותים וברוק אם הוא נימול."

האב ידע שהכל אבוד, אך לא היתה לו ברירה. החובש הוביל אותו לחדר־השרותים. ציווה עליו להפשיל את המיכנסיים, הסתכל ואמר: „הכל בסדר."

לפתע תפס האב כי החובש הצעיר פשוט לא ראה מימיו יהודי ולא ידע איך נראה איבר נימול, אלא התבייש להודות בכך. הבחור דיווח לקצין שהאיש אינו נימול, הקצין התנצל והניח לו ללכת לדרכו.

כבר אז היתה ללנצמן סקרנות רבה לגבי גרמניה. מן הסתם שאל את עצמו, כמו כולנו: „איך זה היה לקרות? איזה מין עם זה?" הוא נסע לגרמניה ובילה שם כמה זמן כמורה לצרפתית. מכאן ידיעתו את השפה הגרמנית, הניכרת בסרט. גרמנית טובה למדי, אך במיבטא צרפתי כבד.

כשהכרתיו, היה לנצמן נשוי לשחקנית צרפתית נודעת. פגשתיו מדי פעם, יחד עם חברים אחרים שלי בפאריס, כולם מסביבתו של סארטר, עד שאירע הקרע הגדול.

השנה היתה 1967, ובארץ היו ימי־החרדה. השמאל האינטלקטואלי הצרפתי, שבו היו יהודים רבים, התפלג. המשבר גרם ללבטים עמוקים. ז'ן־פול סארטר עצמו פירסם ברגע האחרון, אולי בהשפעת לנצמן, גילוי־דעת שצידד בזכות־קיומה של ישראל. זכורני שקראתיו מעל דוכן הכנסת.

אז הרעיש לנצמן את השמאל הצרפתי כולו בפסוק שנשמע כמו חילול־הקודש. הוא הכריז פומבית שאם הוא צריך לחבק את האימפריאליזם האמריקאי כדי להציל את ישראל, הוא יעשה זאת. רבים וטובים לא סלחו לו על פסוק זה במשך שנים רבות. בעיני השמאל הצרפתי, האימפריאליזם האמריקאי הוא השטן בהתגלמותו.

למחרת המילחמה היה הקרע גלוי. היו שראו בישראל מדינה אכן עמדה במילחמת־מגן צודק. היו שראו בישראל מדינה אימפריאליסטית, שגזלה שטחים ערביים. חבריי הטובים בפאריס הפסיקו לדבר איש עם רעהו. לפעמים הייתי מתווך ביניהם. לנצמן נמנה, כמובן, עם ראשי התומכים בישראל.

תמיכה זו הלכה והתגבשה במהלך הוויכוח המר. הוא הקדיש שנים לעשיית סרט־ענק על ישראל. (הייתי אמור להופיע בסרט זה, אך מכיוון שהמימון בא בחלקו מן המימסד הישראלי, נמנע הדבר.) בסרט זה כבר נוסתה השיטה שהגיעה לידי גיבוש בסרט השואה: סרט של הרבה שעות, ובו ראיונות רבים עם הנפשות.

פעם שהה לנצמן בארץ בתקופת הפסח. הוא הודה באוזניי שמעולם לא ראה סדר יהודי, ושהיה רוצה לעבור חווייה זו. למענו ערכנו סדר בביתנו, תוך הסברת הדברים ותרגומם.

אז גם קרה הדבר שכבר סיפרתי עליו במדור זה. היתה לי ידידה ותיקה, אנגליקה, בתו של אציל פרוסי ואם יהודיה, שניצלה בימי השואה מפני שאמה הביאה אותה בעוד מועד לבולגריה. אחר־כך כתבה אנגליקה כמה ספרים שהיו לרבי־מכר בגרמניה.

אנגליקה היתה בירושלים, והזמנתי אותה לארוחה. היא אהבה את פינק המיסעדה־בר, והלכנו לשם. בעודנו יושבים וסועדים, נכנס קלוד לנצמן. הזמנתיו לשבת איתנו, וערכתי היכרות בינו ובין אנגליקה. הוא הביט כמהופנט בפניה הדרמאתיות של אנגליקה, ומבטו לא מש ממנה. כעבור כמה דקות, כאשר אנגליקה נטשה לרגע את השולחן, לחש לי: „איזו גרמניה!"

קלוד התגרש מאשתו, השחקנית הצרפתית, ואנגליקה התגרשה מבעלה, האדריכל הגרמני בן־האצולה. השניים נישאו. שלא במתכוון, הייתי השדכן.

כאשר ביקרתי אצלם בפאריס, עדיין הקדיש קלוד לנצמן

אורי אבנרי

יומן איש

תשומת־לב רבה לאוכל טוב וליין הנכון, כדרכם של הצרפתים. אך הרגשתי כי השואה הולכת ומשתלטת עליו.

בשנים האחרונות כאילו נעלם. הוא שקע בשואה.

אין זה מוגזם לומר שיצר יצירה היסטורית, שתעמוד לדורות.

כמו עמודי „הבימה"

גרטה מיימן מתה.

מי היתה גרטה מיימן? המונים הכירו אותה. היא היתה שייכת לנוף תל־אביב. אך איש לא ידע את שמה.

גם אני לא ידעתי. הכרתי אותה בשם „מוכרת הסיגריות של רוול."

מאז שאני זוכר — אולי 30, אולי 40 שנים — היא עמדה ליד

הדוכן של גרטה מיימן ומודעת־האבל

הדוכן שלה ברחוב דיזנגוף על שפת המידרכה, לפני קפה רוול. ייקית קשישה, תמיד מאירה פנים. מדי פעם הייתי קונה אצלה סיגארילוס.

מעולם לא החלפתי איתה יותר מכמה מילים. בעיניי היא סימלה את דור ההורים שלנו, את יהודי־גרמניה שנזרקו בן־לילה ממעמדם האמיד אל תוך עוני ממאיר, מאווירה_מרכז־אירופית לפינה נידחת של הים־התיכון. הם לא למדו מעולם לדבר עברית כהלכה, והיו נמקים עד הסוף במחסור ועוני לולא הצילו אותם הפיצויים הגרמניים.

השבוע עברתי ליד הדוכן, וראיתי שהוא מיותם. בין מודעות הסיגריות הודבקה מודעת־אבל, וכך למדתי בפעם הראשונה את שמה. מישהו הוסיף לשם, בכתב־יד, את המילים „מוכרת הסיגריות", כדי שנדע.

עמדתי לפני המודעה וזכרתי את הקשישה, כאשר שמעתי אזרח אלמוני מאחוריי מסביר לבנו: „היא היתה מוכרת כאן סיגריות במשך המון־המון שנים. היא היתה שייכת לעיר כמו — כמו העמודים של הבימה.

קצין יהודי

רבים מן הפרשנים — וגם אני — הישוו את פרשת ראש־השב"כ לפרשת־דרייפוס.

ואכן, מדהים עד כמה שהדברים רומים, למרות העובדה ששם דובר רק על ריגול, וכאן על רצח שבויים.

ביטוי הפרשה מונח פשע.

בעת חקירת הפשע זייפו ראשי המודיעין מיסמכים והדיחו עדים לעדויות־שקר.

הדברים לא התגלו על־ידי אנשים מבחוץ, אלא על־ידי אנשי־מודיעין אחרים, שהתקוממו נגד העוול. אידיאליסטים אלה הודחו, נענשו והושמצו.

כאשר הדברים דלפו, ויותר ויותר אנשי־מצפון התייצבו לימין האמת, התחבאו ראשי־המודיעין מאחורי „ביטחון המדינה" ואמרו שכל חקירה תשרת את האוייב, הזומם להשמיד את המדינה.

הדרג המדיני, שחיפה על ראשי־המודיעין, הפך שותף לפשע ולחם בכל כוחו כדי למנוע את חשיפת האמת.

לאורך כל הפרשה, שקיבלה ממדים בינלאומיים, טענו העבריינים שהם מייצגים את האינטרס הלאומי, את הרוח הפטריוטית ואת ביטחון־המדינה, בעוד ששוחרי־האמת הושמצו כבוגדים, כעוכרי־המדינה וכמהרסי־הביטחון.

דרייפוס

יש עוד צד לעניין, הראוי לתשומת־לב.

מאשימיו של אלפרד דרייפוס לא החליטו להעליל עליו עלילה מפני שהוא יהודי. התהליך היה הפוך: כאשר הסתבר שיש במטכ"ל הצרפתי מרגל אלמוני, המוסר מידע לאוייב הגרמני, נפל החשד כמעט אוטומטית על דרייפוס. החוקרים היו בטוחים בכנות שהוא הבוגד.

מדוע? כאן נכנס העניין היהודי. האם צרפתי טוב, קאתולי, יבגוד במולדתו? בוודאי שלא! אז הנה יש במטכ"ל קצין יהודי, ולא סתם יהודי אלא יוצא־אלזאס, איזור־הגבול שבו רבו אוהדי גרמניה. החשד היה כה טיבעי, עד כי התקבל כמובן מאליו.

כאשר הסתבר כי תת־אלוף יצחק מרדכי צולם ליד חוטף־האוטובוס החי, המובל לחקירה, נפל עליו החשד האוטומטי שהיה זה הוא שהרג אותו. בתצלום נראה מרדכי כשהוא מחזיק בגוף אקדחו. כפי שמחזיקים בכלי כאשר רוצים להלום בקת.

מרדכי הוא תופעה נדירה. מלבד הרמטכ"ל, הוא הקצין הבכיר ביותר בצבא ממוצא מיזרחי. הוא „עיראקי", יוצא־כורדיסתאן. כמו דרייפוס בשעתו, הוא שייך לעדה שהיא מיעוט זעיר בקצונה הבכירה.

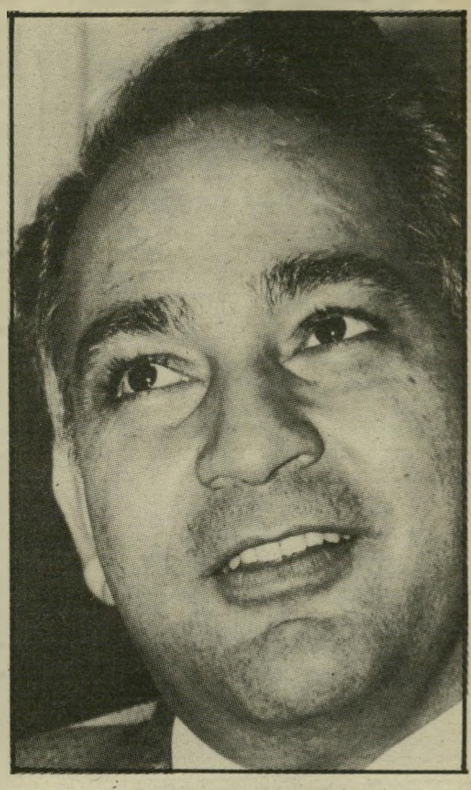
האם פעלו כאן דיעות קדומות בלתי־מודעות? האם אמרו לעצמם הבריות, בסתר־ליבם: „נו טוב, מה רציתם? עיראקי, חם־מזג, שונא־ערבים, אלים — מובן מאליו שהוא עשה את זה!"

שאלתי בעניין זה כמה אנשים, שהאמינו באשמתו של מרדכי גם אחרי שזוכה על־ידי דן־יחיד שהיה אלוף־עמית. האם לא חשבו כך? הם פישפשו בתת־ההכרה שלהם, כמיטב יכולתם, ואישרו אחרי היסוס רב שזה היה כך.

אלה הם ניצני הגיזענות, המחשבה הסטריאוטיפית, החבויים בכל אחד מאיתנו. כולנו חבים למרדכי התנצלות מעומק הלב.

ועוד הירהור: פרשת־דרייפוס גרמה להתעוררות האנטי־שמיות בצרפת, להפגנות ולמהומות. אלה זיעזעו עד־ראייה: אחד תיאודור הרצל, עיתונאי וינאי שסיקר את האירועים בפאריס. כתוצאה מכך כתב את הסיפרון מדינת היהודים, שהוליד את התנועה הציונית.

והנה עכשיו, במרינת־היהודים, פועלים בדיוק אותם התה־ליכים שהרימו את ראשם המכוער בפרשת דרייפוס.

מוחמד בסיוני:

„גם למיופה־כוח יש סמכות של שגריר!"

מישרד־החוץ הישראלי, בשלומיאליות אופיינית, אובד־עצות לנוכח בחירתו של קורט ולדהיים כנשיא אוסטריה. המגמה המתגבשת היא להוריד את דרג הייצוג באוסטריה. כך לא יצטרך שגריר ישראלי חדש להיקלע לסיטואציה מביכה ולהגיש את כתב־האמנתו לנשיא שעברו מעיב עליו.

בינתיים הוחזר השגריר הישראלי הנוכחי באוסטריה, מיכאל אליצור, „להתייעצויות".

לפני כמה שנים הוחזר שגריר־מצריים בישראל, סעד מורתדה, לקהיר, לאותן התייעצויות, ושכח לחזור.

הלכתי לבקר את מיופה־הכוח המצרי בישראל, מוחמד בסיוני, המחזיק בתואר אישי של שגריר, ושאלתיו מה ההבדל בין ייצוג דיפלומטי של שגריר לבין ייצוג דיפלומטי בדרג נמוך יותר.

השגריר הוא כמו דגל. נוכחותו מסמלת שהיחסים בין שתי הארצות טובים, בלי בעיות מיוחדות. כשארץ קוראת לשגרירה בחזרה להתייעצויות, כמו שמצריים קראה למורתדה, כוונתה לומר: יש בעיות ביחסים בינינו.

ולדהיים

● מבחינת העבודה היומיומית, האם קיים הבדל בין הדרג שלך לבין דרג של שגריר מואמן?

העבודה היומיומית היא אותו הדבר. יש לי בדיוק אותה הסמכות כמו לשגריר. לעיתים, העבודה שלי אפילו נרחבת מעבודתם של שגרירים אחרים. מכיוון שהיחסים בין ישראל למצריים הם כל־כך מורכבים, יש הטון עבודה, והתואר אינו משנה. אני, אישית, בעל דרגה של שגריר, אך איני שגריר מצריים בישראל.

● מתי יחזרו היחסים בין מצריים לישראל למצב של כהונת שגריר בישראל?

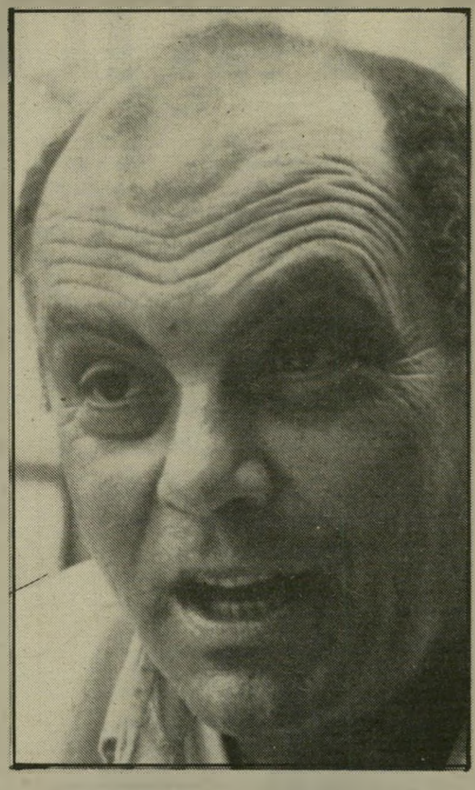
מורתדה הרי הוחזר בעיקבות מילחמת־הלבנון. כשהבעיה הזאת תיפתר סופית, וגם המחלוקת על טאבה, יחזרו היחסים לדרגת שגריר, דגל!

● מי יהיה השגריר, להערכתך?

איני יודע. איש אינו יודע. אני כמו חייל. ארצי יכולה לשלוח אותי לכל מקום. מתי שהיא רוצה. האדם בתפקיד אינו חשוב, מפני שהוא מייצג את מדיניות ארצו, והוא חייב להיות כן עם ארצו.

● אנחנו משוחחים בעיקבות בחירתו של קורט ולדהיים כנשיא אוסטריה, והתיסבוכת שנוצרה בגלל הראיות על עברו הנאצי. מה דעתך על כך?

אנו מחשיבים זאת כעניין פנימי של אוסטריה, ולא נתערב. ולדהיים נבחר שם כחוק, ואם האוסטרים בחרו בו — זהו עניינם הפרטי. לא נוכל להתערב!

הפרופסור דניאל גור:

„הפיתרון שלי הוא אלימות מול אלימות!"

במערכת העולם הזה מצויה תמונה ישנה, שבה נראה סטודנט צעיר המסתער על קבוצת חרדים תוך כדי הפגנה אלימה במאה־שערים בירושלים. היום, כעבור 26 שנים, הסטודנט הזה הוא מנתח־הלב הידוע, הפרופסור דניאל גור. שאלתי את הפרופסור אם גם היום הוא היה מצטרף למעולת גמול בתוך מאה־שערים.

עברו 26 שנה. היום אני קצת פחות צעיר וקצת יותר פחדן. אז היינו 15 חברה, מול 150 אלף חרדים שהיו מחסלים אותנו, אלמלא הוציאה אותנו המישטרה משם. גם היום אני מוכן לפעולות, אבל היום הייתי בוחר בדרכים אלימות פחות פומביות.

● אבל אלימות?

אני מאמין שרק אלימות נגדית תעזור.

● כולל שריפת בתי־כנסת?

אם האלטרנטיבה הקיימת היא שריפת בתי־כנסת, שבעיניי הם

דת

מיבנים, לבין פגיעה בגוף, אני אבחר בפגיעה במיבנים. אני לא מאמין בקדושת מיבנים. אני מאמין בקדושת חיים וחופש.

● אם כבר לפני 26 שנה היית עד לבעיה הזאת, אולי תגיד לי מה קרה במשך השנים? האם התביעות שלהם התגברו, או נחלשו, או עמדו על המקום? במילים אחרות: מי ניצח?

ההשפעה שלהם והתביעות שלהם היום הרבה יותר גדולות. בשנות ה־50 התייחסו אליהם כאל פאראזיטים, כי היה ברור שתרומתם במילחמת־העצמאות ובכל העניין הציוני היא אפסית. נראה שגם להם היתה הרגשה שאסור להם להרים ראש יותר מדי. היום, כשהכיפות הסרוגות השתתפו במילחמות־ישראל, כשעל כל העניין של הגדה הם מרגישים בעלי־הבית, כשיש להם עוצמה פוליטית, הם מרגישים שאף אחד לא יעצור אותם.

● אתה לא עושה הבדלה בין אנשי הכיפות הסרוגות לבין נטורי־קרתא?

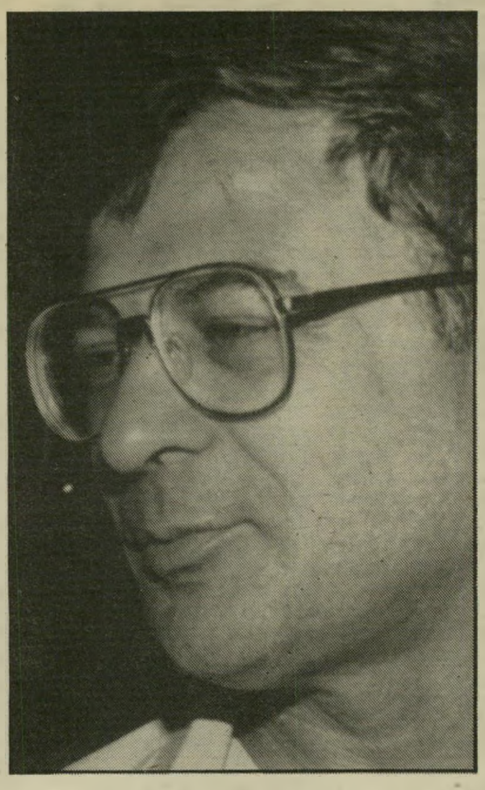
לא. אני מתייחס בצורה אחידה לכל האנשים המקבלים הוראות מהקדוש־ברוך־הוא.

● מה הפיתרון שלך לבעיה?

קודם כל צריך לדעת שזוהי בעיית־הבעיות של עתידנו כאן. אם משהו כאן ימוטט את מדינת־ישראל, זה מה שימוטט אותה:

● והפיתרון?

אלימות מול אלימות, כי אם נמשיך לוותר — החילוניים יסתלקו מכאן.

אוריאל לין:

„קורפו חטף מהלומה בעניין חגורות־הבטיחות!"

ביום הרביעי נעשה ניסיון להסיר את הצעת־החוק של אוריאל לין ודב בן־מאיר, לחייב את נהגי ישראל בחגירת חגורת־בטיחות גם בשטח עירוני. לניסיון הכושל לחבל בהצעת־החוק המבורכת האת אחראי שר־התחבורה חיים קורפו. פניתי אל בעל־היוזמה, המשמש גם כיושב־ראש ועדת־הכנסת לבטיחות בדרכים, וביקשתי ממנו לשחזר מה אירע.

זה התחיל לפני שנה וחצי. פניתי, בתוקף תפקידי כיושב־ראש הוועדה לבטיחות־בדרכים, לשר קורפו וביקשתי אותו לבוא לוועדה ולהסביר את עמדתו בנוגע לחגירת חגורות־בטיחות גם בשטח עירוני. זאת לאחר שקיבלנו חומר מרשים ומשכנע, שקבע כי אין צעד שיכול להוריד את הנזק בתאונות־דרכים כצעד הזה, הנהוג, אגב, במרבית הארצות. קורפו השיב לי כי אינו בשל לדיון בנושא זה, ולכן אינו מוכן שאנשי מישרדו יופיעו לפני הוועדה.

● איך הוא נימק זאת?

זה היה הנימוק... האמת היא, ששר חייב להופיע — או לפחות נציגים מטעמו — לפני ועדות־הכנסת.

תחבורה

לא הרמתי ידיים והחלטתי להגיש הצעת־חוק פרטית. הצטרפו אלי רפאל איתן ודב בן־מאיר.

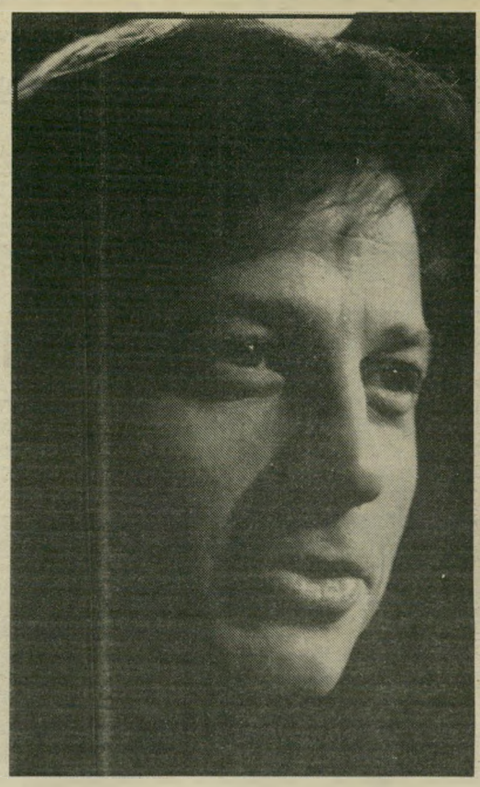
זה היה צריך לעלות לדיון במליאת־הכנסת ביום השלישי, אך נדחה ליום הרביעי. ביקשתי מקורפו שלא יטרפד את ההצעה, אך הוא הודיע לי מראש שיפעל להסירה מעל סדר־היום. ואכן כך פעל אך חטף מהלומה רצינית כש־12 חברי־כנסת תמכו בהצעתי, ורק שלושה — הוא, ערנה סולודר והשר יצחק פרץ — התנגדו לה. כעת זה עבר לטיפולה של ועדת־הכלכלה. אגב, רפול הסתלק מההצעה ברגע האחרון. כששאלתי אותו מדוע, ענה כי השתכנע, במחשבה שניה, שזה בסמכותו של השר הממונה. אני בטוח שהשר עזר לו להשתכנע...

● מה בעצם האינטרס של קורפו לטרפד את יוזמתך?

נימוקיו אינם ברורים. הוא טוען ששימוש בחגורה גם בתוך העיר יעצבן את הנהגים ויגרום לתאונות־דרכים. חוץ מזה החליט שרוב נפגעי תאונות־הדרכים הם הולכי־רגל — עובדה כלתי־נכונה!

● מהם נימוקיך להחדרת השימוש בחגורה גם בשטח עירוני?

הוכח שבנסיעה איטית, החגורה אפילו יותר אפקטיבית. חוץ מזה אין צורך בהשקעה כספית נוספת לשם כך, ויש במילא מערכת הסברתית מצויינת לשימוש בחגורת־בטיחות בכלל. מדובר כאן בחיי־אדם!

גדי יגיל:

„אני מגדל שלושה בעלי־חיים: הבנים שלי!"

שמעתי שגדי יגיל התחיל בחזרות על תפקיד הדוקטור דוליטל. מאחר שהדוקטור המפורסם הוא אחת הדמויות הסיפרותיות האהובות עליי ביותר, שאלתי את גדי איך הוא מתכונן לתפקיד. האם נסגר במשך שבועיים בסאפארי?

כל השחקנים המשחקים תפקידי חיות הולכים לסאפארי. אני, בעצם, צריך אולי לבלות כמה זמן אצל הדוקטור קלמנט או וטרינר אחר. אבל לא עשיתי את זה. הד"ר דוליטל הוא דמות אהובה עליי מאוד, ואני חולם כבר שנים לעשות אותה. קראתי את הספר עשרות פעמים, וכבר יש לי בראש בדיוק איך אני רואה אותו. בקשר לסאפארי, אני ממילא נמצא שם המון. בכל פעם כשאחד מבניי לא רוצה ללכת לבית־הספר, אנחנו הולכים לכמה שעות לבקר בעלי־חיים.

הצגות

● **אתה מגדל איזה בעלי־חיים בביתך?**

כן. שלושה בנים.

● **לפני שנה הופעת בהצגה „גטו" בווינה, ואחרי שחזרת היו לך הרבה תוכניות לחזור לשם. מה קרה לכל התוכניות?**

כן, כשחזרתי ארצה אחרי גטו היה ברור לי שבשנים הקרובות אני אעשה כמה גיחות בשנה לאוסטריה. מלבד גטו הציעו לי לעשות את התפקיד של הנס כריסטיאן אנדרסן.

● **נו, אז מה קרה?**

ולדהיים נכנס לתמונה, ואני ביטלתי את כל התוכניות האוסטריות. אני לא רואה את עצמי עושה להם שם תרבות ואמנות. לא שכבר אז לא היתה שם אנטי־שמיות, אבל היא היתה לפחות מסווית.

● **איך הרגשת אנטי־שמיות אז?**

שלחו הרבה מיכתבים לתיאטרון. כבר בהצגת־הבכורה, בין הרבה בראוואיים, התחבאו גם כמה בוזים. אבל היום האנטי־שמיות ממש יצאה לאור, ואני לא רוצה לנסוע לשם.

● **כשיתפרסמו השורות האלה, אתה תהיה בגרמניה בהופעה. גרמניה כן — אוסטריה לא?**

לגרמניה אני נוסע לערב הצדעה לישראל, שבו משתתפים עוד אמנים ישראליים. זה סיפור אחר.

● **מדוע ערב הצדעה לישראל הוא ב־22 ביוני?**

כנראה שלא היה להם זמן ביום־העצמאות שלנו.

עודד ברנבלום:

„מבריחים לאורך הגבול הצפוני, לא רק כאן!"

ארבע שנים למילחמת־הלבנון. כל יום, כמעט, מודיעים ברדיו על תפיסת מבריחים בגבול הצפון. ביקשתי מעודד ברנבלום, איש מטולה, בעל דוכן למזכרות בגדר הטובה, שיספר לי מה קורה שם בימים אלה.

מטולה

הלבנונים פתוח באים. פתוח מגיעים ופתוח קונים בישראל. הם לא צריכים את הרפואה שלנו כאן, יש להם בלבנון. בארץ הכל יקר ביחס לכסף שלהם. הבנק מנשל אותם עוד יותר, ונותן להם את החצי מהערך הכספי שלהם, ללא כל בושה. זה כבר לא מה שהיה פעם.

● **מגיעים הרבה תיירים לגדר הטובה?**

אין הרבה תיירות כמו בכל הארץ, גם כאן. תיירות מאמריקה כמעט שאין, והם היו הקניינים הטובים. יש קצת תיירות מארצות צפון־אירופה, אבל הם לא תיירים של קניות.

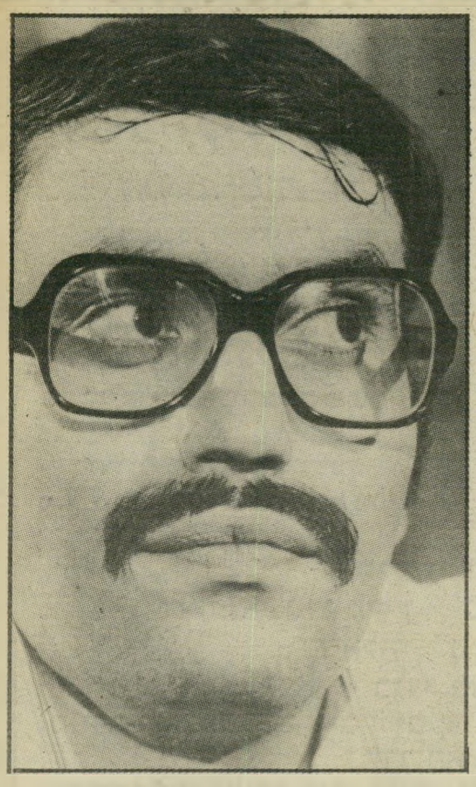
הישראלים באים כרגיל. הם לא באים בגלל הגדר הטובה, הם באים כדי לגום את האוויר של מטולה. הישראלי בא לעשות סוף־דרך, מנוחה, שרותים, וכו'. חוץ מזה, כל הישראלים כבר ראו את הגדר הטובה, כולם כבר היו כאן.

● **ואיך המיסחר?**

העסקים כאן חלשים. אבל ההברחות ממשיכות להיות כרגיל. אני רוצה להגיד שזה לא בסדר שכל הזמן אומרים שההברחות הן מהגדר הטובה. זה לא נכון. ההברחות נעשות בכל מיני פינות שונות לאורך גדר־הגבול בין ישראל ללבנון.

● **זה מפריע שכותבים עליכם, אנשי מטולה, שאתם מבריחים?**

זה בטח לא מוסיף לנו הרבה כבוד. ההברחות נעשות גם דרומית למטולה, לאורך כל הגבול המערבי. אבל זה שכותבים שההברחות הן מן הגדר הטובה, זה רק מפריע לעסקים שלנו כאן, הישובים בדוכנים שליד הגדר. אבל גם על זה נתגבר, כמו שהתגברנו על הרבה דברים אחרים במשך החיים במטולה.

כוכבי שמש:

„ניצחון המארוקאים מעלה את אגו יהודי המיזרח!"

נבחרת הכדורגל של מארוקו עלתה לראשות טבלת הבית שבו משחקות נבחרות פולין, אנגליה ופורטוגל. המארוקאים הצליחו להעפיל לשלב שמינית־גמר גביע־העולם בכדורגל. את ההפתעה הגדולה הנחילו לנבחרת פולין, כשסיימו את המישחק איתם בתיקו, אפס־אפס.

ביקשתי מכוכבי שמש, עיראקי במוצאו, שיספר איך מרגישים עכשיו היהודים המיזרחיים כשהם מובילים על פני קבוצות אירופיות טובות.

קודם כל אני תמיד בעד העיראקים. אילו היה מישחק בין עיראק למארוקו, היינו אנחנו העיראקים שוחטים את המארוקאים. אבל כמובן שלא יעלה על הדעת שבמישחק

כדורגל

מארוקו־פולין אני אהיה בעד הפולנים. קודם כל אני בעד המארוקאים!

● **עם מי ראית את המישחק?**

ראיתי את המישחק בחיפה. בחברת 15 חבר'ה, כולם ממוצא פולני. אני היחידי שהייתי בעד מארוקו. בתחילת המישחק חשבו הפולנים שהם הולכים לדפוק את מארוקו. אבל אולי בגלל העידוד שלי, הפולנים השיגו רק תיקו. המארוקאים היו הרבה יותר טובים!

● **זה מעלה לכם את האגו?**

אם זה עושה משהו לעיראקי, או בטח שזה עושה משהו למארוקאי: זה מעלה את האגו של בני עדות המיזרח. אנחנו, יוצאי העולם הערבי, שמחים בכל ניצחון של מארוקאים על פולנים, של קבוצות מהעולם הערבי על קבוצות אירופיות.

● **את מי אתה שונא יותר, את הפולנים או את המארוקאים?**

אני לא שונא אף אחד. אבל בעימותים הספורטיביים אני בעד המארוקאים באופן הכי ברור.

● **אתה מזדהה עם הקבוצה המארוקאית?**

התילבושת של נבחרת מארוקו היא בצבע ירוק, כסמל הפריחה. אנחנו עכשיו בפריחה ומגיעים לעימות ישיר, גם ספורטיבי וגם תרבותי, עם העולם המערבי. אין לנו במה להתבייש. גם את ההישגיות, שהיתה עד עכשיו תרבות אירופית, אנחנו מצליחים לאמץ לעצמנו. היום יותר בושה להגיד שאתה פולני מאשר שאתה מארוקאי!

זיוה תלם

דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

אביב – קיץ 1986

הנך מוזמנת
לראות ולקנות
את אופנת העור של זיוה תלם

„זיוה תלם"

בפיפת' אבניו... ובהרצליה פיתוח

✦

מחירים סבירים כל השנה
ניתן להזמין, לפי מידה ובכל גוון

זיוה תלם מארחת את:
האופנאי ג'רי מליץ – בגדים ליום ולערב
רזיאלה – בגדי־ערב
M/N – בגדי בד אופנתיים
חגורות ★ תיקים ★ אביזרים שונים מותאמים לכל הדגמים
בחדר־התצוגה.
המכירה תתקיים ביום שישי 20.6.86 וביום שבת 21.6.86
דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

זקוק דחוף למודעה?

מודעון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-38 38 38

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי הדברת מזיקים

בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

במדינה

מיפלגות

ירוק בצבע חום

בשהם קטנים, הם נראים מגוחכים. אך מה קורה בשהם גדלים לפתע?

„אומרים שיש פה דמוקרטיה. אני אומר: הכל שקר: יש פה דיקטטורה מסווית של כל המיפלגות: רק אנחנו, מיפלגת־העם, מיפלגת הירוקים של ארץ־ישראל ושל עם ישראל, נביא סוף־סוף את הדמוקרטיה לכאן. ואני יודע מה שאני מדבר. דיברתי עם אנשים ברחוב, עם הרבה נהגי טקסי — וכולם מסכימים שיש פה דיקטטורה."

הדובר המתלהם וכה בנענועי־ראש של הסכמה מצד שומעיו.

פינחס פישמן, גבר חולוני כבן 50, שהחליט להביא לארץ את הדמוקרטיה, נופף בידיו. השבוע יירשם בזיכרונו כתאריך הגדול בתולדותיו. השבוע הוא יצא לדרך. ראשית חוכמה הוא אסף קומץ מידידיו, המליך עצמו עליהם כיו"ר של מיפלגה, וכינס את ועידת הייסוד של „מיפלגת הירוקים הישראלית".

מדוע בחר דווקא את הצבע הירוק? קשה היה לקבל ממנו תשובה על כך. „אנחנו אוהבים את הארץ, הארץ שהיא שלנו מאז ומתמיד. כן, פנו אלינו כל מיני ירוקים מהעולם, בעיקר מגרמניה — אבל אנחנו לא רוצים שום קשר איתם: כי אנחנו גאים בעם שלנו, אנחנו מיפלגת העם!"

בעזרת מבול של סיסמות מבולבלות, בעברית בסיסית ובתחביר איום, הציג פישמן את עיקרי המצע שלו:

● בחירות אישיות. הנימוק הייחיד לסעיף זה: „תראו את (יוסף) בורג. יושב יותר מדי זמן על הכיסא, ללא טעם וללא תועלת."

● ארץ־ישראל השלמה: „כי היינו תמיד עם נרדף ומושפל. וכל אלה שמדברים על משא־ומתן, טונומיה, רונומיה, מזמינים צרות — הם אינטרסנטים שפלים, רוצחי ילדים."

● עונש מוות: „מחבל שיבוא פה לרצוח, יקבל מפתח לשמיים — כמו שנותנים אצל חומייני."

● עבירות כלכליות: „צריך להיות חמיר. הנוכלות בארץ הפכה גאווה. אלה שהובילו לקטסטרופה בבורסה עוד יושבים יפה בווילות שלהם. צריך לסלק אותם מהשילטון!"

● ביטוח בריאות ממלכתי: „פיקוח־נפש דוחה שבת — אז הוא דוחה גם קופת־חולים."

● מאבק בין דתיים לחילוניים: „זה הכל המצאות של המיפלגות המושחתות. אני למדתי בחדר. כולנו אוהבים תורה. למה שלא נוכל ללכת לים בשבת? לים צריך לקחת טקסי, אבל הנהגים לא תמיד מוכנים לקחת אותנו. קודם שואלים — לאן?" (קריאה מהקהל: „גם האוטובוסים!")

● גיזענות: „למה הדביקו לנו את זה? זה המצאה של שונאי־ישראל. אנחנו עם חם, אוהב את הזולת."

יו"ר מיפלגה פישמן בשולחן־הנשיאות
„מפתחות כמו אצל חומייני"

מעריצים של מיפלגת השחי־מת
26 גברים ואשה אחת

אנשי השחי־מת. הצירוף המבולבל של דמגוגיה סוציאלית, של לאומנות פרימיטיבית ושל שינאה ללא גבול לכל המיפלגות והמוסדות המייצגים את החברה והמישטר, אינו מותיר מקום לספק: הצבע האמיתי של מיפלגה זו אינו ירוק, אלא חום גם. אופייני גם השימוש השקוף בשמן של התנועות האירופיות המתקדמות להגנת איכות החיים והסביבה. בין שתי מילחמות העולם היה השם הפופולארי „סוציאליזם" חביב מאוד על מיפלגות פאשיסטיות רבות.

האווירה באולם התל־אביבי הסמוך לחוף־הים, שבו נוסדה המיפלגה החדשה, היתה סוריאליסטית משהו.

(המשך בעמוד 28)

הוי ארצי, מולדתי

שופט־שלום זיכה איש חברה־קדישא בן 64, שביצע מעשה מגונה בילדה בת 5, בטענה שהילדה ממילא היתה בקיאה במין.

ביררתי אצל עורך־הדין שלי והסתבר שאסור בתכלית האיסור להשמיץ שופטים בארץ. כאדם שומר־חוק, אני לא אשמיץ. אגב, עדיין אין חוק שאסור לאדם לחשוב דברים איומים על אדם אחר, אפילו אם הוא שופט.

• • •

סגן ראש־הממשלה דויד לוי הורה לתלוש מאטלס ישראל עמודים שאינם תואמים את המדיניות של הליכוד. ביררתי אצל עורך־הדין שלי והסתבר שמותר להגיד על סגני ראשי־ממשלות מה שרוצים, אלא שיש מיקרים שהארם השפוי פשוט אין לו מה להגיד. זה המיקרה. אז אולי רק שאלה אחת לסגן ראש־הממשלה מר דויד לוי: למה לא תורה למחוק את כל הקאסטות שהטלוויזיה צילמה בוועידת חרות האחרונה? אם אתה כבר בשוונג, תמחוק כל מה שלא מוצא חן בעיניך.

• • •

70 תחנות אוטובוס שעליהן שילטי־פירסומת נשרפו בידי חרדים, כי תמונות־הפירסומת נחשבו בעיניהם לתמונות־תועבה, ותועבה, כידוע, מגרה את החרדים להחריר.

בחורה צעירה ויפה בבגדים מגרה אותם וגורמת להם ללקק את השפתיים שלהם בהנאה. אז התחשבו בהם ושמו מודעות של בחורה במעיל פרווה. מכוסה מכף רגל ועד ראש. אבל הפנים של הבחורה היו יפים, היה לה מבט חודר ופיה היה פתוח מעט וכמה אברכים שעברו במקום ממש לא יכלו לשלוט על עצמם ותיכף שרפו גם את הבחורה המכוסה.

אחר־כך שמו תמונה של נער ונערה לבושים באוברול. מייד עברה בראשם של החרדים המחשבה מה עלול לעשות הנער לנערה ברגע שהחרדים מסתלקים מהמקום. וכדי שזה לא יקרה, הם שרפו גם את הבחור והבחורה באוברול. אחר־כך תלו על לוחות־המודעות תמונה של ילד בן 3 מונף באוויר. איך שהחרדים ראו את הילד בן השלוש, תיכף באו להם המחשבות המתועבות, כי הם נזכרו איזה חיים משוגעים עשו ההורים של הילד הקטן, ברגע לפני שלוש שנים ותישעה חודשים. חשבו, התגרו ושרפו.

הממונים על פירסומת־החוצות החליטו שאין ברירה ולא יהיו עוד תמונות של בני־אדם. הם תלו תמונות של צינצנת מיונז. אבל מה לעשות שהחרדים הם סקס־מאניייקים כאלה שתיכף שהם רואים צינצנת מיונז מתמלאות להם המיכנסיים והם צריכים מייד לרוץ הביתה ולהשתחרר איכשהו.

ואנחנו מתרגזים עליהם וקוראים להם מחבלים ותועבות ועוצרים אותם ל־24 שעות. זה לא בסדר מצידנו. זה לא הומאני. אנחנו חייבים להבין שהחרדים הם סקס־מאניייקים כאלה שתיכף שהם רואים צינצנת מיונז מתמלאות להם המיכנסיים והם צריכים מייד לרוץ הביתה ולהשתחרר איכשהו.

ואולי כדאי לספר להם שיש ארצות בהן שולטים כוהני־דת פאנאטיים (הם אוהבים את הארצות האלה), שם תופסים את האנשים המיסכנים האלה עם הבעיות הקשות של חוסר־השליטה על אבר מסויים ופשוט מנתחים להם אותו בשיטה מקובלת. ואז, פיתאום, שום דבר לא מגרה אותם עוד והם יכולים להקדיש את כל זמנם ללימוד בסיפרי־הקודש. ככה זה, בארצות ההן.

שמעתי בדיזנגוף

אם ולדהיים הוא 5 בסולם־היטלר, אז כמה מאיר כהנא?

חריג

היא אשה צעירה, בת 27, גרושה ואם לילד. מאז גירושיה היו לה המון מחזרים ואפילו שתי אהבות של ממש, אבל תמיד זה נגמר איכשהו והשאיר טעם חיוור.

לפני חודש היא הכירה גבר גרוש, גם הוא אב לילד, ומאז הם ביחד והיא קצת בהלם.

הגבר החדש שלה מגיע אליה חמש פעמים בשבוע. לפני שהוא מגיע אליה הוא מברר מה היא

היתה רוצה לעשות באותו ערב. אם היא רוצה לראות סרט, הוא דואג לקנות כרטיסים מראש, אם היא רוצה לבקר חברים, הוא דואג לקנות בקבוק יין ומקפיד לקחת אותה מביתה בדיוק בזמן שקבעו. כל יום, פעם אחת, הוא מטפלן למקום עבודתה, שואל אותה מה שלומה ואם היא צריכה משהו שהוא יכול לעזור בו. ביום שישי הוא מביא לה פרחים ועוגה לשבת. כדי לשמח אותה, ואת התוכניות לשבת הם עושים ביחד כבר ביום חמישי, כדי שכל אחד מהם יידע להתארגן.

יום אחד, כשכאב לה הראש, הוא לקח את הילד שלה להצגת־ילדים ואיפשר לה לנוח ולהיות לבד. הוא אף פעם לא אומר „מסתלבט", וכשמציעים לו ללכת לחברים או לקונצרט הוא אף פעם לא אומר „לא בראש שלי". אין לו מצבי־רוח איומים פעמיים בשבוע, הוא אף פעם לא שוכח לבוא כשהבטיח, אף פעם לא לווה ממנה כסף ולא ביקש את המכונית כדי לנסוע לצפת לבד. הוא גם אף פעם לא נעלם לשבוע ואחר־כך אומר שהוא רצה לשמוע מוסיקה. אין לו עגיל באוזן ואין לו יריידה שניסתה להתאבד והוא צריך לבלות איתה את סוף השבוע הבא.

היא ביקשה ממני לברר אם יש עוד גברים כאלה בעולם. היא פשוט לא רוצה להסתבך עם חריגים.

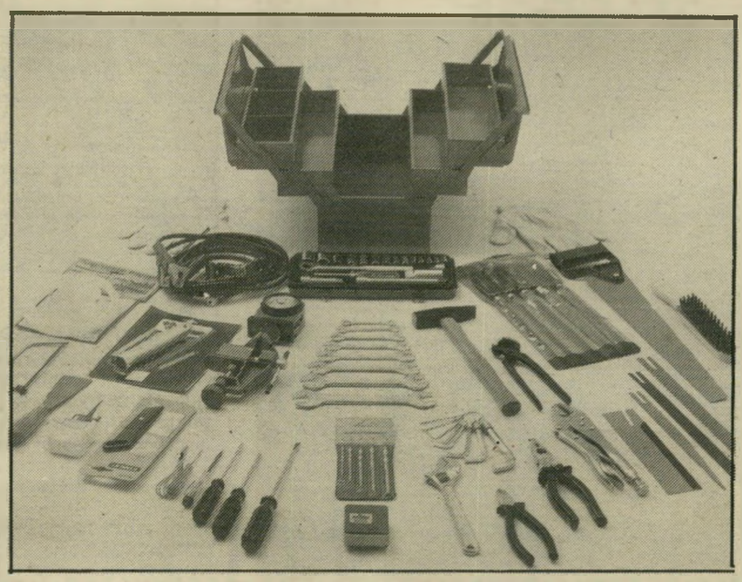
בחודש. אנשים שוכחים לחדש רשיון־נהיגה, שוכחים לשלם את ביטוח־הרכב, שוכחים ללכת לבדיקה שנתית אצל הרופא, שוכחים יום־הולדת של האשה, של הבוס ושל המזכירה, שוכחים לקנות מתנה לילד של החברה שהתאלמנה, ושוכחים ללכת לרשום את הילד לבית־ספר עד תאריך כך וכך.

כל אלה ששוכחים כל הזמן, יכולים פשוט לרשום את האירועים ואת התאריכים על חתיכת־נייר, לצרף לה 69 ש"ח ולשלוח את שניהם במעטפה לאדון פרנקנטל, שיש לו מחשב, ולשכוח מכל העניין.

האדון יטלפן אליך ויזכיר לך את יום־ההולדת של הסבתא, את תאריך חידוש הרשיון, את הבדיקה במעברה. הוא גם ישלח עבורך זר פרחים, בונבוניירה או אפילו צעצוע לילד, זה, כמובן, בתוספת מחיר. אגב, אם שוכחים להזכיר לך משהו, מייר שולחים לך בדואר 100 דולר כפיצוי. לפרטים נוספים אפשר להתקשר לטלפון 08־247524.

בעוד שנה אני אטלפן לארון פרנקנטל ואז, או שאני אצחק עליו, או שהוא יצחק עליי. נראה.

מתנה לגבר

שתי השאלות הכי נשאלות בעולם הן, לדעתי: איך מרזים ואיזו מתנה קונים לגבר. על איך מרזים יש לי רק התשובה המאוד בלתי אהודה — „לא אוכלים". בעניין מתנות לגבר, פה ושם אני פוגשת רעיון וכבר באותו יום אני מעבירה אותו אליכן.

הפעם זו לא מתנה לגבר שאת רוצה לכבוש את ליבו, אלא דווקא לגבר שכבר כבשת אותו לפני כמה שנים ומאז הוא רק מבטיח לתקן כל מיני דברים בבית, אבל בכל פעם חסר לו מברג, או פטיש או משור או מפתח שוודי.

המשונה הוא שהגבר הישראלי הממוצע מאוד שמח לקבל את המתנה המוצעת כאן, ולאו דווקא מפני שבא לו לעשות שיפוצים לבית, אלא מפני שמישהו, כנראה, המציא פעם את הרעיון שמפתחות שוודיים ומברגים הם דברים מאוד גבריים. כל מין והבעיות שלו.

המתנה המוצעת היא ארגז־כלים, המכיל סוגים שונים של כלי־עבודה. המחיר לארגז החל מ־60 ש"ח ועד ל־100 ש"ח, תוצרת מ.צ.ס.

עכשיו אני מבקשת חודשיים שקט בעניין הצעות מתנה לגברים.

כמעט פינת סירקיס

אם רות סירקיס תמשיך להוציא ספרים בקצב שהיא עושה את זה בזמן האחרון, לא תהיה לי ברירה אלא להתחיל במדור זה פינת סירקיס, בדומה לפינות האחרות המכבות כאן לעיתים. ספר חדש משל רות סירקיס, שיצא לאור בימים

בספר מתכוני ריבות, קרישים, מרמלדות, תרכיזי־פרי, מחמצים. סוגים שונים של רוטב פרי להגשה עם בשר, עוף ודיבריי־מאפה. כמו בכל ספריה הקודמים של רות סירקיס, הכמויות מדוייקות, אופן ההכנה ברור וקצר באופן יחסי.

אלה, מוקדש כולו לריבות ולשמורי פירות וירקות. בארץ עשירת פירות וירקות כמו שלנו, זה באמת עוול לא לנצל את העונה, לקנות בזול, לעבור קצת ולאכול בזיל הזול כשהכל ביוקר.

הנה רוטב תפוחי־עץ ונענע, שהולך טוב מאוד עם בשרים על האש, מזוננו העיקרי לחודשי הקיץ החמים וערבי השרב הקשים, הבאים עלינו כמכה על הראש.

מיוחד לסנילים

אם האיש הזה יעשה כסף, אני אחתוך לעצמי את הווידים על שלא היה לי מספיק שכל להמציא את ההמצאה שלו בעצמי.

האיש הזה, שמו יצחק פרנקנטל, ואני מניחה שיום אחד הוא רצה להיות כמו כולם וקנה מחשב. אחר־כך הוא הגיע עם המחשב הביתה וחשב מה אפשר לעשות עם המיפלצת הזאת. חשב וחשב ובסוף הבריק במוחו הרעיון להרוויח כסף מהסנילים של האזרחים בארץ.

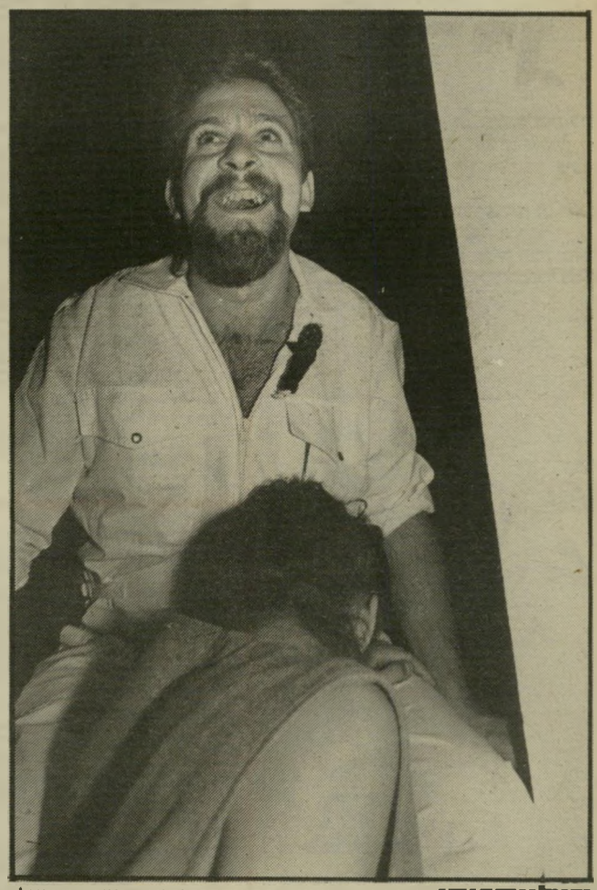
כולם יודעים שאין בן־אדם אחד בארץ שלא שוכח משהו מאוד־מאוד חשוב לפחות פעם

המיצרכים:
קילו ושלושת ריבעי־קילו תפוחי־עץ חמצמצים, קלופים, מנוקים ופרוסים
קליפת לימון מגורדת ומיץ מ־4 לימונים
300 מיליליטר מים (קצת פחות מכוס ורבע)
100 גרם סוכר (חצי כוס)
8 כפות נענע קצוצה

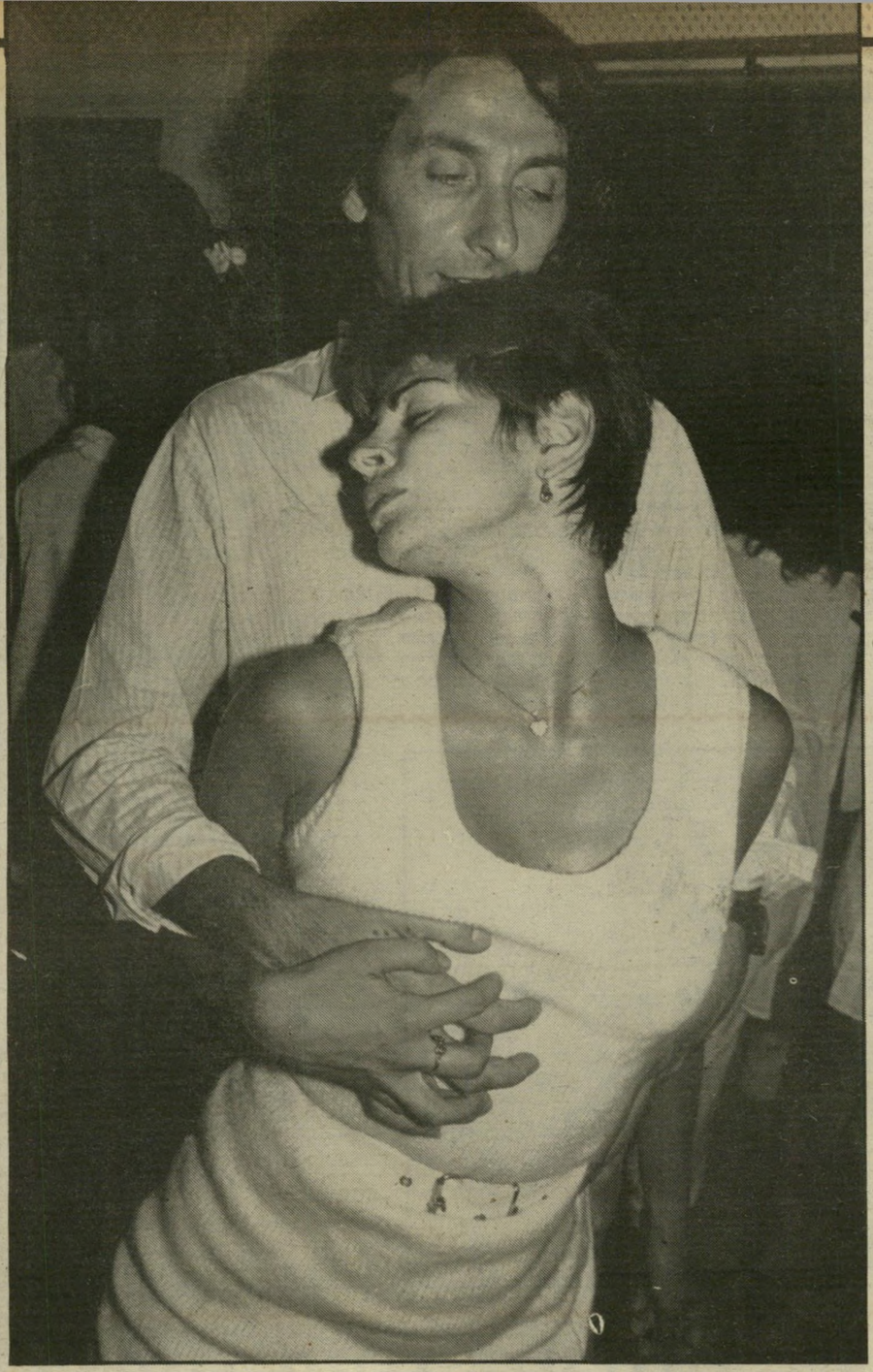
ההכנה:
שמים את כל החומרים בסיר. מכסים ומבשלים על אש נמוכה 15 דקות או עד שהתפוחים יתרככו וייהפכו לעיסה. בוחשים מפעם לפעם כדי למנוע חריכה. מרסקים את התפוחים בממחה, או דוחסים דרך מסננת, לרוטב חלק. יוצקים את הרוטב לצנצנות, מכסים ושומרים במקרר עד להגשה.

מדוע אין מקבלים את השחקן הוותיק ב„הבימה"

★ לסביות מציגות בגאווה את בעליהן

קוליוסטרו הקוסם, ששמו בתעודת־הזהות הוא ישראל אוקסמן, צוחק מסירובה של חברתו להפנות את פניה למצלמה. המסיבה לכבוד הצגת־הלסביות המתה אנשי קולנוע נתיאטרון, חבריהם של בעלי־הבית – עירית ומיכה איש־הקולנוע.

מיכה שרפשטיין עסוק מאוד בימים אלה בהפקתו של סרט ישראלי חדש, בא באיחור למסיבה שנערכה בביתו, ומייד פצח בריקוד עם חברתו עירית שלג. בתצלום למטה: השחקנית ענת עצמון באה גם היא למסיבה, שאירגנו שחקניות ההצגה הקיץ האחרון.

הרגליים עד לתיקרה

החיים, בנוסף להיותם קשים תמיד, נהיים גם מעניינים. תרומה קטנה ל־עניין העניקה מעצבת האופנה **סט־ריסיה**, שערכה תצוגת־אופנה מיוחדת ומעניינת במיספרה הענקית של **שוקי זיקרי**. במקום רוגמנים ורוגמניות הציגה פטריסיה את דגמיה על ה־רקדניות הנאות **תמר גבאי** ו**מרינן רוזן** ההולנדית הרוקדות בלהקת בת שבע. ביגדי־הקיץ הקלים והיפים ש־הציגו הקלו על הרקדניות להפגין פירואטים והנפות רגליים עד לתיקרה, מה שהשכיב מייד את הצלמים ל־ריצפה.

חברה הקודם של פטריסיה, הזמר והמלחין **שמוליק קראוס**, ראה בוודאי את הדגמים המוצגים קודם לכן, מה שאיפשר לו ישיבה שקטה ליד בר־המשקאות, שניצבה בפינת המיספרה.

פטריסיה נושקת לחברה לשעבר שמוליק קראוס. לאחר תצוגת־האופנה שנערכה לדגמיה החדשים. תחת להשתמש בדוגמניות מיקצועיות, נעזרה פטריסיה בשרותיהן של שתי רקדניות

האורחים הבלתי־ממושמעים

צעירות פרועות ושובבות בלבן, לסביות בדמותן הבימתית, ריפרפרו כפרפריות עליזות בין האורחים. הן היו סקסיות ויפות, ודאגו להציג האחת לפני חברתה את הבעלים או החברים. **רחל דיין** התפארה בבעלה, הבימאי **נימים דיין**; **ורחל רביד** התגאתה בבעלה, העיתונאי **אייל ברטונוב**. רק השחקנית **מרינה רוסטי** נותרה בודדה ועגומה מעט, עקב יציאתו של בעלה למילואים.

כולן, שחקניות ההצגה הקיץ ה־אחרון, העוסקת בנשים לסביות, אירגנו מסיבה ענקית לכל חבריהם, בדירתה של **עירית שלג**.

ההוראה המפורשת לאורחים היתה לבוא בלבוש לבן. אך הן נוכחו לדעת שבלייני העיר אינם ממושמעים — איש לא עטה לבן. השחקן **יוסף כר־מון** מהקאמרי אף בא כולו בשחור.

ניה דויד המכונה „קומנדו סוניה", מזכירת הוועדה לביקורת סרטים ומחזות, רמת בידי אלון גרבוז, מנהל הסינמטק בתל־אביב.

שרה ברוכין מנציגותיו של הברון רוטשילד בישראל, חבשה לראשה טורבן אדום בוהק, וזכתה בחיבוק מידי האופנאי עודד פרובייזור.

חרה כללית
פני פאריס

בפינת הדירה המפוארת עמדו שלושה שים. שניים מהם אחזו את ביטנם והי ועעו לפנים ולאחור, כמתפללים. מי ש קרב אליהם, שמע כיצד **יענקלה בן** רה מספר לזמרת **נירה גל** ולבעלה, קב בן־הרצל, בדיחות על אורחי־הכ ה ועל העולם כולו, כהרגלו במסיבות.

כשהאיר מבוקר־המצלמה את פניו, אמר בן־סירה: „או, זה הרבה יותר טוב מצילום רנטגן".

ברחבי דירתה של **ברוריה צוורן** ה־ סתובבו חבריו הוותיקים של איש־החברה והדוגמן **עמית לוינסון**, שחגג את יום הולדתו ה־29. ברוריה העמידה את דירתה לצורך השימחה.

עמית הסתובב קורן מאושר בין כל ח־ בריו הרבים, ושוחח עימם ביידיש עסיסית.

לצלילי מוסיקת־הדיסקו הרועמת רקדו בתה של **ניצה שוחט**, **קארין** בת ה־17, בחברת **ליאת** בת ה־15, בתו של **נתי אמיר**, חברה לחיים של ניצה. **הדסה קלצ'קין**, אשתו של **רפאל קלצ'קין**, השחקן הוותיק, התבוננה בהן בהנאה גלויה ממעמקי־הכורסה.

שמוליק סגל, שאף הוא אינו בין טיפש עשרה, הפליא לרקוד, כשכוס־ המשקה לא משה מידיו לכל אורך הערב.

היידיש היתה אומנם השפה השלטת בין האורחים, אך האוכל שהובא למסיבה על־ידי הפרקליט **דויד רום**, כמתנת יום־הולדת, היה על טהרת הקוסקוס המארוקאי. רום היה גם זה אשר ניצב מאחורי הבר העשיר ושירת את האורחים ששמו עינם בכוס.

רגע מרגש במיוחד היה כאשר הגיע מיברק שנשלח מפאריס, מהרוזנת **מארי טרז קלרמון**, ידידתו הצרפ־ תית של עמית, ובו היא בישרה כי הסיבוב השני לחגיגות יום־ההולדת ייערך בטירתה, שעל גדות הסיינה.

ברוריה צוורן אשת־החברה הוותיקה, אשר נידבה את ביתה היפה למסיבה, בחברת שמוליק סגל, אשר רקד במשך הערב כסקו קופצני בחברת התכשיטאית רחל גרא, כשכוס־משקה לא משה מידו.

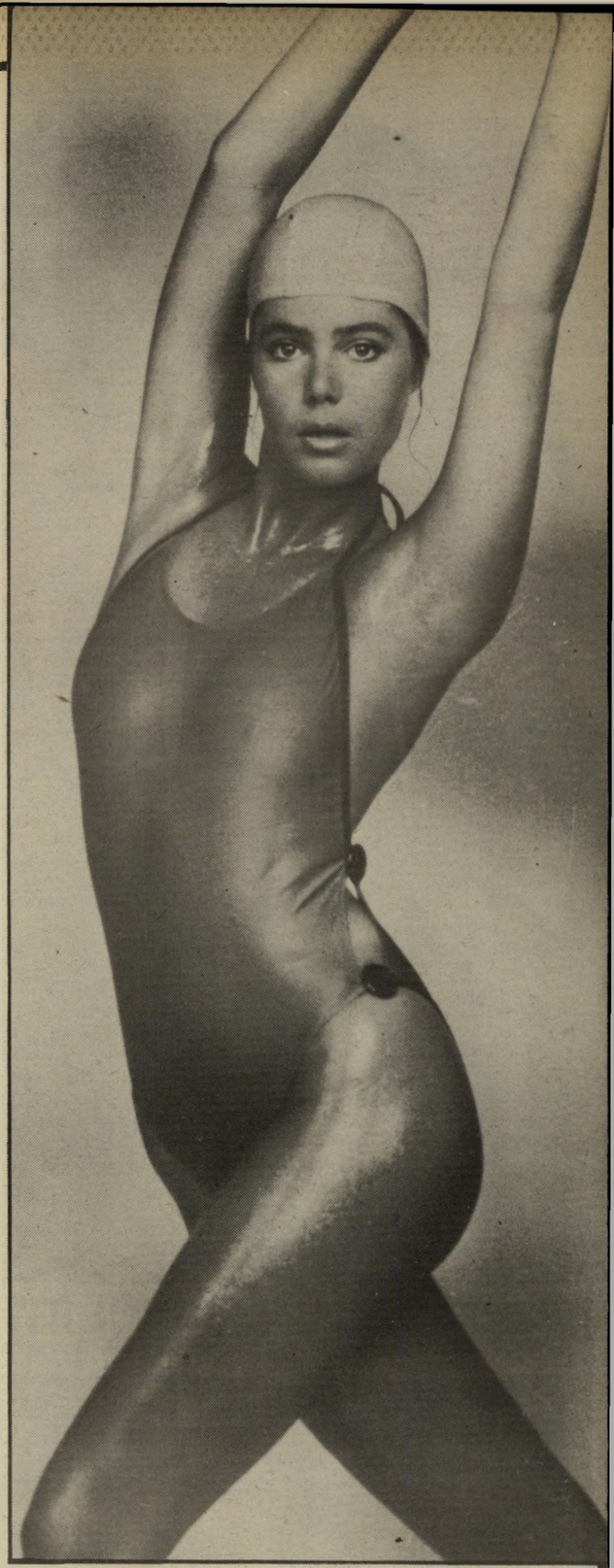
מירי זמיר לשעבר סגנית מיס תבל, עשתה הפקה קולנועית, לציד של כריסטופר ווקן. עמית לוינסון, חתן המסיבה, שמח לבואה של היפהפיה, וכמעט שהרס את אימורה מרוב נשיקות. משמאל: הילה דן, בתו של הילל דן, המייסד של סולל בונה.

נירה גל הזמרת לא הפסיקה את קולות־הצחוק שלה גם בעת הריקוד עם יענקלה בן־סירא. כשנשאל השחקן הוותיק מדוע אינו מופיע בהבימה, הסביר שאין הוא עייף די הצורך לכך.

כתב: מולי שרידמן, צילם: צבי טל

רינת אלדר, חברת נבחרת „12 המופלאות":

„אני חושבת שאני לא יפה!"

רינת במודעת־פירסום
„למה לי להיות חייבת למישהו?"

מבין הייצוא הישראלי שולח 12 דוגמניות ישראליות יפהפיות כדי לעורר את התיירות בארץ. שידעו הגויים, שמלבד מילחמות ופיגועים וסקנדאלים וצרות ובצורת ואפליה עדתית — יש לנו גם במה להיות גאים כאן. החליט מי שהחליט שהייצוא שלנו, שיעשה רושם על האירופים, הוא ייצוא של יפהפיות.

צדי צרפתי, הבימאי של מופע־הדוגמניות, היפנה את תשומת־ליבי ליפהפיה אמיתית ולא ידועה כמעט: רינת אלדר. ראיתי אותה, ראיתי את התמונות שלה ושאלתי אם אפשר לכתוב עליה כמה מילים.

היא אמרה שאין מה לכתוב עליה, כי עדיין לא עשתה שום דבר יוצא־דופן ב־21 שנותיה. ומה שכן עשתה, עשתה במיקרה.

היא נולדה ברומניה, אבל לפני שהספיקה ללמוד איך אומרים ממלי־גה, כבר לקחו אותה הוריה והעלו אותה ארצה, ישר לאולפן בקיבוץ. אחרי שכל המישפחה, הכוללת רק הורים ואותה, למדו לדבר עברית, עברו להרצליה, שם כולם גרים עד עצם היום הזה.

רינת למדה, כמו כולם, בבית־ספר יסודי, ואחר־כך בתיכון. שום דבר מרגש ממש לא קרה לה, ואפילו לא שמה לב שהיא הולכת והופכת יפהפיה של ממש.

כשהיתה בת 16 פנה אליה מישהו, ושאל אם היא רוצה להופיע בסרט־פירסומת. היא אמרה טוב, והופיעה בסרט־פירסומת. אבל אפילו זה לא היה מרגש במיוחד.

אחר־כך הדברים התגלגלו, ואנשים אחרים רצו לצלם אותה. פיתאום, יום אחד, היא קיבלה מיכתב שמישהו הציע אותה לתחרות מלכת־היופי. עד היום רינת לא יודעת מי הציע אותה, ובעצם היא גם לא רוצה לדעת.

„למה לי להיות חייבת למישהו?" היא שואלת. יותר טוב לא לדעת ולא להיות חייבת.

הלכה לתחרות. חזרה הביתה כ„נערת־יופי־ישראל" והבטחה לנסיעה לתאילנד. הנסיעה לא יצאה לפועל, כי מתאילנד הגיע מיכתב תמוה שיש להם אבל. אחר־כך הסתבר שלא היה שום אבל. אבל גם מזה לא התרגשה רינת. שיהיה בלי תאילנד.

מה שיצא לה מהתחרות של מלכת־היופי הוא הידיעה שהרבה מאוד אנשים חושבים שהיא יפה. ואם הרבה אנשים חושבים כך, אז אולי יש בזה משהו, סבורה רינת. למרות העובדה שהיא עצמה מעולם לא העזה לחשוב כך בעצמה.

אחר־כך בא הגיוס, והבגדים היפים הוחלפו במדים ירוקים. „היה לי שרות משגע," היא מספרת. „לא ישבתי באיזה מישרד ממוזג־אוויר בקריה בתל־אביב. הייתי מ"כית של טירונים־גברים."

לא. לא היו שום בעיות מיוחדות. בצבא כל הבעיות נפתרות בעזרת הדרגות. מי שיש לו דרגה יותר בכירה ממך הוא יותר סמכותי, אפילו אם הוא במיקרה בחורה יפה מאוד.

גם במשך השרות הצבאי היא הופיעה בתצוגות־אופנה, אבל זה היה בחיפה, רחוק מאור הזרקורים התל־אביביים ומטור•הרכילות הנכתבים בין גורדון לפרישמן. אולי זאת הסיבה לכך שהיא פוסעת על המסלולים כבר שלוש שנים, ועדיין לא מזהים אותה ברחוב ולא כותבים עם מי היא נראתה ביום השישי אחרי־הצהריים.

עכשיו היא שוב גרה עם ההורים בהרצליה, ומשם לא כל ערב מגיעים לעיר הגדולה, ולכל הקוקטיילים והפתיחות והנשפים.

היא מודעת לכך שדוגמנית צריכה שיידעו עליה, שיצלמו אותה, שיראו אותה. אבל מצד שני, כל זמן שזה לא

רינת (עם אמא) בצבא — ובמודעת־פירסום לנשק
„הרומן הגדול שלה יהיה עם המצלמה..."

רינת בדוגמנית־צילום

„יש לה פנים מושלמות. פרופורציות יוצאות מן הכלל...“

רינת בממסע בצה״ל

לאמריקה, על חשבון עצמה

כך, היא בעצם מרוויחה פרטיות. הנה, עד היום אף אחד לא יודע מי החבר הפרטי שלה, וכל עוד זה תלוי בה גם לא יידעו בקרוב. הפרטיות נוחה לה, מפני שהיא לא כל־כך בטוחה בעצמה.

בשבוע הבא היא נוסעת לאירופה עם עוד 11 דוגמניות. אחרי שהם יגמרו שם את העבודה, וכל שאר הדוגמניות יחזרו הביתה, תמשיך רינת לארצות־הברית, כדי להגשים את אחד החלומות שלה. חצי שנה היא רוצה להסתובב בארצות־הברית, ממש מחוף אל חוף. בלי תוכניות מוגדרות, בלי לדעת איפה היא תיעצר ולכמה זמן. איפה שיהיה יפה במיוחד. היא תישאר כמה ימים. איפה שיהיה לא יפה, היא תמשיך לנסוע.

זה בעצם כל מה שהיא יודעת על העתיד. כל השאר לגמרי לא ברור. היא מניחה שיום אחד היא תלמד באוניברסיטה, כמו כולם, וכמו כולם היא תינשא ותלד ילדים, ותקים מישפחה ויהיה לה מיקצוע. ואולי בעצם לא. אולי היא לא תלמד באוניברסיטה, ואולי היא לא תינשא, ואולי לא יהיה לה מיקצוע. איך בחורה יפה בת 21, הנוסעת לטיול של חצי שנה על חשבונה שלה עצמה, יכולה בכלל לחשוב על דברים אחרים, שיקרו או לא יקרו בטווח רחוק?

היא משאירה פה אמא ואבא מודאגים, שיתחילו להתגעגע אליה ברגע שהמטוס ימריא מנמל־התעופה בן־גוריון, והסיפור הזה קשה לה מאוד. אבל אין מה לעשות. 21 זה כבר גיל שבחורה צריכה להתחיל לחיות את החיים שלה, ולהגשים את החלומות שלה, והטיול לאמריקה הוא החלום היחידי שיש לה עכשיו.

„את רואה שהסיפור שלי לא מעניין במיוחד, ושלא קרה לי שום דבר ששווה כתבה בעיתון. כל הדברים שקרו לי עד היום קרו לכל הבנות בארץ, כמעט“, אומרת רינת.

מה שלא קרה לכל הבנות בארץ זה הצילומים בכתבה זו.

אמר צדי צרפתי על רינת: „יש לה פנים מושלמות, ופרופורציות־גוף יוצאות מהכלל. הרומאן הגדול שיכול להיות לה בחיים זה עם המצלמה, שעדיין לא גילתה אותה. כי היא פשוט לא טיפוס של פושרית. היא לא נדחפת. לרומאן צריך שני צדדים!“

רינת עצמה מספקת למצלמה את הנתונים: 1.73 מ׳ גובה, עיני שקד, שיער חום, מיספר הנעליים 39, היקף חזה 92 ס״מ, מותניים 62 ס״מ.

למרות נתונים אלה, רינת עצמה אינה משוכנעת. „אני חושבת שאני לא יפה,“ היא אומרת.

נדמה שהיא היחידה החושבת כך.

לא לעילא
ולא לתתא*

המושגים „הישוב הישן" ו„הישוב החדש", אשר פעם ביטאו מציאות חברתית ותרבותית, התרוקנו זה מכבר מתוכנם. זה הקרוי „ישוב ישן" — הערה החרדית, הדבקה באורחות הקיום של העם היהודי שמלפני המיפגש עם התרבות המערבית המודרנית ושמלפני המהפכה הציונית — שוב אינו „ישן" בשום מובן אמיתי של המילה. „ישוב" זה, שהצטמצמותו בתנאי החיים המודרניים ער היכחדות נראתה בשעתו עניין של זמן בלבד, שומר על כוחו המיספרי ואף מגביר אותו. צעיר בממוצע הגילי שלו יותר מכל פלג אחר של היהדות האשכנזית ופורה מבחינה ביולוגית אולי יותר מכל חלק אחר שבאומה, התמלא לאחרונה „ישוב" זה בארץ ובתפוצה גם בדינאמיות חברתית ו„רוחנית" שלא היה ניתן לצפות לה. לעומתו נראה עתה הישוב ה„חדש" זקן, יגע, עקר ובעיקר נבוך, בלתי־בטוח בערכיו ובדרכו. זרם של פליטים זורם ממנו אל המחנה האחר, אשר בעבר הלא רחוק שימש מאגר לכוחות, שנטשוהו ופרצו ממנו והלאה אל השורות הראשונות של אלו שעמדו בעימות הישיר עם האתגרים של הזמנים החדשים. העולם של בית־המידרש, זה שהרוח והאור נשאו וסחפו בעבר את מיטב בניו, פותח כיום שערים לרווחה לפני בעלי תשובה, המחפשים בו מרגעה, ביטחון, חיים ללא התחבטות, ללא ספקות, ללא מצוקת הבחירה היומיומית, התעיה בין האפשרויות השונות, שליעיתים גם הטובה שבהן הינה רק הרע במיעוטו.

יש לנו עניין רב בעולמה של היהדות החרדית, במיבנה החברתי שלה, במש־אביה התרבותיים... בין השאר יכלה גם הסיפרות הישראלית, ואולי גם חייבת היתה, להיזקק ליהדות החרדית ול־הרחיב את הבנתנו ביחס אליה. דא עקא, שסיפרות זו, שלא כסיפרות ה־עברית שקדמה לה, אינה מצויידת בכלים התרבותיים הדרושים לשם חדירה לאורח־חיים, שרק היכרות אינ־טימית עימו עשויה לאפשר את עיצובו הסיפרותי האמין

אומנם, עדיין מצפים אנו לשווא להופעתה של איזו יצירה רוחנית גדולה, שמקורה בעדה החרדית ובמסורתה המתעצמת והמתחדשת. בספירה היצירתית האמיתית שוררת כאן, ככל הנראה, צחיחות המלמדת על כך, שגם ההת־עצמות החברתית־ה„מיסיונרית" אינה גובעת מכוח פנימי אמיתי, ומקורה לא בתחיית המסורת אלא במשבר החמור של היהדות שלאחר המסורת. בעוד שבתחום הרבני־הטכני ממשיכה היהדות החרדית לפסוע במישעולים הדרוסים היטב שפילסו לפניה הדורות הקודמים, כנראה ללא שום גילוי מרשים של מקוריות ובלא שום עימות פורה עם הגישה המדעית־ההיסטורית אל הטקסטים המקודשים, הרי בתחום ההגותי עדיין לא אמרה יהדות זו אף אמירה משמעותית אחת. שיש בה כדי להעיד על כך, שהיא שרויה מבחינה רוחנית בעידן שאחרי אושוויץ, ושיש בכוחה לבוא אל אלוהיה בשמץ־מן־השמץ של העוז שנתגלה בספר איוב או בכיפרי הנביאים. הבשורה המשיחית של הרבנות הלאומנית, שהולידה וטיפחה את גוש־אמונים, מדהימה — מבחינה הגותית טהורה — בשיטחיותה הדתית, בחוסר הרגישות שהיא מגלה ביחס לטקסטים שמהם היא שואבת את השראתה, בחוסר הגיבוש הסיגנוני ובחוסר התיחכום הדיאלקטי שלה. בתולדות „מחשבת ישראל" הדתית עתידה היא, ללא ספק, לציין את עידן ה„קיטש" התיאולוגי.

עם זאת, יש לנו עניין רב בעולמה של היהדות החרדית, במיבנה החברתי שלה, במשאביה התרבותיים. האטראקטיביות החדשה שלה תובעת הארה וניתוח. החוויות שהיא מעניקה לבניה ולאלה המצטרפים אליה אומרות דירשונו. בין השאר יכלה גם הסיפרות הישראלית, ואולי גם חייבת היתה, להיזקק ליהדות החרדית ולהרחיב את הבנתנו ביחס אליה. דא עקא, שסיפרות זו, שלא כסיפרות העברית שקדמה לה, אינה מצויידת בכלים התרבותיים הדרושים לשם חדירה לאורח־חיים, שרק היכרות אינטימית עימו ועם הרקע המנטאלי והפסיכולוגי שלו עשויה לאפשר את עיצובו הסיפרותי האמין. הסיפרות הישראלית התפתחה הרחק־הרחק מאורח־חיים זה והמגע המאקסימאלי עימו שהיא מסוגלת להפגין הוא שטחי ורופף כמגעו של ה„מאהב" של א"ב יהושע (העורק מחזית מילחמת יום־הכיפורים אל עיר המיקלט של העדה החרדית בירושלים) או עיר המיקלט של העדה החרדית בירושלים) או כזה המתמחש בעיטורי הדיקוראציה השכונתית־ הירושלמית, שמעלה לפנינו חיים באר בשיריו וברומאן שלו, נוצות. החרדים עצמם אינם נזקקים לסיפרות במובן שאנו מייחסים למילה זו, ואילו החוזרים בתשובה, במידה שהם מוצאים להם פנאי מלימודי היהדות וכן במידה שהשלווה והרגיעה הרוחניות שבהן הם שרויים מותירות בהם יכולת התבטאות כלשהי, כותבים דיברי שטות ילדותיים. למשל, קריאה בחיבוריו ה„הגותיים" של ר' אורי זוהר מעוררת תחושה, שהאינטליגנטיות, שהיתה אופיינית לו בימי פעילותו כבדרן וכאיש־קולנוע, לא היתה אלא פוזה שחקנית מוצלחת: שכן קשה להאמין, שהחזרה בתשובה כשלעצמה היא שהשרתה על אורי זוהר את הטיפשות המבצבצת מחיבוריו אלה.

פורנוגראפיה ותיאולוגיה

בתנאי מחסור סיפרותי כאלה יש אפילו ברומאן חדש של יהושע בר־יוסף, העוסק בעדה החרדית בימינו, כדי לעורר סקרנות וציפייה. אומנם, הליקויים האמנותיים החמורים, הפוגמים בכתיבתו של מספר ותיק זה למן ראשיתה בשנות השלושים ועד היום, מוקרים היטב ומחייבים מיתון דראסטי של סקרנות וציפייה אלו. כמו כן מוכרת לקוראיו של בר־יוסף הירידה התלולה שחלה ברמת כתיבתו מן הימים שבהם הגיעה ל„שיאיה" (גם הם לא היו נישאים במיוחד) בסוף שנות הארבעים ובראשית שנות החמישים. עם זאת, בר־יוסף, שהוא בעצמו בן העולם החרדי של ירושלים וצפת, מכיר עולם זה. בסיפוריו הטובים יותר (בייחוד בטריולוגיה הצפתית שלו, עיר קסומה) הוא אף נתגלה כמי שמוכשר לתאר את ההווי שלו תיאור אמין וחי ולממשו — הן ברמויות, שהמנטאליות החרדית האותנטית ניכרת בהן, והן בפירוט אורחות־חיים ובשיחזור שיח ושיג. אנו ניגשים, איפוא, לאפיקורוס בעל כורחו שלו (הוצאת כתר ירושלים 1985) בציפייה לעיצוב חיוני, אם לא מעמיק, של הווי, שיש לנו עניין בהתוודעות אליו.

אבל הרומאן מכין לנו אכזבה, שראוי להזהיר את הקורא מפניה. כמו חיבורים רבים אחרים של בר־יוסף עומד אפיקורוס בעל כורחו בסימן הצירוף של הפורנוגראפיה והתיאולוגיה. בחי־בורים קודמים, שבהם עסקו הגיבורים ברזי־הרזין של הקבלה, היתה התיאולוגיה בעלת אופי מיסטי: ברומאן שלפנינו מתחבט הגיבור בין אמונה לכפירה, והתיאולוגיה הינה „פילוסופית" יותר. היא מעלה, כביכול, את בעיות האמונה ובוחנת אותן לאורו של שיקול דעת הגיוני. הפורנוגראפיה, לעומת זאת, עומדת בעינה. אברכים, חסידים, אנשי „מעשה" משלומי־אמוני, שכוח מותניהם הוא „ככוח פרים" ואונם בשרירי־ביטנם, באים כאן בלי־הרף על נשים ונערות, פרוצות וצנועות, בבעילות „איטיות" אך תקיפות, ומביאים אותן „בחבטות חזקות" לשערי גן־העדן (או הגיהינום) של האורגאזם „פורץ הסכרים".

בלי נשיקות וליקוקים

כמו בסיפורים אחרים של בר־יוסף, הפורנו־גראפיה הינה פורנוגראפיה לעניים והתיאולוגיה — לאביונים. בר־יוסף מעצב מלודראמה גניטאלית סטיריאוטיפית ומשעממת בלשון רלה וקפואה ותוך שימוש בפריפראזות הידועות ובמטאפורות השחוקות (המטאפורה החביבה עליו ביותר היא „שיפוד מלובן" כתיאור של אבר־המין הזכרי בכוננות מלאה). הוא אינו מספר לנו דבר וחצי־דבר על מיניות אנושית אמיתית ועל מצבים אנושיים ריאליים הנובעים ממנה. המנטאליות הסקסואלית המוקרנת מסיפוריו הינה קהה, אלימה, חסרת־דימיון ונטולת אינטליגנציה.

„גברים אמיתיים" באים אצלו על האשה בלי „שום שעשועי ליטוף ונשיקות וליקוקים" אלא בחדירה מיידית, „בלי הקדמות" ובעיקר „כמין שיפוד מלובן". הנשים האמיתיות נענות לברוטאליות זו „בגניחות ובזעקות של חדווה תהומית". גם בשעה שנעשה בהן מעשה אונס הרי הן נתונות „במערבולת של זעם, עלבון ועונג פראי ועמוק".

אשר לתיאולוגיה של בר־יוסף, זוהי מסכת הגיגים, שאינה חורגת אף פעם מתחום ה„עמקנות" של נער מתבגר. כך הדבר שעה שהמחבר מרצה אותה כמין „שיטה מקובצת" וברדך הסיכום המוכלל, וכך בשעה שהוא מייחס אותה לגיבור זה או אחר ומעצב אותה כחלק מ„זרם התודעה" שלו. בדרך העיצוב הראשונה פוגמות השיטחיות והבוהוּת ואילו בדרך העיצוב האחרת פוגם היעדר היכולת של המחבר להעלות את ההגיגים בלשון ובמיקצב, שהיו מקנים להם אמינות והופכים אותם למאפייניה של אישיות חד־פעמית.

תוך כל אלה חסר הספר כמעט לחלוטין עיצוב חז, מרוייח ואמין של הווי. נעשה כאן נסיון להעלות את תמונת עולמה של העדה החרדית הירושלמית בעשורי השנים האחרונים, אך הנסיון עולה בתוהו. הדמויות, החל ב„אפיקורוס" עצמו, האברך הלמדן וראש ישיבת החוזרים־בתשובה היוצא לתרבות של כפירה, וכלה בנשים ובנערות המשמשות אותו, משוללות ממשות אנושית וכל־כולן הרכבה מלאכותית של „תשוקות" ו„ספ־קות", „תאוות" ו„יסורי מצפון". נסיון החדירה של בר־יוסף למנטאליות של ה„אמריקאים" אינו מגיע אפילו לאותו מקום, שאליו כבר הגיעו כתבי העיתונות המצויירת שלנו במאמריהם על מכורי־סמים ו„היפים" למיניהם, שמצאו מרפא בחיק הדת. כך אין בר־יוסף מסוגל לומר לנו דבר כלשהו על החוזרים־בתשובה, על מהות השלווה הפנימית המשתררת בנפשם עם הכניעה ל„זולת" אדיר־כוח ולרצונו הכל־יכול, על ההנאות החריפות הקשורות בפריקת העול של הקיום האישי הרצוני ועל החדווה המתלווה לפשיטת־הרגל האינטלקטואלית והמוסרית של אנשים שעייפו מחשוב ומרצות בשביל עצמם.

כמו בסיפורים אחרים של בר־יוסף, ה־פורנוגראפיה הינה פורנוגראפיה לעניים והתיאולוגיה – לאביונים. הוא אינו מספר לנו דבר־יחצי־דבר על מיניות אנושית אמיתית ועל מצבים אנושיים ריאליים הנובעים ממנה. המנטאליות הסקסואלית המוקרנת מסיפוריו הינה קהה, אלימה, חסרת־דימיון ונטולת אינטליגנציה

רק מפעם לפעם, לא יותר מפעמיים־שלוש לאורך הספר, מופיע לפנינו המחבר כאדם היודע באמת מהו שח. כך, למשל, בקטע בו מסביר בר־יוסף את תגובתה המיוחדת של העדה החרדית על קירבתו של המוות — תחושת ה„ביתיות" הנוחה שלה במחיצתו, הנאותיה מקיום מצוות ביקור חולה שכיב־מרע, השתתפות בהלוויות וניחום־אבלים, אהדתה לבתי־חולים, הרגשתה שנוכחות המוות מצדיקה את דרכה ונותנת מקום לגילוי ה„מומחיות" המיוחדת שלה (עמ' 248־249). אבל הארות כאלה הן בבחינת היבהובים בודדים. הספר בכללו הוא כלי ריק, שאין בו כדי להביא לא לאתערותא דלעילא, וגם לא — רחמנא ליצלן — לידי אתערותא דלתתא.

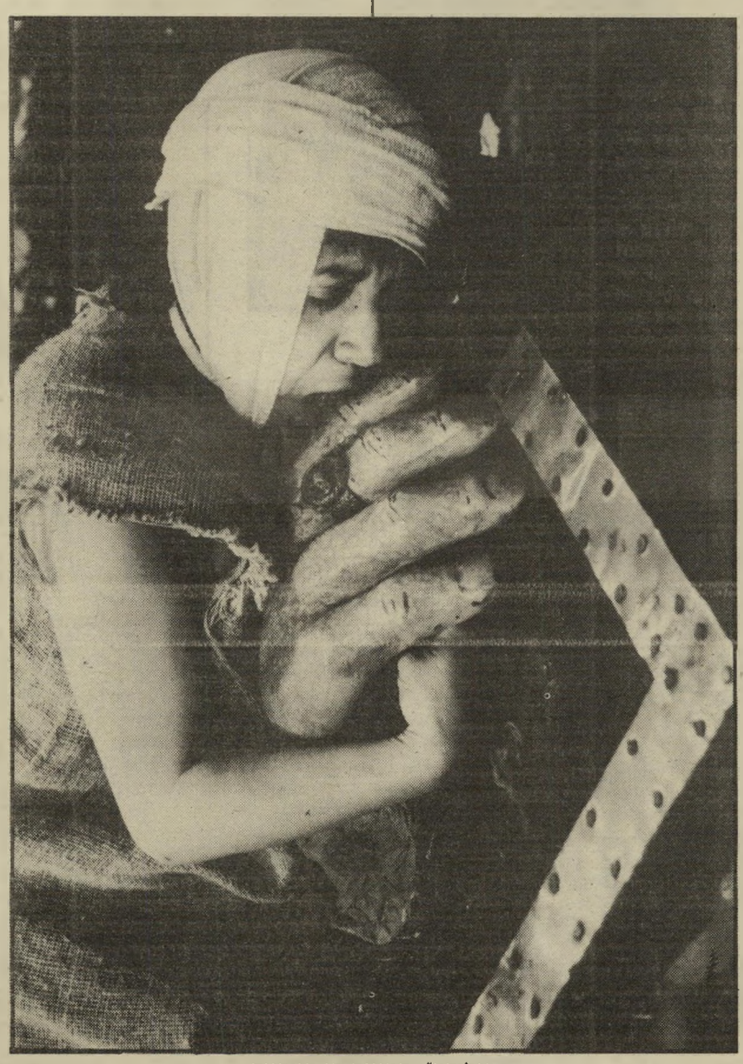
באפיקורוס בעל כורחו אין אפילו משום תרומה התחלתית צנועה למאמץ הסיפרותי הדרוש לשם כיבוש תחום חיים חשוב, שהסיפרות הישראלית כמעט לא חדרה אליו. **דן מירון** ■

מנגד

על מצב הביקורת

דומה כי האופן בו מגיעים סיפרי שירה אל שולחן המבקר איננו מיקרי, אלא מגמתי, מחושב בתכלית ולעיתים קרובות אף איננו מהוגן. באין קריטריונים אמינים, באין תמונת־סיפרות מוג־דרת, בעלת יעדים־תרבותיים ברורים ובלא שאיפה אל אידיאלים נעלים, כאלה המתבקשים מחוויית השיר, הפכה הביקורת, הנראית כירי לכל הכיוונים, למכשיר אגרסיבי וולגארי בידי כיתות וקבוצות, מעין נשק קטלני, בעל משתיק־קול, המנוצל היטב בידי יריבים סיפרותיים. הניזוק העיקרי (מלבד המשורר עצמו, כאשר מדובר בהתקפה פרועה) הוא ציבור קוראי השירה, אשר ממילא מצטמצם והולך, וכמובן הביקורת עצמה, המאבדת בהדרגה את מהימנותה ואת סמכותה המוסרית במאבק על דמות הסיפרות בארץ.

חוקי מילחמה אלה, אשר עוצבו ונשתכללו אט־אט, כתוצאה ממאבקי כוחות בכל תחומי הסיפרות, הולידו נורמה פסולה של אי־יושר, הנכפית לעיתים גם על הבכירים וההגונים שבין

„רפליקה": תמונות מן הגיהנום

* לעילא, לתתא – ארמית: למעלה ולמטה, בעליונים ובתחתונים.

מבקרינו הנאלצים לפעול, לא אחת, על פי קודקס קבוצתי מיוחד, התובע התחשבות ברמות שונות של האינטרסים הזרים: האישי, הכיתתי הישיר והעקיף. כלל זאת, כמובן, על חשבון החרות הפנימית והאותנטיות של ההתייחסות הבי־קורתית.

דומה כי בקרב אנשי המיקצוע, אלה הלוקים חיש־קל בנטות ריגשית, חלפה ההתרגשות למיקרא שירה, וכי את טוהר־האובייקטיביות מחליפים והולכים שיקולים זרים. רק לעיתים רחוקות, רחוקות מאוד, תיתקל ברצנזיה אמיתית של יחידי־סגולה בעלי שאר־רוח השומרים על המצפון האינטלקטואלי, והמאמינים בהתפעמות־הנפש אותה ניתן להפיק מהאנרגיה המבריקה המשובצת בתוך השיר; אלה שממילא מוותרים על התקבלותם כחברים במועדוני ההטבות הסיפרותיות למיניהן, ובוחרים בהליכה במידבר.

הרצנזיה כיום נתפסת כסוג של תעמולה מתוחכמת באיצטלה סיפרותית, אשר מטרתה לקדם אינטרסים סמויים. עסקנים זריזים ומאניפולאטורים תרבותיים ניצבים מאחורי הקלעים ומושכים בחוטים ללא הרף. זרועות התמנון של מיפלצת זו — הביקורת הסיפרותית — נעשו כה ארוכות וכה משוכללות, עד שאין לתמוה כאשר נחשף, למשל, קשר מפותל וארוך־טווח בין רשימה חיובית, הנכתבת על ספר גרוע, לבין מישרה המתפנית במוסד סיפרותי כלשהו. קשרים משונים אלה, ועוד רבים אחרים, ניתן לגלות, אומנם, רק באמצעות מכשירי אינפרא־אדום, אך את התוצאות לטווח ארוך, בדמות התנוונותה ושקיעתה של אמנות הביקורת, ניתן לראות גם בלא כלים מתוחכמים.

במצב דברים זה חדלה הביקורת להיות פעולה תרבותית לעצמה, וכל רשימה מקבלת אופי של מהלך שקול ומחושב על לוח שח־מט, אשר לו נגיעות־שרשרת בנתונים חסויים פסבדו־סיפ־רותיים. מנה עשרה סיפרי־שירה (ראויים) עליהם כתב מבקר פלוני בשנים האחרונות לעומת עשרה ספרים (ראויים אף הם) עליהם לא כתב, או ברוח את מי הוא קוטל באופן קבוע ואת מי הוא משבח חדשות לבקרים, ותקבל נתונים להרכבת תמונת מצב: השתייכות, קבוצה, יחסי־כוחות, יעדים וכו'.

בשל סיבות אלה ואחרות, הביקורת שלנו משותקת ברובה, אינה מתייצבת בזירת התרבות ככוח מוּעיל, אינה מרחיבה אופקים ואינה מציבה אתגרים ומטרות־טעם. כאשר מופיע ספר חדש למשורר המזוהה עם חבורה כלשהיא — ורק בודדים אינם כאלה (ומדובר במשוררים מן השורה הראשונה והשניה) — נפתח מחול שדים סביב השאלה מי יכתוב והיכן, מחול שהקורא הרגיל אינו מודע לו. אם תופיע ביקורת שנכתבה על־ידי חבר לקבוצה, מייד ייחשד המבקר במשוא־פנים, ולא בלי צדק. לעומת זאת, אם תיכתב הביקורת בידי איש המחנה היריב, ייחשד אף הוא בחוסר אובייקטיביות ובצדק. נתונים אלה מהווים תשתית למצב הפאראדוכסאלי שבו נתקלים לא פעם בקריאת ביקורות סותרות על אותו ספר: זה משבח וזה קוטל. אין כאן ויכוח רוחני, התלבטות מוסרית או ניואנסים תרבותיים של טעם סיפרותי, אלא פשוט חשבונות, חשבונות וחשבונות. כל עוד אין מדובר ביצירות חריגות, הרי שהמצב גמיש, וניתן ללוש אותו לכאן ולכאן מתחת לאפו של הקורא התמים. אבל כאשר מופיעה בזירה „ריטה" חדשה המשפרת את השיא הסיפרותי בהצגה נתוני־מהפכה משלה, או־אז, באיצטלה של ויכוח לגיטימי על אודות תופעה קונטרוברסיאלית, אף מוכפלת השחוז הסכיזים, ונחשפת התופעה שנתגלתה סביב סיפרו של דויד גרוסמן עיין ערך: „אהבה". וכך, כשבעורקי הביקורת כבר אין זורם הדם האמיתי של האובייקטיביות, של הרגישות האמנותית ושל הבחינה האינטלקטואלית (וגם אלף מאמרים מסוג זה לא יכבו יצרים ותאוות כפי שהם ניגלים בסיפרות העברית) הרי שלא נותר אלא להבחין ברע, להצביע עליו, ולהימנע מקניית השבח הזול באותה מידה שנמנעים מקניית ההשמצה הגסה.

שמעון צמרת ■

תיאטרון

תיאטרון פולני גדוש

על שתי הצגות מתוך פסטיבל ישראל

סופה של אירופה
תיאטרון נובי, פוזנאן (פולין)
מחזה ובימוי: יאנוש וישנייבסקי

מה שמתגלה לעיני הקהל עם פתיחת המסך הוא כעין צילום קבוצתי מאורגן בקפידה. שורות־שורות של דמויות עטויות שחורים וקפוצות־מבע ניצבות אלה מאחורי אלה כשפניהן אל האולם. תמונה מישפחתית? תמונת־מחזור? תמונת־הנצחה? סופה של אירופה של יאנוש וישנייבסקי היא כל אלה גם יחד. תמונת־הנצחה של מחזור אחרון. לא של המון אלא של פרטים הקשורים אלה באלה. פרטים שהם מישפחות, שהם עמים, שהם תרבות.

ההצגה כולה בנויה התרחשויות קצובות מקוטעות וסימליות שאינן מתארגנות לעלילה. כעין שורת חדירות של זרקור תיאטרוני אכזרי אל תוך פינות של התנהגות אנושית אירופית. בזו אחר זו מוארות סצינות שונות ומגוונות, שמשמעותן עוברת אל הצופה בקשת מדהימה של אמצעים תיאטרוניים, החל בציבעי האפור־שחור השולטים בכל, דרך התילבושות המאו־פקות והאיפור הקר, ועד המישחק המסוגנן־המיוחד והעירוב המדהים של שחקנים־בשר־ודם ובובות.

חלקו של הטקסט בבניית המשמעות כאן אינו מרכזי. אבל תרומתו מגיעה גם אל מי שאינו מבין את שפת השחקנים, פולנית. איזכור חוזר של המילה „אמריקה" מדגיש את המוטיבים הלא־אמריקאים שבונים את אירופה על הבימה. קריאות, ועקות וחזרות על מישפטים משמשות מאפיינים של דמויות, וקטע שאינו אלא רשימה שמית של אישים היסטוריים ואחרים בונה את הרקע התרבותי עליו נעה אירופה לקראת סופה.

תחושת ההליכה לעבר הסוף מעוצבת במיספר דרכים: קצב תחלופת ההתרחשויות הולך וגובר, תנועות השחקנים הופכות יותר ויותר מהירות ומיכאניות, ואלמנטים סימליים שנרמזו באיפוק בשלבי ההתחלה הופכים דומינאנטיים ומאיימים. קריאות־האימון הנשמעות מפי מאלפת־הסוסים הופכות לזעקות־פיקוד מלוות צליפות שוט אימתניות, בתנועות הנשים החבוקות מתמזג ריקוד הקאנקן עם רמזי צעדה צבאית והחייל האפור חוזה את הבימה ברגליים שלוחות כמו בצעדה נאצית אופיינית. את הקצב הגובר והולך חותמת הורדת־המסך, שהיא אקורד־הסיום. הרושם מהמם.

בהצגה שראיתי עברו שניות עד שהחלו מחיאות־הכפיים למלא את האולם. השחקנים הודו בעמידה דוממת וללא חיוך. עמידתם זו היוותה את האמירה המסכמת. סופה של אירופה איננה רק הצגה גדולה, זוהי נבואת אסון, ואולי כבר מציאות.

מראות מן הגיהינום

רפליקה
שחקני תיאטרון הבימה
מחזה ובימוי: יוזף שיינה

למי שיצא מן המחזה סופה של אירופה בשאלה מה הלאה, ציפתה התשובה ביצירתו של הפולני יוזף שיינה, רפליקה. הלאה קיימים מוות שהוא חיים וחיים שהם מוות. הלאה קיים גיהינום שהאדם הוא בוראו וקורבנו כאחד. על ריצפת ביתן הלנה רובינשטיין בתל־אביב, ממש לרגלי־הקהל, מוטלת ערימה של מה שנראה כפסולת וחלקי־גרוטות, ערימה שעור מעט תחל לרחוש ואחד אחד בתורו יבקעו ממנה ספק־פגרים ספק־בני־אדם ספק־גוש־חיים היולי.

מיספר מקומות־הישיבה מוגבל. הקשר בין הצופים לבין המתרחש לעיניהם חיוני לבניית המשמעות. הדמויות מתקרבות אל הצופים, מתבוננות בעיניהם, פונות אליהם בדברים ולעיתים נוגעות, אפילו מחלקות נרות תפילה וזיכרון. באווירה כמעט אינטימית הולכות ונבנות תמונות האימים של הגיהינום. שורת תמונות מזעזעות בעוצמתן המעמידות בסימן־שאלה את עצם קיומו של הגבול בין הדומם לחי. ביניהן תמונה שבה מדדות הדמויות ופועלות בעזרת חלקי־גוף מלאכותיים, תמונת אם היולדת בובות־תינוקות חסרות איברים, או התמונה החוזרת של גוש חום הנע ומתנועע ללא הרף, לעיתים פועה כתינוק, לעיתים פועם כמו לב: תמונה המסתיימת בלידתו של אדם־עובר מת.

לאורך המופע הולכת רחבת־ההצגה ומתמלאת בחלקי־תפאורה אותם חושפות או מביאות עימן הדמויות בכניסותיהן הרבות. ההצגה כולה רוויה סמלים מתוך מחנות־המוות הגרמניים: חיים־מתים חסרי־שיער ומחוקי־פנים, מסיכות־גאז, תמונות־ענק לבושות פסים, כולל גילויי התנהגות נאצית אלימה המופנית על־ידי העריץ השליט שמתעורר מן המתים ותוקף את הדמויות והקהל במכשיר־כיבוי הפולט מה שנראה, נשמע ומתפשט כמו גאז. עם הסיום נעלמות הדמויות לצלילי קולות־ירי. שטיח מורכב מתמונות אופייניות של קורבנות מחנות־המוות נפרש לאורך האולם ולידו מפעילה ילדה בתילבושת־מלח סביבון מנגן. אחר־כך היא נוטלת את מכונת־הגאז ונעלמת. לא אופטימיות, לא פסימיות. אולי חיים שאחרי המוות, אולי חיים בצל המוות, אבל לא חיים שהם מוות.

עבודת הבימאי הפולני והשחקנים הישראלים נפלאה. חלל גיהינומי רווי אלימות. תנועות גוף אנושיות ראשוניות וכואבות, הרמוניה מכוונת בין אזורי הפעילות השונים ההופכת את החלל כולו לאיזור התרחשות תיאטרוני. חלל של גיהינום.

תיאטרון חדש, מרשים וסוחף. האומר בלא מילים את שניתן לומר רק בזעקה.

עדנה אלוני ■

שירה

יגע ונמצא

פסח מילין
שירים מחוץ לתור
אל"ף, 126 ע'

אדם כותב וכותב, שנים רבות, בדם התמצית על דרך המליצה ושלא על דרכה, ורומה שאינו רואה ברכה בעמלו. ספר אחר ספר. לא, זה עדיין לא זה, מה שקיווה לו, מה שנשא עיניו אליו כל השנים. והנה פיתאום, כמו לאחר ייאוש, הספר. שמיני במיספר. ובו השירים שבהם השיג הקול האישי את כל שניתן לו להשיג, את כל מה שעושה את כל הביזיונו וחוסר־השחר לפחות חסר־שחר, ליותר מביזיונו. פסח מילין קרא לספר שלו, ספר בלשון יחיד, האחד והיחיד והטוב שבכל ספריו עד הנה, שירים מחוץ לתור.

והם באמת כאלה. גם כמו מחוץ לתור בשמיניה של מילין, וגם מפני ששירים כאלה אינם באים בתורם והם תמיד מחוצה לכל תור. „שנים לא בכיתי," כותב מילין, מותיקי חבורת לקראת, „ועתה כמעט שבכיתי." גם עכשיו רק כמעט. אבל כל הבהרלים שבעולם נעוצים, כידוע, בחוטמו של כמעט זה. כך כמעט ניתן לנסח על פיו את הפואטיקה של הספר הטוב: לא זה שבו משורר בוכה וקוראיו צוחקים, ולא זה שבו משורר צוחק וקוראיו בוכים, כי אם זה שבו גם זה וגם אלה כמעט צוחקים, כמעט בוכים. „אינני יודע מה קרה לי / אך חרצובות לשוני נבקעו." כשלעצמה, התופעה המתוארת כאן היא לא תמיד מרגינה. אבל כאן, בספר הזה, מעידים הדברים על מודעות לאיזו תמורה שחלה. משהו מתחיל לנוע בעורקי האבן הקרה.

ואין זה משנה שבשורת השינוי עוד לא הגיעה לכל השירים. ואין זה משנה שחריזה מתחכמת ועייפה (אופנתית) דבקה ליותר מדי שירים כאן כמין הרגל מגונה („מהיום יותר לא אתעצל / לא אסתתר לי עוד בצל / באמת שאני מתנצל"). ואין זה משנה, אפילו, שעיקבות הפורענות הגדולה המכונה השפעה בלתי־מעוכלת עדיין ניכרים כאן לא־מעט („או למה אני מתבושש / השעה עוד מעט תהא שש / אני שקט אינני חושש").

כל זה אינו משנה כי לעומתו מצויים כאן בספר שירים כמו „פרויד בונה בתים", „בור ביטחון", „יקיצה", „חלום יונה", „הלילה האגדי", „בשדה החרסים", „עם עלי תאנה ופרווה", „בין אצבע לאצבע", „פני השושנה" „כמו גנב סוסים", „מתפצל", „יושב על אבן", „תייר".

משהו באמת נפתח לו לפסח מילין בשירים אלה ובאחרים שמחוץ לתור, והחיזיון מרנין. יגעת ונמצאת — תאמין.

נתן זך ■

פסח מילין:

תייר

אֲנִי עוֹכֵר אֶת הָעוֹלָם בְּיָרֵק
וְאַתְּ מְאוֹתֶתֶת לִי בְּאָדֹם
אֲבָל צִפּוֹר בְּזָנְזִיבָּר וְצִפּוֹר בְּטָהִיטִי
אֵינָן יוֹדְעוֹת אֶת שְׂפַת הָאוֹרוֹת
גֶּשֶׁם הַיּוֹרֵד בְּפִיוֹנְגְיָאנְג
הוּא אוֹתוֹ גֶּשֶׁם הַיּוֹרֵד בְּנֵס צִיוֹנָה
מִישֶׁהוּ בּוֹכֶה בְּטִפּוֹת גְּדוֹלוֹת
זֶה לֹא יִשָּׁנֶה אִם זֶה גֶּשֶׁם צָהֹב
אוֹ אָדֹם
יֵשׁ הַרְבֵּה פָּרָשׁוֹת דְּרָכִים בָּעוֹלָם
וְאֵינֶנִי מַגִּיעַ לְנִקְדַּת הָרִתִּיחָה
אֲתָמוֹל הָיִיתִי בְּאֶרֶץ הַקָּרוֹחֲנִים
וְאַחַר כָּךְ יָשַׁבְתִּי וְשָׂרַטְתִּי לְיַד הַמְּדוּרָה
עִם הָרוֹעִים לְרֶגְלֵי הַהִימָלַאיָה
אֲנִי הוֹלֵךְ סוֹבֵב בְּכַרְכֵי תֵּבֵל
וּבְיוֹם קַיִץ כָּזֶה לֹא אִיכְפַּת לִי
מִמַּפְלֵי הַקִּילִימַנְג'רוֹ
אוֹ מִן הָעֲרָבוֹת בְּסַרְגַּסוֹ
בְּיוֹם קַיִץ כָּזֶה אֲנִי רוֹצֶה לִנְשֹׁק אֶת
עִינַיִךְ הַמְכֻחָלוֹת
הִנֵּה כִּנֶּרֶת שֶׁלִּי

הסופר והנובל

עם מותו בז'נבה השבוע של חורחה לואיס בורחס, הסופר הארגנטיני הנודע, שבה ועלתה שאלת הענקתו ואי־הענקתו של פרס הנובל לסיפרות. מקורות מקורבים לסופר ידעו לספר מזה שנים על עוגמת־הנפש שלו על שלא זכה בפרס־הפרסים הסיפרותי.

הסיבה לכך אינה לוטה באפלה כלל וכלל. חבר השופטים של הפרס מוצא עצמו בשנים האחרונות חצוי כמעט במדוייק בין ליבראלים לשמרנים. כשזקן השופטים הוא דווקא הליבראלי שבהם. אבל אין כל צורך להעלות בהקשר זה את המחלוקת הקיימת. גם תקנון הפרס היה מונע את הענקתו לסופר שהצדיק פלישה לקובה של קאסטרו. דגל באי־מתן שיוויון־זכויות לציבעוניים ויצא בכתב סניגוריה נלהב בשיבחו של מישטרו של הנוסן פינושה בצ'ילה. בשנים האחרונות נקט בורחס בכמה צעדים ליבראליים מובהקים, כמו בכוונה להשפיע על שופטי הנובל, אבל גם זה לא עזר.

בורחס עשוי היה להתנחם בעובדה שהפופולארי בקרב מספריה הגדולים של היבשת האמריקאית־הלאטינית, ז'ורז' אמאדו, שתפוצת ספריו המתורגמים מתקרבת כבר ל־15 מיליון ב־30 שפות, לא זכה בפרס אף הוא. ואמאדו, עד פרישתו מן החיים הפוליטיים בעיקבות הפלישה הסובייטית להונגריה בשנת 1956, היה דווקא קומוניסט.

בכלל, מתמחה חבר השופטים של הנובל בשנים האחרונות במתן הפרס לסופרים ומשוררים מן השורה השניה, השלישית והרביעית דווקא. כך קיבלו מילוש הפולני, זייפרט הצ'כי, גולדינג האנגלי וקוואזימודו האיטלקי — יוצרים שאין להניח כי שמם יינון לעד דווקא. בין אלה שלא קיבלו: גריהם גרין, ולאדימיר נאבוקוב, אדמונד וילסון, פאול צלאן, ברט ברכט, פרידריך דירנמאט ואודן — מגדולי סופרי המאה העשרים.

נ. סוקר ■

רפליקה ויוזף שיינה

למעשה יש לקרוא להצגה זו „רפליקה 5", שכן עד כה הוצגו 4 גירסות שונות למחזה. יוזף שיינה ביקר בארץ וב־עיקבות רשמיו – ובעיקר פגישותיו עם ניצולי שואה – שיפץ את המחזה. התפאורה להצגה נבנתה בפולין והובאה במיוחד לישראל.

יוזף שיינה, יליד 1922, הוא צייר, תפאורן, בימאי ומחזאי. במילחמת ה־עולם היה כלוא באושוויץ ובבוכנוואלד. בשנת 1953 סיים את לימודיו ב־אקדמיה של קראקוב בתואר של מעצב גראפי. בין השנים 1955–1966 היה בין מייסדי ומנהלי התיאטרון האוואנ־גארדי לודוויי בנובה הוטה. בשנת 1972 התמנה למנהל מרכז האמנות סטודיו, שהפך תחת ניהולו למרכז לאמנות במה ניסיונית, סדנאות תיאטרון, גלריה לאמנות ומוסיאון לאמנות מודרנית. מאז שנת 1972 הוא פרופסור באקדמיה לאמנות של ורשה.

דף חדש

במדינה

(המשך מעמוד 20)

בארבעת המייסדים, שישבו בשולחן־הנשיאות, צפו דרוכים 27 נוכחים בדיוק: 26 גברים ואשה אחת. קשה היה למצוא מכנה משותף בין מרכיבי הקהל המוזר — חלקם תימהונים, חלקם קשישים וחלקם בעלי הופעה מוזנגת. אט־אט, מתוך קריאות־הביניים מה־שומעים ומהערות של היו"ר, התברר כי המאחד את כולם הוא חברותם במועדון שח־מת תל־אביבי — מועדון הקרוי על שמו של אחד מגדולי המישחק, שהיה גם רמות ידועה בשמאל המת־קדם של גרמניה הווימארית לפני 60 שנה: עימנואל לאסקר.

הפרש הירוק פישמן הצליח להציב על לוח־המישבצות שלו גם סוס שח־מת אמיתי: האמן הבינלאומי אליהו שווידלר. האמן הצעיר, שעלה לפני עשר שנים מברית־המועצות, הוזמן לשולחן־הנשיאות לשאת את דברו נגד הסוכנות. במיבטא רוסי קל, אך בעברית טובה בהרבה מזו של היו"ר, הסביר כי „בסוכנות לא פותחים את הפה ולא מזיזים את התחת. על כל עולה יש שם שלושה פקידים, ובאמת הגיע הזמן לבטל את המוסד הזה."

האמן זכה במחיאות־כפיים נלהבות.

להתחיל לדבר ברצינות. האם האולם הקטן, שבו נתקיימה ועידת הייסוד, ייזכר בעתיד כ„מרתף־הבירה של תל־אביב"? ברגע הראשון זה נשמע כשבילו זהו יום־הולדתו השנ.

השבוע, בחג־השבועות, חגג שתיל (46) את יום־ההולדת־המיוחד ה־20 שלו, בביתו שבבאר־שבע.

יש רגל! הכל התחיל באביב 1966, כאשר נקודת־חן, שקישטה את גב כף־

עיתונאי שתיל (1986)
קרחת ג'ינג'ית

שתיל (מימין) בעבודתו, במעבר הגבול עם ירדן (1966)
בלורית שופעת

כרעיון אווילי. מקבוצה קטנה של תימהונים בלתי מזיקים, שהתאספו לשמוע הרצאה מבולבלת, לא יוכל לצמוח כוח פוליטי של ממש.

אך הנסיון מלמד, כי צירוף נוח של נסיבות יכול להוניק למרכז הבימה המדינית גם קבוצות שנראות מגוחכות בעליל. התנאי היחיד לכך: שהקבוצה הקטנה המסויימת, המתוסכלת עד אי־מה, תצליח למצוא את הדרך לפרוט על תיסכולי ציבורים חברתיים ולנצלם ולצרכיה, ולהשתמש למטרותיה במ־צוקות חברתיות אמיתיות, הרוחשות מתחת לפני השטח.

בינתיים, כך נראה, השח־מתאי האשכנזי עדיין רחוק מאוד מכך.

כשעוזב צוות העולם הזה את ה־מקום, נשמע באולם הקול המשועשע: „העיתונאים הלכו — אפשר להתחיל לדבר ברצינות!"

דרכי־אדם

יום־ההולדת השני

העיתונאי שחלה בסרטן — חיבר בעצמו את סיכום־המחלה שלו — והחלים בליל

המזכרת הבולטת היחידה שנותרה ליצחק שתיל היא הקרחת המבהיקה שלו. על המזכרות האחרות, הצלקות שבגופו, מכסים הבגדים. אבל הוא אינו שוכח. להיפך. פעם בשנה, בחג ה־שבועות, הוא חוגג את יום־הניתוח. רגלו, החלה מדממת. „יותר מחודש לא הלכתי לרופא. פשוט לא היה לי זמן. עד שלא נגמרה הליגה בכדורגל, לא יכולתי להתפנות. זה נראה לי שטות."

שתיל, עיתונאי באר־שבעי ותיק, שימש זו כתב של העיתונים חרות וידיעות אחרונות ושל קול־ישראל. מלבד הכרוניקות הרגילות שהעביר למערכות, הוא התמחה במיוחד בריווחי־ספורט. היה זה שילוב מצויין בין מיקצועו לבין אהבתו הגדולה, הכדורגל. עוד בנעוריו שיחק בקבוצת בית"ר תל־אביב.

רק כשנסתיימו מישחקי הליגה של 1966, הוא פנה סוף־סוף לבדיקות. בבית־החולים של באר־שבע, שהיה באותם ימים עדיין בחיתוליו, הוא הוכנס לחדר־הניתוח. עוד בטרם נודעה חומרת הבעיה, הוא הפך במקום לשיחת־היום: הרופאים במוסר הכירו אותו כולם, כעיתונאי וכחבר.

בניתוח, שאותו ביצע ידידו הפ־לסטיקאי הר"ר ארווין קפלן, נכרתה הריקמה שמסביב ומתחת לאיזור ה־מדמם ונשלחה לבדיקה במעבדה.

אחרי יומיים כבר היה ברור: זהו גידול ממאיר.

„לפני זה הייתי גבר בריא, לא חשב־תי על מחלות או מוות. פיתאום הושיבו אותי בכיסא־גלגלים והסתכלו עליי במבטים עגומים. הילדים, ציפי ומשה,

(המשך בעמוד 30)

** לידו קצין ירדני, נער שהסתנן והוחזר אל מעבר לגבול. קצין או"ם וקצין המישטרה הבאר־שבעי ששתיאל.*

במחלקה ראשונה לאילת

✔ הנסיעה באוטובוס מפואר וממוזג —
✔ ארוחת בוקר מוגשת באוטובוס —
✔ דיילת לשרותך במשך כל הנסיעה —
✔ עיתונים חינם בזמן הנסיעה —
✔ הפתעות להנעמת הדרך —
✔ שייט ביאכטה כולל ארוחת צהרים —

רכב שכור באילת על חשבוננו
לפי הזמנה מראש, לא כולל ק"מ וביטוח.

חינם לכל נוסע!!! פנקס הנחות במסעדות, חנויות ומתקני נופש.

חבילת נופש הכוללת 3 או 4 לינות עם ארוחת בוקר בבתי המלון באילת: סונסטה, לגונה, מוריה, המלך שלמה, נפטון, ספורט, קורל סי, גלי אילת, אדומית ודקל.

עכשיו במחירי מבצע!!!
היציאה בימי ראשון וחמישי בשעה 07.30 מתחנת רכבת צפון בתל־אביב.
ועוד צ'יפר! הזמן את הנופש לחודשי הקיץ בחודש מאי במחירי מבצע

פרטים והרשמה: **טיולי הגליל:**
תל־אביב, רח' הירקון 142 טל': 221372, 225817, 230651, 220819 רח' בן־יהודה 42
ירושלים, רח' בן סירא 3 טל': 02-246858
טבריה, רח' הירדן 10 טל': 067-22660, 067-20550, 067-20330.

זה לא באויר - זה צ'רטרבוס טיולי הגליל

שולה
בניית ציפורניים
לכוססי ציפורניים
+ קישוטים ויהלומים
תל־אביב,
רח' המלך ג'ורג' 89
טלפון: **03-295318**
03-284919

סקס ועסקים ללא שותפים סמויים
אנו מספקים:
★ מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
★ שרות לגילוי מיקרופונים מושתלים
★ מגלי מתכות
★ מזכירות אוטומטיות
רדיו דוקטור בע"מ
שלום עליכם 18, ת"א, טל' 286444

לא רק לדוגמניות ולמלכות־יופי
מיועד אולפן לאה פלטשר

בליבו של הכרך הסואן תל־אביב, ברחוב אבן־גבירול 50, מצוייה פינת חמד מטופחת להפליא ושקטה שבה שוכן **האולפן של גב' לאה פלטשר**, לטיפוח החן, נימוסים ויחסי אנוש, דוגמנות מקצועית ותרבות הגוף.

למרות הדימוי של בית־הספר כאילו הוא נועד רק לדוגמניות ולמלכות יופי, הרי ש־80% מתלמידותיה הן תחתך ישראלי רגיל, כמו: מורות, פקידות, נשות חברה וכל אשה ונערה השואפת לשיפור עצמי מכף רגל ועד ראש. אולם לא די בטיפוח החן החיצוני, כי על האשה ללמוד נימוסים, גינוני חברה ויחסי אנוש ומתוך כל אלה היא רוכשת בטחון עצמי המקנה לה הצלחה והערכה, בעבודה, בחברה ובמשפחה.

נוסף לכך מתקיימים במסגרת האולפן שיעורי התעמלות שמטרתם לעצב גמישות לגוף, חיזוק שרירים והרזיה במקומות הרצויים. תרגילים אלה מיועדים לבנות ולנשים בכל גיל.

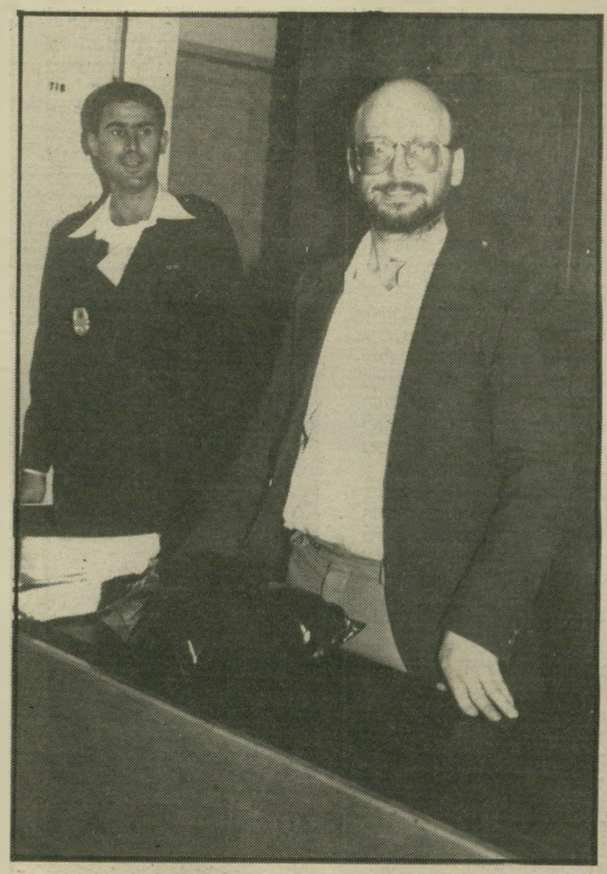
הגב' לאה פלטשר הינה המורה המוסמכת היחידה בארץ ללמד את מקצועות טיפוח החן ודוגמנות מקצועית.

אין לגב' פלטשר סניפים.

לקביעת ראיון: **טלפון 267682.**

תן טרמפ לחייל

מישל חדד, גיבור פרשת יערי, הביא להרשעת שימעון חרמון ברצח. עכשיו, בשעת העירעור, העלה חרמון (למטה) טענה מרעישה: לא הוא זה שהרג, אלא אחיו המנוח

„אחי המת רצח את כרמלה!"

עוד מישפט חווה יערי תופס את הכותרות, נשמע בבית־המישפט העליון עירעורו של שימעון חרמון, גיבור המישפט שהיה הסנסציה של שנה שעברה.

חרמון, עורך־דין תל־אביבי צעיר, הורשע בבית־המישפט המחוזי, על סמך ראיות נסיבתיות, ברצח חברתו, האחות כרמלה בלאס. אחיו הצעיר של חרמון, מאיר, עורך־דין גם הוא, נאשם איתו כשותף לאחר מעשה. לדיברי התביעה עזר מאיר לטשטש את עיקבות הרצח, והעלים את מנעול הגה־המכונית, ששימש כמכשיר־הרצח.

„פלא רפואי". השופטים בבית־המישפט המחוזי הרשיעו את שימעון חרמון פה־אחד ברצח, וזיכו את אחיו מכל אשמה. בעת זיכויו, בקיץ של שנה שעברה, היה כבר מאיר חולה מאוד. בגיל 13 חלה במחלת־כליות מסוכנת, וניסו להשתיל לו כלייה. ההשתלה לא עלתה יפה, והוא חי כל חייו כשהוא שוהה שלושה ימים בשבוע בבית־החולים לצורך דיאליזה.

מאיר, למרות מחלתו, היה צעיר חביב ומלא חוש־הומור. הוא היה מגדיר את עצמו כ„פלא רפואי", ואמר כי הרופאים ניבאו לו שימות כבר לפני כמה שנים, ולכן כל רגע מחייו הוא רגע שאול. הוא היה אמיץ מאוד בפני המוות המתקרב ולא הראה לאיש את פחדיו.

בתקופת המישפט כבר היה צבע עורו של מאיר צהבהב־ירקרק וזרוי עותיו היו מלאות צלקות ממחטי־הדיאליזה.

לאחר זיכויו, המשיך מאיר לעבוד כעורך־דין, אבל מחלתו החמירה ונוסף לה סרטן־הכבד. זמן לא רב אחרי המישפט נפטר מאיר ממחלתו.

עוד השערה אחת. כאשר טען הסניגור, הפרופסור דויד ליבאי, בבית־המישפט העליון לחפותו של שימעון, הוא העלה גירסה חדשה ומפתיעה, שלא נטענה בבית־המשפט המחוזי. אמר הפרופסור ליבאי: „מאחר שכל פסק־הדין מבוסס על השערות, מדוע לא נוכל להעלות עוד השערה אחת?" ואז הביא לפני בית־המישפט העליון את האפשרות כי בערב הרצח, שבו היתה לשימעון ולכרמלה פגישה בביתו של שימעון, באה כרמלה וחיכתה לשווא. שימעון, כמינהגו, לא הגיע לפגישה. כרמלה, שחיכתה וחיכתה על מדרגות־הבית, התחילה לכעוס ולרגוז.

האח מאיר חרמון
מכה בראש מהמדרגה

האב אברהם חרמון בבית־המישפט
שני בנים הלכו

חוקר חדד
גם כאן: שערות!

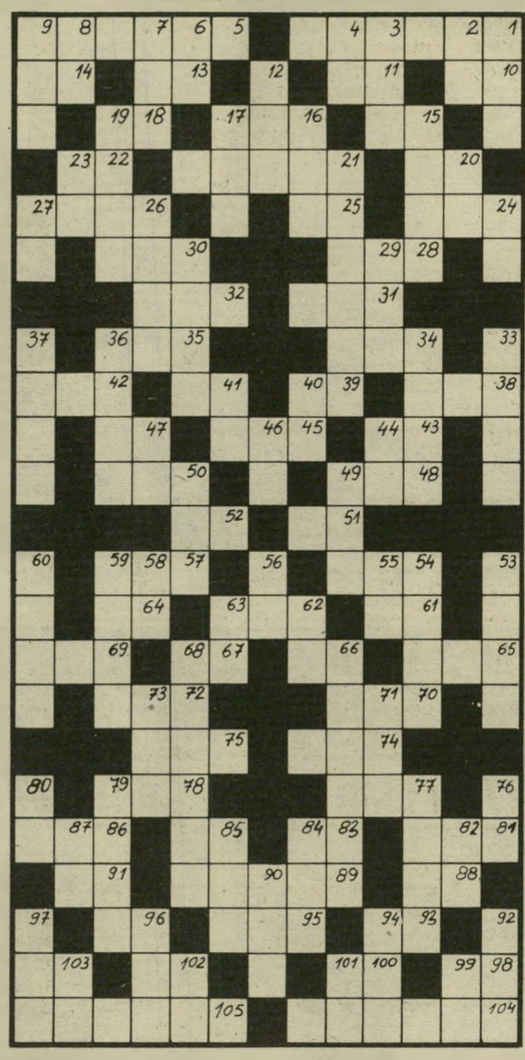
מי שהגיע לדירה, במיקרה, היה האח, מאיר. כרמלה, זועמת על התנהגותו המעליבה של שימעון, הטיחה דברים בפני מאיר, ובין השניים התפתחה מריבה. האח הצעיר דחף את כרמלה והיא נפלה על המדרגות וקיבלה מכה בראשה. מכה זו היא שגרמה למוות. בעוד מאיר עומד המום ואינו יודע מה לעשות, הגיע שימעון למקום. כאשר הבין מה קרה, החליט לעזור לאחיו הצעיר, נטל את הגופה במכוניתו, העביר אותה למקום הנידח שליד בירזית, ושם שרף את הגופה.

אביהם של מאיר ושימעון, אברהם חרמון, שישב באולם, לא יכול היה לסבול את הטיעון הזה. הוא הליט פניו בידיו וקם לעזוב את האולם.

על פי גירסה זו, היה מאיר האיש שהרג את כרמלה, ואילו שימעון רק עזר לאחר מעשה. מאחר שגירסה זו לא הועלתה על־ידי הסניגור בבית־המישפט המחוזי, היקשו שופטי בית־המישפט העליון קושיות רבות לגביה. הם הבינו כי לאחר מותו של מאיר נוח יותר להאשימו בעבירה העיקרית, ובכך להוציא את אחיו שימעון ממאסר־עולם. השופטים שאלו שאלות רבות על שיחות־הטלפון שהיו בין שני ה־אחים אחרי מותה של כרמלה, ואשר אף

(המשך בעמוד 30)

תשבץ השלם הזה 2546

מאוזן:

1) מתרעם (4,2); 5. נפוצה שמועה (3,3); 10) תפר; 11) עלוב; 13) אביון; 14) אות־הנצחון; 15) נחיצות רבה; 16) צורך; 18) עמית; 20) כלי לאכילה; 21) פרי עונה; 22) פת־לחם; 24) הערכת שיעור וכמות; 25) ניגש; 26) קדרות; 28) נשתתק; 30) מין לטאה; 31) הקיץ משכרון; 32) רענן; 34) הורהו של השופט שמגר; 35) מסמר לחזק בו מיתרי האוהל; 38) הרחיב, הגביה; 39) בן המשפחה; 41) יום־טוב; 42) ספל עם ידית; 43) יחידת הספק של הזרם החשמלי; 45) קיץ; 47) כועס; 48) צנור המוביל מים אל השוקת; 50) חתיכה קטנה; 51) אלוה; 52) פקרה; 54) חתיכה; 57) מן הגדולים באמוראי בבל; 61) בכור גת; 62) זמן בלי קץ; 64) שופט; 65) מס; 66) בצוותא; 67) נקי, לבן; 69) ביטול ההלטה בתוקף סמכות; 70) סיפורי, תיאורי; 72) שמן משובח; 74) איבר־הנשימה בגרון החי; 75) שיער קשה; 77) כלל עצמות הגוף; 78) אכל בצורה יסודית; 81) זורם; 83) שאריית הכוס; 85) דורון; 86) כלי־טוויה; 88) אוסף אוניות רבות; 89) מבחינה נפשית; 91) קיים; 93) חוט, שביל; 95) הפירות או העלים הנופלים מן העץ; 96) אויב; 98) שלל; 100) אחורי הגוף; 102) מילת־ברירה; 103) תושב בארץ נוכריה; 104) מרפא; 105) שם מושאל לאוביקט, פעולה או מושג.

מאונך:

1) חבל הקשת; 2) דרדר; 3) בעלן של עדה וצילה; 4) קומפוזיטור גרמני; 6) שן הסלע; 7) בן יעקב; 8) מסמר; 9) כפיר; 12) תביעה, ערעור; 15) ארמון, סוכה נאה בגן; 16) מחיר פדיון־נפש; 17) רלוות; 19) אוכף. כר לגמל; 20) צנצנת; 21) הבטחה ותנאי; 23) זרוע; 24) רקב; 26) חבר; 27) בת־קול; 29) פינה, צד; 30) יוצא דופן; 33) אל הרוח; 34) כרוכיה; 36) רפסודה (ח); 37) המעטה, מגרעת מסך החוב; 40) משפט; 41) שן בפה; 44) משקה; 46) בהמת־משא בהרי טיבט; 47) תולעת המכלה את הצמר; 49) חומר לכיסוי בקיעים; 50) גורל; 53) סבו של דויד; 54) נכבר; 55) נשלם, נגמר; 56) שליח־צבור; 58) ענף; 59) האלקטרון החיובי במקור חשמלי; 60) שפה; 62) ישן; 63) להבו של כלי הזין; 66) מקום מישכנה של בעלת האוב; 68) כלי־נגינה; 71) פקודות קבע לקרב; 73) כמות גדולה; 76) ראשי־תיבות שמו של המשורר הלאומי; 77) מלחין ישראלי (ש"מ); 79) אבן טובה; 80) רק; 82) שביב־אש; 84) ממלא־מקום; 85) שארית; 87) בולל; 90) אדום חזק; 92) קיבוץ בעמק; 94) די; 96) חלת־דבש בכוורת; 97) מישתה, סעודה לכבוד אורח; 99) עטרה; 101) קול גברי עמוק; 102) מגיד עתידות; 103) מי שקבל עליו את דת ישראל.

אחי המת רצח

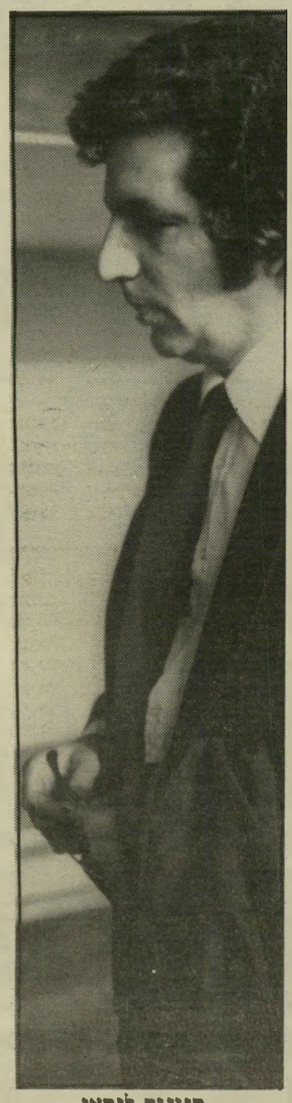
(המשך מעמוד 29)

אחת מהן אינה מאשרת את הגירסה החדשה.

שרירי, מוצק ומזוקן. שאלה שניה, שקמה ועלתה לפני בית־המישפט העליון, היתה שאלת שערות־הכלב. לבית־המישפט המחוזי הביאה מי שהיתה אז התובעת במישפט, עורכת־הדין דבורה ברלינר, כיום שופטת־שלום, עדותו של מומחה מאנגליה. המומחה, איש הסקוטלנד־יארד, בא במיוחד לארץ, כדי להעיד כי השערות שנמצאו במחצלת, שעטפה את גופתה של המנוחה, תאמו את שערות כלבו של שימעון חרמון, דובי.

הפרופסור ליבאי ביקש אז לשלוח את השערות הללו לבדיקה נוספת בארצות־הברית. במעבדות האף־בי־איי. תוצאות בדיקה זו לא הוצגו מעולם לפני בית־המישפט. לכן לא הסכימו שופטי בית־המישפט העליון עם הספקות שהעלה לפניהם הסניגור לגבי בדיקת שערות־הכלב.

במהלך הדיון בעירעור ישב באולם פקד מישל חדד, שמישפט חרמון

סניגור ליבאי
מותר להציע השערות

העלה אותו לכותרות. הוא היה מעוניין מאוד בטיעונים והקשיב להם קשב רב. הוא חשב בוודאי על קווי הדימיון המפתיעים בין מישפט חרמון למישפט יערי. וכאשר הועלתה שאלת שערות־הכלב נזכר כי גם במישפט יערי יש עדות מומחה לגבי שערות. הפעם אלה שערות אדם, שנמצאו על גחון מכונית הסובארו, של אהוד יערי. התביעה מייחסת אותן למלה מלבסקי. במיקרה זה לא נזקקה התביעה למומחים מחו"ל, מכיוון שלשערות אדם יש מומחים מתאימים גם בישראל.

ואשר לשימעון חרמון, היושב כבר שנתיים בכלא — הוא השתנה מאוד. הוא גידל זקן עבות ונראה כיום שרירי ומוצק יותר משנראה במהלך מישפטו.

במדינה

(המשך מעמוד 28)

אז בני שלוש ושנה, לא הרגישו כלום. אבל יהודית, אשתי, התרוצצה בין הילדים בבית לבית־החולים. וכל מיני חברים וקרובים התחילו לבוא."

לא עברו חמישה ימים מאז הניתוח הראשון, ושתיל הוכנס שנית לחדר־הניתוח. הפעם ערך לו הד"ר מיכאל גליקסמן כריתה נרחבת, שכללה את הסרת בלוטות־הלימפה, במעלה הרגל. „כשהתעוררתי, לא הייתי בטוח שיש לי רגל," נזכר שתיל. „כמה שמחתי כשהצלחתי, במאמץ גדול, להתרומם ולהיווכח שלא כרתו אותה."

לסלק את האינפוזיה: באותו היום התחילה המילחמה הגדולה של שתיל להיוותר בחיים. „קודם כל," הוא נזכר, „היתה זאת מילחמה לשמור על מצב־רוח טוב. לא הסכמתי לקחת כדורים לארגעת הכאבים, כדי לא להיות מטושטש, והשתדלתי — במאמץ עילאי — להיות כל הזמן עליז ושמח. אפילו ביקשתי מהאחיות שבזמן הביקורים יסלקו לי את האינפוזיה."

המבקרים הרבים שבאו אליו היו בטוחים שהם רואים אותו בפעם האחרונה. בקושי הצליחו להסתיר את הדמעות. אך יצחק העמיד פנים עולצות, ושיחק עימם את המישחק המקובל: „הם חשבו שאני לא יודע מה יש לי, בעוד שאני ידעתי היטב. אבל לא הראיתי להם, לא רציתי לשקוע באווירת־אבל על עצמי."

הסוד הנורא היה ידוע לו בדרך פשוטה: ידידיו הרופאים, שהיו עולים חדשים, לא הסתירו ממנו דבר ואף ביקשו ממנו לנסח בעברית כהלכתה את סיכום־המחלה שלו.

בחודשים הראשונים נאלץ שתיל לסבול את הזריקות המכאיבות והמשתקות טאו טפה שהיו נפוצות אז בטיפולי־סרטן.

אחרי הזריקות המכאיבות באו כדורי אנדוכסן. „מייד כשהתחלתי לקחת אותם, התחילה הנשירה. הייתי מתבדח עם יהודית, אשתי, שקצב הנשירה מעיד על התקדמות בטיפול ובהחלמה, ואחרי שאפסיק לקחת אותם וודאי יצמח השיער מחדש."

אבל הבלורית הג'ינג'ית המפוארת שלו נשרה כליל ולא שבה עוד.

פגיעה אחרת, חמורה יותר, שנגרמה על־ידי הכדורים: „מאז לא הצלחנו להביא עוד ילדים לעולם. עברנו את כל הנסיונות והטיפולים האפשריים, אבל פסק־הדין המדעי היה אחד — האנדוכסן פגע בפוריות שלי."

הרופאים שטיפלו בבני־הזוג אף נזפו בהם על מאמציהם. „הרי יש לכם כבר שני ילדים, אז מה העניין שלכם?"

אבל יצחק ויהודית שתיל חלמו עוד שנים רבות על ילד נוסף. לפני תשע שנים, כאשר מנחם בגין הזמין ארצה את פליטי־הספינות הוויט־נאמיים, שקלו השניים אפשרות לאמץ את אחד הילדים הפליטים. היום הם עוקבים בהתרגשות אחרי תלאותיהם של הזוגות המאמצים ילדים בבראזיל.

לעבוד כמו משוגע. „איך זה לצאת מתוך הקבר, שבו הייתי כבר עם רגל אחת?" שואל שתיל. „פשוט יצאתי. היה לי מזל גדול שטופלתי בזמן, והחלמתי כליל. וזה בתקופה שרוב־רובם של הלוקים בסרטן היו מסיימים את דרכם בתוך שנה־שנתיים."

לא עברה חצי שנה מאז הניתוח, ו־העיתונאי הג'ינג'י — אז כבר קירח — הוזמן להשתתף באימון כדורגל ב־קבוצת בית"ר באר־שבע, בהדרכתו של המאמן הבולגרי סשה פופוב.

„אבל בשנתיים הראשונות לא הייתי בטוח שבאמת עברתי את זה," הוא ממשיך. „אז התחלתי לעבוד כמו משוגע, כדי להרוויח קצת יותר, ר' שבמיקרה הכי גרוע יישאר משהו ל־אלמנה וליתומים."

היום מדבר שתיל על כל הפרשה במבט משועשע, מלטף את קרחתו ומצטחק: „זכיתי לכך שבכל שנה אני יכול לחגוג את יום־הולדתי פעמיים. לא הרבה אנשים יכולים להתפאר בהישג כזה — הלא כן?"

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
ויזה
ישראכרט
שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

מרים בניחיני

מזל החודש:

תאומים

השליטה של מרקורי

כוכב מרקורי שולט במזל תאומים, כלומר התכונות שהוא מייצג הן המיוחסות בעיקר לבני מזל זה. כוכב המייצג את התיקשורת, החשיבה, הדיבור, יכולת־הכתיבה, הזיכרון והשקט הנפשי.

כוכב זה אינו משוייך רק למזל תאומים, ומוכר גם כשליט מזל בתולה. אבל בשנים האחרונות התגלה כוכב לכת חדש, כירון שמו. שנחשב כיום לשליט מזל בתולה, כשמרקורי בששת המזלות הראשונים. הפ־עם נמשיך ונסגור את המעגל.

מרקורי במאזניים

הגיון טוב ויכולת לראות את הבעיה משני צדדיה, אם כי הוא איטי בהחלטות ונוטה להשהותן ולהמתין עד שהתוצאות יגיעו מעצמן. לעיתים הוא חסר שקדנות ומוכן להתפשר כלפי חוץ, אבל משקיע ממאץ רב כדי להבין את מחשבתו של הזולת.

יש לו צורך בשותף אינטלקטואלי שיוכל לענות על הצורך להתווכח עם עצמו. לפחות יוכל להעביר את המאבק הפנימי למיגרש אחר. הוא סימפטי מאוד, בעל חוש־הומור, סלחן לשגיאותיהם של האחרים, אך אוכל את עצמו אם הוא שגה או גרוע יותר – פגע במישהו שלא במתכוון – וזה קורה לו לא פעם, בגלל ההרגל לומר מה שהוא חושב.

מרקורי בעקרב

מוח חריף ובעל אינטואציה חזקה. כוחות

ריכוז מצויינים. מסוגל להיות ערמומי ויכול להיות מאוד סרקסטי. לעיתים קרובות הוא מעורר התנגדות בסביבתו. הוא חשדן ומוכן לעמוד מול האמת גם אם היא אכזרית ולא נעימה. הוא מסוגל להבין את המניעים למעשיהם של האחרים, יש לו יכולת לנתחם מבחינה פסיכולוגית, והוא נמשך למיס־תורין.

הוא תמיד יידע את הדרך הנכונה, יילך בה ויצמד אליה. הוא אינו גמיש ושופט את הזולת בקיצוניות, מבלי לסלוח על החול־שות. הוא רואה הכל, קורא את כוונתו של הזולת עוד לפני שהלה בטוח בכך בעצמו. הוא חסר מנוחה ומוכרח להיות עסוק ועוד יותר מכך שיהיו לו די גירויים אינטלק־טואלים.

מרקורי בקשת

מיקום זה מצביע לעיתים על טיפוס הסטודנט הניצחי, שיש לו צמא לידע בכל שטח ותחום, בעל תפיסה טובה ואופקים רחבים. הוא מבין את המצב במהירות. אין דבר המשמח אותו יותר מהרצאה מעניינת או התמסרות ללימודים. למרקורי, שיוצר קרינות דיסהרמוניות במפה, תהיה פגיעה בכושר־הריכוז, חוסר־מנוחה וצורך לנדוד.

לרוב הוא ניחן בחוש טיבעי לצדק וכושר ביטוי מצויין, בכתב ובעל־פה. יכולת זו לא תמיד מתגלה בשנות הלימודים בבית־הספר, וזאת משום ההתנגדות החזקה למיסגרת. אל להם להורים ללחוץ יתר על המידה, מאחר שההתקדמות האמיתית תתגלה בתקופת האוניברסיטה או אף לאחריה.

מרקורי בגדי

מחשבה רציונאלית, רצינית, קרה ומחו־שבת. הוא קפדן, דקדקן ומתוכנן. שום דבר אינו מיקרי. השקפתו שאפתנית זהירה ומ־עשית אלא אם אישיותו דוכאה. שואף תמיד לעדים מוגדרים בחיים. שיטתי מאוד, ביחוד כמשדובר בקבלת החלטות.

כישרונות למדע ולמתמטיקה יכולים להימצא במצב זה. זהו התלמיד שזוכה לפרסים בבית־הספר. בעל תפיסה עמוקה, בריאה והגיונית. הזיכרון טוב וניתנת תשו־טובה. למרות שצופה תמיד קדימה, חשי־בתו מאפינת את „עידן דלי", הוא ממאן לשנות השקפות לאחר שעוצבו בתוכו. נטיה וכישרון למדעים מודרניים, במיוחד אלה מסוג התיקשורת, כגון טלוויזיה, רדיו וכו'. לאסטרונומיה, אסטרולוגיה ולתורות מוז־רות ובלתי מקובלות יכולה להיות משיכה לגביו.

עלול לעשות רושם מוזר בנטיותיו המשונות ויוצאות־הדופן. מחשבותיו לעי־תים סוטות מהעניין, כשהוא מסרב לחזור לעיקר. בשיפוט לגבי הטבע האנושי הוא מעולה. הוא לא רגשני, אך נאמן למדי, הומניטארי, ידידותי ונדיב. בכל מה שיע־סוק הוא אדם בעל חזון ומקדים את הסביבה בתפיסתו.

מרקורי בדגים

סגור, חשדן ובלתי־ברור לסביבתו. חשי־בתו גמישה וניתנת להתרשמות על נקלה. לעיתים הוא נוטה להיות אדיש וסלחן מדי.

בעל המרקורי במאזניים חייב תמיד לומר מה שהוא חושב, ואחר־כך אוכל את עצמו, בגדי יש לו כישרונות במתמטיקה, בדגים הוא סגור וחשדן ובעקרב הוא חסר מנוחה ומוכרח להיות עסוק תמיד

מת־לב לפרטים. בקרינה קשה עם כוכבים אחרים עלולה להיות צרות־מוחין וחוסר־יציבות.

מרקורי בדלי

מקורי הוא ממציא בעל אינטואיציה דמיון המסוגל להיות יוצר באופן בלתי־רגיל אך יש לוודא שהאינטואיציה לא תחסום בעד היכולת האינטלקטואלית.

קיימת נטיה להיות בעל סודות – גם אם אין לו מה להסתיר, הוא ידאג לכם שהס־ביבה לא תדע עליו דבר.

במקום העבודה המתח רב. אתם ביקור־תיים מאוד, מה שמביא ליחסים מתוחים עם הממונים עליכם או עם עובדים אחרים. אתם מצטיינים ברעיו־נות והברקות, העשויות לשפר את העבודה, אבל איננכם פועלים בגישה הנכונה. מדברים בחו־סר טאקט ומרגיזים ב־התנהגות תוקפנית ו־גאוותנית מדי. גישה קרירה ומחושבת תמנע רוגז וביקורת עליכם. בתחום הכספי מצבכם לא טוב, עליכם לשלם מיד חובות גדולים.

* * *

ה־18 וה־19 מוזרים. ביחוד ביחסים שביניכם לבני הזוג, התוכניות שתתכננו יגרמו ל־שימחה. אבל כל אחד יתעקש שהדברים יתנ־הלו לפי הבנתו, מה שעלול לגרום לקונ־פליקט שיהיו לו הש־לכות בעתיד. ב־22 וב־23 שוב מדובר על נסיעות לחו"ל או ש־קשורים באדם שיגיע לביקור – לא מומלץ לתכנן תוכניות לנסיעה. מיכשולים של הרגע האחרון יעכבו את התוכניות. לפתע תמצאו עצמכם בכותרות.

* * *

מה־18 עד ה־22 בחודש תהיו מתוחים במיוחד, בקושי רב תצליחו לא לפגוע באנשים שעימם אתם חיים או עובדים. אתם נוטים להיות יותר מדי סרקסטיים ופוגעים ב־אנשים ומתחרטים ל־אחר מכן. כדאי לדחות חתימה על מיסמכים לשבוע הבא. מצבכם הכספי אינו טוב, ואתם עלולים לטעות בחישו־ביכם או שמישהו יטעה אתכם במסירת אינפורמציה. ב־24 וב־25 בחודש תופתעו בהצעה בשטח הקריירה.

ה־20 עד ה־22 בחודש יהיו קשים, בעיקר בגלל קונפליקט שיווצרו עם הסביבה. אתם סובלים מהאיטיות וה־כובד של האחרים ומ־אבדים את סבלנותכם. אינכם זהירים כתמיד, והנטיה לתאונות מוד־גשת, יש סכנה מפגיעות בגפיים, בעיקר אצבעות הידיים. חייבים לשמור על אמצעי־זהירות בע־בודה. בעיות כספים שוב מתעוררות, הן קשו־רות במיסים, ביטוח ואי־קבלת כספים המגיעים לכם. הקפידו לא להיות תלויים.

* * *

במקום העבודה מצבכם עדין ומסוכן, משהו מנסה לקלקל את השם הטוב ש־רכשתם לעצמכם. הש־בוע מסוכן להוסיף לחוג הידידים אנשים חד־שים, וצריך להקפיד לא לשתף אנשים בחייכם הפרטיים. גם אם תספ־רו דברים המחמיאים לכם, יפרשו זאת בדרך שונה, וזה יפעל נגדכם. בתחום הרומאנטי מת־חילה תקופה חדשה. יש נטיה ורצון לייצב את הרגשות ולבנות את היחסים על בסיס יותר בטוח וקבוע.

* * *

ה־20 עד ה־22 אינם קלים ביותר, משהו מבני המישפחה יהיה זקוק לעידוד רב בגלל מצב בריאות, שאינו טוב. הדאגות אינן מ־שפרות את מצבכם ה־גופני, אבל כרגיל אתם שוכחים לדאוג לעצ־מכם. מה שיכול לגרום לעיכוב התוכניות, בגלל מחלה. מה־23 תוכלו לארגן נסיעות מהנות ולשלב אותן בעבודה. בתחום הרומאנטי חיי־בים לשמור לעצמכם בלבד את היחסים שנוצרים בימים אלה. היזהרו בעבודה.

אתם זוכים לשבחים על העבודה שאתם מבצעים. נוצרים עכשיו תנאים טובים כדי לשפר את התנאים או להשיג תפקיד יותר מעניין, וכן שכר יותר גבוה. תצטרכו לוותר על העדיפות והציפיה שהאחרים יעשו משהו למענכם מתוך רצון טוב. אם לא תקחו את היוזמה ותהיו קצת יו־תר תקיפים, אתם יכו־לים להחמיץ הזדמנות חשובה. ימים חמישי ושישי מראים על קשיים כספיים, בעיקר בגלל ידידים.

* * *

ה־18, ה־19 ה־22 וה־24 – בתאריכים אלה אתם עלולים להגיע לעימות עם הבוס ולקלקל את היחסים ש־בניתם בעמל רב. כדאי לוותר ולא לומר את דעתכם, כמעט בלתי אפשרי להחזיר את ה־יחסים למה שהיה קו־דם, זהו שבוע רגיש וח־שוב מאוד. בעיות כס־פיות שוב גורמות דאגה – צריך לחשוב על איר־גון מחדש או שינוי גי־שה. יש לקחת בחשבון שהתקופה שבה תסבלו מבעיות אלה תימשך כשנתיים.

* * *

ה־18 עד ה־21 יהיו מעיפים, מדכאים ו־בעיקר מאכזבים. שימו לב למה שקורה בעקיפין במקום העבו־דה, יתכן שאיננכם מר־גישים, אבל מישהו פו־על נגדכם, וזה מביא בעקיפין להפסד כס־פים. הצעות עבודה ש־מגיעות אליכם בתקופה זו אינן בדיוק התשובה למה שאתם מחפשים, אם אתם מחליטים ל־קבלן כדאי שתתייחסו אליהן כאל משהו ארעי. נסיעה לחו"ל עלולה להתעכב בגלל בעיות כספיות או מחלה.

במקום שבו אתם עובדים אתם חשים ניכור מצד הסביבה, הקשרים החברתיים אינם זורמים כפי שהיה קודם וכל זה כאשר אתם עובדים למעלה מן הממ־דה ומשקיעים מאמץ כ־די להתציא עבודה מוש־למת. בשישי ובשבת א־תם עלולים להרגיש לא בטוב ולסבול מחולשה. דרושה מנוחה וכדאי ל־התרחק מפעילויות חב־רתיות. מה־23 בחודש יהיה יותר נוח, תהיו שוב חזקים יותר. בשטח הרומאנטי מצבכם לא נוח, בגלל בן הזוג.

* * *

המצב שבו אתם נתונים בעבודה הוא הרבה יותר רציני מכפי שאתם חושבים. עתידכם תלוי בהתנהגותכם לס־ביבה, לעובדים ולממו־נים. כדאי שתתנהגו ב־כפפות של משי, מוט־לים עליכם תפקידים רבים, אך לא זאת ה־בעיה, מישהו מנסה לע־כב את התקדמותכם או אף להפיל אתכם. שימו לב עם מי אתם מדברים ב־22 וב־23 ב־חודש, בעיקר חישבו על כל מילה לפני שנאמרת. בתחום הכספי: המשיכו בזהירות.

* * *

במקום שבו אתם עובדים נוצרים תנאים חיוביים ביותר, נצלו את התקופה ודאגו לכך שתגיעו לתפקיד שבו אתם מעוניינים. הדגש הוא על יציבות והתב־סוסות. אדם מבוגר יבוא לעזרתכם, יתכן שיהיה עליכם ללמוד ולהשלים ידיעות. כדאי לעשות זאת ולא להבהל מכך. תוכלו להצליח מאוד. ב־תחום הרומאנטי: אתם עומדים לפני תקופה מעודדת. בקרוב מאוד תוכלו ליהנות מקשר חדש, ולא מן הנמנע שיהיה קשר מחודש.

קולנוע

פסטיבלים

לראות בירושלים

פסטיבל של פסטיבלים מתמקד בשואה

פסטיבל ירושלים (מה־28 ביוני עד ה־5 ביולי) משתדל שוב לאמץ לעצמו דגם של „פסטיבל של פסטיבלים", המאפיין את ניו־יורק או לונדון, בהם המגמה היא להראות לבני־המקום ואוהבי־הקולנוע, שאין ידם משגת לבקר בפסטיבלים בינלאומיים, את מה שנחשב לדעת המארגנים כמיטב הבציר של השנה האחרונה.

אומנם בפסטיבלים אלה, בעיקר בלונדון, יש נטיה ברורה לגלות מדי שנה קולנוע חדש, מקופח או רחוק, ויש נוכחות אישית מאסיבית של יוצרי־הסרטים, ההופכים את הפסטיבל לאירוע מרגש. בינתיים לא ברור מי יבוא השנה לירושלים, אבל הנסיון לימד את הירושלמים לא להבטיח הבטחות גדולות, כדי שלא לגרום לאכזבות גדולות.

מיסמך מאושוויץ. הברכה העיקרית של השנה היא תוספת אולם־הקרנה, תיאטרון ה־חאן, שיאפשר גידול מיספר הצופים והקרנות חוזרות לרבים מן הסרטים, מה שחיוני ביותר עקב מיספר המקומות הקטן בשני אולמות הסינמטק. חשוב לדעת זאת בתיכנון של לוח־האירועים ובקניית הכרטיסים (על חמישה כרטיסים, במחיר 4 ש"ח, כל אחד, מקבלים כרטיס נוסף בחינם) — וכי יש מכירה מוקדמת גם בסינמטק ירושלים וגם בסינמטק תל־אביב ובמישרדיו, בקומה ה־11 בבית העיריה בתל־אביב.

הנקודה המרכזית היחידה שאפשר לברך על קיומה, דווקא כשהסרט שואה מועלה ביש־ראל, הם הסרטים מסביב לנושאי החוויה המחרידה ביותר בתולדות הציוויליזציה. כאלה הם אליזיום (ראה שעון בעמוד ממול) וברוכים הבאים לווינה — סרט שנעשה במקורו לטלוויזיה האוסטרית ובמימונה, שיש בו מימד עדכני ציני ומעורר מחשבה על ארץ שבה לא צריך למצוא נאצים חדשים, כי הישנים עודם בתוקף.

קציר הזעם. סרטה של אניישקה הולנד, מוקיע שוב את האנטי־שמיות השקטה של האיש הקטן. שיחרור אושוויץ הוא מיסמך נדיר, שהרוסים התירו לפירסום לא מזמן. היינו כה אהובים (ראה שעון) מטפל בקהילת יוצאי גרמניה בניו־יורק, המתגעגע עדיין הביתה, לגרמניה.

חבל מאוד שסירטו של גיולא גאזדאק, טיול מאורגן, לא מצא כאן את מקומו. לעומת זאת, סרט קורם של גאזדאג, החלטה, על נושא אחר, על האבסורד של כפיית הסוציאליזם בהונגריה, מוקרן בפסטיבל, ומומלץ ביותר. אחד הסרטים התיעודיים המעניינים ביותר של התקופה האחרונה.

גם שמות. בין הסרטים שאסור להחמיץ:

● סיפור טאיפה של אדוארד יאנג — אשנב לקולנוע חדש המתגלה בכל עצמתו בעת האחרונה, הלא הוא הקולנוע הטאייוואני.

זהו סיפור בסיגנון רומנטי, מצולם להפליא על רקע העיר טאיפה, שמסורת ומודרניזציה (תרגום לאנגלית בלבד, שכן הסרט נרכש זה עתה להפצה בישראל) גורמים לסכיזופרניה אצל ילידיה הצעירים.

● עוברת אורח — סירטה הקודר של אנייס וארדה, שזכה בפרס אריה הזהב בונציה 1985, על אוזלת־יד של החברה בטיפול בחריגיה, עם סאנדרין בונר המזהירה בתפקיד הראשי.

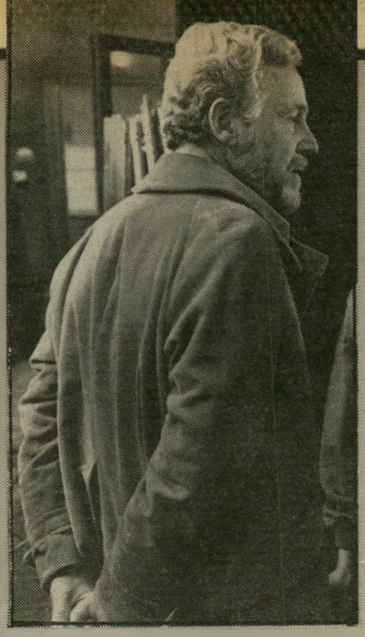
● נוסטלגיה והקורבן (ראה מיסגרת למעלה, בעמוד זה) של אנדריי טארקובסקי, אחד הבימאים המסובכים שערק מרוסיה למערב (אין לסרטים תרגום עברי, כי לא ברור כלל אם הם יופצו אי־פעם בישראל בהפצה מיסחרית.)

● פרידה (גם הוא בתרגום אנגלי בלבד), על הציירת הדרום־אמריקאית פרידה קאהלו (ראה שעון).

שמות חשובים? גם זה יש:

בלש, התרגיל הלוגיסטי האחרון של ז'אן לוק גודאר; מישטרה, מישחקי סיגנון מייגעים של מוריס פיאלה, שנת השמש השקטה, מלודראמה אשר זכתה בפרס־יוניציה בשנת 84, של הבימאי כריסטוף זאנוסי, אחד החשובים שביוצרי פולין — וזה לא סירטו הטוב ביותר.

הנבל הבורמזי — קן איצ'יקאווה מביים בשנית אותו סיפור פציפיסטי מובהק. לא לשכוח את תיעוד פאני ואלכסנדר, המוכיח שוב את ייחודו של ברגמן בעבודה עם שחקנים, ואת המלכה קלי הקלאסי של אריך פון־שטרוהיים, בעותק מושלם של דניס דוורוס, עם חומר ערוך נוסף שהמציאה גלוריה סונסון.

שחקן יוזפסון
תחושה מיסטית

„ביליאנה קאוואי שאלה פעם את האמפרי בוגארד אותה השאלה, והוא ענה לה: ‚זה בריוק מה שאני אוהב במיקצוע הזה.' הנסיון אומנם חוזר, אבל הנסיבות תמיד משתנות.

„אומר לך את האמת, לדעתי: לעולם אינך מתרגל. לשבת באולם ולהביט בעצמך עם הקהל, להרגיש את התגובות, ולהיות, כמוני, כל־כך ביקורתי כלפי עצמי. זה מתיש לחלוטין. אני הייתי הרוס לגמרי אחרי ההצגה."

ארלנד יוזפסון:

„המציאות הנוראה אישרה את החלום

„אם אני רוצה להיות ציני, אני יכול לומר שאמן צריך שיהיה לו מזל. והקה־טאסטרופה שבמציאות מתאימה לאסון שחזה בחלום." דבריו אלה של ארלנד יוזפסון נאמרו במירפסת שטופת־שמש. ששימשה את אנשי הקולנוע הסקנדינאבי ואורחיו החשובים בפס־טיבל הסרטים בקאן, לפני שלושה שבועות בלבד.

מוזר היה לשבת ולדבר, בלב־ליבם של הזוהר והחזיים העליזים, על סרט קודר שרואים בו צוואה של ממש, שהוצג רק אמש בפעם הראשונה בעולם כולו. סירטו של אנדרי טארקובסקי, הקורבן.

טארקובסקי לא היה מעולם בימאי עליז. אחרי פירסומו העצום ברוסיה מצא מיקלט במערב, לא בלי שערוריה קולנית שבה עלב במולדתו ובחופש־הדיבור שבה, ועשה סרט מסובך וקשה לעיכול עם מערכת־סמלים נוקשה וסיגנון אסתטי עוצר נשימה. נוסטלגיה, שגם הוא יוצג בירושלים וגם בו מופיע יוזפסון.

למעשה, בעיקבות הסרט הזה ביקש טארקובסקי מיוזפסון להופיע בסירטו החדש. סיפור הקורבן על סיוטיו ולבטיו של אינטלק־טואל העומד לחגוג את יום הולדתו ה־60, פחדיו מן המוות, משואה גרעינית וחידלון כל הערכים שבהם האמין כל חייו. פיקפוקו באמנותו — כל אלה הפכו לנבואה מחרידה במציאות.

„כשעשינו את הסרט היה טארקובסקי בריא לחלוטין, אבל בפי הנראה הרגיש, כמו כל אמן גדול, כי משהו נורא ממשמש ובא." נזכר יוזפסון. „נוסף על כך גם האסון הפרטי שלו — הוא חלה אנושות, והיום הוא נאבק במחלה ועובר טיפול כימותראפי קשה כל־כך, שכולנו הופתענו משלא יכול לבוא.

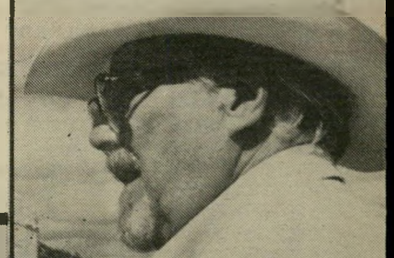
„אבל המדהים מכל הוא שבאחר מסיוטיו רואה הגיבור. שזה אני, אנשים משתוללים בפאניקה ברחוב. באותו רחוב נרצח, חצי שנה אחר־כך, ראש־הממשלה אולוף פאלמה, והמצלמה עמדה עשרה מטרים בלבד מן המקום שבו קרס ומת. היום נקרא הרחוב על שמו.

„זה קורה לגאונים כמו פליני, ברגמן או טארקובסקי, שמשהו מיסטי רוחש בהם והם מסוגלים להתנבא על שואה טרם זמנה," רק במיסטיקה אפשר להסביר, לדעתו של יוזפסון, את העובדה שבשעה שהוקרן הסרט בקאן כבר היתה אירופה כולה אחוזה בדיבוק הפחד מן הענן הרדיו־אקטיבי המתפשט עקב אסון צ'רנוביל והמתרחש על הבד קיבל מישנה תוקף בקרב הקהל.

בסירטו של טארקובסקי מתרחש אסון דמוי שואה גרעינית, המחדד את המשבר של הגיבור ומטיל את רעייתו לתוך היסטריה מוחלטת.

יוזפסון, שכבר ראה את הסרט, אם כי ללא קהל, תיאר את הרגשתו בהצגת הערב החגיגית כ„עצבנות והתרגשות".

שאלתי אותו: היתכן ששחקן מנוסה כמוך, העומד מול הקהל בעימות חי על הבימה זה שנים רבות, מרגיש היום עצבני ונרגש?

רוברט אלטמן:

„הכל סיוט אחד גדול!"

לא, **הוא לא** יבוא לירושלים. לא משום שהוא מפחד מן הטרור — עוברה: הוא היה הבימאי האמריקאי היחידי שבא לקאן עם סירטו אהבה מטורפת, וכדי להוכיח שהוא לא מפחד הביא גם את אשתו ושניים מבניו, שעברו יחד איתו על הסרט (בובי, שהיה עוזר־בימאי, וסטיב, שצילם את צילומי הסטילס).

אומנם הוא חי היום בפאריס „אבל זה לא הפך אותו לפגיע פחות" בעודו יושב על התוף בסעודת־צהריים תגיגית ווזהרת של מנחם גולן, המפיק הישראלי בדגל אמריקאי של קנון.

„צר לי על השחקנים שלי, שלא באו," אמר אלטמן בפסטיבל־קאן. „אינני יכול לומר דבר בשמם להגנתם. אבל אני חושב שכל העניין אידיוטי מעיקרו. יש לי הרגשה שהרבה עיוות יש בדיווח של כלי־התקשורת האמריקאים. הם חושבים בלוס־אנג'לס שאירופה הפכה לשדה־קרב גדול, כמו שחושבים שבישראל נלחמים ברחובות."

ובכן, למה לא בא לירושלים? גם אילו היה מוזמן לבוא, קשה להניח שהיה מוצא פסק זמן בין כל הפרוייקטים הרבים והצפופים שלו. כעת הוא מביים אופרה בליל, שבצדפת. ואחריה מייד צפויים לו מחזה של כריסטופר דוראנג וסרט נוסף בפאריס. ומייד אחרי אלה נאשוויל 12. „נישמע כמו לולוש, גבר ואשה עשרים שנה אחרי," מצטחק אלטמן, אף כי קשה לתאר בימאי הדומה פחות לבועת־הסבון הצרפתית הזאת שהוצגה באותו פסטיבל, והציגה את יוצרה, לדוש, כנאר נפוח. „אבל," מספר אלטמן, „פנה אלי אחד המפיקים של נאשוויל האוריגינלי, ג'די ויינטראוב, בבקשה שאעשה המשך, אמרתי לו שאיני מסוגל לעשות עוד נאשוויל אבל אחרי־כך החלטתי שמעקב אחרי הדמויות וגורלן אחרי יותר מעשור יכול להיות משעשע."

וכך, רייוויד אלקין, שהיה אז נהג, יהיה היום איל־ממון השולט בעיסקי־המוסיקה, לילי טומ־לין, שהיתה זמרת־נשמה עם ילדים חרשים־אילמים, מתמודדת היום על מישרת־מושל, מי שהיה בעלה, נר ביטי, התגרש ממנה בינתיים והוא נשוי לאותה סו־לין — השחקנית גוון וולס, שגילמה אותה דמות של אשה, שחתרה להיות זמרת ונאלצה להיות חשפנית. ג'רלדין צ'פלין, שהיתה כתבת, וג'ף גולדבלום. שרכב על אפנוע להטוטני, מגישים היום תוכנית־טלוויזיה פופר־לארית. „בקיצור." אומר אלטמן, „נברוק מה קרה לאותו דור של זמרים. שרצו להתגלות בכל מחיר."

על סירטו האחרון, אהבה מטורפת (שבארץ נקרא בשם המכורים לאהבה. ואילו בתחילה חשבנו לקרוא לו כאן „שוטה לאהבה", וחבל שלא עשו כך, כי השם החדש עשוי לבלבל אותו עם עוד עשרות סרטים בעלי שם דומה), מספר אלטמן, כי למעשה לא היה תסריט, והסרט הוא המחזה המרוייך של סם שפרד („שהוא לא רצה לשחק בו, אבל אני אמרתי: או איתך או ככלל לא.")

אלטמן, שהביקורת בבית מעולם לא פינקה אותו, מודה שהפעם הצליחו להפתיע אותו: „רווקא כל מי שעשה איתי חסר בעבר, קטל את הסרט הזה — ולהיפך. אבל יש לי הרגשה שבאירופה יאהבו אותו יותר מאשר באמריקה. זה לא יפליא אותי. ובכלל, אני יודע שאין כל סיכוי שהסרט הזה יעשה כסף באמריקה. כל הבבוד לאומץ של מנחם גולן ויורם גלזובוס. הם נתנו לי לעשות מה שאני רוצה. הניחו לי גם אמנותית — אף פעם לא ראיתי אותם על בימת הצילומים — עזבו אותי לנפשי גם כספית — הסרט עלה 4 וחצי מיליון דולר."

לנוחותו של מי שמחפש תדריך של אלטמן להבנת הסרט הוא מכריז: „כל העניין מתרחש בדמיונו של שיכור זקן (האריי דין סטנטון), המנסה להלביש את תסביך־האשמה שלו על בנו ובתו, ולמעשה לא קורה במציאות שום דבר. הכל סיוט אחד גדול."

שאלתי אותו — סליחה, זה מזכיר את פרובידנס של אלן רנה, שם מתעורר הזקן בבוקר כדי לראות שבעצם מישפחתו לא היתה מיפלצתית כל־כך כמו שהוא רואה אותה בסיוטיו המפחידים:

„זה מזכיר את רנה? או, תודה רבה לך על המחמאה!"

קים באסינג'ר וסם שפארד ב„אהבה מטורפת"
„כל מי שעשה איתי בעבר חסד – קטל את הסרט הזה. ולהיפך"

אהבו אותי

נערה מתבגרת שנזנחה על־ידי אמה השתיינית ממררת חיי העובדים הסוציאליים, והופכת חיי כל מישפחה־אומנת, המוכנה לארח אותה, לגיהנום עלי־אדמות. בעיותיה של הנערה ובעיותיהם של בני־המישפחה הזאת מרכיבים בסרט פסיפס של משבר חמור ביותר בחברה השוודית המודרנית, המתנדנדת בין שפע כלכלי מפתה

אנה לינדן: גיהינום עלי אדמות

לתהום ערכית. הבימאי הוא בן הדור הצעיר בשוודיה, קאי פולאק. (שוודיה).

אליזיום

מישפחה יהודית מכובדת החיה בבודאפשט, בסוף מילחמת־העולם, משוכנעת בהונגריותה עד אשר הבן הקטן נופל בידי הנאצים. הוא נשלח למחנה שבו עורכים נסיונות רפואיים. סיפוריהם של הילד ושל ההורים נרקמים יחד לתמונה מינורית, אבל כואבת וחמורה, לא רק של השואה עצמה, אלא של פשיטת־הרגל של כל התרבות המערבית. הבימאית אריקה סאנטו כתבה

בדרך להשמדה: ילדי גן־העדן

קודם לכן תסריטים (כמו התוודעות) לבימאי אשטון סאבו. (גרמניה־הונגריה).

פרידה

ביוגראפיה של פרידה קאהלו, ציירת מכסיקאנית נכה שהיתה רעייתו של דיאגו ריברה, אהובתו של טרוצקי ואחת הדמויות הבולטות בחיי האמנות של ארצה במחצית הראשונה של המאה. הבימאי, פול לדוק־רוזנצוייג, נע קדימה ואחורה בתוך חייה של דמות יוצאת־דופן זו, כשהוא נעזר בשחקנית אופליה מדינה. הדומה דמיון מפליא לקאהלו האמיתית, ועורך הקבלות

אופליה מדינה: דמיון מדהים

בין יצירותיה, המוצגות בהרחבה, לחוויות החיים האמיתיים שלה. (מכסיקו).

ג'ינג'ר ופרד

שני בדרנים מזדקנים, שחיקו בצעירותם את ג'ינג'ר רוג'רס ופרד אסטר, מוזמנים כקוריוז להופיע בתוכנית בידור טלוויזיונית לכבוד השנה החדשה. פדריקו פליני מחסל חשבונות עם כל מה ששנוא עליו במשך הקטן, מפירסומת ועד טימטום. מארצ'לו מאסטרויאני וג'וליאטה מאסינה במטבם, בתפקידים הראשיים, אבל הכוכב

מארצ'לו מאסטרויאני: חיסול חשבונות

הגונב את ההצגה הוא, כמובן, פליני האגדתי עצמו, שאין שני לו. (איטליה).

שטאמהיים

פרקים נבחרים מתוך המישפט המרתוני שערכו בגרמניה לחברי אירגון באדר־מיינהוף. הסרט מבוסס על תעתיקי המישפט שיצאו לאור לפני שנה, והוא מנסה להראות עד כמה מעוותת מערכת המישפט שדנה את הטירוריסטים הגרמניים. אלא שהבימאי, ברוב להיטותו לבקר את המישפט, נלכד, כפי שקורה תכופות,

באדר מיינהוף: פשטנות

בפשטנות דידאקטית. דוקומנטרי, אבל לא בהכרח אמנות. (מערב גרמניה).

ברוך

עמוס גוטמן ממשיך לעסוק בשולי החברה, נהנה להציג את הדקאדנס שבו היא שוקעת. הפעם זהו סיפור אהבה אסורה בין אח לאחות, בני העיירה שדרות, המגיעים לעיר־החטאים תל־אביב, ומתגלגלים אל מועדוני־הלילה, היצאניות, הסרסורים וההומוסכסואלים – עלובי־חיים, הממתיקים באשליות את קיומם האומלל. סרט מרשים חזותית, אך פורט בלי הרף על

ג'וליאנו מר: אובססיות פרטיות

אובססיות פרטיות. חבל שג'וליאנו מר הוא חד־מימדי עד להחריד. (ישראל).

אן טריסטו

צעירה שוויצית נוסעת לקנדה כדי לגלות את הדמות האמיתית של אביה, מייד אחרי מותו. שם היא מתחילה בחיפוש עיקבותיו, וגולשת עד מהרה לסיפור־אהבה לסבי נואש. הסרט צריך לדבר על המישענת האנושית הדרושה לאנשים במשבר, ועל ההתמסרות המוחלטת שאנשים אלה דורשים מן התומכים בהם. הבימאית

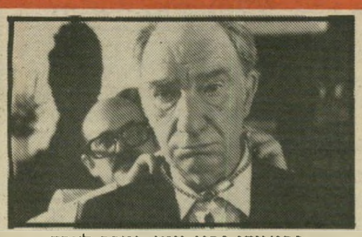

לואיז מארלו: לסביות נואשת

לאה פול, צילמה את תחילת הסרט וסופו בישראל, אם כי לא ברור למה. (קנדה).

סטיקו

סאטירה חברתית משעשעת ומעוררת מחשבות על פרופסור בדימוס, גלמוד ונשכח, המחליט להיות עבד נרצע לכל מי שמוכן לרכוש אותו, חינם אין כסף. תלמיד לשעבר קופץ על ההזדמנות. העיסקה נראית מושלמת, עד אשר מסתבר כי העול המוטל על האדון הוא גדול בהרבה מזה הרובץ על העבד עצמו. פרנאנדו פרנאן גומז באחד מתפקידיו הטובים, בהדרכתו של חיימה

פרנאנדו פרנן גומז: נמכר לעבד

דה־ארמיניאן, מבכירי הבימאים החיים היום בספרד שאחרי פראנקו. (ספרד).

נשיקה אדומה

סרט אוטוביוגראפי של הבימאית ורה בלמון על נעוריה, בשנות החמישים בפאריס, שעה שהאכזבות הראשונות מן האידיאל הקומוניסטי מתחילות לפגוע בנאמנותם של החסידים המושבעים ביותר. הגיבורה היא נערה בשנות העשרה שלה, והרוח ההומוריסטית הקלילה מעניקה לסרט אווירה של זיכרונות אישיים מבודחים.

מארתה קלר: זיכרונות מבודחים

בין השחקנים המוכרים והחביבים יותר: מארתה קלר ולאמברט וילסון. (צרפת).

שנות אבן

סיפורם של בני־זוג, אשר במשך 30 שנה זכו לחיות ביחד רק 72 שעות. אחרי היכרותם נאסר הגבר, אחר־כך גם האשה. באמצע יש פגישה קצרה, שבה הם זוכים לבלות ביחד לילה, ואחר־כך שוב באים מאסרים. מבעד לקורותיהם מצטייר הדיכוי ששרר שנים רבות ביוון. הבימאי, פאנטליס וולגאריס, הוא בעל סיגנון

תמיס באזאקה: דיכוי פוליטי

צנוע. השחקנית תמיס באזאקה זכתה, בצדק, בפרס המישחק בוונציה. (יוון).

טאנגוס

קבוצת פליטים ארגנטינים בפאריס מכינה הצגה על חייו של קארלוס גארדל, אליל הטאנגו. תוך כדי מעקב אחרי החזרות בודק הבימאי פרנאנדו סולאנאס, מבין המהפכנים הגדולים של הקולנוע הדרום־אמריקאי, את מצבם של הגולים, את עמדתם של הצאצאים, הדוחים את הנוסטאלגיה של ההורים, ואת היחס הדו־ערכי של הצרפתים לזרים החיים בתוכם. חזותי

גולות בפאריס: מרהיב־עין

ומרהיב־עין, עם מוסיקה נהדרת של המוסיקאי אסטור פיאצולה. (צרפת).

היינו כה אהובים

סרט תיעודי של מאנפרד קירכהיימר על קהילת הייקים (היהודים יוצאי גרמניה) המתגוררת בשכונת וושינגטון־הייטס בניו־יורק, ועל הזיכרונות והיחס שלהם למולדת הישנה. אם כי לסרט נוספו קיטעי־קריינות שאינם חיוניים, יש בו כמה עדויות מדהימות, המגלות שגם היום, אחרי 40 שנה, לא כל היהודים יוצאי

מישפחה יקית: אהבה לגרמניה

גרמניה תפשו היטב את המשמעות הנוראה של השואה. (ארצות הברית).

מיכתבים לרותי

מרגיש מבוגר

הוא בן 22, מרגיש מבוגר מגילו, מתעניין בתחומים רבים, רחב־אופקים, רגיש, יצירתי, עם ראש על הכתפיים. הוא עוסק במחשבים, מגדיר את עצמו כ„נאה־פלוס" ו„אומרים עליי שאני חתיך". גבה־קומה, בסביבות ה־1.90 מטר. גילך לא משנה לו, הוא מדגיש. למעשה, הוא מעדיף אשה מבוגרת ממנו, עד 35. בין הדברים החשובים לו: ליברליזם, בכל התחומים, וחוש־הומור. הוא מקבל אצלי את המיספר (1200/86).

★ ★ ★

הפרח שלי

„שלום רותי," הוא כותב. „אולי ב־עזרתך אגיע אל הפרח שליי ובכן, אני גרוש, בן 42, בהחלט נאה, ספורטיבי, משכיל, עם הרבה אופטימיות והומור, רגשן, בעל לב חם, נראה ומרגיש הרבה פחות ממניין שנותיי, ואם זה חשוב — מסודר.

„נערת חלומותיי — יפה אמיתית, קטנה וקומפקטית, בין 28 ל־35, מטופ־חת ובעלת נפש שובבה במקצת, אוהבת לטייל בארץ ומעדיפה ערב־שירה וה־צגת־תיאטרון על־פני דיסקוטק או פאב. עדיף גרושה." אם הוא נער ח־לומותייך, את יכולה לכתוב אליו לת"ד 16419, תל־אביב 61163.

★ ★ ★

קמטים זה משהו שעובר בי־רושה. ההורים מקבלים אותם מ־ילדיהם.

★ ★ ★

כמו איב מונטאן

„אני מחכה לך." כותבת (1201/86), „אם אתה שרמאנטי, טיפוס של איב מונטאן, קצת יותר צעיר ממנו, בין 35 ל־50, עם חוש־הומור, כי לי יש. אני רווקה, בת 34, טמפרמנטית, חייכנית, רזה, גובה 1.62 מטר, נאה, רומאנטית, כותבת שירים, עובדת בתפקיד בכיר בשטח הפיננאסים. אני לא מעשנת, אבל לא מפריע לי אם אתה כן."

★ ★ ★

ליידי ישראלית

יש לי הרגשה שדי הרבה תידלקנה על המיכתב הבא: „אני מחפש טיפוס של ליידי ישראלית. היא יכולה להיות ישראלית שגרה ולמדה בחו"ל, או ילידת אחת ממדינות מערב־אירופה, או אנגלו־סקסית, שעלתה לארץ.

„תכונות נוספות: איכותית, יצירתית, בעל גישה בסיסית חיובית לחיים, נאה מאוד, גבוהה ורזה, בין 29 ל־37, המבקשת קשר משמעותי. כמה מילים עליי: בן 41, גובה 1.80 מטר, הייתי נשוי בעבר, לפני שנים רבות, אב לבן בגיל העשרה. בעל מיקצוע חופשי, עצמאי, מנסה להחליף את השעות הנוספות בעבודתי בכיפים של ביחד. הגיבן מנוטרדאם הרבה יותר מכוער ממני, והשכן ממול הרבה יותר טיפש ממני." הוא בת"ד 2516, רמת־גן.

★ ★ ★

בינה לבין זה שמחפש ליידי ישראלית. נו," אולי סוף־סוף תצא לי חתונה מהמדור הזה.

★ ★ ★

להזיע דם

„רופק קשרים מדופלם, בן 31, גובה 1.65 מטר, נחמד, נאה ואינטליגנטי, רווק (איך לא?) מחפש מישהי באותה קלחת, שמוכנה להזיע דם כדי לשנות את המצב, לטיפול משותף בבעיה." ת"ד 441, תל־אביב, עבור רב.

★ ★ ★

מעדיפה מבוגרים

„אני סטודנטית לתיאטרון וקולנוע, רווקה, בת 25," היא כותבת. „אפשר להגיד שאני נאה, חתיכית, עיניים כחולות, רגישה, סולידית, אוהבת תיאטרון וקולנוע (כמובן), ספורט, לרכב על סוסים. אוהבת מאוד ילדים, ומתכננת לעצמי בין שלושה לארבעה.

„מעוניינת בקשר רציני עם גבר נאה, בעל חוש־הומור, ישר וכן, אוהב ילדים ובעל תחומי התעניינות הדומים לשלי פחות או יותר. עדיף בן 30 ומעלה, כי אני מעדיפה מבוגרים ממני." היא מצפה בת"ד 5324, רמת־גן 52152, ומבקשת לצרף מיספר טלפון.

★ ★ ★

תתאהבו, תתרגשו

קטע ממה יש, התוכנית היומית בגלי צה"ל, שאני מכורה לה, פרט למוסיקת הדיסקו הנוראה בין הקטעים (די, ארז טל, מספיק עם זה!) אז הנה: „אתם מחפשים את עצמכם. מעוניינים לרדת לשורשיכם, להבין את מניעיכם, לשחזר את מהלכיכם? הירשמו לקורס מודעות יוצרת, בהדרכת פקד מישל חדד. במהלך הקורס תשחזרו בווידיאו רגעים קשים בחייכם, תיפגשו לעימות עם אנשים שמפחידים אתכם, תתאהבו, תתרגשו, תבכו, תיחשפו, תעשו מ־עצמכם סמרטוטים ואידיוטים — והכל תחת השגחתו המנוסה של פקד חדד. בתום הקורס תיצפו ברגעים המביכים ביותר שלכם, בחברת כל חברי הקורס וסתם אנשים זרים מזרמנים. יש רק אחד — פקד מישל חדד."

★ ★ ★

לאור הירח

„את היפה, שלא מחפשת יופי, שיש לך חוש־הומור וגם אופי," הוא כותב לא יכולה לתקתק מדור בלי להזכיר את אהוב־נפשי, וודי אלן: „יש בי דחף מתמיד לחזור לרחם," הוא אומר. „כל רחם שהוא."

★ ★ ★

הנסיכה דייאנה

קיבלתי מיכתב קצר מלונדון. לא מספר לי מספיק סיפורים, כמו שאני אוהבת, אבל לפחות כתוב בכתב־יד יפה ואינטליגנטי (אני מתיימרת להבין בזה קצת). „משכילה, נאה מאוד, גרושה בת 32, מבקשת להכיר גבר משכיל, מבוסס, למטרה רצינית. ת"ד 8615, יפו 61081, או טלפון בלונדון — 6421 586 01, בשעות הערב." קוראים לה דייאנה, כמו לנסיכה. נדמה לי שיכול להיות קליק רציני

בחורה עם סיגנון

דגנית פסקל
ג'נטלמן. נקי ואסתטי

יש בה משהו מיוחד, בדגנית פסקל. קודם כל, שמה. כשהיתה ילדה, שנאה אותו, הרגישה יוצאת־דופן, והבטיחה לעצמה לשנות אותו בגיל 18. אבל עד שהגיעה לגיל זה, התרגלה.

יש לה עיניים ירוקות, מבט חכם כזה, שיער חום ארוך ו־1.70 מטר גובה. השטח שלה זה אופנה – היא מעצבת ותופרת לעצמה ולחברות קרובות, מעולם לא קנתה בגד מוכן. היא שואפת להגיע רחוק בשטח הזה, אבל, כמו שהיא אומרת, „בשביל זה צריך גב כלכלי מאוד רחב. המצב הכלכלי הלא־יציב מפחיד אותי. לא הייתי רוצה לפתוח עסק וליפול כעבור שנה־שנתיים, כמו שקורה לרבים, ולא מפני שהם אינם מוכשרים." הסיגנון שלה הוא קלאסי, מהודר, קווים פשוטים ונקיים.

בינתיים, כדי להתפרנס, היא מוכרת נעליים בחנות יוקרתית ומשתתפת בהכנת תצוגות־האופנה של הפירמה. עד לפני שנתיים נהגה לבלות המון, כמעט מדי ערב. כיום בילויים סתם משעממים אותה, פרט לסרטים טובים. היא יכולה לראות שלושה ביום.

בגיל 27 היא מרגישה שהגיע ה־זמן להתחתן. „נתתי אמון באנשים, עזרתי, נתתי את הנשמה," היא מספרת. „כיום, ניפיתי רבים שהיו סביבי. אני לא רואה שום טעם להמשיך בקשר עם אנשים שלא מסוגלים להבין ולתת אפילו חצי ממה שאני נותנת. לא רוצה יותר לאכול קש. הגבר שאני רוצה חייב להיות ג'נטלמן, להתנהג אליי כאל אשה במלוא מובן המילה. נקי, אסתטי, אחד היודע מה הוא רוצה מעצמו ומהחיים."

בחור עם מוזה

שלומי אסף
חכמה. אמיתית ויפה

באשה: חכמה. אמיתית ויפה. בסדר הזה.

שלומי אסף של פאבים ומועדונים. שפתח באחרונה מישרד־אמרגנות: כי „יש לי כמה רעיונות בראש, בנושא הפקה, אותם אני רוצה להזיז." הוא עלה לארץ ממארוקו בגיל 15, למד בתיכון, שירת בצבא ואחר־כך הצטרף להוריו שבינתיים ירדו לקנדה והצליחו בעסקים.

עד לפני שנתיים הוא היה איתם – עבד בעסק המישפחתי ושר במועדונים ובאירועים של קהילות יהודיות. הוא רומאנטי, בעל דימיון עשיר, וכשנחה עליו המוזה, הוא כותב שירים ומלחין מנגינות.

בחור נאה, 1.80 גובה, ספונטני, אימפולסיבי. בעוד שנתיים פלוס־מינוס, כאשר ייכנס לעשור השלי־שי, הוא רואה את עצמו נשוי. מועמדת רצינית עדיין אין לו, אבל הוא יודע בדיוק מה מדליק אותו

חמרורים

מזכיר החברה להיסטוריה

נחוג ◆ יום הולדתו ה־60 של **שמואל אלמוג**, מנכ"ל רשות השי־דור בימיה הראשונים של הטלוויזיה הישראלית (1969 — 1974). אלמוג, יליד ברלין, הגיע למישרתו הבכירה אחר מילוי שורת תפקידים בקול ישראל. מקריין עד כתב הרדיו באו"ם, עם הפסקה אקדמית קצרה (מזכיר

מרצה אלמוג
עם הפסקה קלה

החברה הישראלית להיסטוריה), נושא אליו שב אחר פרישתו מן הרשות — כמרצה להיסטוריה יהודית באוניבר־סיטה העברית בירושלים.

● ● ●

ראש מחלקת תורת־הלחימה

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־60 של הד"ר (להיסטוריה צבאית וכללית) **מאיר פעיל**, אלוף־מישנה (מיל') וח"כ לשעבר (של"י). פעיל, יליד ירושלים ואב לארבעה, היה מראשוני הפלמ"ח ועבר בצה"ל מסלול תפקידים בכירים (מפקד חטיבה, מפקד בית־הספר לקצינים, ראש מחלקת תורת־הלחימה במטכ"ל) לפני שפנה לפולי־טיקה ולאהבתו האמיתית, ההיסטוריה, שבה חקר, בין השאר, נושאים יוצאי־דופן כמו מרד העבדים באיטי בראשית המאה ה־19.

● ● ●

חתן פרס התרגום הצרפתי

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־60 של **דויד שחר**, סופר (היכל הכלים השבו־רים) יליד ירושלים, שספריו תורגמו לערבית, אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית, נורווגית ודנית, ושסיפרו יום הרוזנת זכה לפני חמש שנים בפרס מדיסיס הצרפתי היוקרתי (הפרס לרומאן הטוב ביותר מסיפרות העולם שתורגם בשנת מתן הפרס לצרפתית).

● ● ●

עורך לוח־השנה

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־75 של **גצל קרסל**, מייסדי המכון הביבליו־גראפי גנזים ומחברם של עשרות ספרים, שנושאם העיקרי היסטוריה ישראלית (מתולדות העיתונות ה־עברית בארץ־ישראל עד תולדות רמת־השרון). קרסל, שהחל את דרכו בארץ כפועל מצטיין בפרדסי פתח־תיקווה, הוא גם האיש שערך את לוח־השנה הראשון שחולק לחיילי צה"ל (בשנת 1949).

● ● ●

מנהל בית־החולים בעכו

נפטר ◆ בתל־אביב, בגיל 86, הפרופסור (לפסיכיאטריה) **אישי־טוראן קולצ'ר**, שנולד בבודפשט ההונגרית בראשית המאה. אחרי עלותו ארצה הקים את בית־החולים הפסיכיאטרי בעכו, בין כותלי המיבנה ששימש בעבר את הכלא המנדאטורי המפורסם. ואחר־כך יסד את המחלקה הפסיכיאטרית בבית־החולים הממשל־תי בתל־השומר. יומיים לפני מותו השתתף, עירני כמינהגו, בכינוס של חבריו למיקצוע. לא הספיק לראות ברפוס את האוטוביוגראפיה שלו, הנמצאת בשלבי־הפקה אחרונים. בימי חייו נשא שלוש נשים והוליד שני בנים: האחד רייג בארץ, השני פרשן מדיני ברדיו בודפשט, ובעבר שימש כשגריר באו"ם מטעם הרפובליקה הדמוקרטית העממית ההונגרית.

שידור חוזר

פנו אליי שלושה חבר'ה, שכבר התארחו אצלי במדור, ורוצים שידור חוזר. דני, העונה לטלפון 264927, תל־אביב, דיווח לי שהוא נערך מביתו במשך כמה ימים אחרי פירסום מיכתבו, והוא חושש שפיספס חלק מהטלפונים. אז הנה עכשיו הזדמנות חוזרת: גרוש בן 44, אגרונום במיקצועו, אוהב ים, חיות וטיולים, מחפש נחמדה לאהבה ולחופה.

השניה (1202/86) היא ילידת 39', נראית עלא כיף־כיפאק, חוץ מכמה קילוגרמים מיותרים, גרושה כבר הרבה שנים ואם לשניים. היא אינטליגנטית, בשלנית מצויינת, אוהבת טיולים, סרטים והצגות. מחפשת חכם באמת, בנאדם, נראה בסדר ובעל חוש־הומור.

השלישי (1203/86) הוא בן 41, גרוש, גבוה, נאה, הרוצה להכיר חצופה, עם הרבה ביטחון עצמי, יפה, או מכוערת שחושבת את עצמה ליפה. אחת שאוהבת את השעות הקטנות של הלילה, מתעניינת בפסיכולוגיה וב־אסטרולוגיה, מלאת־גוף, כי רזות זה לא הטעם שלו.

★ ★ ★

כאשר אשה מתנהגת כמו גבר, למה היא אינה מתנהגת כמו גבר נחמד?

בחום השלב הראשון של מישפט יערי־גרנות, מנחת אילנה אלון את ראיות התביעה וקווי־ההגנה האפשריים

סיכום ביניים

ב יום השני בצהריים התיישבה התובעת האדמונית פנינה דבורין והשמיעה אנחת־רווחה — סוף־סוף סיימה את ראיותיה במישפט־השנה. היא אמרה: „אלה עדיי," והעבירה את שרביט הניצוח במישפט לידי הס־ניגורים נתן וחיים קנת, והר"ר ערנה קפלן ודרור מקרין.

חלקו הראשון של המישפט הצטיין בדרמאטיות רבה. הקהל רותק למכשיר הטלוויזיה שבו הוצגו השיחזורים שעשו שתי הנאשמות בזירת־הפשע וגם העימות המסעיר ביניהן. התובעת יכולה להיות מרוצה. היא הצליחה להוכיח את כל המרכיבים של עבירת־רצח. כעת צריכים הסניגורים להביא לפני בית־המישפט עדויות מספיקות כדי לעורר ספק בלב השופטים באשמתן של השתיים.

ואלה הנקודות העיקריות שהוביחה התביעה:

● מניע לרצח

אומנם החוק אינו מחייב את התביעה להוכיח מניע לעבירה. אולם תובעים מנוסים יודעים כי עבירה ללא מניע היא נדירה ביותר, וכי בית־המישפט ישוכנע בקלות רבה יותר אם יאמין שלעבריין היתה סיבה טובה לעשות מה שעשה. המניע לרצח מלה מלבסקי, לפי התביעה, היה סכום של 50 אלף דולר, שגנבה חווה יערי מחשבונה של מלה מלבסקי, בסניף בנק־הפועלים בירושלים.

חווה יערי טיפלה בחשבון זה במיסגרת עבודתה כפקידת בנק. אביבה גרנות העידה כי התיירת נהגה לבוא בדרך־כלל בחודש מאי, אולם בשנה שעברה הגיעה התיירת במפתיע מוקדם יותר, וחווה לא הספיקה להכין מיסמכים מזוייפים, להסביר את חיסרון הכסף. חווה חששה כי הגניבה תתגלה, ועל כן הזמינה את מלבסקי למלון מנדרין שם כביכול היו־לה מישרדים ושם היו המיסמכים הנדרשים. אביבה, שהתלוותה כעוזרת, היתה צריכה למנוע מהשתיים לעלות למישרד, מכיוון שהשעה כבר מאוחרת.

התביעה הוכיחה כי יפוי־הכוח שנמסר לבנק, לפיו הירשתה מלבסקי לחווה יערי לטפל בחשבון, היה מזוייף. אורית ינאי, מומחית מז"פ, העידה כי יפוי־הכוח נכתב בידי אביבה גרנות ונחתם בידי חווה יערי.

יערי עצמה מתעקשת בכל ערי־עותיה שהכסף שייך לה, כי זהו כסף שחור שקיבלה מאביה, וכי מלבסקי שימשה רק כמלבינת הכסף, וכאיש־קש. חווה אף נשבעה בזכר אביה ובחיי אמה כי הכסף שייך לה. היא טענה כי מלבסקי היא שגנבה את הכסף ממנה, ואמרה לה „לכי תדפקי את עצמך" כאשר ביקשה ממנה חווה להחזיר לה את הכסף.

● זירת העבירה

כאשר התגלתה גופתה של מלבסקי, זמן קצר אחרי מותה, על־ידי פרוצה העובדת בתל־ברוך, חשבו הפאתולוגים כי המוות נגרם על־ידי מכונית במקום אחר בעיר, והנהג הביא את הגופה לחוף תל־ברוך, כדי לטשטש את הפשע.

הר"ר בצלאל בלוך קבע ברוח שלו שהמנוחה נפגעה בכתפה, כשהיא עומדת, על־ידי מכונית גדולה, אולי משאית, וכך נגרם השבר בכתף והפגיעה בחוליה. הוא סבר כי הנזקים האחרים שנמצאו בגופה נגרמו כבר לאחר המוות — ממכונית אחרת, שפגעה בגופה אחרי שהושארה בחוף תל־ברוך.

במישטרה הודו הנאשמות כי המיקרה אירע בתל־ברוך. שתיהן שיח־זרו את האירוע, סמוך למקום שבו נמצאה הגופה.

אומנם, לכל אחת מהשתיים היתה גירסה אחרת ביצד נגרם מותה של המנוחה, ומי היה אחראי לו, אבל שתיהן ריכזו על אותה דרך־עפר ליד שדה־התעופה. במקום גם נמצא שביל־דם באורך 20־25 מטרים, שהוביל למקום בו נמצאה הגופה, בצד הדרך.

● נוכחות השתיים בזירת־העבירה

שנה שלמה התעקשה חווה יערי וטענה בפני המישטרה כי לא נפגשה כלל עם המנוחה ביום המיקרה. היא נצמדה לגירסתה, כי אומנם קבעה פגישה עם המנוחה, אבל מאחר שאיחרה בעשר דקות, לא פגשה אותה באותו יום ולא ראתה אותה עוד לעולם.

אביבה גרנות נחקרה רק לאחר שנה, עם מעצרה של יערי, והיא הכחישה בתחילה כי נסעה עם חווה. רק לאחר שנשברה סיפרה את גירסתה, בה היא מודה כי נסעה עם יערי ועם המנוחה לתל־ברוך.

היא סיפרה שחווה עצרה בדרך, וניקתה את שימשת המכונית בכרית דקורטיבית שהיתה באוטו. כאשר הגיעה לצד שבו ישבה התיירת, פתחה את דלת־המכונית וביקשה ממנה ל־התכופף. ואז, „כמו קוסם", שלפה חווה מלבסקי נפגעה על־ידי רכב. המחלוקת היא רק באשר לסיבת־המוות ואיזה רכב פגע במנוחה.

התובעת הוכיחה כי במכונית מתוצרת הסובארו שהיתה שייכת לאהוד, בעלה של חווה, נמצא כתם־דם בביטנת ריפוד המושב הקידמי. חווה יערי טענה בתחילה כי ביום המיקרה באה לתל־אביב במכוניתה, פולק־סוואגן גולף ארומה. מכונית זו נבדקה בחשאי בידי המישטרה, ולא נמצאו בה כל מימצאים.

אולם לאחר שנה בערך הודתה יערי כי נסעה ביום המיקרה במכוניתו של בעלה. אז נבדקה מכונית הסובארו ונמצאו כיתמי־הדם על המושב הקידמי. כתמים אלה מאשרים את גריסתה של אביבה, כי חווה פגעה בתיירת בעודה במכונית, וגרמה לה חבלה שהביאה דימום. מאידך, מתאים מימצא הדם גם לגירסת חווה, כי מלבסקי, שנפצעה בקפיצתה, הוחזרה למכונית והוסעה למקום שבו הושלכה אחר כך.

המימצא השני שהביאה התביעה בא מגחון־מכונית הסובארו. בבדיקה שעשו מעבדות־המישטרה, כמעט שנה אחרי המיקרה, נמצא גוש חומר קטנטן על גחון־המכונית, סמוך לגלגל ה־קידמי השמאלי. הגוש נשלח למעבדה ונמצאו בו שלוש שערות, שנבדקו ונמצאו שערות־אדם.

הד"ר אסתר צ'צ'יק, מהמכון הפא־תולוגי באבו־כביר, אישרה כי אחת השערות הללו, שציבעה היה חום בהיר, תואמת שערות שנמסרו לה לבדיקה מראשה של המנוחה.

מימצא זה תומך בגירסתה של אביבה כי חווה פגעה במנוחה במכוניתה, כשהיא נוסעת קדימה ואחורה.

מימצא זה קשה מאוד לסניגורים של חווה, והם ניהלו קרב עז עם המומחים, בנסיון לערער את מהי־מנותם, כדי לבטל את המימצא. נראה מערוך ממעילה וחבטה בו פעמיים בעורפה של המנוחה, כאשר היא מצמידה את הכרית לפניה. דמה של המנוחה ניתז עד לתיקרת המכונית.

אז פנתה חווה לאביבה, ציוותה עליה לצאת מהמכונית, לעמוד ליד תא־המיטען הפתוח, ולהזהיר מפני מכוניות מתקרבות. חווה גררה את מלבסקי יחד עם כיסוי המושב שעליו ישבה, הניחה אותה כשהיא יושבת ישיבה מיזרחית לפני פגוש־המכונית, ואמרה לאביבה לחזור לאוטו.

אז נסעה חווה קדימה ואחורה, ואביבה שמעה פעמיים „בום, בום".

גם חווה, בגירסתה הסופית, מודה כי היתה עם המנוחה ועם אביבה גרנות בתל־ברוך. היא העידה כי אביבה איימה על המנוחה ואף היכתה בראשה מכות קלות במערוך, שהוציאה מתיקה הגדול. התיירת המבוהלת ניסתה פעמיים לקפוץ מהאוטו, אך אביבה החזירה אותה פנימה.

בפעם השלילית הצליחה המנוחה לקפוץ החוצה, נפלה על סלע ונפגעה בראשה. היא שתתה דם, ואביבה בדקה אותה והכריזה: „היא מתה, מתה, מתה!"

אז הכניסו אותה השתיים למכונית וזרקו אותה אחרי מטרים אחדים, בצד השביל.

● זהות הרכב הפוגע

אין מחלוקת בין הפאתולוגים כי

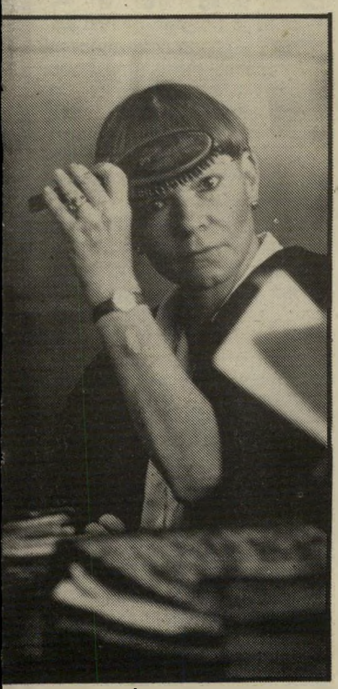
חווה יערי (משמאל) עם סניגוריה, מקרין וקפלן
עדיף: מוות מחוץ למכונית

אביבה גרנות וסניגורה קנת (באמצע: שוטר)
עדיף: מוות בתוך המכונית

מיהי השוטרת „נאווה"? על שם מי נקראת הבובה „יעל"? את מי פגשה התובעת בחופשה, ועם מי מבלה אהוד יערי בכל בוקר לפני המישפט?

ההצגה הגדולה

סניגורית קפלן
תיסרוקת פאנקיסטית

נאשמת חווה יערי
תיסרוקת חדשה

גילתה גם התובעת, פנינה דבורין, כאשר פגשה בחופשת השבועות בשפת־הים כמה וכמה מכרים של אהוד וחווה יערי. היא, כובן, סירבה לדבר איתם על המישפט.

אחד האנשים המסקרנים ביותר במשפט הוא אהוד יערי. הוא יושב בכל יום במקום הקבוע שלו, ליד חלון בית־המישפט, כשסיגריה בפיו, ואינו עוזב את האולם עד שמסתיים הדיון. בחיים הוא נאה הרבה יותר מאשר על מירקע הטלוויזיה, אבל פניו חתומות. רק כאשר מגיע חבר, היושב לידו, הוא מרשה לעצמו לעיתים לחייך או לומר מילה.

קשה לשער מה עובר במוחו של הגבר שהיה נשוי לחווה 18 שנה, ופיתאום רואה אותה על ספסל־הנאשמים במישפט־רצח. הוא שומר על קור־רוח מדהים והתנהגותו מעוררת־כבוד.

השוטרים, השומרים על אולם בית־המישפט, אוהבים את אהוד יערי במיוחד. הם מספרים כי בכל בוקר הוא מגיע מוקדם ושותה את קפה־הבוקר ביחד אתם. „הוא כחור מאוד עממי," אומרים השוטרים, המכינים עבורו את כוס־הקפה.

כל תיסרוקת והבעה של חווה יערי, אביבה גרנות והתובעת פנינה דבורין הונצחו כבר בידי הצלמים והכתבים. אבל יש שתי נשים במישפט שלא זכו לסיקור כזה. השופטת חנה אבנור והסניגורית עדנה קפלן. הן לא החליפו את תיסרוקתן במהלך המישפט, ולכן לא זכו לצילומים רבים. אבל עדשתו של ציון צפריר, הצלם הזריז של העולם הזה, תפסה את הסניגורית כאשר היא מברישה את שערה האדמוני־זהוב במיברשת. לד"ר קפלן יש תיסרוקת מיוחדת במינה, שכונתה באחד העיתונים כ„תיסרוקת פאנקיסטית".

הסניגורית בעלת חוש־ההומור צחקה מההגדרה. אבל בתה, שהתגייסה זה־עתה לצה"ל, טילפנה לאמא בשימחה ואמרה: „סוף־סוף מישהו גילה שאת פאנקיסטית!"

השבוע נוספה עוד אשה למישפט. עד כה הקליט את המישפט ליאור, המקליט המומחה של בית־המישפט, שנהג להזמין את חברתו היפה לבקר בדיונים. השבוע נעלם ליאור, ובמקומו באה להקליט צעירה שחרחורת, ש־הסכימה לשים את האוזניות על אוזניה לצורך הצילום.

בין הקהל הרב הצובא על האולם נראו הרבה נשים הדורות. ניכר שלבשו את מיטב ביגדיהן כדי להיראות במישפט המפורסם. היתה ביניהן עורכת־דין נאה ואלגנטית, שסגרה בשבוע הראשון למישפט את מישרדה לכמה ימים, כדי לבקר בדיונים.

אבל האשה המושכת ביותר היא ציפי, אחותה של חווה יערי. לציפי יש שיער בלונדי גולש בתלתלים גדולים, גופה דק ותמיר ושפתיה מלאות. היא מקפידה להתלבש היטב, וכל יום נמשכות העיניים לעברה, כדי לראות מה לבשה היום. השבוע העדיפה חליפת ג'ינס תכולה, ועליה הצמידה כמה סיכות אופנתיות.

ביום האחרון למישפט הפתיעה אחותה של הנרצחת, חיה שפאן, והגיעה בפעם הראשונה לדיונים. אחיה ואשתו היו בכל הישיבות עד כה, אבל האחות חיכתה עד הרגע האחרון.

את המישפט סיימה העדה חרותה

אחות ציפי קבילio
חליפת ג'ינס

אם היו עד כה ספיקות אם מדינת ישראל היא אכן מדינה קטנה, הרי בא מישפט יערי וסילק אותם. היתה לי סקרנות רבה לגבי הצעירה שנשלחה על־ידי המישטרה לסחוט את חווה יערי ולהוציא ממנה מידע. בבית־המישפט היא כונתה „נאווה", והתובעת מסרה כי הוצא חיסיון מלא על שמה ופרטי זהותה. אפילו השופטים לא ידעו את שמה האמיתי של אותה נאווה.

יום אחד ישבתי במיזנון בית־המישפט ופגשתי ידיד, קצין־מישטרה. תוך זמן קצר התגלגלה השיחה ל־מישפט יערי והווכר שמה של נאווה. הקצין, שלא ידע על החסיון, שאל אותי: „מה, את לא זוכרת אותה? הרי היכרת אותה..." וכאן סיפר לי מתי והיכן היכרתי את נאווה. הוא גם סיפר לי כי נאווה עומדת להתחתן החודש.

כוס־קפה לאהוד

היה עוד דבר שסקרן אותי במישפט. כאשר הביא הפאתולוג, הד"ר יהודה היס, את הבובה החמודה שלו והדגים עליה את כל תנוחות־המוות של המנוחה, הייתי סקרנית מאוד לדעת על שם מי נקראה הבובה „יעל". חשבתי כי אולי קרא לה הרופא על שם אחת מבנותיו, אבל לא הייתי בטוחה.

במהלך השבוע פגשתי בבית־המישפט את עורכת־הדין יעל לב־ארי, מי שהיה אשתו של מנהל הדרדיו גידעון לב־ארי. השיחה התגלגלה כמובן למישפט השנה, ואז סיפרה יעל כי היא ידידה טובה של הפאתולוג הד"ר היס. כשהתעניינתי בבובה, חייכה יעל ואמרה: „על שם מי נקראת הבובה?" ואז סיפרה כי היא הביאה את הבובה צהובת־השיער לבתו הקטנה של הפאתולוג, דנה. הילדה קראה לבובה על שם ה„דודה" שהביאה לה את המתנה היפה.

את העובדה כי המדינה שלנו קטנה

סיכום ביניים

(המשך מעמוד 35)

כי הסניגורים מעוניינים להוכיח שאין זה שיער־אדם, ואם בכל זאת זהו שיער־אדם — הרי אין זה שיער מראש של המנוחה.

פירור מהחומר שבתוכו היו השערות נמסר לבדיקה היסטולוגית, לד"ר מוריס רוגב, מנהל המכון הפאתולוגי באבו־כביר. הוא מצא כי החומר הפריך הכיל תאים הדומים לתאי עור־אדם. גם מימצא זה מאשר את גירסת אביבה גרנות, וקשה מאוד לסניגוריה. אולם כמות החומר שנמצאה היתה כה קטנה, שזיהויה הוודאי קשה מאוד, ויתכן שהסניגורים יצליחו למצוא מומחים שיעידו כי אין החומר דומה לתאי־אדם, וכי השערות אינן שערות־אדם.

ראיה נוספת בקשר למכונית, הקשה לחווה יערי, היא החלפת הצמיגים. בעל מוסך בוארי־ג'ו בירושלים העיד על ההחלפה בבית־המישפט. גם חווה הו־דתה בכך באחת מהודאותיה. לסניגוריה יהיה קשה להסביר מדוע ראתה צורך להחליף את הצמיגים, אם אומנם לא פגעה במנוחה בעזרת המכונית.

סיבת המוות

סיבת־המוות היא שתכריע אם בוצע רצח או הריגה כלבד, ואם אביבה גרנות אשמה ברצח או רק בשותפה לאחר מעשה.

בבדיקה הראשונית קבע הד"ר בלוך כי סיבות־המוות הם השבר בכתף והשבר בין החוליות החמישית והשישית בצווארה של המנוחה. לפי מימצא זה מתה האשה מייד עם פגיעות אלה, וכל החבלות האחרות שנמצאו בגופה — קירקוף, שבר־ברגל, שברים בצלעות ובעצם החזה — נגרמו לה אחרי מותה.

הד"ר יהודה היס חלק על מימצא זה. לדבריו, מתה המנוחה ממיכלול הפגיעות שנפגעה, ובעיקר מהקירקוף, שהוא מכאיב ביותר וגורם הלם. הוא הסביר כי כל הפגיעות האחרות בגוף נגרמו בגלל תנוחתה של המנוחה כאשר המכונית דחפה אותה קדימה. המנוחה היתה לדבריו ישובה בישיבה־מיזרחית לפני פגוש המכונית, כאשר פגעה בה המכונית הנוסעת. ההתנגשות גרמה לה לשבר בכתף — נקודת־המיפגש עם הרכב.

מכת המכונית הפילה את האשה קדימה ודחפה אותה למצב של כריעה־שכיבה, כאשר נקודות־המגע עם הקרקע הם הבירכיים, המצח, האף והסנטר. דחיפתה במצב זה גרמה לקירקוף. לחץ הסנטר על החזה גרם לשבר בעצם־החזה ולשברים בצלעות, וכיפופו של הראש בכוח קדימה גרם לשבר בחוליה. גם השבר ברגל ושיטפי־הדם שנמצאו בגופה מוסברים על־ידי תנוחה זו.

על־פי גירסתו של הד"ר היס, נגרמו כל החבלות בגוף בזמן אחד, וגרמו יחד למוות.

עובדתית נקבע כי לא נמצאו שברים בעצם־הגולגולת ולא היה נזק למוח. מכאן ברור שמלבסקי לא מתה ממכה בראשה. מאחר שהקורקוף והמצח קורקפו ונפגעו קשות, לא יכול הד"ר היס לקבוע אם הוכתה המנוחה במקומות אלה לפני גרירתה על הקרקע, מאחר שהם הושחתו בגרירה. אבל גם אם היתה חבלה כזו ברור שלא היא שגרמה למוות. הפאתולוג קבע, באופן חד־משמעי, כי המנוחה לא נפגעה בכל חלק אחר של ראשה או צווארה, מכיוון ששם לא נמצאו פגיעות.

לשאלתו של עורך־הדין קנת, סניגורה של אביבה גרנות, ענה הד"ר היס כי לא מצא סימנים של חנק בגופת־המנוחה. סימנים אלה הם בדרך כלל שיטפי־דם קטנטנים, דמויי נקרות, בעור־הפנים ובלחמיות־העיניים.

הפאתולוג הד"ר בירטולוון לוי, שעשה את נתיחת הגופה ביחד עם הד"ר בלוך ואחר־כך עשה בדיקה נוספת יחד עם הד"ר היס, נחקר נמרצות בידי הד"ר קפלן. לד"ר לוי היה קשה להתבטא בעברית, מה גם שהוא היה חצוי בין שתי חוות־הדעת.

(המשך בעמוד 38)

צופות בכניסה לאולם המישפט
ביגדי שבת

הראל, קצינת־מישטרה בכירה. במהלך השיחזור של רצח מלבסקי שימשה חרותה בתפקיד הקורבן, ואביבה גרנות הציבה אותה, משכה אותה וגררה אותה, כדי להדגים מה עשתה חווה יערי למנוחה. כאשר הדגימה גרנות כיצד היכתה יערי במערוך בראשה של

הבובה יעל
על שם "הדודה"

קצינת־מישטרה חרותה הראל
תאונת־דרכים

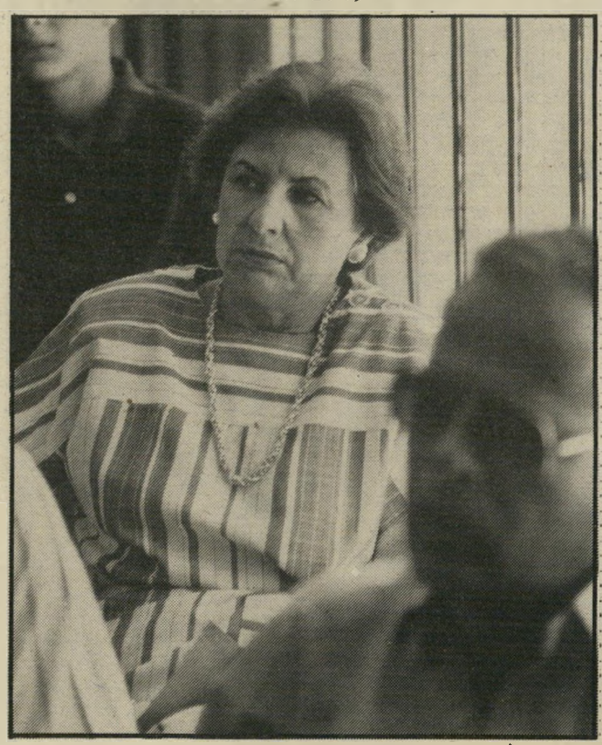

תובעת דבורין
פגישות בחופשה

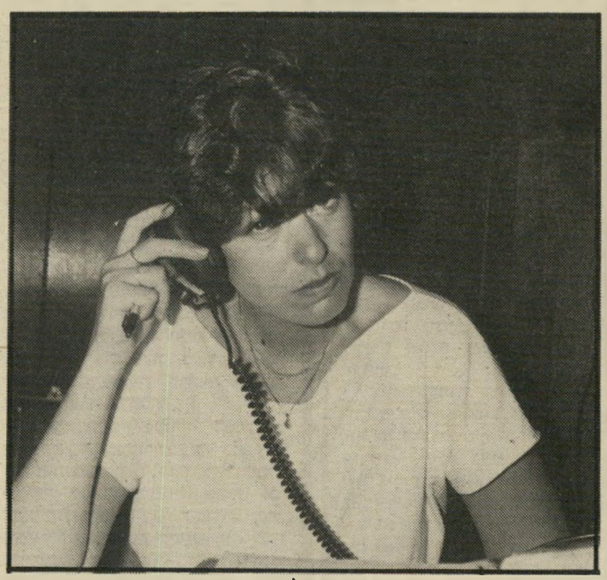
מלבסקי, אמר לה פקד מישל חדד: „אבל לא בכוח, זו קצינה שלנו!"

כאשר באה השבוע חרותה לבית־המישפט, היא צלעה קשה, והתובעת סיפרה כי הקצינה נפגעה לאחרונה בתאונה, והיא באה לבית־המישפט מייד לאחר הבדיקות.

לפי בקשת הסניגורים, נדחה ה־ מישפט עד למחצית ספטמבר ורק אז יחזרו גיבוריו לאור המצלמות.

בעל־הנאשמת אהוד יערי ואחות־הנרצחת חיה שפאן
באה ביום האחרון

המקליטה
במקום גבר

סיכום ביניים

(המשך מעמוד 36)

כל הפאתולוגים שללו את האפ־שרות כי מכונית דרסה את המנוחה. **עד כאן** הישגי התביעה במישפט.

קוי־ההגנה אפשריים:

קוי **ההגנה** נשמרים בינתיים בסוד כמוס על־ידי הסנגורים. הם שומרים אותם מפני התביעה וגם איש מפני רעהו. אבל משאלות ששאלו במהלך חקירת־העדים ומרמזים שונים אפשר לנחש חלק מהם.

אם תחזיק חווה יערי בגירסתה כי מלבסקי נפצעה מסלע, כאשר קפצה מהמכונית, והשתיים השאירוה במקום בחושבן שמתה — עליה להוכיח כי האמינה בכנות, ובגלל סיבה הגיונית, שמלבסקי מתה. ההגנה תנסה לטעון אז כי אחרי שחווה ואביבה נסעו מהמקום, התאוששה הפצועה והתיישבה על השביל במצב של כריעה. כי אז עברה במקום מכונית אחרת, שהנוהג בה לא הבחין באשה וגררה אותה 25 מטרים. כשהיא משאירה אחריה שביל־דם, וכי מכונית זו היא שגרמה למותה של מלבסקי.

לצורך זה עדיפה לחווה גירסתו של הד"ר היס, שהמנוחה היתה עדיין בחיים, כאשר נגרמו לה הקירקוף ויתר החבלות בגופה; בעוד שקשים לה המימצאים של שערות וחומר מגוף אנושי על גחון־מכונית הסובארו של בעלה. גם החלפת הצמיגים אינה הגיונית במיקרה זה.

הגירסה הקשה ביותר לשתי הנא־שמות היא גירסתה המקורית של אביבה גרנות. על־פי גירסה זו, אשמה חווה ברצח בכוונה־תחילה, מכיוון שהביאה איתה מראש מערוך, בדי להכות בו במנוחה, ואחר־כך הניחה אותה לפני המכונית וגרמה למותה.

אף כי אביבה טוענת שהופתעה מהמערוך שהוציאה חווה ומהמכות שהיכתה את התיירת, היא לא התערבה ולא מנעה ממנה לשים את הקורבן לפני המכונית ולהורגה. על־פי דבריה, עשתה אביבה דבר נוסף, אחרי שראתה כבר במו עיניה את כוונותיה הרצחניות של חווה: היא נעתרה לה ויצאה מהמכונית, כדי לשמור מפני זרים.

אם תתקבל גירסה זו, יתכן מאוד שבית־המישפט יקבע, על פי תקדים ישראלי ישן, שאין אדם מביא עדים אוביקטיביים לרצח. וכי אם חווה הביאה את אביבה לבצע רצח, הרי היה זה מתוך הסכמה ביניהן. ואפילו אם לא יוכח דבר זה, הרי השמירה מפני עדים, תוך כדי ביצוע הרצח, הופכת את אביבה לשותפת מלאה לרצח בכוונה תחילה.

אביבה היתה עיקבית מאוד, ומסרה רק גירסה זו, וכך גם שיחזרה. על כן, אם תעלה על דוכן־העדים ותספר פיתאום סיפור אחר, לא יאמין לה בית־המישפט.

הדרך היחידה שבה יכולה אביבה להתחמק מאשמת־רצח, לפי סיפורה שלה, היא לטעון שחווה הרגה את מלבסקי עוד במכונית, וכאשר שמרה אביבה על האוטו כבר לא היתה המנוחה בחיים, ועל כן לא היתה שותפת לרצח, אלא רק שותפת לאחר מעשה.

מאחר שברור כי המנוחה לא נהרגה ממכה בראשה, ועצמות גולגלתה לא נפגעו, ינסה אולי עורך־הדין קנת לטעון כי המנוחה מצאה את מותה בחנק, על־ידי הכרית שהצמידה חווה לאפה בעת שהלמה בראשה. אם מתה מלבסקי כך, בעודה במכונית, כאשר אביבה עדיין מופתעת והמומה, כל מה שעשתה היה רק סיוע לאחר מעשה.

נראה כי לשם כך יזמין עורך־הדין קנת את הד"ר בלוך, הגורס כי כל הפגיעות הנוספות בגופת הקורבן נגרמו לאחר מותה.

וכאן תהיה נקודת המחלוקת הגדולה בין הסניגורים: בעוד סניגוריה של חווה מעוניינים להוכיח כי מלבסקי נהרגה על־ידי מכונית אחרת, וכי פצעיה נגרמו לה בעודה בחיים, ינסה סניגורה של גרנות לשכנע את בית־המישפט כי המנוחה נפטרה בעודה במכונית, וכי כל החבלות נגרמו כבר אחרי מותה.

(המשך מעמוד 36)

כל הפאתולוגים שללו את האפ־שרות כי מכונית דרסה את המנוחה. **עד כאן** הישגי התביעה במישפט.

קוי־ההגנה אפשריים:

קוי **ההגנה** נשמרים בינתיים בסוד כמוס על־ידי הסנגורים. הם שומרים אותם מפני התביעה וגם איש מפני רעהו. אבל משאלות ששאלו במהלך חקירת־העדים ומרמזים שונים אפשר לנחש חלק מהם.

אם תחזיק חווה יערי בגירסתה כי מלבסקי נפצעה מסלע, כאשר קפצה מהמכונית, והשתיים השאירוה במקום בחושבן שמתה — עליה להוכיח כי האמינה בכנות, ובגלל סיבה הגיונית, שמלבסקי מתה. ההגנה תנסה לטעון אז כי אחרי שחווה ואביבה נסעו מהמקום, התאוששה הפצועה והתיישבה על השביל במצב של כריעה. כי אז עברה במקום מכונית אחרת, שהנוהג בה לא הבחין באשה וגררה אותה 25 מטרים. כשהיא משאירה אחריה שביל־דם, וכי מכונית זו היא שגרמה למותה של מלבסקי.

לצורך זה עדיפה לחווה גירסתו של הד"ר היס, שהמנוחה היתה עדיין בחיים, כאשר נגרמו לה הקירקוף ויתר החבלות בגופה; בעוד שקשים לה המימצאים של שערות וחומר מגוף אנושי על גחון־מכונית הסובארו של בעלה. גם החלפת הצמיגים אינה הגיונית במיקרה זה.

הגירסה הקשה ביותר לשתי הנא־שמות היא גירסתה המקורית של אביבה גרנות. על־פי גירסה זו, אשמה חווה ברצח בכוונה־תחילה, מכיוון שהביאה איתה מראש מערוך, בדי להכות בו במנוחה, ואחר־כך הניחה אותה לפני המכונית וגרמה למותה.

אף כי אביבה טוענת שהופתעה מהמערוך שהוציאה חווה ומהמכות שהיכתה את התיירת, היא לא התערבה ולא מנעה ממנה לשים את הקורבן לפני המכונית ולהורגה. על־פי דבריה, עשתה אביבה דבר נוסף, אחרי שראתה כבר במו עיניה את כוונותיה הרצחניות של חווה: היא נעתרה לה ויצאה מהמכונית, כדי לשמור מפני זרים.

אם תתקבל גירסה זו, יתכן מאוד שבית־המישפט יקבע, על פי תקדים ישראלי ישן, שאין אדם מביא עדים אוביקטיביים לרצח. וכי אם חווה הביאה את אביבה לבצע רצח, הרי היה זה מתוך הסכמה ביניהן. ואפילו אם לא יוכח דבר זה, הרי השמירה מפני עדים, תוך כדי ביצוע הרצח, הופכת את אביבה לשותפת מלאה לרצח בכוונה תחילה.

אביבה היתה עיקבית מאוד, ומסרה רק גירסה זו, וכך גם שיחזרה. על כן, אם תעלה על דוכן־העדים ותספר פיתאום סיפור אחר, לא יאמין לה בית־המישפט.

הדרך היחידה שבה יכולה אביבה להתחמק מאשמת־רצח, לפי סיפורה שלה, היא לטעון שחווה הרגה את מלבסקי עוד במכונית, וכאשר שמרה אביבה על האוטו כבר לא היתה המנוחה בחיים, ועל כן לא היתה שותפת לרצח, אלא רק שותפת לאחר מעשה.

מאחר שברור כי המנוחה לא נהרגה ממכה בראשה, ועצמות גולגלתה לא נפגעו, ינסה אולי עורך־הדין קנת לטעון כי המנוחה מצאה את מותה בחנק, על־ידי הכרית שהצמידה חווה לאפה בעת שהלמה בראשה. אם מתה מלבסקי כך, בעודה במכונית, כאשר אביבה עדיין מופתעת והמומה, כל מה שעשתה היה רק סיוע לאחר מעשה.

נראה כי לשם כך יזמין עורך־הדין קנת את הד"ר בלוך, הגורס כי כל הפגיעות הנוספות בגופת הקורבן נגרמו לאחר מותה.

וכאן תהיה נקודת המחלוקת הגדולה בין הסניגורים: בעוד סניגוריה של חווה מעוניינים להוכיח כי מלבסקי נהרגה על־ידי מכונית אחרת, וכי פצעיה נגרמו לה בעודה בחיים, ינסה סניגורה של גרנות לשכנע את בית־המישפט כי המנוחה נפטרה בעודה במכונית, וכי כל החבלות נגרמו כבר אחרי מותה.

סיפורה האישי של לימור, בתה של רות דוידוב, נהגת אוטובוס הדמים, אחרי פיענוח הקופסה השחורה

לילה לילה באוטובוס

ה קרה לפני שנה בדיוק. אוטובוס נדרס על־ידי רכבת, כמעט כיתה שלמה של ילדים נהרגה. הכל האשימו את נהגת־האוטובוס, רות דוידוב. האשימו אותה, פישפשו במצבה הנפשי, הטילו אשם בכל הנהגות.

בשבוע שעבר, ערב יום־השנה, גילה העולם הזה תגלית מרעישה: פיענוח רישומי הקופסה השחורה של הרכב הוכיח כי הרכבת לא בלמה כלל.

איך מגיבה על כך בתה של רות דוידוב, לימור?

השבוע ביקרתי אצלה.

לא ככל האמהות

"א ני לא חשבתי לרגע שאמא שלי אשמה: אני גם לא מחפ־שת אשמים. זה לא יחזיר לי את אמי," אמרה לימור.

נכנסתי שוב לדירה ברחוב כצנלסון 80 בגיבעתיים, אבנרי דוידוב לא היה בבית.

לפני שנה, כשבאתי לדירה, לא ראיתי את לימור כלל. היא היתה בהלם והתחבאה בחדר סמוך. היא סירבה לראות איש. היה זה אבנר, אביה החורג, שסיפר לי על רות, אשתו. הוא היה בטוח לגמרי שאין היא אשמה, וטען כי היתה אחת הנהגות הטובות ביותר. הוא הכחיש את הסיפורים שהופצו עליה, כאילו היתה מעורבת בתאונות קוד־מות.

הוא גם טען כי המשבר שהיה אז בחיי־הנישואין שלהם לא השפיע במאומה על טיב הנהיגה שלה.

הפעם קיבלה לימור את פניי. היא צעירה בת 18 וחצי, יפהפיה כמו אמה. היא משרתת בצה"ל, בקרייה.

ליד תמונת האם בוער נר־זיכרון תמידי.

מספרת לימור:

אמי לא היתה אף פעם כמו כל האמהות. היא תמיד היתה חברה שלי. כך זה היה מאז שאני זוכרת את עצמי.

אחרי שעברתי את המשבר הרגיל של בת 16, הפכנו חברות של ממש.

אבנר היה אבי מהיום שאני זוכרת, מגיל 4 וחצי. הוריי התגרשו כשהייתי בת שנה. נולדתי בחיפה.

הייתי נערה מקובלת. למדתי בגימנסיה תלמה ילין, במגמה לציור. בזמן שזה קרה, אבנר ואמי תיכננו להיפרד. למעשה, הוא כבר לא היה בבית מזה כמה חודשים. הוא גם שהה זמן־מה בארצות־הברית, לצורכי עבו־דה. הם החליטו לדחות את ההחלטה על עתידם עד לשובו משם.

אמא כבר לא היתה מאוהבת בו. אך הם חיו ביחסים טובים.

לפני שקרה האסון, היתה לי התקופה הטובה ביותר איתה. כי למעשה היינו לבדנו, עם אחי, דויד, בנם של אמא ואבנר.

ידיעה במכולת

ב יום שקרה האסון חזרתי מבית־הספר בשעה 1 בצהריים. בדרכי נכנסתי לחנות־המכולת כדי לקנות

לימור עם התולת האח
„לא תבוא אחרת במקומה..."

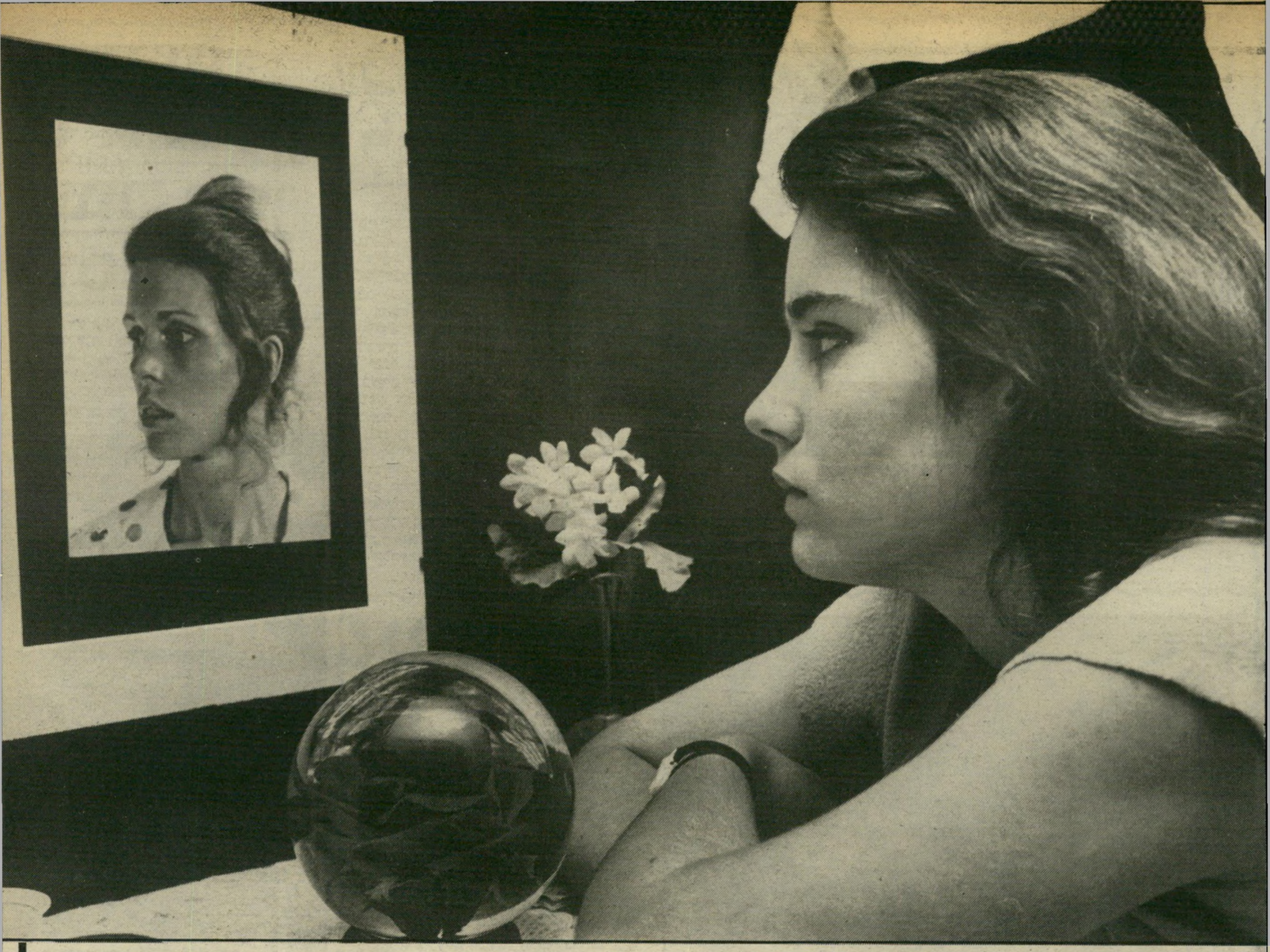
קופסה שחורה בעיתונות

בגליון האחרון פירסם העולם הזה סקופ: שרישומי הקופסה השחורה של רכבת־המוות פוענחו, והוכיחו כי הרכבת לא בלמה כלל.

הגליון הופיע ברחובות תל־אביב ביום השלישי לפנות־ערב. במהדורת החדשות של חצות באותו היום שידרה הטלוויזיה ידיעה זו – בלי לציין שהעולם הזה פירסם אותה.

הידיעה באה לטלוויזיה מ־תל־אביב, מידי הכתב רוני סביר. מסתבר שהוא לא לקח את הידיעה מהעולם הזה, אלא שהיא הגיעה אליו ממקורות אחרים. סמיכות־הזמנים ה־מוזרה היתה באמת מיקרית לגמרי.

למחרת היום, ביום הרביעי, הביאו כל שלושת הצהרונים את הידיעה. מעריב וחדשות **פירסמו אותה בעמודם הרא־שון,** ידיעות אחרונות **בעמוד 12. אף אחד משלושת הצהרו־נים לא ציין כי הידיעה פורסמה יום לפני כן בגליון** העולם הזה. מעריב **הסתמך על הטלוויזיה, האחרים לא ציינו שום מקור.**

לימור מול תמונת האם: „לא חשבתי לרגע שאמא אשמה. לא חיפשתי אשמים!"

כמה מיצרכים לבית. כל מה שידעתי זה שאמא שלי נסעה לטיול.

במכולת לא חדלו לדבר על איזו תאונה של נהגת עם ילדים. שאלתי מה קרה לנהגת. אמרו לי: „את לא יודעת? היא מתה!"

רצתי הביתה. שם היו דודתי ואחי. הם סיפרו לי שאמא נפצעה קשה, וביקשו שנחכה לאבנר, שנסע לבית־החולים. לא התייחסתי למה שאמרו במכולת.

התבוננתי כל הזמן כמהופנטת בפתק שהשאירה לי אמא, שבו היא כתבה שהיא נוסעת לגילבוע. קיש־קשתי על הפתק, כשאבנר חזר עם נהגת אחרת, שעברה עם אמי. היא נכנסה למיטבח, ואמרה לי: „היא גמרה."

נכנסתי להיסטריה של בכי. הלכתי לחדר, שכבתי על המיטה ולא יצאתי מן החדר במשך ימים. שמעתי עשרות אנשים שנכנסו לבית, אך הדרם היחידי שהייתי מוכנה לראות אותו היה החבר שלי.

עד אז, הזמן הכי ארוך שלא ראיתי את האמא שלי היה חודש. החלטתי שאם אחכה חודש, היא בטח תחזור ותבקש ממני קפה, כפי שהיתה רגילה לעשות כשחזרה הביתה מהעבודה.

התחלתי לחלום לילה־לילה על התאונה. חלמתי שהיא באה לבקר, מרגיעה אותנו ואומרת ששום דבר לא קרה. יושבת איתנו, כואת מוזרה ומרוחקת, ומסתלקת מפני שהיא חייבת ללכת.

מה עבר על אמא?

ד חלומות היו תמיד שהיא חוזרת לזמן קצר, מפני שהיא צריכה ללכת.

אחר־כך התחלתי לחלום שאני יושבת בתוך אוטובוס, שכל המישפחה והחברים והאנשים הקרובים יושבים באוטובוס הזה, ופיתאום האוטובוס מתגלגל ומתגלגל ומתגלגל.

הפסקתי לצייר. דויד הפסיק לנגן על פסנתר. לא חזרתי לבית־הספר. זה היה גם סוף שנת־הלימודים.

מעולם לא היתה לי שום הרגשת אשמה על זה שאמא שלי אשמה במות הילדים. בשבילי היתה קיימת העובדה שאין לי אמא. זה לא שינה לגביי אם היא מתה בתאונת־דרכים או מסיבה אחרת.

אני זוכרת שקראתי בעיתונים על התאונה, אבל לא קלטתי שמדובר על אמי ועל מישפחתי. במשך היום הצלחתי להתגבר. הבעיות היו בלילות. עד היום אין לילה שאני לא חושבת על זה.

הגעתי למסקנה שזה היה גורל. העובדה היא שהיתה צריכה לנסוע בכלל לגילבוע, ושהיתה צריכה לנסוע עם כיתה אחרת. אבל בגלל זה שכיתה אחת עלתה בטעות לאוטובוס אחר, שינו את המסלול של אמא. היא היתה רביעית במסלול, אך החליטו שהיא תוביל ופינו לה את הדרך. זה רק מצביע על דבר אחד: על גורל.

שבוע אחרי האסון נסענו, החברים וחלק מהמישפחה, לצומת שבו היתה התאונה. זה היה אחרי אזכרת השיבעה. עד אז לא הבנתי מדוע לא ברחו מתוך האוטובוס. מה כאן קרה? אפשר להבין את הכל כשעומדים במקום שקרתה התאונה.

רות ז"ל עם לימור ואבנר
הם עמדו להיפרד

כשעמדנו שם, הגיעה פיתאום הרכבת מבין העצים. לפני שהספקתי לזוז, תוך שניה, היא עברה על פנינו.

מה שחוזר אצלי זה: מה עבר על אמא באותו רגע? איזה פחד?

„צלקת בתוך הלב"

א ני רוצה עכשיו להיות צלמת קולנוע. למדתי צילום במשך שנתיים.

אף פעם לא הייתי מפונקת. אנחנו גרים שלושתנו — אבנר, דויד ואני — ביחד. מלאכת־הבית מוטלת על אבנר ועליי. אין לנו עוזרת.

אבנר נמצא עכשיו במיזרח הרחוק, הוא סוחר באבני־חן. למעשה, אני הפכתי לאמא של דויד.

דויד הוא עכשיו בן 11. גם הוא חושב כל הזמן על אמא. לאחרונה כתב שיר: „איבדתי דבר יקר./הוא לא יחזור אליי אף פעם./ודבר זה אי־אפשר להשיג פעמיים./דבר זה היה, והוא איננו יותר,/והוא תמיד יהיה חסר./תמיד נשארת צלקת עמוק בתוך הלב,/וזה תמיד יישאר לי כואב./אמא יש לי אחת ויחידה,/ולא תבוא אחרת במקומה./אמא לא תישאר רק בזכר,/גם אם היא בחיים או בגן־עדן/אני הייתי בן יקר מאוד/ולא היתה מוותרת עליי בעד שום הון./יש לי אחות די גדולה,/ואמי אהבה אותה אהבה גדולה./אמא שלי אהבה רק מתוך הלב,/וזה לא כמו שמישהו סתם אומר./אמא שלי נהרגה בתאונת־דרכים,/ואני דווקא קיוויתי שתמות בשיבה טובה./אני מאוד מצטער,/אבל זה גורל. ולחיות איתה אנחנו לא נוכל./זה כל השיר שחיברתי לכבוד אמי,/אין לי יותר מה לכתוב,/אבל אותה אזכור."

חודש ראמדאן של אסי וסמדר

הרס אותי שלא הייתי נוכחת בחתונתם של **אסי דיין** ואשתו החדשה, **סמדר**.

אז ברגע שהם הגיעו ארצה טילפנתי אליהם כדי לברך אותם ולשמוע מה חדש. את הטלפון הרימה סמדר.

„שלום, מה שלומך?"

אסי דיין
עוד לא הרה

„אני לא מדברת. רק אסי מדבר. את רוצה לדבר איתו?"

„כן."

„הלו, אסי, זאת רחל המרחלת. מה נשמע?"

„הכל בסדר. יופי."

„תשמע אני רוצה להיפגש איתכם, ואולי נעשה איזה ראיון יפה עם שניכם כמתנת־חתונה שלי?"

„אני לא רוצה להתראיין עכשיו. החלטתי לעשות חודש ללא עיתונות. כשהחודש ייגמר, אני אודיע לך ראשונה."

„תגיד, זה נכון שסמדר בהריון?"

„הלוואי. אבל בינתיים זה לא נכון."

מחכים לג'נט

ג'נט אורדמן ובת־שבע דה־רוטשילד
ניתוח בירך

כבר אז, לפני שנים, כשהקימה הבארונית **בת־שבע דה־רוטשילד** את להקת המחול בת דור, ידעו הכל שהלהקה כולה קמה כדי שלידידתה הקרובה של בת־שבע, הרקדנית **ג'נט אורדמן**, יהיה מקום שבו תוכל להיות הבלרינה מס' 1.

במשך השנים התחלפו רקדנים ורקדניות, ותיקים עזבו, חדשים נכנסו, ורק ג'נט לעולם נשארת.

בכל ההופעות של בת דור ברחבי הארץ ובעולם יש לג'נט מקום חשוב על הבימה, ולבת־שבע דה־רוטשילד יש מקום קבוע באולם. כשנסעה הלהקה לפולין, כבר אפשר היה להרגיש שג'נט סובלת מכאבים, אבל עדיין לא היה ידוע מה בדיוק קורה איתה. כשחזרה הלהקה ארצה והתחילה להתכונן למסע נוסף לקנדה, הודיעה ג'נט שאינה מצטרפת ללהקה. הלהקה נסעה להופעות, ורק מעטים יודעים כי ג'נט, ביחד עם בת־שבע, נסעה לניו־יורק, כדי שג'נט תעבור שם ניתוח אורטופדי בירך.

הלהקה הופיעה בקנדה, זכתה בביקורות נהדרות ועכשיו הם כולם כאן בחזרה, מחכים לראות מה יקרה כשג'נט ובת־שבע יחזרו, האם הן ישמחו לביקורות הטובות שקיבלה הלהקה, או שהן יעקמו את הפרצוף על שהביקורות ניתנו ללהקה שרקדה לראשונה בלי הרקדנית הראשית שלה, ג'נט אורדמן?

או זמרת או אשה

אילנה אביטל ובעלה שלמה צח
יותר טוב בעל אחד ביד משתי קריירות על העץ

לפני שנה דיווחתי לכם שיש בעיות חמורות בחיי־הנישואין של האמרגן **שלמה צח** ואשתו, הזמרת **אילנה אביטל**. חודשיים אחרי פירסום הסיפור שלי הגיעו שני בני־הזוג ארצה והכחישו את הדברים.

מאז עברו כמה וכמה חודשים, שבהם לא שקטתי ולא נחתי, כי אני לא אוהבת לכתוב משהו שאחר־כך מסתבר כלא נכון.

עכשיו, כשהייתי בבירת צרפת, ביררתי את הדברים. לא סתם בעיות היו בחיי־הנישואין שלהם, אלא בעיות חמורות עד כדי כך שאילנה עזבה את הדירה המשותפת והלכה לגור עם אחיה בבית אחר. כל זה קרה כי יום אחד, בפאריס, החליט שלמה צח שזמרות זה דבר מאוד יפה וחשוב, אבל אשה בבית זה דבר עוד יותר חשוב. הוא הודיע לאילנה שאם היא רוצה קריירה של זמרת, היא יכולה לעשות אותה, אבל ביחד עם הקריירה הוא מאוד מבקש ממנה לראוג לנקיון הבית, לבשל שלוש ארוחות ביום, לצאת איתו בערב לבילויים וכמובן לטפל בבנם הקטן, **עמית**.

אילנה הבינה שאין זמרת בעולם שיכולה גם לעשות קריירה וגם להיות עקרת־בית כמו בספרים, והיא ברחה אל אחיה, לבכות לו על הכתף.

עברו כמה שבועות, אילנה הבינה שאת פאריס היא כנראה לא תכבוש בסערה, ויותר טוב בעל אחד ביד משתי קריירות על העץ. היא חזרה אל שלמה צח, ובעוד חודש הם חוזרים הביתה עם הילד. שלמה יילך לעבוד במישרדו בתל־אביב, ואילנה תישאר כל יום בבית כדי להיות אשה טובה לבעלה ואם טובה לעמית, ולפעמים גם לשיר.

משבר או צרות בקונטיקט

רענן לוריא ואשתו תמר
בית אחר, מדינה אחרת, ארץ אחרת

אם בארזים נפלה שלהבת, מה יגידו אזובי הקיר? 27 שנים נשואים הקריקטוריסט **רענן לוריא** ואשתו **תמר**, בתה הבכירה של מלכת טיפוח־החן־והיופי **לאה פלטשר**. שלושה ילדים נולדו לרענן ולתמר, אין־ספור דירות ובתים היו להם ברחבי העולם, הרבה כבוד, הרבה כסף, ואהבה־אהבה כל הזמן.

ועכשיו פיתאום אני שומעת שיש צרות. בפעם האחרונה שהם היו ביחד, זה היה בבית שלהם במדינת קונטיקט. אחר־כך קרה משהו, ותמר נשארה בבית, ורענן הלך לו לבית אחר במדינה אחרת ובארץ אחרת, ומאז לא חזר.

ידידיהם בארץ מחזיקים אצבעות. כולם מאוד מקווים שזה יהיה רק משבר קטן בחיי־הנישואין, ולא צרות של ממש. כי אם תמר ורענן יתגרשו פיתאום, איזה עתיד מחכה לזוגות הנשואים הרגילים, שאין להם הרבה כבוד, כסף ואהבה?

זמרת צימחונית

כולם כבר יודעים מזמן ש**ריקה זראי** עשתה את זה בפאריס כמו ששום ישראלית אחרת לא הצליחה. במשך שנים היא היתה זמרת מאוד אהובה, הופיעה במקומות הכי־טובים בצרפת, מכרה הרבה מאוד תקליטים, וכתבו עליה בכל העיתונים החשובים. אחר־כך היא גילתה את הטבע ואת הצימחונות והטיבעונות וכל שאר העשבים, והיא כתבה ספר שהפך להצלחה אדירה. עד היום מכרה ריקה קרוב לשני מיליון עותקים מהספר, והפכה הכוהנת הגדולה של הבריאות בצרפת.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

שוב תקופה מוסיקלית

עשרה ימים הייתי בחו"ל, וכשחזרתי ראיתי שוב שאסור לעזוב את הארץ הזאת אפילו ליום אחד. כל הזמן קורים כאן הדברים הכי מעניינים. ואם בארץ יש כל־כך הרבה חדשות, אז בטח אצל **חיים שיף** יש אפילו יותר מזה. ברגע שנחתתי בנמל־התעופה הרמתי לחיים שיף טלפון שעשה דרינג־דרינג.

„שלום חיים, מה נשמע?"

„הכל בסדר, כמובן."

„ומה עם שושנה?"

„לפי דעתי, הסיפור בינינו נגמר כבר לפני שנה."

„שמעתי שהיא שוב יוצאת עם **ארנסט יפת**."

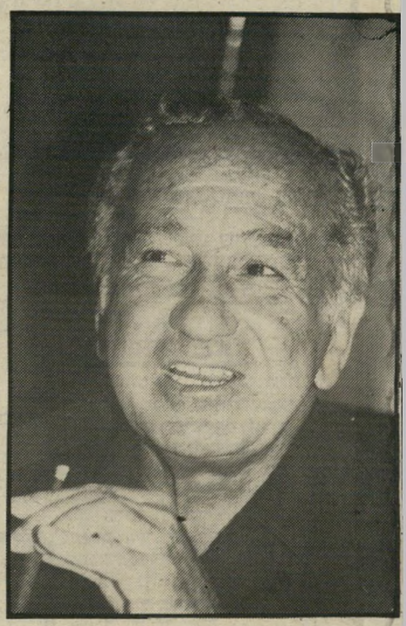
„כן, כנראה היא שוב בתקופה המוסיקלית שלה. כל הזמן הולכת לקונצרטים."

„ומה עם הכסף שהיית צריך לקבל?"

„לא קיבלתי אף אגורה. יש להם זמן. גם אצל **(אברהם) גינדי** היה להם הרבה זמן."

„למה אתה מרמז?"

„אני לא מרמז לכלום. אל תדאגי, אני לא אתאבד!"

חיים שיף
לא מתכוון להתאבד!

דיסטנפלד ואבוטבול מבלים בפאריס

20 המועמדות לתחרות מלכת־היופי של לאשה נסעו לפאריס לכמה ימים של כיף, אחרי התחרות. כשהגיעו לפאריס, כל אחת כבר נשאה את תוארה בגאון. היו שם מלכת־היופי עצמה, נערת ישראל, סגנית מלכת־היופי, נערת העשרה, ועוד כמה תוארים שלפיהם כל אחת מהן ידעה כמה היא יפה.

באחת המיסעדות בפאריס השייכת ליהודי בשם **פילים אבוטבול** ישבו כל הבנות ליד השולחן, ועד שהמלצרים התחילו להגיש את האוכל, עמד אבוטבול בפינה ובחן את כל הבנות, עד שנפלה עינו על **חווה דיסטנפלד**, שבהיראַרכיה של היופי היא היתה רק במקום השלישי או הרביעי, אבל בשביל אבוטבול היא תיכף עמדה במקום הראשון.

אחרי האוכל חזרו כולן למלון, ואחרי 10 דקות הגיע לאותו המלון נער־שליח שסחב בקושי זר־שושנים, ובו מאה חתיכות, שהיה מיועד לחווה ממעריצה אבוטבול. כל הנערות נאספו ליד הזר והתחילה הספירה.

אתם יודעים איך זה אצל הקטנות והיפות האלה, הקינאה עוברת אצלן שעות נוספות, אפילו בלי 100 שושנים, וכמובן הפיטפוטים התחילו.

למחרת בבוקר התחילו הבנות לחפש את חווה כדי לשאול אותה אם במשך הערב הוא התקשר איתה, או בא, או מי יודע מה. אבל את חווה לא מצאו בכלל במלון. רק בערב היא חזרה, כשבידה שלוש שקיות פלסטיק גדולות ובכל שקית יושבת לה חליפה זעירה ויקרה, מתנת פיליפ אבוטבול.

עכשיו פיליפ בפאריס וחווה בישראל, ו־19 יפהפיות יושבות וחושבות מה יהיה הלאה.

חווה דיסטנפלד
מאה שושנים ושלוש חליפות

חיים שכאלה

בערב החג נערכה בביתו של עורך־הדין **צבי לידסקי** מסיבה לרגל קבלת הגט מאשתו השניה, **אריאלה מיכלין**.

חלק מהקהל היה בטוח שתוך רגע ייכנס לחדר **עמוס אטינגר** ויתחיל לעשות את התוכנית חיים שכאלה. כל חייו של לידסקי הסתובבו בחדר, שתו ואכלו. כמה עורכי־דין כמוהו, כמה קליינטים שמהם הוא עושה את פרנסתו, בתו **אסנת**, מנישואיו עם עורכת הדין **נירה לידסקי**, כמה חברות לשעבר, ביניהן **שרה מילר**, וועדה שלמה של חברותיו הנוכחיות, הנראות יותר כמו הלקוחות שלו, שכל אחת מהן הסתובבה בבית כמו בעל־בית, אחת הגישה כיבוד לאורחים, אחת שטפה כלים, אחת ליטפה ללידסקי את האגו ואחת ליטפה לו את היד.

אחר־כך הגיעו גם כמה עיתונאים העוסקים בפלילים, גרפולוג אחד מהמישטרה, **יגאל מוסינזון** אחד, ואפילו דוקטור אחת, הדוקטור **אניטה שפירא**.

כשנשאל צבי לידסקי למה הוא כל־כך שמח שמשהו מזר קורה. מתוך 2200 הכרטיסים נמכרו רק 300, אבל הם חשבו שאולי הקהל פשוט קצת שכח אותה, ואחרי ערב־ההופעה הראשון שלה כולם ייזכרו בה ויבואו לשמוע אותה.

ואז הגיע ערב ההופעה הראשון, ב־22 במאי, 300 האנשים שקנו כרטיסים ישבו באולם וחיכו לראות את הזמרת המפורסמת. ריקה זראי עלתה לבימה והלחשושים התחילו מייד. אנשים התחילו לשאול אחד את השני האם יתכן בכלל שאדם שאוכל רק עשבים וירקות יכול להשמין בצורה כזאת. אומרים לי שהיא נראתה כמו כיכר־לחם מחיטה מלאה, שלבש שימלת פאייטים אדומה. ריקה שרה את ליבלבו אגס וגם תפוח, דונה דונה, אקסודוס ועוד אריאלה שירים שמזמן מזמן נס ליחם.

למחרת עברה השמועה בין אנשי פאריס שריקה זראי נראית ממש כמו עגבניה בשלה.

צבי לידסקי ושרה מילר
15 אלף דולר לגט

להתגרש מאריאלה, הוא סיפר למי שסיפר שאריאלה סידרה אותו. תחת לגמור את הגט ביניהם, היא הלכה לרעות בשדות של עורכי־דין אחרים, וגם הוא הלך לעורכי־דין אחרים, ולכן כל העסק הלא־נעים עלה להם 15 אלף דולר. נו, אז זאת לא שימחה אמיתית בשבילו?

ריקה זראי ובעלה זיאן־ייר מאניה
מי שאוכל רק עשבים וירקות יכול להשמין כך!

אבל היה מי שלא שכח לה את זימרתה, ובסוף מאי הציעו לה לשוב לבימה לכמה ערבים של קונצרטים באולם המפורסם והענקי אולימפיה. כבר לפני ההופעה ראו בעלי אולימפיה

(המשך מעמוד 9)

בתי־הכנסת בידי הנאצים, את „ליל־הבדולח" המפורסם, פוגרומים בפולין ושריפת סיפרי־קודש ברוסיה. גם חילוניים־כביכול נאחזים פלצות, וחשים דקירה עזה בלבם. כך יכולים הדתיים לפגוע בכל אתר חילוני, אך אין החילוניים יכולים לפגוע בכל אתר של החרדים, מבלי לגרום לזעזוע ציבורי עמוק.

● תצלומים של בית־כנסת שרוף או ישיבה שנפגעה, קאפוטות מושלכות או סיפרי־קודש קרועים שווים לחרדים הון. הם גורמים אצל חבריהם בחו"ל זעזוע נורא, ומגבירים מייד את מגביות־החירום.

מכאן התופעה שהדהימה השבוע עיתונאים שביקרו בישיבה שנחבלה ברמת־החייל: האברפים לא זה בלבד שלא נראו מדוכאים, אלא נראו שמחים ועליזים. הם ידעו כי מה שקרה לישיבתם יביא להם ברכה רבה.

● ואילו התאפקות חילונית והשלמה עם מעשיהם של החרדים יביאו להם ברכה כפולה. מפני שהסתערותם יכולה להימשך באין מפריע, והם יכולים להגביר את מעשיהם ולהרחיבם, עד להטלת מרותם על המדינה כולה וכינון מדינת־ההלכה, בהנהגת ה־אדמו"רים.

המחתרת הנוראית

ך **תכן שפרס** וחבריו הישלו את עצמם כי פעולת־הפיוס שלהם, וכניעתם לחרדים, תשים קץ למעגל האלימות. אם כן, אין ספק שטעו.

השבוע קרה משהו. היה מיפנה בתולדות המדינה. נעשה דבר שאין להשיבו לאחור.

ברגע שמישהו שרף בית־כנסת וחיבל בישיבה, נשבר טאבו.

אי־אפשר היה לדעת מי עשה את המעשים, אולם הרושם הראשון הוא שלא קמה לפתע בארץ מחתרת אנטי־חרדית, הפועלת בכל רחבי המדינה. הרושם הוא שהמעשים נעשו על־ידי קבוצות מקומיות ספונטאניות. אחרי שהקבוצה הראשונה העזה ופעלה, נמצאו לה מחקים גם במקומות אחרים.

נראה כי המעשים האחרונים של החרדים, מעשי הבריונות בכל רחבי הארץ, שריפת התחנות גם באיזורים חילוניים מובהקים, פניהם הצוהלים והתגרותם הגלויה בציבור החילוני — הם שפרצו את הסכר.

מאחורי סכר זה הצטבר הזעם במשך שנים ארוכות, לאט־לאט. הציבור יודע כי הממשלה, שבראשה עומד עתה איש־המערך, לא תעשה דבר נגד הבריונות החרדית, שהמישטרה מועלת בתפקידה זה, וכי החרדים חוגגים. לפתע נשברה למישהו הסבלנות — ואחריו באו אחרים.

נראה כי פועלים עתה בשטח יחידים וקבוצות קטנות, הנהנים מתמיכתם המוסרית של הציבורים שסביבם.

כרגיל במיקרים כאלה, נמצאו טרמפיסטים פוליטיים ופרטיים, שביקשו לעשות הון מן המעשים. בירושלים סיפר אברהם פריד, הידוע בשם „פריצי", סיפורים מסיפורים שונים על התארגנות מיסתורית של „30 קבוצות", על שריפת רשימות־החברים ועל מעקב מישטרתי. הרמז: מאחוריו עומדת מחתרת גדולה ונוראה, הפועלת תאים־תאים, לפי כל כללי הקונספירציה, והמחוללת מעשים כאלה.

פריצי אומנם הקים לפני כמה חודשים „ועד נגד אלימות חרדית" בירושלים. באו לשם עסקנים שונים, וביניהם נציג המפר"ל בעיריית ירושלים. אך היומרה שמיוזמה עסקנית זו יצאה המחתרת הנוראית מעוררת חיוך.

ברור כי הפעולות באות מחוגים שונים — אנשים פשוטים, צעירים שנמאס להם, חיילים משוחררים. שהגיעו למסקנה כי הדרך היחידה לשים קץ להשתוללות האברכים היא לערוך השתוללות נגדית. כאשר שימעון פרס קראה להם השבוע „סוטים", בוודאי לא ריפה את ידיהם. הם נוכחו לדעת כי מעשיהם הראשונים כבר גרמו לראש־הממשלה להתעורר, ולמישטרה להזדעק, וגם זה משהו.

„האלימות משתלמת"

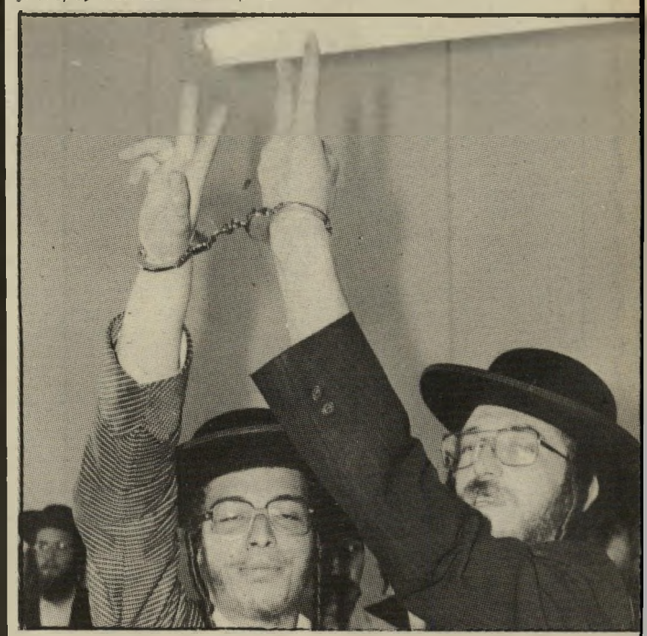
כ **ניעת ראש־הממשלה** והמיסדר הדיני, שהגיעה השבוע לשיאה, עלולה לעורר בקרב החילוניים הנרגזים את התחושה שרק האלימות משתלמת ומצליחה במדינה הזו.

כניעה זו, שנבעה מסיבות פוליטיות ציניות, נעשתה מאחורי מסך עבה של סיסמות חסורות, סילוף מגילת־העצמאות (המבטיחה חופש ללא־דתיים כשם שהיא מבטיחה חופש לדת) ורמיגוגיה זולה.

אולם כניעה נשארה כניעה, ושום קישוט מתחסד לא ישנה את העובדות הגלויות לעין.

ככך נזרע השבוע זרע הפורענות. הכניעה תעודד את החרדים לבריונות נוספת, והיא תוביל את מתנגדיהם לאלימות נגדית.

כניעתו של פרס לא חשעצר את מעגל האלימות, אלא להיפך

להם ברכה כפולה. מפני שהסתערותם יכולה להימשך באין מפריע, והם יכולים להגביר את מעשיהם ולהרחיבם, עד להטלת מרותם על המדינה כולה וכינון מדינת־ההלכה, בהנהגת ה־אדמו"רים.

קווינסי במקום רז

מגיש רז
הקווים הסתתמו

היעלמותו המוזרה של **מנשה רז** מעל המירקע, וההפסקה הפיתאומית של מהדורות חדשות־הלילה ביום הראשון, יכולות לשמש כסירטון־תעלומה מצויין של האגודה נגד העישון. מאות אלפי צופים נדהמו כשרז השתנק ופלט חמש מילים («אני מפסיק את מהדורת־החדשות!») בטרם הואפל המירקע.

הצופים לא ידעו כי הסיבה האמיתית להפסקת המהדורה היא הדעלת־ניקוטין. בו ברגע הסתתמו כל קווי־הטלפון בבניין הטלוויזיה ברוממה בירושלים למשך שעות ארוכות. צופים רבים, שממילא תיכננו להישאר ערים אל תוך הלילה בגלל הכדורגל, נבהלו: דבר כזה לא קרה במשך 18 שנות קיומה של הטלוויזיה הישראלית.

רז, שנתקף בשיעול עמוק, נטש מייד את האולפן, אותת לעמיתיו בידיים שהוא עוזב את הבניין, ונסע לבית־החולים. שם אושפז עד הבוקר ונשלח הביתה למנוחה של כמה ימים.

אורי פורת, מנכ"ל־הרשות: „יוהי תאונת־עבודה, שבה טרם התנסינו. יש לנו שיקופית נגד עיצומים, אבל עדיין אין לנו שיקופית נגד התקפת־ניקוטין."

גם לא נמצא באולפן מי שיכול היה להסביר לצופים מה שקרה.

את מקומו של רז החולה תפס קווינסי, חוקר־מיקרי־המוות החביב מארצות־הברית.

שידור

מאחורי המיקרופון

מיכרז תפור?

עדנה סאר עומדת להתמנות בסוף החודש כמנהלת מחלקת־האומר, תוכניות־המלל של קול ישראל.

בסוף החודש פורש המנהל הוותיק של המחלקה, **אליהו כרמל**, ל־גימלאות, ופאר, שרמותה ואישיותה שנויות במחלוקת, תהיה, ככל הנראה, המנהלת במקומו.

גידעון לב־ארי, המנהל הכל־יכול של הרדיו, יודיע בסוף החודש כי הוא תומך במועמדותה של פאר לתפקיד. למרות שלתפקיד כזה צריכים לעבור מיכרז, לפאר המיכרז כבר נתפר. עובדים בכירים ברדיו רוגזים.

פאר, שהוצנחה בעבר לגלי צה"ל, לתפקיד סגן־מנהלת התחנה, לא זכתה שם באמונם של פקודיה. בתחנה הצבאית ביפו הכריזו עליה חרם, ורבים מהכתבים לא דיברו איתה. היא נאלצה לעזוב לפני תום התקופה, מחוסר שיתוף־פעולה, וחזרה לקול ישראל.

על כישוריה המיקצועיים אין ויכוח. גם מתנגדיה מעריכים את עבודתה המיקצועית. ההתמרמרות נובעת מכושר־הניהול שלה, מיחסי־האנוש ה־מעורערים שלה עם העובדים תחתיה.

ערב טוב, ישראלן

גלי צה"ל מתכננים שינויים בלוח־המישדרים היומי.

התוכנית חדשות הערב משנה תכנים ושם. לא עוד יומן הערב. כי אם ערב טוב, ישראל, על מישקל תוכנית־הבוקר, בוקר טוב, ישראל.

את ערב טוב ישראל יגיש באופן קבוע **דן שילון**, החל בשבוע הראשון של חודש אוגוסט.

שילון הוזכר כאחד המועמדים לנהל את הטלוויזיה הישראלית. מתנגדיו טענו שאינו יכול לגשת למיכרז, שכן אין ברשותו תעודת־בוגר של אוניברסיטה. למרות העובדה ששילון למד שלוש שנים באוניברסיטה. היו חסרות לו בחינות־הגמר.

שילון ידוע כאיש מיקצועי חסר־פשרות. עבודתו המיקצועית, כאיש רדיו וטלוויזיה, זוכה בשבחים רבים.

עוזבים את הגלים

כתבי גלי צה"ל מחליפים את המיקרופון בעט. אולפן־ירושלים יי־פרד החודש משני כתבים ותיקים. **גיל רונן**, הכתב הפרלמנטרי, עוזב את הכנסת לטובת העיתונות. רונן, שעבר כתחנת צה"ל בכפר־לאנס, ביקש לעצמו עבודה קבועה. את רונן יחליף הכתב לענייני בית־הנשיא, **יגן שנקר**.

גם הכתב הכלכלי של התחנה, **זאב חספר**, עוזב לטובת העיתונות הכתובה. הספר, שעבד בשנה האחרונה גם בגלי צה"ל וגם בצהרון חדשות, החליט להישאר רק בעיתונות ולנטוש את המיקרופון. בקרוב יהיה לאבא, והוא רוצה להתפנות, לדבריו, לגידולו של הרך הנולד. בשתי המישרות המתפנות הנוכחיות לא יוותר לו הזמן לכך.

ראש מחלקה: אשה

דלית עוסר מחליפה את **דובי לנץ**. החל מהשבוע תהיה דלית ראש מחלקת־המוסיקה בגלי צה"ל, במקומו של לנץ, שניהל את המחלקה במשך 11 שנים. הוא החליט להתמקד בעריכת תוכניות־מוסיקה.

עופר, בת 29, נשואה לצלם־העיתונות **מיכה קירשנר**. היא החלה את דרכה בתחנה הצבאית לפני תשע שנים כחיילת, מפיקה ביומן החדשות. בשנים האחרונות עברה במחלקת־המוסיקה כעורכת, ובמקביל ערכה תוכניות אקטואליות, כמו שעתיים משתיים וכמו לעכשיו.

מעתה תעמוד אשה בראש אחת המחלקות החשובות של התחנה הצבאית.

מאחורי המירקע

היכן חנן עזרן

במיסדרונות מחלקת־החדשות ברו־ממה מתרעמים על הכתב **חנן עזרן**. זה החליף את **עוזי בירמן**, שיצא לחופשה־ללא־תשלום מהטלוויזיה עד לספטמבר, וקיבל את תחומי התעשיה והחקלאות.

לדיברי עורכי־החדשות, עזרן נעלם לתקופות ארוכות מהטלוויזיה, ונושאים רבים, המצויים בתחומו, אינם זוכים בסיקור נאות. עיקר התרעומת עליו נובעת מכך שלא סיקר את משבר הייצוא, נושא שהעסיק את החדשות בתקופה האחרונה.

למרות טרוניות חוזרות ונשנות של ראש הדסק הכלכלי, **אורי שחר**, באוזני הנהלת הטלוויזיה, ממשיך עזרן בתפקידו.

עזרן היה בעבר עורך כמעט חצות, וידוע בבניין הטלוויזיה בדיעותיו הימניות, שלא עזרו לו במיוחד להשתלב במערכת־החדשות בירושלים.

מיסעדה בחו"ל

בימים אלה מצלמת הטלוויזיה, בי־אולפני טל־עד בירושלים, את סידרת־הטלוויזיה המיסעדה הגדולה, בכיכובו של השחקן זאק כהן. הסידרה תהיה בת 10 פרקים, והצילומים יסתיימו בקרוב.

התוכנית, ששודרה במיסגרת התוכניות בערבית בשבת אחר הצהריים, זכתה בפופולאריות רבה בעבר. כהן, שלקה בהתקף־לב לפני שלושה חודשים, חזר מאושש, ומככב גם בפרקים אלה של הסידרה.

בשוק מיפ, שוק תוכניות־הטלוויזיה, שהתקיים לפני חודשיים בקאן, התעניינה הטלוויזיה השוודית בסידרה. בהנהלת רשות־השידור מחכים לתשובה מהשוודים אם הם מעוניינים לרכוש את הסידרה כולה, או רק חלקים ממנה.

מיצעד אמין

הטלוויזיה מתכוונת לקיים תחרות של זמר וזמרת השנה, כמו ברדיו. עורך־הדין **דויד מנע**, חבר הנהלת רשות־השידור, התנגד בעבר לשיטה זו ברדיו, מתכוון להעלות את הנושא במליאת רשות־השידור. מנע פנה בעניין זה ליו"ר רשות־השידור, **מיכה יגן**.

את התנגדותו ממנק מנע בשיטות הפסולות, לדבריו, שבהן נשלחות מאות גלויות מפוברקות של מאזינים, מתוך רצון של מפיק זה או אחר לקדם את הזמר או הזמרת שהוא מייצג. מנע דורש מרשות־השידור להקים ועדה ציבורית, שתדון ותציע בעניין שיטות אמינות יותר למיצעד הפימונים.

ביטוח — רק למיוחסים

צוות של הטלוויזיה הישראלית, עם הכתב הצבאי, **משה שלונסקי**, יצא בשבועות האחרונים לעשות כתבות על רצועת־הביטחון בדרום־לבנון.

צוות של הטלוויזיה בערבית, שבי־קש גם הוא לצאת ללבנון, לא קיבל את רשות ההנהלה. הנהלת הטלוויזיה לא הסכימה לשלם את הביטוח של הצוות הערבי, בטענה שהפוליסה היא יקרה.

ביטוח הצוותים היוצאים ללבנון היווה מאז ומתמיד סלע־מחלוקת בין הצלמים לבין הנהלת רשות־השידור. לפני שנה לא היו צוותים שהיו מוכנים לצאת ללבנון, בשל סנקציות שהטילו הצלמים, שדרשו הסדרי־ביטוח נאותים.

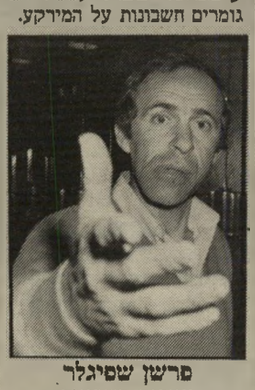
כשסוף־סוף אושר עניין הביטוח, הוא מוענק רק למיוחסי הטלוויזיה, לצוותים שמשדרים בעברית. בטל־וויזיה בערבית מתמרמרים על האפליה.

שהרבני נגד שפיגלר

באחד מלילות השבוע, כש־העבירה הטלוויזיה את מישחקי גביע־העולם בכדורגל, התגלה ויצא לאור אחד הסיכסוכים הישנים והמובנים בקרב אנשי־הספורט.

מוטלה שפיגלר, שמונה כפרשן־הכדורגל ממכסיקו, ה־עיר משהו על כושר־המישחק של הגבחרת האנגלית. אחרי רגע עברה המצלמה לאולפן בירושלים, שבו ישב הפרשן **יהודה שהרבני**. שהרבני סתר את דיברי שפיגלר ואמר דברים הפוכים לגמרי.

מהי הסיבה לחוסר ההסכמה בין השניים? מסתבר שאינה מיקצועית. היא נובעת מסיכסוך ישן, שהתחיל עוד בשנות ה־70. שפיגלר, אז שחקן נבחרת־ישראל, טירפד את צירופו של שהרבני לנבחרת, שאותה אימן **עימנואל שפר**. עכשיו הם גומרים חשבונות על המירקע.

פרשן שפיגלר
גומרים חשבונות

אזהרה — משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 50 המחיר 2.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

משפט ישרי-גרנות:

תוכניות ההגנה הסודיות